

Трилогія «Під крилом УТОГ»

Керівники УТОГ

Збірка перша

Українське товариство глухих

**Трилогія
«Під крилом УТОГ»**

**Збірка перша
«Керівники УТОГ»**

Київ – 2016

Редакційна колегія: Ю.П. Максименко
І.І. Чепчина
Н.М. Каменська
Г.М. Мережко

Укладач: Г.М. Мережко

Трилогія «Під крилом УТОГ»

Збірка перша. «Керівники УТОГ»

До збірки «Керівники УТОГ», яка є першою частиною з серії «Під крилом УТОГ», увійшли літературні нариси про керівників Центрального правління УТОГ, голів обласних організацій та директорів підприємств Українського товариства глухих, які започаткували роботу по створенню структури УТОГ у минулі роки чи в наш час продовжують справу організаторів Українського товариства глухих.

Збірка підготовлена та видана Українським товариством глухих.

© Українське товариство глухих, 2016

Передмова

Шановні читачі!

Ви тримаєте в руках нове видання — першу книгу з трилогії «Під крилом УТОГ» під назвою «Керівники УТОГ». Це збірка літературних нарисів про тих, хто у різний час стояв біля керма нашого Товариства — від голів Центрального правління УТОГ до керівників обласних організацій та підприємств Товариства, які внесли свій неоцінний вклад у створення й розбудову УТОГ. Вони продовжили та продовжують справу своїх попередників, нариси про яких увійшли до книги «Свет безмолвных звезд», що була видана 2001 року, а перевидана — 2006-го.

Кожен з керівників — Особистість з великої літери, у кожного з них був свій шлях, свої методи керівництва та шляхи до досягнення мети, і кожен з них примножував славу та авторитет Товариства — як і в Україні, так і серед об'єднань глухих на міжнародній арені.

Усі вони залишаються у вдячній пам'яті членів УТОГ, як яскраві особистості, що не шкодували сил і часу для блага нечуючих людей, оточували їх теплом і турботою, відстоювали їхні права та інтереси.

**Ганна МЕРЕЖКО,
Заслужений працівник
соціальної сфери України,
Почесний член УТОГ.**

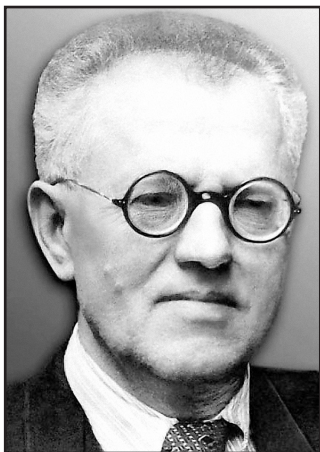
Розділ І

Керівники ЦП УТОГ

Первый председатель

*«А подъем все трудней,
Ощутимей ступени крутые».*

Эсфирь ВИШНЕВСКАЯ.

П.К. Набоченко.

Трудно быть первым. Закладающий основы, прокладывающий путь другим обычно тратит во много раз больше усилий, чем идущие вслед за ним по той же тропе, к той же вершине. След, оставленный им на этой восходящей тропе, глубок и отчетлив, несмотря на то, что потом по той же тропе прошли и другие. Поэтому яркие и незабываемы воспоминания о тех, кто нес на себе бремя первых. Петр Карпович Набоченко не был причастен к образованию первых региональных ячеек глухих Украины, которые в 1917—1920 годах стали возникать сначала в Харькове, Одессе, Днепропетровске, Киеве, а затем и в других городах. Более того, уроженец Ростовской области, он до 1933 года в Украине вообще не проживал.

Он также не был участником первого Всеукраинского совещания глухих, которое состоялось в 1927 году в Харькове и на котором была предпринята первая попытка создать единую организацию глухих Украины.

Тем не менее, имя Петра Карповича Набоченко навсегда во-

шло в историю Украинского общества глухих — он был его первым председателем.

Его жизнь, как и жизнь каждого глухого человека, была разделена на две части — до и после. До потери слуха и после нее.

Он родился 18 октября 1900 года в селе Большая Крепкая Ростовской области, в семье железнодорожника. Детство его, как и у других деревенских детей, было простым и ясным — с летней речкой, покрытой мелкой солнечной рябью, с сизым дымком из труб в тихие зимние вечера. И, вместе с тем, трудovým: в селах детей сизмальства приучают к напряженному ритму рабочего дня.

Учеба в трехклассном начальном училище, потом в высшем начальном училище, работа подмастерьем на Езековском кожзаводе — вот те первые ступеньки, которые он успел пройти до начала революционных событий в России.

В те годы на Дону, родине мятежного русского казачества, сложилась крайне сложная ситуация. В октябре 1919 года белая армия провела мобилизацию молодежи, и Петр Набоченко, таким образом, оказался в Армавире. Но желания служить «царю и отечеству» у новоиспеченного солдата не было, поэтому, прослужив два месяца, он дезертировал в Грозный, где скрывался от белогвардейцев до прихода Красной Армии.

Здесь же он устроился подручным слесаря на чугунно-литейный завод в Красной Слободке и одновременно включился в общественную жизнь, став одним из первых организаторов Ростово-Нахичеванской комсомольской организации.

Энергичного молодого активиста скоро заметили, и уже в мае 1920 года его мобилизовали на курсы политработников Северо-Кавказского округа, где он вступил в партию. По окончании курсов молодой командир был направлен в политотдел войск Терской области и одновременно назначен внештатным инструктором Терского обкома комсомола. На этих должностях он прошел очень важную школу волевой за-

калки и выживания, что впоследствии помогло ему не только самому выстоять, когда на него свалилась беда, но и повести за собой других.

Бурлящие революционные годы, борьба с белогвардейцами, становление молодой Советской республики — жизнь была наполнена верой в свою правду и в свои силы.

И вдруг — резкий обрыв, пустота под ногами и стремительный полет в никуда.

Петру Набоченко было всего лишь двадцать лет, когда, переболев тифом и менингитом, он полностью потерял слух.

На этой разделительной черте закончилась его предыдущая жизнь молодого, жизнерадостного парня и началась бесперспективная жизнь инвалида.

Ему пришлось оставить армейскую службу, с которой он, возможно, связывал свое будущее, распрощаться с другими планами и начать отсчет сначала, с поиска точки опоры для дальнейшей жизни.

Ему повезло в том, что к моменту потери слуха за его плечами была трудовая закалка, учеба, служба в армии. И он справился со своей бедой.

Он не дал ей сломить себя и заставить влачить жалкое существование инвалида, огражденного от мира непроницаемой стеной безмолвия.

Он нашел себе занятие и втянулся в работу. Сначала был заводделом учета и статистики, а потом — заведующим организационным отделом Нахичеванского райкома комсомола. Как специалиста-кожевника, ранее работавшего подмастерьем на кожзаводе, в январе 1923 года его направили работать на госкожзавод в Ростове-на-Дону. Здесь он смог подняться по ступенькам производственного роста от рабочего до начальника цеха и помощника главного мастера завода.

Однако глухота была довольно ощутимой помехой, и в 1928 году Набоченко перешел на обувную фабрику в Росто-

ве-на-Дону закройщиком хромовых кож. Его руки выполняли любую работу легко и скоро — измеряли, кроили, резали остро пахнущую кожу, новые, блестящие сапоги из которой вскоре лихо и весело стучали каблуками по камням мостовой. А памятью он постоянно жил в мире далеких звуков, подобных фантомным болям. Слова песен времен гражданской войны звучали никому не слышным, кроме него одного, плачем души, и сосредоточенный взгляд светлых глаз временами становился отсутствующим, погруженным в себя, немного печальным — такие глаза бывают у людей, живущих воспоминаниями о прошлом.

Так продолжалось до тех пор, пока в 1930 году на него не вышли активисты Ростовской организации глухих. Новая общественная организация в России только-только утверждалась, ей нужны были кадры. Петр Набоченко как раз по всем статьям подходил для этого: был пролетарского происхождения, имел за плечами большой опыт работы с людьми, был образованным человеком. И в марте 1930 года по направлению Северо-Кавказского краевого комитета партии Петр Набоченко становится директором созданного Всероссийским обществом глухих виноградного совхоза «Воговец № 1», который был расположен вблизи Новороссийска.

На новой должности Набоченко показал, что умеет не только тачать сапоги. Быстро освоившись, он так поставил дело, что о нем заговорили и в областных и в центральных руководящих сферах Всероссийского общества глухих. Поэтому уже в сентябре 1930 года П.К. Набоченко избирают председателем Северо-Кавказской краевой организации глухих, куда входили Осетия, Дагестан, Адыгея, Кабардино-Балкария, Чечено-Ингушетия, а в январе 1933 года отзывают в Москву и избирают заместителем председателя Центрального правления Всероссийского общества глухих. Для перспективного организатора открывалось новое по масштабу поле деятель-

ности. Но обстоятельства этому не способствовали. Общество не располагало жилым фондом, каждый из сотрудников аппарата ЦП ВОГ устраивался, как мог. П.К. Набоченко к тому времени уже был женат и имел двоих детей. Поэтому, столкнувшись с проблемой жилья, Петр Карпович возвращается в Ростов. Затем его жизнь сделала еще один крутой поворот, навсегда связав его имя с Украиной и Украинским обществом глухих.

В июне 1933 года Петру Карповичу было предложено возглавить на Украине сельскохозяйственную коммуны глухих на хуторе Карачурино Старо-Бешевского района Донецкой области. По воспоминаниям одного из организаторов коммуны А.И. Москаленко, в первом сельскохозяйственном объединении глухих тогда сложились напряженные отношения между руководством совхоза и его коллективом, и лишь с приходом Набоченко удалось преодолеть возникшие трудности.

В те годы в Украине проводилась активная работа по сплочению разрозненных общественных объединений глухих, действовавших во многих областях республики, в единую всеукраинскую организацию. Принятие 4 июня 1933 года постановления Всеукраинского Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров Украины о создании Украинского общества глухонемых (УТОГ) стало завершающим этапом законодательного урегулирования этого непростого вопроса.

Для решения организационных проблем, связанных с созданием Общества, требовались опытные, грамотные и инициативные неслышащие руководители. Петр Карпович Набоченко, имевший за плечами огромный организаторский опыт и успевший поработать заместителем председателя Центрального правления Всероссийского общества глухих, был, безусловно, в числе тех, чья кандидатура не вызывала сомне-

ний, и 28 ноября 1934 года Народный комиссариат социального обеспечения Украинской ССР и Центральный комитет партии назначили его на должность председателя Центрального оргбюро УТОГ.

Созданное оргбюро провело в 1934—1937 годах первый в Украине полный учет глухонемых. В дополнение к 19 местным организациям глухих, которые существовали к моменту образования УТОГ, в разных городах Украины были созданы новые организации. Так, с 1933 по 1938 год их число увеличилось до 144, а число членов УТОГ достигло более 6 тысяч человек.

После того, как наиболее важные организационные задачи были решены, в 1938 году был созван I съезд Украинского общества глухих, который принял Устав Общества и подвел первые итоги его деятельности. На этом съезде П.К. Набоченко был избран председателем Украинского общества глухих, что было свидетельством признания его авторитета и огромных заслуг в проведении успешной работы по созданию единой всеукраинской организации.

И тем неожиданное для членов УТОГ стал созданный в ноябре 1939 года второй внеочередной съезд Общества, на котором, в связи с ложным политическим обвинением в сокрытии факта службы в белой армии, Петр Карпович был отстранен от должности председателя ЦП УТОГ. Между тем, П.К. Набоченко факт своего вынужденного пребывания в рядах белой армии никогда не скрывал, поскольку, как уже говорилось ранее, его недолгое служение «царю и отечеству» закончилось побегом. Но это смягчающее обстоятельство делу не помогло — в те суровые годы для обвинения в неблагонадежности достаточно было и незначительной зацепки.

Несмотря на вынужденное решение об освобождении от должности, в Обществе Петра Карповича ценили как талант-

ливого руководителя и замечательного человека, и потому он был направлен Центральным правлением УТОГ на курсы бухгалтеров.

После окончания курсов П.К. Набоченко больше года работал бухгалтером в Киевском областном отделе УТОГ и одновременно учился в вечернем университете марксизма-ленинизма.

В первые месяцы Великой Отечественной войны Петр Карпович эвакуировался в Днепропетровск, где работал заместителем директора по учебной части УПК УТОГ, а через месяц приблизившийся фронт вынудил его выехать в глубь страны — в Ростов-на-Дону. Там он тоже не сидел без дела: заведовал учебными мастерскими при Ростовской школе для глухонемых детей, был директором УПК ВОГ, который обслуживал нужды фронта.

Летом 1942 года, при эвакуации из Ростова-на-Дону, Петр Карпович попал в окружение, два месяца скрывался в станции Егорлыцкой, после чего вернулся в Ростов-на-Дону и жил на оккупированной территории в полулегальном положении. В 1944 году, после освобождения города от немецко-фашистских захватчиков, он временно исполнял обязанности председателя Ростовского облотдела ВОГ и директора учебно-производственного комбината глухих.

В конце 1944 года П.К. Набоченко вернулся в Киев и до 1947 года работал председателем, а с 1947 по 1953 год — заместителем председателя Центрального оргбюро УТОГ.

В 1953—1954 годах Петр Карпович был заместителем директора Киевского учебно-производственного комбината № 2, в 1954—1955 годах — директором Киевского УПК № 1, а с 1955 года и до самой смерти в 1956 году — заместителем председателя ЦП УТОГ.

Ему не дано было снова возглавить УТОГ и стать его официальным председателем, так как и в послевоенные годы в де-

тельность Общества постоянно вмешивалась политика — то нужно было согласующим инстанциям трудоустроить на руководящую должность в УТОГ номенклатурного работника, то находились другие причины.

Но то, что П.К. Набоченко, пусть и с опозданием, пусть всего лишь за год до своей смерти, все же был востребован и назначен заместителем председателя Центрального правления УТОГ, свидетельствует о его огромном потенциале, о замечательных деловых и человеческих качествах, которыми он обладал, несмотря на свою глухоту.

Петр Карпович Набоченко после переезда в 1933 году в Украину, какую бы должность ни занимал в УТОГ, всегда был лидером Общества и активным защитником интересов глухих. И таким он навсегда остался в памяти членов УТОГ.

Первая жена его умерла, дети выросли... Петр Карпович долгое время жил грустными и светлыми воспоминаниями о давнем счастье, о тепле домашнего очага, пока судьба не послала ему почти на закате жизни чудесную, добрую женщину, которая была его спутницей до последних дней, — Анну Ивановну Максимову, первую переводчицу Киевского дома культуры УТОГ.

Он опирался на ее плечо, взбираясь по лестнице жизни, — все медленнее, все тяжелее... Каждый шаг теперь ему стоил больших усилий. Он был неизлечимо болен, но работу не оставлял, тянул из последних сил и до последнего вздоха думал о делах Общества. Прикованный болезнью к постели, он принимал друзей и соратников дома и обсуждал с ними все вопросы и проблемы. Когда он уже не мог говорить сам, просил говорить за него переводчицу. Принимая смерть как скорую неизбежность, сказал:

— А на мое место прошу вызвать из Днепропетровска Марию Ионовну Неплюй.

3 декабря 1956 года Петра Карповича не стало. Его послед-

нее пожелание было исполнено — Мария Ионовна стала его достойной преемницей.

*«Я боюсь не потерь,
Не ударов, нацеленных в спину,
Нет, всего мне страшнее теперь,
Что до времени сердцем остыну.
И не верится мне,
Нет, живое в живом не остынет!
А подъем все трудней,
Ощутимей ступени крутые».*

Зодчий и новатор

Из биографии К.В. Филонка:

Родился 10 марта 1910 года в г. Очакове Николаевской области, в семье крестьянина. Трудовую деятельность начал сразу после школы — работал на шахте, в типографии, служил на флоте. В годы Великой Отечественной войны воевал.

После демобилизации в 1946 году работал в Днепрэнерго (Днепропетровск), затем был заведующим облсобесом, а с 1951 года работал в Министерстве соцобеспечения УССР. В 1961–1970 гг. был председателем ЦП УТОГ. Ушел из жизни в 1971 году.

К.В. Филонок.

11 марта 1961 года в Киеве состоялась внеочередной пленум ЦП УТОГ, на котором рассматривался вопрос о выборах председателя УТОГ. Возник он в связи с безвременным уходом из жизни прежнего руководителя Общества — Николая Васильевича Портнова.

На пленуме выступил тогдашний заместитель министра социального обеспечения УССР К.Ф. Москалец. В соответствии с существовавшим тогда порядком, он предложил на должность председателя ЦП УТОГ единственную кандидатуру — Константина Васильевича Филонка, который с 1951 года работал в том же Министер-

стве. Открытым голосованием Константин Васильевич единогласно был избран на пост лидера УТОГ.

На вопрос председательствовавшего на пленуме А.Ф. Семко: «Есть ли вопросы к новому руководителю?», зал молчал... Тогда поднялся небезызвестный в Обществе глухих И.А. Сапожников и произнес всего одну фразу: «Все мы К.В. Филонка хорошо знаем — вопросов нет». И зал разразился аплодисментами.

С того самого дня — 11 марта 1961 года, К.В. Филонка приступил к своим обязанностям.

С системой УТОГ он был знаком по работе в Министерстве. Во многом благодаря этому опыту и знанию всех нюансов социальной работы смог быстро вникнуть в дела и впоследствии многое сделать для нашего Общества. Шестидесятые годы, когда К.В. Филонка стоял у его руля, были годами улучшения благосостояния и членов УТОГ, и Общества в целом.

Константин Васильевич ответственно относился к порученному делу, того же требовал и от других. В основу его деятельности был положен принцип сохранения имеющихся успехов и достижения новых рубежей.

Уже на VII съезде УТОГ, проходившем в 1964 году во Львове, где К.В. Филонка вновь избрали председателем ЦП УТОГ, были приняты программные документы, предусматривающие проведение существенных преобразований и внедрение новаторских начинаний в Обществе.

С этой целью в 1961 году было создано СПКТБ УТОГ, на котором готовились чертежи и технологическая оснастка на нестандартное оборудование и приспособления для предприятий УТОГ.

Создание СПКТБ позволило также решить вопрос обеспечения работой квалифицированных специалистов — технологов и конструкторов из числа неслышащих выпускников техникумов и вузов.

Благодаря принятым в УТОГ мерам число глухих, работавших на предприятиях Общества, достигло в целом по Украине 75 %. Это был самый высокий показатель за всю историю существования УТОГ.

Большое внимание уделялось решению кадровых проблем. В конце 1961 года начала работу Курсовая база, которая стала основным звеном в подготовке специалистов для культурно-учреждений УТОГ и переводчиков-дактилологов. Позднее здесь проводились курсы по повышению квалификации руководящих работников и специалистов системы УТОГ. Многие глухие работники, прошедшие подготовку на Курсовой базе, впоследствии успешно трудились на руководящих постах в УТОГ.

По предложению активистов УТОГ, которых поддержал К.В. Филонок, в эти годы были внесены важные изменения в Устав УТОГ. Так, начиная с 1964 года, Украинское общество глухонемых было переименовано в Украинское общество глухих, а комбинаты глухонемых стали называться учебно-производственными предприятиями УТОГ.

В начале 70-х годов, в условиях общего экономического подъема, предприятия Общества достигли больших успехов. Производство стало прибыльным и рентабельным, а выпускаемая глухими продукция со знаком качества пользовалась спросом наравне с изделиями предприятий государственной промышленности. Были созданы условия для перехода Общества на самоокупаемость и самофинансирование.

Все это создавало предпосылки для роста благосостояния членов УТОГ. Прибыль, получаемая от предприятий УТОГ, дала возможность направлять средства на строительство и улучшение условий труда и быта неслышащих. Благодаря этому удалось построить 16 жилых домов, и многие члены УТОГ справили новоселье в благоустроенных квартирах. Строились также новые предприятия и культурно-учреждения, от-

крывались ТО УТОГ, в задачу которых входила работа с глухими, проживающими в глубинке.

Для организации оздоровления неслышащих членов УТОГ, в 1964 году, в живописном уголке под Киевом было успешно завершено строительство Дома отдыха «Сосновый бор» (сейчас — Учебно-восстановительный центр УТОГ).

С целью улучшения информационно-разъяснительной работы с 5 июля 1967 года в Обществе начала издаваться газета «Наше життя».

В том же памятном году, по инициативе активистов Общества — В.С. и В.В. Скурчинских, 4 ноября был открыт Музей истории Киевского областного отдела УТОГ.

И, наконец, УТОГ совершает настоящий прорыв в области культуры и искусства — в 1969 году в Киеве начинает свою работу уникальный театр мимики и жеста «Радуга».

Успехи Украинского общества глухих были замечены за рубежом, и в 1963 году на IV Международном конгрессе ВФГ в Стокгольме (Швеция) УТОГ было награждено Дипломом ВФГ.

Во всех этих успехах — большая заслуга К.В. Филонка, который за свой труд был отмечен высокой государственной наградой — орденом Трудового Красного Знамени.

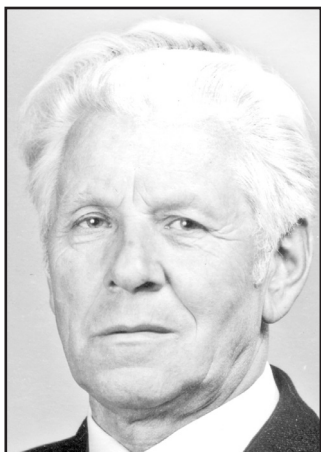
Однако в 1970 году Константин Васильевич вынужден был оставить работу и уйти на пенсию по возрасту. Его начало серьезно подводить здоровье и насладиться заслуженным отдыхом Константин Васильевич так и не успел...

Ушел он из жизни в 1971 году, оставив после себя в нашем Обществе долгую благодарную память как о человеке деятельном и созидающем, много сделавшем для благосостояния глухих.

Взгляд на расстоянии

*«Им обиженных я не знаю.
Справедлив был, порою суров.
По годам его жизнь представляю,
И дела говорят без слов».*

Анатолий СИМОНЕНКО.

А.Ф. Семко.

Спустя время, когда прошла боль утраты, писать об Антоне Фомиче Семко — и труднее, и легче. Труднее, потому что мучает запоздалое рассказание: пока писала очерки о других — он медленно угасал от тяжелой болезни. И ведь знала об этом, мысленно торопила себя: надо успеть написать о нем, пока он жив, и вот — не успела...

А легче, потому что взгляд на его жизнь, — это уже взгляд на расстоянии. «Большое видится на расстоянии», как сказал поэт, и в самом деле: вглядываясь вдаль, за ту черту, куда безвозвратно ушел еще один из нас, — видишь уже не то обычное и привычное, житейское, что окружает легковесным дымным облачком каждого живущего, а то большое, значимое, существенное, что составляло его глубинную суть и представляло собой главную его, неизменную и неразменную ценность.

Это говоря о давно ушедших, мы возвращаемся к тем полузабытым и как будто малозначительным деталям их жизни, которые со временем приобретают своеобразное носталь-

гическое очарование и навевают грустные, но светлые воспоминания. А в тот пронзительно-горький миг, когда мы навсегда расстанемся с человеком, — словно внезапным порывом ветра отбрасывается вся наносная шелуха и обнажается скрытый остов человеческой жизни, символический рисунок его судьбы. Именно этот символический рисунок особенно четко запечатлевается в нашей памяти, создавая неподвластный времени образ ушедшего. Я вспоминаю о своей первой и последней встрече с Антоном Фомичем Семко и вновь вижу его — исхудавшим, светлым, даже каким-то светящимся... И мой взгляд на расстоянии — это возвращение к светлому человеку.

...Войдя в небольшую, со скромным изяществом обставленную квартиру на улице Артема, мы сразу чувствуем спокойную и доброжелательную, но в то же время грустную и тревожную атмосферу этого дома. (Мы — это я и сурдопереводчица Антонина Петровна Курашева). Встречает нас жена Антона Фомича, Лидия Антоновна, — немолодая привлекательная темноволосая женщина, и проводив нас в комнату, тихо, незаметно исчезает. Здесь все ненавязчиво и приветливо — и люди, и вещи. Ничего яркого, броского, умеренные, мягкие тона...

Антон Фомич лежит на диване — он только вчера вышел из больницы. А на днях ему предстоит новая госпитализация. Его прозрачная худоба сразу бросается в глаза и вызывает острое чувство сострадания. Становится даже неловко: зачем мы пришли, стоит ли беспокоить разговорами человека, изнуренного долгой болезнью? Но Антон Фомич приподнимается на диване, потом не без некоторого усилия садится и радушно приветствует нас.

Девятое мая, День Победы, — мы неспроста пришли в этот день, располагающий к воспоминаниям военного времени, и по дороге купили у расторопной, бойкой старушки полураскрывшиеся тюльпаны. Он просто и искренне радуется цветам — и меня сразу поражает излучаемый им невидимый свет.

Словно он идет из самой глубины его сердца и озаряет — тихо, приглушенно и ненавязчиво — глубоко запавшие серые глаза и ровную, чистую седину. И вновь я убеждаюсь в одном убедительном феномене... Оскар Уайльд написал «Портрет Дориана Грея», создав фантасмагорический образ человека, сохранявшего долгие годы неувядаемую молодость и красоту, — вместо него старостью и уродством порочной жизни был обезображен его портрет, тщательно скрываемый от посторонних глаз глухой завесой. А мне бы хотелось написать о человеке — конечно, это был бы собирательный образ всех тех, кто прожил достойную жизнь, наполненную добрыми мыслями и делами, — достигшем вершины человеческой красоты именно с годами, о прекрасной старости. И, глядя на Антона Фомича, мне хочется какое-то время зачарованно посидеть в тишине, поразмыслить о двух ликах времени, ощутить, как органично облик героя моего будущего очерка вписывается в собирательный образ Анти-Дориана. Но — время не ждет, и нельзя у больного человека отнимать лишние силы, поэтому сразу приступаю к сути дела.

— Антон Фомич, — спрашиваю с деловитым и сосредоточенным выражением лица (мне уже не впервые за время работы над книгой очерков приходится ставить этот спасительный вопрос, вокруг которого обрastaет все дальнейшее повествование о судьбе человека), — что для Вас было самым главным в жизни?

— Самым главным? — он, кажется, слегка озадачен и растерян. Светлые глаза словно расширяются, взгляд задумчиво устремляется в пустоту, куда-то в даль прошлого... Но, немного подумав, он в свою очередь озадачивает меня своим простым — но таким пронзительным! — ответом:

— Самым главным для меня было то, что я прошел всю войну, — и остался жив.

И в глазах его светится такая радость жизни...

Вот о чем он вспомнил, и вот что открылось ему — в двух шагах от черты.

Он углубился в воспоминания и, несмотря на слабость и изможденность, рассказывал долго и увлеченно — напрягаясь, волнуясь и прозрачно светясь апостольской красотой. Так вдохновенно, так исповедально читают стихи или проповеди — а он рассказывал о том, как шел под свистящими пулями двадцатилетний парень, открыто глядя смерти в лицо, но не сгибаясь перед ней — полноправной владычицей на полях войны.

Он и впрямь читал поэму — поэму войны, поэму судьбы, поэму жизни. И в этой поэме были не так значимы события, факты, даты, как сам дух жизни, любовь к ней. Всецело сосредоточившись на том, чтобы запомнить тот или иной «эпизод из жизни», я не сразу поняла это, и лишь спустя месяцы, уже после появления на страницах газеты «Наше життя» имени Антона Фомича Семко в траурной рамке, меня озарило грустное открытие: ведь для неизлечимо больного человека могло быть существенным, важным — и, действительно, самым главным в жизни — только одно! Противостояние жизни и смерти.

И, полулежа на диване, он снова, как и тогда, на фронтах войны, боролся со смертью — один на один, он был рядом с ней, а не с нами. А мы и не догадывались об этом: Антонина Петровна поспешно переводила, стараясь передать все эмоциональные оттенки его рассказа, я — усердно наматывала ее перевод на катушку памяти: описание одного из самых жарких боев; долгое мыканье в поисках жилья после того, как дом был разрушен; дружеская вечеринка в оперном театре вместе с легендарным Федоровым.

Лидия Антоновна, должно быть, почувствовав, что Антон Фомич сильно взволнован и утомлен рассказом, опять вошла в комнату и как-то деликатно, незаметно для нас всех «приняла огонь на себя». Наша беседа потихоньку перешла в другое

русло — мы заговорили о любви. Лидия Антоновна принесла большую фотографию времен их молодости — с нее смотрели на нас двое красивых и влюбленных людей, с трогательной заботой и доверием склонившиеся друг к другу. Только не было тогда еще над ним этого неизъяснимого света...

Вскоре мы сердечно распрощались, и лишь на улице до меня, как говорится, «дошло», что Антон Фомич Семко, бывший председатель ЦП УТОГ, Почетный член УТОГ и Лауреат Государственной премии Украинской ССР, почти ничего не говорил о своей работе. Беседа, пущенная на самотек, привела к тому, что мы все время говорили «о самом главном» — о жизни, о смерти и о любви. И, мимоходом, — о забавном казусе в оперном театре... Он рассказывал, что там такого напугал бесшабашный Федоров, — и весело смеялся, и в его глазах светилась такая радость жизни...

А мне особенно запомнилось другое — страшная картина сражения, в котором полегли почти все бойцы отряда, соратники, товарищи и друзья Антона Семко. Бой был ожесточенным, пули непрерывно свистели у самого виска юноши, который, пригибаясь на бегу и отрешившись от жизни, одного за другим выносил раненых в безопасное укрытие — и некоторые умирали прямо на его руках... Он думал тогда, что этот бой и для него будет последним, но вот — остался жив...

Этот выигранный им поединок со смертью Антон Фомич считал самым главным событием своей жизни, едва ли не чудом. И потом, хотя ему пришлось побывать в самых горячих точках войны, смерть словно бежала от него.

А после войны — многое сбывалось из того, о чем он мечтал, и многое удавалось из того, что он делал. И женщины любили его, а самая лучшая из тех, которые встречались на его пути, стала его женой, с которой они прожили всю свою жизнь.

О таких людях в народе говорят: «Знать, в рубашке родился». И вот в холодные, дождливые дни ноября — билась, взле-

тала на ветру эта свежевыстиранная «счастливая» рубашка... Солдаты тоже уходят в вечность в чистых, белых одеждах.

Из некролога:

«Семко А.Х. народився 17 січня 1921 року в селі Скибенці Тетіївського району Київської області в сім'ї селянина.

Свою трудову діяльність розпочав у 1939 році. З 1941 до 1946 року перебував у лавах Радянської Армії. Учасник Великої Вітчизняної війни.

За ратні подвиги Семко А.Х. нагороджений медалями «За бойові заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 — 1945 років», «За взяття Кенігсберга».

Після демобілізації Антон Хомич до 1953 року працював заготовлювачем у різних організаціях міста Києва, а з 1953 до 1960 року — в системі соціального забезпечення.

У 1960 році Семко А.Х. за рекомендацією Міністерства соціального забезпечення був обраний заступником голови Центрального правління Українського товариства глухих, а в жовтні 1970 року обраний головою Центрального правління УТОГ. На цій посаді працював до виходу на пенсію за віком у серпні 1983 року. Очоливши Українське товариство глухих, Семко Антон Хомич зробив значний внесок у подальше вдосконалення його діяльності. Він віддав багато сил і енергії зміцненню матеріально-технічної бази Товариства, будівництву, реконструкції і розвитку учбово-виробничих підприємств і об'єднань УТОГ, їх спеціалізації і оснащенню. Значний внесок вніс Семко А.Х. в організаційне укріплення Товариства та подальший розвиток культурного, побутового і соціального обслуговування осіб з вадами слуху, їх навчання і вирішення проблем всебічної реабілітації нечуючих. Члени Українського товариства глухих, працівники обласних організацій, підприємств та закладів УТОГ знали Семко Антона Хомича як досвідченого керівника, чесну, чуйну і порядну людину, яка всі свої сили і творчу енергію віддала дорученій справі.

Чуйне ставлення до людей, увага до кожного, хто звертався за порадою чи допомогою, здобули йому заслужений авторитет і повагу всіх членів Українського товариства глухих.

Заслуги в трудовій і громадській діяльності Семка А.Х. були гідно відзначені державою. За самовіддану працю на посаді голови ЦП УТОГ він був нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора та Знак пошани, а також медалями «За доблесний труд», «Ветеран праці».

За участь в організації робіт по комплексному дослідженню фізіології органів слуху і вестибулярного апарату, розробці і впровадженню в медичну практику методів діагностики і реабілітації функції слухової системи людини Семку А.Х. присвоєно звання Лауреата Державної премії Української РСР».

Посмертніе статті завжди пишуться так — описана вся життя, названо ім'я і дана фотографія в траурній рамці, а людини за цим не видно. А я бачу його сидячим на дивані в махровому халаті «для лікарні», і розповідає про себе — двадцятилітнім, припавшим небритим щелею до гарячої і важко вдихає землі. Бачу Лідію Антонову — в чорній платці, заплакану, самотньо стоїть у скромній могили на порожньому засніженому кладовищі. І над всім цим — тихий світ сердечний, світ людський, світ прекрасних людей, створює в своїй гідній старості збирацький образ Анти-Доріана.

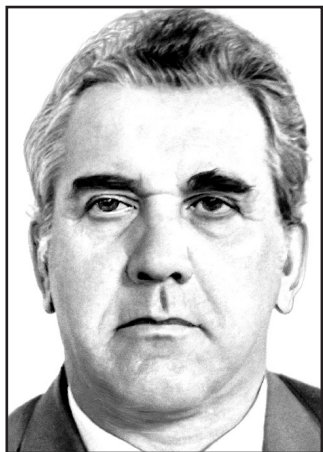
«Для глухих був батьком — і достатньо!

Но хочу я сказати ось про це:

Нам не просто і сумно, і болісно —

Стало порожнім, сиротливим наш дім».

Он всегда с нами

П.П. Шпак.

В памяти людей, знавших Петра Прокофьевича Шпака, он остался не только как прекрасный работник, любящий свое дело специалист, но и как человек внимательный к нуждам и чаяниям людей, прежде всего — инвалидов. Работники Центрального правления, предприятий, областных организаций Общества и многие глухие члены УТОГ вспоминают его душевную теплоту, спокойную и приветливую манеру разговора, его отзывчивость на беды других.

Он понимал глухих, сочувствовал им и всячески помогал, так как рос вместе с неслышащей сестрой, которой оказывал поддержку. В последние годы они жили под одной крышей в Великой Дымерке Броварского района, где родились и выросли.

В Украинское общество глухих Петр Прокофьевич пришел в 1975 году по рекомендации Министерства социального обеспечения на должность заместителя председателя ЦП УТОГ по экономическим вопросам.

Работа эта — не из легких, приходилось часто выезжать в командировки на предприятия для оказания помощи директорам и главным специалистам, особенно молодым кадрам. Как знающий свое дело экономист, Петр Прокофьевич глубоко анализировал деятельность каждого предприятия, вносил предложения по ее улучшению.

Много лет Шпак П.П. был членом президиума ЦП УТОГ.

Он всегда активно участвовал в обсуждении рассматриваемых вопросов, предлагал варианты их решения.

С 22 сентября 1983 года, после отклонения навязанной Министерством соцобеспечения СССР кандидатуры Д.П. Стаднюка на должность руководителя УТОГ, обязанности председателя Центрального правления Общества были возложены на Петра Прокофьевича Шпака, а 4 февраля 1984 года на VI пленуме ЦП УТОГ он был единогласно избран на эту должность.

Работая на этом нелегком посту, особое внимание он сосредоточил на создании нормальных социально-бытовых условий на предприятиях и в облорганизациях УТОГ, развитии производства, укреплении трудовой дисциплины, подборе квалифицированных кадров.

При его помощи и содействии быстро и оперативно решались многие важные вопросы, например, о строительстве жилых домов и общежитий, корпусов УПП. В тот период много внимания уделялось также оздоровлению и лечению членов УТОГ. Так, Общество выделило средства Министерству социального обеспечения для строительства санатория «Батьківщина» на курорте Трускавец, где впоследствии было организовано лечение членов УТОГ в специальных группах с обслуживанием переводчика-дактилолога. На курорте Миргород был построен санаторий «Березовый гай», где УТОГ ежегодно оздоравливало 600 членов Общества.

В 1986 году, также во многом благодаря Шпаку П.П., была открыта база отдыха «Березка» Николаевского УПП УТОГ в Очакове.

Выделялись большие средства на развитие художественной самодеятельности и спорта, улучшение материальной базы спецшкол-интернатов.

Постоянно оказывалась помощь членам УТОГ в получении квартир и трудоустройстве неслышащих инвалидов.

В 1998 году Петр Прокофьевич ушел на пенсию с поста начальника планового отдела, где работал последние десять лет, но связи с ЦП УТОГ не терял.

К сожалению, здоровье его ухудшалось, особенно подводило зрение, и он перенес операцию на глазах.

Петр Прокофьевич был хорошим отцом и любящим дедом. Сын и внук отвечали ему тоже заботой и любовью, оказывали помощь в ведении хозяйства, привозили лекарства, ухаживали за ним во время болезни.

...Вспоминается день его 70-летия. Казалось, он был полон сил и здоровья, с радостью встречал гостей, приехавших из Киева на его день рождения. Все верили, что еще не раз встретятся...

Его внезапная кончина потрясла нас до глубины души. Мы всегда будем помнить Петра Прокофьевича, его трудолюбие, доброту, уважение и внимание к неслышащим людям.

Из биографии:

Родился 10 ноября 1934 года в Великой Дымерке Броварского района Киевской области.

В 1950 году окончил сельскую среднюю школу и поступил учиться в Киевский техникум легкой и пищевой промышленности на бухгалтерское отделение. После окончания техникума работал бухгалтером Глобинского сахарного комбината Полтавского сахарно-свекольного треста. С 1953 по 1959 год учился на факультете механизации сельского хозяйства Украинской сельскохозяйственной академии. После окончания учебы работал на разных должностях, в 1968 году перешел на работу в аппарат Министерства местной промышленности УССР, а в 1975 году — в УТОГ.

Награжден медалями «В ознаменование 1500-летия Киева», «Ветеран труда», почетными грамотами Министерства социального обеспечения УССР и президиума ЦП УТОГ. В 1998 году ему присвоено наивысшее звание в Обществе — «Почетный член УТОГ».

Політ крізь тишу

Передмова

Ю.П. Максименко.

Недарма ж кажуть, що хороша пісня народжується з чистоти і чесності людської душі.

І справді, які щирі і чутливі слова звучать у цих рядках, що стали Гімном нашої великої дружної родини, що зветься УТОГ:

*Когда для нас вдруг скрипка
заиграет,
А мыслишь видим как дрожит струна,
Любой из нас без слова понимает,
Какая это горечь — тишина...*

Вперше я прочитав їх десь років п'ятнадцять тому, коли вступив до Товариства.

Прості, образні слова щемом пронизали мою душу. Я відчув сердечну приязнь до ще незнайомого мені автора, з яким у нас споріднені долі. Тоді ж подумалось: ця пісня увійде в історію Українського товариства глухих, а людина, яка її створила, сама творить історію життя нечуючих.

Відтоді ці проникливі рядки звучать в моєму серці серед буденних життєвих турбот і дають мені усвідомлення того, що я «не один у полі воїн»...

Згодом дізнався, що автором тексту Гімну є голова УТОГ Юрій Петрович Максименко.

Подальше наше заочне знайомство продовжувалось на сто-

рінках газети «Наше життя», де друкувалися виступи голови на з'їздах і пленумах УТОГ, на різних урочистостях в Культурному центрі Товариства, його проблемні статті про соціальну реабілітацію нечуючих, захист їхніх життєво важливих інтересів, а інколи — і його світлі ліричні вірші.

Проте, бажалося дізнатися більше про цю людину, як побратима по долі й по перу.

* * *

Писати нарис про лідера Українського товариства глухих не просто, більше того — відповідально. Кожен, хто його знає, зазначає, що Юрій Максименко — людина мисляча, творчо обдарована, високого професіоналізму і духовного потенціалу.

Він — один з тих нечуючих, які кожним прожитим днем підтверджують істину, що й позбавлена слуху людина може жити повноцінним життям. І жити так, щоб стати взірцем для інших. А для цього потрібно бути достатньо впевненим у собі, наполегливим і цілеспрямованим. І хоч кожний життєвий бар'єр часом доводиться долати з боєм — треба не здаватися, не відступати і добиватися свого.

Дитячі та шкільні роки

Зі скупих рядків автобіографії Юрія Петровича Максименка, яка зберігається у відділі кадрів Центрального правління УТОГ, з його публіцистичних і поетичних збірок постає образ людини всебічно обдарованої і життєлюбної.

Відчувається, що і вдачі ця людина також неабиякої.

Народився Юрій Петрович Максименко 19 травня 1939 року в селі Зорівка Золотоніського району на Черкащині.

В цьому селі народилась і виросла його мати Загребельна

Віра Юхимівна, яка в кінці 30-х років працювала піонервожатою в місцевій школі.

А батько Максименко Петро Іванович народився і виріс у селі Кичкирі Радомишльського району Житомирської області. В середині тридцятих років він був направлений на роботу в Зорівку завідувачем учбової частини школи.

В кінці 1939 року Петра Івановича призвали до лав Червоної Армії, де він служив політпрацівником і на початку війни 1941 року загинув на західному кордоні України.

Крім Юри, в сім'ї була ще старша на 2 роки дочка Ліна, яку, не маючи гадки, що незабаром почнеться війна, Віра Юхимівна залишила на літо у баби в Кичкирях і через це, турбуючись про її долю, вимушена була восени 1942 року, де пішки, а де на підводі долати з Юрою на руках важкий шлях від Зорівки до Кичкирів, щоб бути біля обох дітей.

Разом з сусідами-односельцями їхній сім'ї довелось перенести і голод, і бомбардування, і евакуацію.

До першого класу Юра Максименко пішов переможного 1945 року, коли стихли гармати і на нашу багатостраждальну землю прийшов довгожданний мир.

Ще до школи він за допомогою матері вивчив літери і вмів рахувати, а тому тяга до знань стала для нього найбільшим захопленням у житті.

А мати Віра Юхимівна згадувала:

— *Коли Юра навчався в п'ятому класі, до нас в школу був призначений з іншого району новий директор, який викладав математику. На другий день він повертається з уроку і розповідає нам, учителям: «Там у п'ятому класі на першій парті сидить маленький хлопчина. Я почав пояснювати умову задачі і ще не закінчив, а він уже піднімає руку. Я йому кажу: «Як тобі не соромно: урок тільки розпочався, а ти вже просишся вийти до туалету!». А він каже: «Та я не до туалету прошуся, я вже*

розв'язав задачу і хочу відповісти». І що ж ви думаєте, відповідь абсолютно правильно.

Навчання в педучилищі

Один з Юриних однокласників — Віктор Неборачко (до виходу на пенсію він 25 років працював директором Горенської середньої школи Києво-Святошинського району Київської області) в 2007 році у колективному збірнику «Вийшли в люди» згадує:

«Кичкирівську семирічну школу Радомишльського району ми: Віктор Матюшенко, Юрій Максименко і я, закінчили з похвальними грамотами у 1952 році.

Що ж далі? Куди піти вчитись? І ми втрьох подались в Коростишівське педучилище. Мабуть, головну роль тут відіграла Віра Юхимівна, мама Юри, наша перша вчителька і класний керівник в 5–7 класах.

Роки навчання в педучилищі були найщасливішими у нашому житті. Хай не вистачало грошей, не було модного одягу і взуття, хай були черги за хлібом, а часто й не доїдали, але ми знали, що попереду робота, успіхи, щасливе життя.

І ми долали всі перешкоди. Кожну суботу після занять наша трійка, долаючи відстань 25 кілометрів, йшла польовими дорогами і стежками до свого села і рідної домівки по харчі. А в неділю тими ж стежками повертались до училища. У наших заплічних корзинах ми несли молоко, яйця, хліб, коржі. Виручала і їдальня педучилища, якою завідував Фельдман.

На другому курсі у Юри з'явився велосипед і нам стало легше і веселіше: один їде, а двоє позаду біжать. Так, чергуючись, ми добирались до самого Коростишева».

Про це ж у 2006 році у своєму вірші з символічною назвою «Йшли в учителі», присвяченому 50-річчю випуску їхньої

групи в Коростишівському педагогічному училищі написав Ю.П. Максименко і сам:

*В дощ, мороз і в днину шпарку
Полям, по ріллі
Ми шляхами Золотарки¹
Йшли в учителі.*

А ще багато років поспіль він тепло напише у згаданому збірнику про своїх викладачів в педучилищі:

«Досі пам'ятаю, як викладач математики Михайло Кузьмич Ярмолюк вчив нас робити складні розрахунки найпростішими методами: «Щоб помножити будь-яке число на 25, треба не виписувати на папері довгі стовпчики, а усно помножити це число на 100 і поділити на 4».

Викладач історії партії Степан Оверкович Козак на початку нового семестру оголошував: «У цьому семестрі ми з вами пройдемо стільки-то розділів з підручника «Історія КПСР». Вибачаюсь, не пройдемо, а вивчимо!»

Викладач російської мови Євгеній Григорович Александрович вимагав слідувати за кожним своїм словом, а в хвилини відвертості згадував: «Були і в мене помилки у мовленні. Так, одного разу на запитання учня старшого курсу, яке домашнє завдання готувати до наступного уроку, я відповів: «Раздел Толстого до конца».

Бували й смішні історії.

Так, уроки з праці на першому курсі у нас викладав Дормідонт Іванович, який замість слова «інструмент» говорив «струмент». Він дуже багато приділяв уваги збереженню майна столярної майстерні, в якій проходили наші заняття. Це помітили і по своєму «оцінили» хлопці не тільки нашої групи. Тому часто бувало, що під час уроку хтось навмисне відкладе

¹ Золотарка — передмістя Коростишева.

рубанок у бік і вголос питає: «Хто бачив мій струмент?». Тут же негайно лунала команда викладача: «Стоп! Усім шукать струмент!»

Усі робили вигляд, що шукають, а в кінці уроку ініціатор пропакжі робив вигляд, що бідкається: «Так ось же мій струмент! Ну як це я його не помітив раніше?!»

У нового викладача праці, який змінив на другому курсі Дормідонта Івановича, улюбленим словом було «шабаш». Щоразу хвилин за 15 до закінчення уроку він оголошував: «Хлопці, приготувиться к шабашу». І тільки-но його годинник показував, що урок закінчився, лунала команда: «Шабаш!».

Та найбільший урок особисто мені під час зимової сесії на другому курсі надала викладач психології Ніна Макарівна Вдовенко.

Я тоді ще не вмів як слід самостійно працювати з підручниками та й, правду кажучи, легковажно поставився до підготовки, сподіваючись, що всі відповіді на екзаменаційні білети з психології отримаю на консультації, яка проводилась перед екзаменом.

Спочатку так воно і було: Ніна Макарівна терпляче пояснювала незрозумілий нам чи невивчений матеріал. Але її терпець увірвався, коли я задав ще одне питання: «Що таке воля?»

— Чому це ти, Максименку, задаєш більше всіх запитань? Бачу, ти зовсім не підготувався до завтрашнього іспиту. Як же ти думаєш його складати?

— Готувався, — спробував я виправдатись.

— Гаразд. Я завтра перевірю! — мовила Ніна Макарівна.

Це означало, що стипендії на другий семестр — а чим вона була тоді для нас, сьогодні мало хто уявляє! — мені не бачити.

Щоб цього не сталося, у мене залишався єдиний вихід — максимально використати останню ніч перед екзаменом. І я її використав. З підручником і списком екзаменаційних питань пройшов за ніч багато кілометрів. Зупинявся під кожним стовпом, на якому горіла електрична лампочка, читав білети і відповіді на

них, а потім багато разів подумки повторював, переходячи до іншого стовпа. І так до самого ранку...

На екзамені я без зауважень впевнено відповів на всі питання в білеті, який витягнув. Але Ніна Макарівна цим не задовольнилась і почала задавати мені багато додаткових питань, на які я також відповів без затримки.

Наостанок вона запитала: «То що таке воля?».

Я відповів, як було написано в підручнику: «Воля — це здатність людини переборювати всі труднощі, які стоять на шляху до здійснення поставленої мети».

У своїй відповіді я пропустив одне слово і Ніна Макарівна, задумливо дивлячись у підлогу і повільно розтягуючи слова, поправила мене: «До здійснення свідомо поставленої мети».

Звідтоді пройшли роки. Колишніх однокурсників по педучилищу життя розкидало по всій Україні і за її межами. Але й через багато десятиріч на черговій зустрічі з однокурсниками педучилища набору 1952 року Ю.П. Максименко згадував:

— Бувало, коли в мене з'являлось багато проблем і треба було шукати якесь рішення, я із вдячністю згадував пронизливий погляд Ніни Макарівни Вдовенко і її питання: «То що таке воля?».

А ще у тому ж колективному збірнику «Вийшли в люди» він написав: «І після закінчення авіатехнікуму і після закінчення інституту у мене неодноразово виникало бажання відновитися в Коростишівському педучилищі і хоча б заочно закінчити повний курс навчання в ньому. Проте завжди виходило, як у тій пісні: «Но мешают дела и другая любовь за собой увела».

Але і до цього часу, коли він їде через Житомир на захід України у службове відрядження, завжди на зворотньому шляху повертає у Коростишеві машину на вулицю Леніна, 21 і, зупинившись біля брами педучилища, схвильовано ходить його алеями.

Там залишилась не тільки пам'ять про щасливі, хоч і пово-

енні роки, там був трамплін, з якого він і його друзі злетіли у самостійне життя. Там вони пізнали глибокий зміст великого слова «дружба».

Втрата слуху

Закінчити повний курс навчання в Коростишівському педучилищі Юрієві не довелось, бо, коли він навчався на другому курсі, дуже застудився, захворів на менінгіт і втратив слух. Для нього настала цілковита тиша і він опинився у повній ізоляції від звичного життя.

Мати Віра Юхимівна не раз їздила з сином до лікарів Житомира і Києва з надією, що, може, вони зарадять і Юра знову чути. Та лікарі тільки розводили руками: на жаль, ніякої надії повернути слух немає...

Зрозуміло, що про продовження навчання в педучилищі не могло бути й мови. А після виключення з педучилища особливого вибору щодо подальших життєвих доріг не було, тому спочатку Юрій працював теслею у колгоспі свого села, а потім взагалі був без роботи.

Влітку 1956 року, при черговому відвідуванні Житомирського обласного відділу народної освіти з проханням дати дозвіл на відновлення в списках студентів Коростишівського педучилища Юрію порадили звернутися за допомогою до Житомирської обласної організації УТОГ, яка опікується нечуючими людьми.

Як згадує колишній голова Житомирської обласної організації УТОГ Г.П. Люльченко, тоді організацією глухих в Житомирі керував Захар Йосипович Кириленко, а інструктором з організаційної роботи був Олександр Денисович Халамовський, який сам був інвалідом зі слуху і з власного досвіду розумів проблеми глухих.

Він і розповів Юрію та його матері, що в Україні нема та-

ких учбових закладів, де глухі могли б отримати середню спеціальну освіту. Але на клопотання Всеросійського товариства глухих в місті Щербакові Ярославської області з першого серпня якраз буде формуватись спеціальна навчальна група для глухих при місцевому авіаційному технікумі, і порадив Юрію надіслати документи до цього закладу.

Навчання в авіаційному технікумі

У Рибінську, як тепер називається колишнє місто Щербаков, Юрій під час навчання не тільки отримав міцні знання зі спеціальності «Холодна обробка металів різанням», але й збагатився чудовими друзями, згадку про яких проніс через усе подальше життя.

Саме про Рибінськ та рибінських друзів міститься найбільше спогадів у написаному ним поетичному збірнику «Запам'ятайте нас веселими», який вийшов у світ 1999 року в Українському товаристві глухих.

Про саме місто Рибінськ він зі світлою любов'ю написав:

*Там, где с Волгой сливались
Воды реки Шексны,
Мы не раз дожидались
Приближенья весны...
Ты хоть чуточку краше
Той поры назови,
Город юности нашей,
Город нашей любви!..*

А про свою знамениту групу глухих студентів в технікумі, яка значилась під номером Х-32, завжди розповідав із захопленням, бо вона дала «путівку в життя» багатьом унікальним особистостям, серед яких керівник студентської

бригади на цілині в Казахстані, президент Всеросійського товариства глухих, три голови обласних організацій Всеросійського товариства глухих, два артисти, баскетболіст, художник. А скільки ще висококваліфікованих конструкторів, технологів і контролерів ВТК авіаційних та інших заводів!

У технікумі Юрій зустрів вірних друзів — В.М. Єсманського, В.С. Хобота, С.В. Копилову та інших, з якими здружився на все життя.

Звання кумів вони попризвоювали одне одному ще під час навчання на першому курсі технікуму.

Зі світлими почуттями про ті давно минулі дні юності та подальшу дружбу Юрій Петрович присвятив Василю Матвійовичу Єсманському, який після закінчення технікуму отримав направлення на роботу у Вороніж, такий вірш:

*Какая б под хвост ни попала вожжа,
И где бы меня ни носило,
Всегда успокоится я приезжал
В твой дружеский город, Василий.
И нюни развесив, ругая удел,
Что скверно заря занялася,
Я в доме твоём по неделям сидел,
Твоим был на хлебником, Вася.
Года пронеслися, сошли как вода,
Звезда и моя засветила,
Но все эти годы я помнил всегда
Напутствие кума Кирила.²*

² Мається на увазі, що одружившись ще в студентські роки, В. Єсманський при кожній нагоді, коли Ю. Максименко був у нього в гостях у Вороніжі, жартома повчав його: «Куме Данило, яка б не трапилась тобі дружина, однак ти повинен вміти господарювати в домі — хоча б для того, щоб контролювати власні директиви».

«Вася Єсманський, мій дорогий «кум Кирило», — згадує у своїх спогадах Юрій Петрович, — наділений хистом художника-карикатуриста. Він створив цілу серію дружніх карикатур на своїх однокурсників. Був незмінним оформлювачем загально-технікумівської газети «Бджола».

У складних ситуаціях завжди проявляв оптимізм і при цьому казав: «Все, що не робиться, — на краще!»

Добрим словом згадує Ю. Максименко і своїх викладачів в технікумі, які дали всім студентам ґрунтовні знання: Куликову Н.Б., Рапова М.О., Жегаленкова І.С., Лівого М.Г., Павловського О.О., Данисько І.І., Герасимова С.Г. та інших, а також директора технікуму Тиліупо Г.В., його заступника Лисисина Ю.П. і перекладача жестової мови та класного керівника Яковлеву О.Д.

«Олександр Олександрович Павловський, який викладав у нас курс «Технологія машинобудування», був дуже доброю людиною, проте вимогливим викладачем.

Вперше прийшовши на урок до нашої групи глухих студентів, він з добрим гумором представився:

— Мене зовут Олександр Олександрович, що сокращенно азбукой глухих обозначается как «АА», — і услід за цим величезний кулак Павловського двічі загрозливо майнув перед очима майбутніх технологів.

А його улюбленою напутною фразою, яку він давав своїм студентам при роботі над курсовими і дипломним проектом, була:

— Не бойся наврять. В нашем деле без этого нельзя. Ты врешь смелее! Смелее врешь!

«Це тільки на перший погляд здавалося, — згадує Ю. Максименко, — що така провокаційна порада дозволяла нам халтурити і подавати на захист «сирі» проекти. Насправді ж сенс цієї «провокації» зводився до іншого: до вивільнення нашого мислення. Вона змушувала кожного з нас творити, видумувати, пробувати».

Саме ця форма вимогливості Олександра Олександровича

Павловського дала нам, випускникам Рибінського авіаційного технікуму, можливість впевнено освоїтися на виробництві і на практиці не розгублюватися ні перед якими технічними складнощами.

Що ж до тих студентів, хто сприймав пораду Павловського в буквальному розумінні, то вони ще в технікумі розплачувалися за свої неякісні проекти неодноразовою їх переробкою і позбавленням стипендії».

Уже багато пізніше, тривалий час пропрацювавши на виробництві, Юрій Петрович, з великою вдячністю згадуючи роки навчання в технікумі, присвятив своїм однокурсникам одного з найбільш іскрометних своїх віршів:

*Пусть скажут, что жизнь обошлась с нами круто,
Обидела чем-то назло,
Была в нашей жизни святая минута,
В которую нам повезло.
Нас в юные годы упорно учили
Писать только с красной строки:
**«Мы, друг, авиации жизнь посвятили,
А ей не нужны сопляки!»***

Закінчив Ю.П. Максименко Рибінський авіаційний технікум у 1961 році, одержавши диплом з відзнакою про присвоєння кваліфікації «технік-технолог».

Тоді ж рішенням педагогічного колективу технікуму його прізвище, як одного з найкращих випускників, було назавжди занесено на мармурову Дошку пошани цього навчального закладу.

У пошуках життєвих доріг

Того ж 1961 року Юрій почав працювати на посаді техника-конструктора на Київському заводі імені Г.І. Петровсько-

го, звідкіля у квітні 1963 року його запросили перейти до Київського учбово-виробничого підприємства № 1 УТОГ на посаду інженера-конструктора.

Усі, хто працював тоді на цьому підприємстві, засвідчували товариську вдачу Ю. Максименка і те, що він своїми знаннями привертав до себе увагу. А в його харизматичній постаті та вчинках колеги по роботі вбачали сильний характер.

Все це сприяло зростанню його популярності та авторитету.

Розуміючи необхідність вищої освіти, він склавши вступні екзамени був зарахований на вечірнє відділення Київського технологічного інституту легкої промисловості, а після третього курсу перейшов, як стипендіат підприємства, на навчання на денному відділенні цього ж інституту за спеціальністю «Машини і апарати легкої промисловості».

Вищою нагородою для нього після закінчення інституту були слова завідуючого кафедрою швейних машин: «Всі місця в аспірантуру на нашому факультеті у цьому році уже розподілені. Але якщо ти теж захочеш продовжити навчання, я особисто для тебе місце виб'ю».

Рідній же alma mater Юрій Петрович присвятив один із своїх ліричних віршів:

*Нас в КТИЛПовском доме
Дорогой к диплому
Одна всех мечта привела.
Здесь молодость наша,
Романтика наша
И наша любовь здесь жила...*

Після закінчення у 1971 році інституту голова Українського Товариства глухих Семко Антон Хомич запропонував Ю.П. Максименку роботу в апараті Центрального правління УТОГ на посаді інженера з охорони праці та техніки безпеки на підприємствах УТОГ. А трохи пізніше на його прохан-

ня він був переведений інженером з наукової організації праці у відділ заробітної плати.

Маючи за своїми плечами різнобічні ґрунтовні знання, отримані в педучилищі, авіаційному технікумі та інституті легкої промисловості, а також виробничий досвід роботи, отриманий на заводі імені Г.І. Петровського та на Київському УВП № 1 УТОГ, Максименко впевнено освоїв роботу в апараті ЦП УТОГ, яка до того часу була йому незнайома.

При цьому на будь-якій посаді, яку він займав, його завжди відрізняли творчий підхід до справи, вміння відстоювати свою думку і наполегливість у досягненні поставленої мети. Молодий спеціаліст успішно проявив і свої організаторські здібності, тож не дивно, що невдовзі його призначили заступником начальника технічного відділу, а ще через деякий час — начальником відділу слухової, трудової та соціальної реабілітації глухих, ініціатором створення якого в 1979 році у складі апарату ЦП УТОГ він же і був.

З появою цього підрозділу і Центральне правління УТОГ і регіональні осередки Товариства на місцях стали значно більше приділяти уваги тим найважливішим напрямкам діяльності Товариства, які безпосередньо стосувалися кожного члена УТОГ. Велике значення надавалось розробці нових засобів сурдотехніки, створенню сприятливих умов для отримання глухими середньої спеціальної і вищої освіти, їх професійному зростанню і реалізації свого творчого потенціалу.

Про наслідки роботи Українського товариства глухих з питань реабілітації інвалідів зі слуху з повагою почали говорити на науково-практичних конференціях, у залах науково-дослідних інститутів та в пресі.

Досвідом УТОГ по вирішенню проблем реабілітації нечуючих зацікавилися Всеросійське, Білоруське та інші споріднені товариства глухих.

Тому, коли влітку 1983 року тодішній голова УТОГ А.Х. Сем-

ко, який, як і його попередники, був чуючою людиною, виходив на пенсію, глухі активісти УТОГ поставили питання про необхідність мати головою УТОГ людину нечуючу і висунули на цю посаду кандидатуру Ю.П. Максименка.

Ця ініціатива нечуючих довгий час не мала підтримки ні в тодішньому Міністерстві соціального забезпечення, ні в партійних органах, без згоди яких ніхто на перші посади не призначався.

Проте завдяки згуртованості ініціативної групи, її аргументованим доказам і стійкій позиції греблю недовіри до глухих врешті-решт вдалося прорвати.

І хоча спочатку Юрій Петрович був обраний не головою, а лише заступником голови УТОГ з економічних питань, це була справжня перемога нечуючих, яка дала можливість довести, що глухі люди можуть успішно працювати і на дуже відповідальних керівних посадах республіканського значення.

Тому, коли через чотири роки знову постало питання про вибори нового голови УТОГ, у Міністерства вже не було підстав заперечувати й Ю.П. Максименка одноголосно було обрано головою ЦП УТОГ.

Нелегка шапка Мономаха

Йому довелося розпочинати свою роботу на посаді голови Товариства у непростий час суспільних змін, перш за все спрямувавши зусилля на згуртування людей, підтримку в усій системі УТОГ морально-психологічного духу, який підунав у багатьох після Чорнобильської катастрофи і розгубленості в період політичної перебудови в кінці 80-х років.

Глибока криза в економіці України, яка дала взнаки вже у 1991 році, зачепила й УТОГ. З розпадом СРСР були зруйновані міжгосподарські зв'язки колишніх республік, різко погіршилось постачання учбово-виробничих підприємств глу-

хих матеріалами і сировиною. Все це спричинило серйозні перебої у їхній роботі. Траплялися і зупинки виробництва, що в свою чергу призвело до скорочення чисельності працівників на підприємствах і в установах УТОГ.

У цій складній ситуації Юрій Петрович робив усе, щоб привернути увагу суспільства до проблем, які мало Товариство. У вересні 1991 року він звернувся з листом до Українського республіканського телебачення з проханням організувати показ документальних фільмів про життя нечуючих: «Подолання бар'єру», «Почута музика», «Твій друг і помічник».

Тоді ж, напередодні чергового, XIII з'їзду УТОГ, він особисто виступив перед телеглядачами і коротко поінформував про історію створення і становлення Українського товариства глухих, його вагомі досягнення, а також порушив ряд проблем, що виникли перед нечуючими людьми в період переходу на ринкові умови ведення господарства. Це був перший виступ керівника УТОГ по телебаченню за весь період існування Товариства.

Вихід на таку широку аудиторію був одним із ряду намічених заходів із соціального захисту нечуючих. Це була спроба привернути увагу керівників держави і громадськості до найбільш проблемних питань нечуючих людей в Україні, що потребували невідкладного вирішення.

Коло питань, яке доводилось вирішувати Ю.П. Максименку, було надзвичайно широким. Він особисто брав участь у складанні аргументованих і вагомих звернень до Верховної Ради України з найважливіших питань діяльності Товариства і в той же час вникав у щонайменші дрібниці роботи підпорядкованого йому апарату Центрального правління УТОГ. У боротьбі за ефективність роботи управлінського апарату він підвищував вимоги до виконавців, вимагаючи творчого і кваліфікованого підходу до вирішення будь-яких питань. При цьому,

пам'ятаючи про упередження, з якими керівники ставилися у минулі періоди до глухих спеціалістів, в основу кадрової політики президії ЦП УТОГ і в апараті Центрального правління, і на місцях було покладено висування на керівні та відповідальні посади перш за все кваліфікованих працівників з числа нечуючих.

Значну увагу приділяв голова УТОГ також питанням підготовки молодих спеціалістів на базі створюваних спеціальних груп для глухих студентів у багатьох вищих і середніх спеціальних навчальних закладах України.

Символічно, що саме за останні десятиріччя значно збільшилась їх кількість, а на роботу в Товариство прийшло багато дипломованих спеціалістів з числа осіб з порушеннями слуху. Завдяки цьому відбулося значне оновлення кадрів, а нечуючі своїм високим професіоналізмом і відповідальним ставленням до роботи яскраво довели, що немає такої ділянки в УТОГ, на якій вони не могли б працювати. Прикладом у цьому був і є їх керівник — Юрій Петрович Максименко, який досконально розбирається і в особливостях виробництва, і в тонкощах культурно-масової роботи, і в психології нечуючої людини...

Особливу увагу Юрій Петрович приділяв підвищенню технічного рівня виробничих підприємств УТОГ, розширенню асортименту продукції. Завдяки цьому вона постійно оновлювалася і почала користуватися стабільним попитом у споживачів.

Додатковим важливим фактором для виживання у той період стало і те, що на вимогу Юрія Петровича підприємства УТОГ організували і відкрили власні магазини для збуту випущеної продукції.

Все це дозволило підприємствам УТОГ уже за перші п'ять років після переходу України на ринкові умови господарювання майже повністю стабілізувати свою діяльність і поступово збільшувати обсяги виробництва.

Разом з тим, паралельно з вирішенням внутрішніх виробничих проблем Товариству в умовах переходу держави на ринкову економіку довелось приділяти дуже багато уваги і питанням, вирішення яких залежало виключно від вищих органів державної влади.

Ходіння по муках

1994–1998 роки були особливими в діяльності Українського товариства глухих та його побратима — Українського товариства сліпих.

Якщо за часів існування СРСР обидва товариства не тільки мали державні замовлення для своїх підприємств, але й були звільнені від сплати державі всіх видів податків, то після здобуття Україною незалежності і в зв'язку з її переходом на ринкові умови господарювання підприємства УТОГ і УТОС уже в 1992 році втратили всі напрацьовані раніше зв'язки з замовниками, а починаючи з 1994 року, коли Верховна Рада України розпочала напрацювання та запровадження нових законів з оподаткування, для підприємств УТОГ і УТОС настали страшні часи, бо ні в одному новому законі ніяких пільг з оподаткування для підприємств УТОГ і УТОС не передбачалось.

В той же час кількість податків, які в ринкових умовах повинні були сплачувати державі усі платники, різко збільшувалась у порівнянні з тією кількістю, що була при СРСР. Це і податок на прибуток, і на додану вартість, і на землю, і на соціальне страхування та ін.

І жодної пільги підприємствам УТОГ і УТОС, не зважаючи на використання ними праці інвалідів, в цих проектах не було.

— Не можна, — говорили депутати Верховної Ради керівникам УТОГ і УТОС, — Україна переходить на ринкову економіку, а на Заході в капіталістичних державах пільг з оподаткування ні в кого немає.

І ніхто не хотів брати до уваги, що ніде на Заході нема таких спеціалізованих підприємств для інвалідів по слуху і зору, які були створені ще багато десятиліть назад Українськими товариствами глухих і сліпих ще при колишньому СРСР і успішно виправдали своє існування.

Стільки часу витратили у 1994–1998 роках голова УТОГ Ю.П. Максименко та голова УТОС В.М. Більчич на ходіння по кабінетах Верховної Ради та податкової адміністрації, зі скількома посадовими особами найвищого рангу вони зустрічалися, щоб довести необхідність збереження податкових пільг, — то окрема тема, яка колись може буде описана самими учасниками тих подій.

Але нервів і сил ця боротьба вимагала особливих.

Щодня, приходячи до Верховної Ради, як на роботу, — а це й була їхня основна робота в той період — вони зуміли переконати депутатів внести необхідні зміни в ті закони з оподаткування, які вже були прийняті, і передбачити пільги з оподаткування у нових законах, які ще писались.

Це допомогло підприємствам УТОГ і УТОС, а разом з ними і обом Товариствам, витримати натиск гіперінфляції 90-х років і спокійно ввійти у 21-е століття.

Прийняті Верховною Радою за поданням УТОГ і УТОС закони про надання пільг з оподаткування діють до цього часу. І лише інколи на пропозицію окремих депутатів до цих законів вносяться незначні доповнення, що дає можливість цим депутатам успішно звітувати про свої заслуги перед черговими виборами. Все повторюється, як у В. Маяковського: «И эти сегодня стихи и оды, в аплодисментах ревёмые ревмя, войдут в историю, как накладные расходы на сделанное нами двумя или тремя».

Нагородою ж Ю.П. Максименку і В.М. Більчичу за здійснений ними прорив у податковому законодавстві стала велика пошана до них членів очолюваних ними Товариств та постій-

не обрання їх на займані ними посади на усіх чергових з'їздах УТОГ і УТОС.

Держава також високо оцінила великий внесок Ю.П. Максименка та В.М. Більчича у вирішенні проблем всебічної реабілітації інвалідів по слуху та зору: указом Президента України Л.Д. Кучми їм присвоєне високе звання «Заслужений працівник промисловості України», у 2003 році в зв'язку з 70-річчям з дня створення УТОГ і УТОС вони нагороджені орденом «За заслуги» III ступеня та Почесною грамотою Верховної Ради України. Є у них також високі нагороди Кабінету Міністрів України, Міністерства праці і соціальної політики України та інших державних органів.

А в зв'язку зі своїм особистим 70-річчям від дня народження Юрій Петрович нагороджений орденом «За заслуги» другого ступеня та цінним подарунком Голови Верховної Ради України.

Щасливі миттєвості життя

Праця працею, але без сімейного затишку людина не відчуває повного щастя.

Його обраницею стала слабочуюча дівчина Галина, яка працювала технологом на Магнітогорському учбово-виробничому підприємстві Всеросійського товариства глухих і влітку 1982 року приїхала до Києва відпочити у будинку відпочинку «Сосновий бір» УТОГ.

1974 року в молодого подружжя народився первісток, якого назвали Олександром, а у 1978 році — другий син, якого назвали Петром, на честь загиблого на фронтах Великої Вітчизняної війни Юрієвого батька.

Спливали літа за літами — у турботах про дітей, їхнє здоров'я, навчання. Не зогляділись, як діти вже подорослішали, здобули вищу освіту, знайшли свій шлях у житті.

Галина Степанівна Максименко не обмежувалась роллю дружини і матері. Вона успішно поєднувала домашні турботи з роботою на інженерно-технічних посадах в Учбово-виробничому підприємстві № 1 УТОГ, де колись працював і Юрій Петрович, а після його реорганізації — в Спеціальному проектно-конструкторсько-технологічному бюро УТОГ.

В 1994 році її, як висококваліфікованого спеціаліста і обдаровану людину, з організаторськими здібностями призначили заступником директора з соціальних питань та кадрів СПКТБ УТОГ, де вона, окрім вирішення соціальних та кадрових проблем, стала дбати про культурне дозвілля свого колективу.

1999 року Галина Степанівна вперше організувала в СПКТБ УТОГ концертну програму силами робітників друкарського цеху. Перша любительська сценка «Стрекоза и муравей» за мотивами байки Івана Крилова була прийнята глядачами з великим захопленням.

Пізніше був організований драматичний гурток та поставлені вистави: «Золушка» Ш. Перро, «Снігова королева» Г. Андерсена, «А зорі тут тихі...» Б. Васильєва.

Галина Степанівна сама підбирала вистави, сама писала сценарії — вона була і режисером, і постановником, і першим глядачем, і неупередженим критиком усіх постановок, здійснених силами працівників СПКТБ.

Окрім того, до всіх свят кожного року вона готувала концертні програми і залучала до виступів у художній самодіяльності нечуючих робітників свого підприємства.

Цей унікальний творчий колектив у 2008 році занесено до Книги рекордів Українського товариства глухих в номінації «Мистецтво».

У дружбі — наша сила

Якими б не були великими звершення відповідного колективу, вони не можуть бути заслугою лише його керівника. Керівник ставить завдання та організує його виконання, але виконує завдання весь колектив. І перемога завжди там, де керівник має підтримку колективу, де керівник та члени колективу — єдиним цілом.

У цьому розумінні голова УТОГ, члени президії Центрального правління, працівники апарату ЦП УТОГ, голови обласних організацій УТОГ та керівники підприємств УТОГ завжди знаходили спільну мову. Звичайно, було не без того, щоб не виникали якісь проблеми, але вони завжди у своїй переважній більшості вирішувались мирним шляхом, шляхом пошуку рішень, а не шляхом взаємних образ.

І саме завдяки цьому у Товаристві уже більше двох десятиріч зберігається гарний морально-психологічний клімат, панують перш за все дружні відносини, хоча проблем у Товариства дуже багато.

Нормальні ділові стосунки у Юрія Петровича та його колег склалися також з працівниками Кабінету Міністрів, Міністерства фінансів, Міністерства праці та соціальної політики, Міністерства освіти та науки і працівниками інших міністерств і відомств, з якими керівникам УТОГ постійно доводиться вирішувати виробничі, організаційні та інші питання.

Особливо по-дружньому до проблем Товариства ще з самого початку переходу України на ринкову економіку поставилися міністр соціального захисту України А.В. Єршов, міністри праці та соціальної політики М.П. Білоблоский та І.Я. Сахань, заступник міністра цього ж міністерства С.А. Вегера, працівники Кабінету Міністрів України В.В. Іванкевич, А.Л. Красильщиков, О.С. Максимчук, ряд депутатів Верховної Ради та інші державні працівники.

Дуже гарні стосунки зберігаються протягом багатьох років також між Українським товариством глухих та спорідненими товариствами Росії, Білорусії, Болгарії, Молдови та ряду інших зарубіжних країн.

Вперше Юрій Петрович в якості керівника УТОГ побував на нараді керівників Товариств глухих колишнього СРСР та країн Соціалістичного табору у 1988 році в Берліні.

Тоді ж учасниками наради було вирішено, що наступне зібрання має відбутися в 1990 році у м. Києві. І хоча досвіду для проведення такої наради у Українського товариства глухих не було, вона пройшла у Києві на дуже високому рівні, що одногослосно відзначали всі учасники.

В наступні роки керівники Товариств глухих збиралися ще не раз в Москві, Санкт-Петербурзі, Кишиневі, Софії, а також у Одесі і Києві. Все це сприяло обміну досвідом споріднених товариств та аналізу їхніх досягнень і упущень.

Після всіх закордонних відряджень Юрій Петрович детально розповідав своїм колегам про те, як живуть і працюють нечуючі люди в інших країнах, які у них проблеми і як вони їх вирішують. Це були дуже корисні поїздки, бо їх метою було переймати і втілювати на підприємствах та в установах УТОГ усе краще, що приносило користь нечуючим за кордоном.

Як гостинний господар, керівник УТОГ приймав своїх колег з Регіонального секретаріату товариств глухих країн Східної Європи і Середньої Азії у 2005 році, які зібрались на чергове засідання у Києві.

Дуже показовим стало також проведення наради голів обласних організацій УТОГ у м. Приморско в Болгарії, у серпні 2007 року. Під час цієї поїздки керівники структурних підрозділів УТОГ мали можливість ознайомитись з діяльністю братського Союзу глухих Болгарії, відвідати підприємства й організації нечуючих цієї країни. На основі побаченого бу-

ло розроблено план заходів по впровадженню в УТОГ досвіду болгарських колег.

Беликим свідченням міжнародного авторитету Українського товариства глухих стало святкування у червні 2008 року 75-ї річниці створення УТОГ. На урочистостях були присутні не лише керівники товариств глухих країн СНД, а й президент Всесвітньої федерації глухих Маркку Йокінен. Це був його перший візит в Україну, і він мав можливість у повному обсязі ознайомитися зі всіма досягненнями УТОГ за пройдені 75 років.

За вагомий внесок у розвиток міжнародної співдружності глухих Юрій Петрович нагороджений почесними відзнаками Всесвітньої федерації глухих та Всеросійського, Болгарського і Білоруського товариств глухих.

Поезія світлих почуттів

Кажуть, що справжня біографія поета — це його вірші.

Поетичний голос Юрія Максименка вперше зазвучав у далекій юності, коли він після тяжкої хвороби раптово втратив слух. Про це поет з гіркотою написав:

*Я мог бы писать
Как звала в поднебесье
Далёкая наша мечта.
Я мог бы писать...
Но прекрасную песню
Помешала допеть глухота.
Оборвалась мечта
На возвышенной ноте,
Мой голос надолго затих.
Как память о прошлом —
Остался в блокноте
Впервые написанный стих.*

Щоб написати такі до болю щемливі рядки, не обов'язково мати філологічну освіту. Все визначається природнім обдаруванням людини. Людина ж, яка втратила слух, сприймає навколишній світ душею, добре розвинуеною уявою. Особливо якщо вона наділена Божим даром — іскрою поетичного таланту.

Для творчої натури Юрія Максименка творення віршів стало життєвою потребою і творчою насолодою. Ці світлі вірші якнайповніше розкривають його характерні особливості, допомагають нам глибше збагнути його вдачу.

Лейтмотивом Максименкової поетичної творчості стало побачене, відчуте душею і пережите. Поет оспівує гармонію нашого життя, його прості земні радощі і тривоги. Загострена надчуттєвість у сприйнятті життя допомагає йому створювати своєрідний словесний живопис — точний і пластичний, оспівувати світ предметно і яскраво.

Вірші Ю.Максименка — щирі, світлі, лаконічні, душевно оголені і водночас сповнені асоціативності і символічності.

У цих віршах — згусток почуттів і думок, правдивий вияв пережитого і переболілого. За кожним рядком — стан поетової душі:

*Я имя Тани Поперечной
В газете вижу первый раз,
Но благодарен бесконечно
За удивительный рассказ.
За то, что пишет очень мило
Она с любовью про отца,
За то, что сердце защемило,
Как прочитал я до конца.
Сколько из нас вот так же точно,
Роняя слезы на кровать,
Не досытая сами ночью,
Спасли от бед отец и мать.
И наша в том теперь забота,*

*Чтоб человечность обрести,
Чтоб, как они, сквозь дни и годы
Любовь по жизни пронести...*

Проте його поезію не треба розглядати спрощено, як суто особисте. Своїми сокровенними рядками Юрій Максименко сповідує не тільки свої безпосередні переживання, а й загальні почуття нечужих людей. Ось наприклад, який вірш він присвятив своєму одностудію, колишньому штурману військової авіації Віктору Павловичу Овчаренку, який втратив слух внаслідок катастрофи:

*Роднит нас обоих с тобой тишина,
Становимся мы много старше.
Уж горькая чаша испита до дна,
Но жить надо дальше и дальше.
Не жить, а лететь, пробиваясь в тиши,
Минуя воздушные ямы.
«Хвамилиа ваша?» —
«Не слышу. Пиши!» —
Всегда отвечаешь упрямо...
Пусть будет высоким 100 лет потолок
И видимость будет без края,
Чтоб ты постоянно докладывать мог:
«Все в норме. Полет продолжаю!»*

Але найглибше відобразилися людські емоції у «Гімні УТОГ», в якому передано цілу гаму переживань і настрою, душевну печаль кожного, для кого звуки залишилися в іншому світі, який був до настання глухоти.

Проте ця сумовитість не відречена, вона світла, і цієї просвітленості пісні надає любов автора до життя і до людей. І саме це настроювало і настроює чутливу поетову душу, наче оту скрипку, на озвучення в поезії емоцій і відчуттів глухих людей.

Характерною особливістю лірики Юрія Петровича Максименка є те, що при своїй небагатослівності його вірші об'ємні за думкою і проникливі, як промінь світла. Він пише про те, що пережив і вистраждав. Тим-то його вірші пробуджують у нас добрі і світлі почуття.

Особливий розділ його творчості — вірші, присвячені друзям. А друзів у нього багато, і це також говорить про поетичну душу людини, її багатий внутрішній, духовний світ, дотепність і гарне почуття гумору, спостережливість і уважне ставлення до оточуючих.

Ці вірші складають збірку з промовистою назвою «Запомните нас весёлыми».

За своїм змістом — це своєрідний літопис. Читаючи ці присвяти, ми відкриваємо для себе неординарні характери численних друзів автора та багато знаменних і веселих миттєвостей з життя поета.

Романтик за вдачею, Юрій Максименко вихопив із моря своїх вражень і створив для нас своєрідний літературно-поетичний пам'ятник своєї епохи з символічною назвою — «Запомните нас весёлыми».

Післямова

... Є в небесній механіці таке поняття, як «коріолісове прискорення», яким визначається взаємний вплив небесних тіл на їхній рух у міжзірковому просторі. З урахуванням цього прискорення проектуються і траєкторії штучних супутників землі.

В переносному значенні вплив цього терміну має місце і в земному житті, коли треба витримати життєву орбіту при наявності таких дестабілізуючих факторів як інфляція, дефолти, зміна політичного і соціального устрою та інші надводні і підводні валуни.

Випускник Рибінського авіаційного технікуму і Київського технологічного інституту легкої промисловості Юрій Петрович Максименко, спираючись на отримані знання та життєвий досвід і пам'ятаючи про те, що таке воля та що «авиации не нужны сопляки», кероване ним Українське товариство глухих, не зважаючи на соціальні потрясіння, економічні кризи й інші негаразди, від розвалу та занепаду утримав.

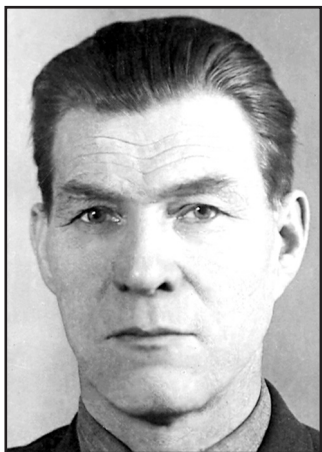
А що стосується поезії, до якої він також має неабиякий хист, то це — для душі, для тих звичайних хвилин, коли можна хоч на мить відволіктись від справ, і, підсумовуючи зроблене, сказати:

— Я прийшов до Українського товариства глухих у час свого розпачу, коли, повністю втративши слух, не бачив ніякого виходу в житті, і, отримавши тут у той важкий для мене період моральну підтримку, віддав усі свої знання і свої сили для збереження і подальшого стабільного розвитку Товариства.

След на земле

*«Перед тобой лежит широкий новый путь.
Прими же мой привет, не громкий, но сердечный,
Да будет, как была, твоя согрета грудь
Любовью к ближнему, любовью к правде вечной».*

Алексей ПЛЕЩЕЕВ

Н.В. Васильевский.

Я никогда не видел этого человека, разве что на фотографии. Но фотография не дает того впечатления, которое складывается у нас в результате непосредственного общения с живой личностью. Не видел и не был знаком с ним... И, к сожалению, уже не познакомлюсь, ибо его давно нет среди нас.

Герой моего повествования — Николай Васильевич Васильевский, работал одно время заместителем председателя, а затем — главным бухгалтером Центрального оргбюро, как тогда называлось Центральное правление Украинского общества глухих. Кроме работы на руководящих должностях, он впоследствии был также старшим экономистом, инженером-экономистом. Впрочем, еще до работы в УТОГ ему пришлось сменить не одну профессию...

Чтобы иметь максимально полное представление о Николае Васильевиче, я вынужден был неоднократно обращаться за помощью как к его детям — сыну и дочери, так и к людям, в той или иной мере знавшим его, работавшим с ним.

И еще один источник — документы. И хотя их мне было предоставлено не так уж много, они, эти бесстрастные молчаливые свидетели, подчас хранят в себе целые истории и повествования. Их язык — прост и уникален: это — цифры, даты, факты.

Итак, Васильевский родился на стыке двух столетий, в конце ноября 1898 года, как он сам пишет в своей биографии, «в семье крестьянина Санкт-Петербургской губернии Новоладожского уезда Городищенской волости в селе Городище». После окончания двухклассного училища отрок в возрасте 15 лет начал трудиться помощником писаря в волостном правлении.

В 18-летнем возрасте высокого, красивого, пышущего здоровьем молодца призвали на военную службу. Однако молодому солдату не повезло — прослужив всего несколько месяцев, он заболел и по этой причине временно (на 6 месяцев) был уволен из армии для восстановления здоровья.

А после октября 1917 года в России все изменилось. К власти пришли большевики. Николаю в то время было всего-навсего немногим более 19 лет — впереди вся жизнь. В сентябре 1918 года его принимают в Крестьянский университет в Петрограде, курс обучения в котором он прошел по ускоренной программе. Получив документ об образовании, молодой специалист приезжает в свое родное село.

Все тогда коренным образом менялось — идеология, мировоззрение, политические взгляды, сельский быт, уклад жизни крестьян... Только Николай разобрался что к чему, взял в работе разгон — опять повестка: явиться в военкомат, и в январе 1919 года он вновь становится солдатом. И опять его настигает беда — в армии он заболевает сыпным тифом и глохнет на оба уха. Находясь на излечении, он не сидит без дела — занимается созданием волостного отдела народного образования, а вскоре становится его заведующим.

С течением времени слух постепенно улучшился, и Николай снова вернулся в строй. Но молодого солдата продолжали преследовать неудачи. В июне 1919 года, в бою с воинскими формированиями Юденича, Николай был контужен в голову, в результате чего совсем потерял слух. Из армии его комиссовали. На этот раз — навсегда...

Глухота глухотой — а жить надо! Николай устраивается на работу — заместителем заведующего материальным складом Мурманской железной дороги на станции Званка, а позже возвращается в родные места. Через два месяца после его приезда в село умирает отец, а еще через две недели последовала вторая страшная утрата — уходит из жизни 18-летняя сестра. На попечении у еще неопытного в жизненном отношении, к тому же полностью оглохшего человека остались два малолетних брата.

Едва оправившись от глубоких потрясений, Николай идет на лесозаготовки, а затем устраивается бухгалтером в уездный исполком в Новой Ладоге, а к исходу 1924 года вновь возвращается в родное село, где работает на разных должностях до 1928 года.

В 1927 году Николай оглох окончательно. Помимо глухоты, ухудшилось и общее состояние здоровья — возник упадок сил, было сильное головокружение, в результате чего он не мог ни читать, ни писать. Фактически, как признается он, «длительное время находился в беспомощном состоянии».

Однако молодой организм выдержал мощную атаку хворей, и постепенно, шаг за шагом, Николай почувствовал — к нему возвращаются силы, а это значит — он в состоянии трудиться, приносить пользу обществу, людям. Ему доверяют должность председателя ревизионных комиссий потребительского общества, кредитного, мелиоративного, сельскохозяйственного товариществ.

Труд окрылял его. Не хотелось думать о болезнях, глухоте.

Наоборот — он тешил себя мыслью о том, что снова — в строю! А разве этого мало, чтобы по-новому взглянуть на себя, дать самому себе оценку, пусть даже если эта оценка — субъективная? Молодому человеку хотелось жить, трудиться, действовать! Волновало будущее — таинственное и непредсказуемое.

Став абсолютно глухим, Николай понимал, что для общения с людьми ему необходимо изучить дактильно-жестовую речь. И он вновь едет в Ленинград, где поступает на курсы по изучению жестовой речи.

Здесь, среди неслышащих, Николай познакомился с обаятельной девушкой Ниной, также потерявшей слух после болезни. Так Николай нашел свою судьбу...

В то время он работал заведующим Домом просвещения глухонемых. И, как всегда, относился к работе с ответственностью, был деятельным и инициативным. Поэтому, когда в Центральном правлении Всероссийского общества глухонемых встал вопрос — кого послать на Урал для организации областного отдела ВОГ, решили поручить эту нелегкую работу Васильевскому.

Прибыв на новое место назначения, Николай, с присущей ему хваткой, принялся за дело. Многим приходилось жертвовать, чтобы практически с нуля создать в далеком краю организацию глухих. Зато потом, когда приступили к подведению итогов, результаты радовали: были созданы областной и 21 районный отделы ВОГ, 4 учебно-производственных мастерских, подобраны кадры.

С чувством выполненного долга вернулся Васильевский в Ленинград, где его ждали любимая жена и маленький сынишка.

Ленинград... Прекрасный город! Всем он хорош, вот только его климатические условия не всем подходят. Не подходили они и Николаю Васильевичу. Врачи настоятельно рекомендовали ему, с учетом его болезни, поменять место жительства —

переехать куда-нибудь на юг... Поэтому в 1937 году Николай Васильевич вместе с семьей перебрался в столицу Украины — Киев.

Учитывая его опыт, приобретенный в Ленинграде и на Урале, в Киеве ему предложили пост заместителя председателя Центрального оргбюро Украинского общества глухонемых.

Николай Васильевич с головой окунулся в работу. На его счету много дельных предложений по улучшению работы Общества. Тщательно изучив ситуацию в области трудоустройства неслышащих, Васильевский предложил принимать глухих людей на предприятия не по одиночке, а компактными группами. Это способствовало укреплению рабочих коллективов, осознанию глухими общности поставленных перед ними задач и целей, благотворно сказалось на производительности труда и взаимопонимании в коллективах.

Став городским жителем, Васильевский постоянно помнил о тех, кто жил в сельской местности. Он выступил с требованием активизировать работу среди глухонемых, проживающих на селе, взять каждого инвалида по слуху на учет и постоянно интересоваться, чем он живет, в каких условиях работает, каковы запросы каждого. Работа с глухими села была постоянным объектом внимания Васильевского, как заместителя председателя.

Проявляя заботу о других, помогая им, Николай Васильевич сам нуждался в помощи — ведь в бытовом плане семья не была устроена. Посоветовавшись с женой, он решил перебраться в Одессу, поменяв ленинградскую квартиру на жилье в этом городе. Здесь Николай Васильевич работал некоторое время директором неполной средней школы для взрослых глухонемых, а потом перешел на завод.

Шел 1938 год. Народный комиссариат социального обеспечения УССР в это время подыскивал достойную кандидатуру на должность председателя Центрального оргбю-

ро УТОГ. Кандидатур было несколько, но Васильевский по всем данным подходил больше всех. Ему и предложили занять эту должность. Однако Николай Васильевич отказался. По его собственному признанию, в то время «в руководстве Общества наблюдались распри, шла борьба за портфели и должности». Против Васильевского сформировалась оппозиция из числа областных работников. Работать в таких сложных условиях он не смог бы — и посоветовал назначить на эту должность другого человека. Сам же Васильевский остался в Одессе.

А потом был 1941. Началась война...

В 1944 году Народный комиссариат социального обеспечения Украины отозвал Николая Васильевича из Ульяновской области, где он находился в эвакуации, и перевел в Киев — нужно было восстанавливать работу Общества. Николай Васильевич занял должность главного бухгалтера Центрального оргбюро УТОГ.

Объем работы был колоссальный. Нужно было полностью возродить учет в облотделах и на предприятиях Общества. Кроме того, крайне важно было улучшить и укрепить их финансовое положение, пошатнувшееся после разорительной войны. И еще много подобных задач — необходимо, нужно, надо... Поэтому работал Николай Васильевич не покладая рук. Рабочего дня не хватало и часто приходилось брать работу на дом. Но постепенно все налаживалось. Под руководством Николая Васильевича бухгалтерия работала безукоризненно. Поэтому не удивительно, что в 1946 году ему был предложен не менее ответственный пост заместителя председателя Центрального оргбюро УТОГ. Предложение было принято.

Все было бы хорошо, если бы не трения с председателем Центрального оргбюро. Бывший военный, генерал по званию, навязанный коллективу свыше, этот руководитель вы-

сокого ранга оставался глухим к нуждам и запросам инвалидов по слуху, судьба которых была ему доверена. И Николаю Васильевичу было больно видеть, как страдает общее дело, как формально подходит председатель к решению многих важнейших проблем. Противостоять в одиночку творящемуся безобразию не хватало сил — и Васильевский попросился на другую работу. А работать он и хотел, и умел. Имея за плечами богатейший опыт финансиста, он трудился старшим экономистом в Киевском облотделе глухих, инженером-экономистом ЦП УТОГ, а в конце 1952 года стал главным бухгалтером Киевского облотдела Общества.

Затем он вновь вернулся в ЦП УТОГ на должность заместителя главного бухгалтера.

И на всех должностях работал он с огоньком, вкладывая в порученное ему дело весь свой опыт и знания. Поэтому стоит ли удивляться, что Николай Васильевич пользовался в коллективе заслуженным авторитетом, а его работа всегда получала высокую оценку.

Помимо своей трудовой деятельности, Николай Васильевич вел большую общественную работу: избирался председателем Центральной ревизионной комиссии УТОГ, членом президиума правления Киевского областного отдела Общества, председателем ревкомиссии городского отдела УТОГ, членом ревкомиссии месткома и др.

В 1958 году Николай Васильевич ушел на заслуженный отдых.

Рано или поздно уходят от нас мудрые и уважаемые всеми люди, прожив трудную, наполненную скорбями и радостями жизнь. Уходят, оставив о себе добрую, светлую память — своей честностью, порядочностью, принципиальностью, нестигаемостью и трудолюбием. Своим человеколюбием, доброжелательностью по отношению к другим, требовательностью и беспопачдностью к себе. Именно такую память оставил о се-

бе Николай Васильевич Васильевский — человек, которого можно смело считать одним из представителей славной когорты талантливых неслышащих руководителей, стоявших у истоков развития и упрочения основ Украинского общества глухих. И рассказ о нем я хотел бы завершить следующими поэтическими строчками:

*«Наша жизнь довольно скоротечна,
Соткана из радостей и бед,
Гаснет вдруг душа, уходит в вечность,
На земле оставив яркий след».*

Мария

М.И. Неплюй.

Неспроста, видимо, ее называли Марией. Это имя носили коронованные особы древних времен. Это имя стало олицетворением женского начала, символом доброты и спасения от всех бед. Это имя чаще других мы находим в поэтических строках. Когда под звуки органа звучит «Аве, Мария!» — душа наполняется такой торжественной радостью, а тело словно растворяется в гармонии божественных звуков. И это прекрасное имя — МАРИЯ — носила одна из самых известных женщин в Украинском об-

ществе глухих, самый первый Почетный член УТОГ — Мария Ионовна Неплюй.

...Ее часто можно было встретить в Центральном правлении УТОГ. Со всеми приветливо здоровалась, теплая улыбка и ласковый взгляд делали ее доступной и такой по-домашнему близкой. Но тяжелая, медленная походка, когда с трудом дается каждый шаг — тоже о многом говорила. Так что же заставляло эту немолодую, больную женщину-пенсионерку приходить сюда? Если ответить коротко — связь с Обществом. А это — вся ее жизнь.

Росла Мария в многодетной крестьянской семье, где с детства каждый должен был отрабатывать свой хлеб.

Кто родился и вырос в деревне, тот сизмала знает цену каждому куску. Осознанный труд и естественная в нем потребность, как воздух и вода, стали той основой, на которой

росла, мужала и с которой пошла в большую жизнь Мария Неплюй.

...Сельская школа 1929 года. Нетрудно себе представить, как среди звонкоголосых первоклассников красивая девочка с большими пытливыми серыми глазами и черными, словно кисточкой подведенными бровями, тщательно выговаривала первые самостоятельно прочитанные с доски слова: «ма-ма», «Ма-ша».

Прилежно училась Маша. Вот уже и пионерский галстук, повязанный под белым воротничком, развевается на ветру, нежно прикасаясь к щеке.

За веснами — весны. Словно вишня в саду, расцвела Мария. Веселая, общительная, всегда в кругу друзей. Вот и комсомольская ячейка единогласно принимает ее в свои ряды как надежного товарища. Казалось, будущее должно быть таким же розово-голубым, как эта юность. Но к порогу приближался апрель 1935 года...

В апреле, седьмого числа каждого года, вся большая семья радостно разрезала праздничный пирог, и имениннице доставался самый красивый и большой кусок. День рождения Мария, как и все в этом возрасте, ждала с нетерпением. Но в шестнадцать лет апрель стал для нее роковым. В шестнадцать лет она последний раз услышала голоса своих родных и подруг, последний раз услышала шум ветра и дождя, пение птиц на рассвете... Тяжелая болезнь — менингит — сделала свое черное дело. Глухота. Тишина на всю жизнь. Как смириться с этим горем? Как привыкнуть к новому состоянию? И как свыкнуться с этой безысходностью? Нет таких слов, чтобы передать чувства и состояние человека, который жил полнокровной жизнью, и вдруг навсегда лишился этого чуда — мира звуков. Но можно сказать с уверенностью: тот, кто прошел через эту пропасть отчаяния, стал еще более выносливым ко всем капризам судьбы, еще более напористым в дости-

жении своих целей. Примером тому может быть дальнейшая жизнь героини этого очерка.

Из архивных документов Марии Ионовны Неплюй узнаем, что в 1937 году она поступила на практику низовых руководящих работников горрайотделов УТОГ при Днепропетровском облотделе Общества. После окончания практики, в 1938 году была направлена на двухмесячные курсы подготовки учителей по ликвидации неграмотности среди глухонемых при Харьковском научно-исследовательском институте дефектологии. В этом же году поступила на Киевский индустриальный рабфак, где проучилась до июля 1941 года, окончив 3 курса.

На этом ее учеба прерывается. Война! Ненасытный молох безжалостно пропускает через себя миллионы невинных людей, захлебываясь их кровью и страданиями. Но возмездие всегда приходит. Вот уже освобождена Украина. До великой Победы остается еще почти два длинных года. Но народ истерзанной земли уже приступает к залечиванию ее ран, возрождает разрушенное.

Едет из своей родной Екатериновки в Днепропетровск и Мария. В облотделе проходит курсы подготовки практикантов, затем работает директором Днепропетровского дома культуры глухонемых, старшим инспектором областного отдела УТОГ. С 1952 года она — председатель правления Днепропетровского областного отдела. А с декабря 1956 года жизнь ее круто изменилась. «Не снилось и не гадалось», как говорит сама Мария Ионовна, что в ее жизни будет такой поворот. Счастливый поворот!

На пленуме Центрального правления Украинского общества глухих ее избирают заместителем председателя ЦП УТОГ. И в этой должности она проработала без малого 25 лет!

Рассказывая об этом событии, Мария Ионовна по-доброму вспоминает коллег из Днепропетровского облотдела УТОГ,

которые никак не хотели расставаться с ней и еще долгое время, когда она к ним приезжала, называли ее «наш председатель». Спрашиваю Марию Ионовну:

— Наверное, от парней у Вас отбоя не было? Такая красивая, да к тому же еще все время на руководящей работе.

Но ответ был не такой, какой я ожидала.

— О, нет! Меня мужчины побаивались.

А вот почему побаивались — не хотели оказаться у нее «под каблуком». Считали, мол, женщина-начальник — не женщина. Она и варить-то не умеет, и хозяйством как следует не занимается, и дома ее не удержишь: днем — на работе, вечером — на мероприятиях.

Но все-таки нашелся смельчак. Да не какой-нибудь, а под стать. Высокий, стройный, тоже красивый, обувных дел мастер. Посоветовала как-то раз подружка (вроде невзначай) отнести туфли в ремонт именно в ту мастерскую, где работал сапожник Леня. Мол, отменный специалист. Послушалась Мария. Сходила. Раз, другой. А там и предложение выйти замуж получила.

Не побоялся Леонид Фомич Вурсиченко взять Марию в жены. И не прогадал. Такого украинского борща да вареников с сыром никогда прежде не едал.

«Ты на мне из-за борща женился», — иногда подшучивала над мужем Мария Ионовна.

И на пенсии не сиделось дома Марии Ионовне. Сколько же было сделано ею за многолетнюю службу Обществу! Вот как характеризуется ее работа в официальных документах прошлых лет:

«Много приложила сил и энергии по укреплению Общества глухонемых, особенно по вопросу расширения сети культучреждений и низовых организаций, улучшения их работы. Под ее руководством введены в действие во многих местах республики дома культуры, клубы и библиотеки для глухонемых... Систематически занимается вопросами улучшения матери-

альной жизни глухонемых, их воспитания и повышения квалификации»;

«...Являясь заместителем председателя, а затем и председателем Укрспортфедерации глухих на общественных началах, М.И. Неплюй ведет большую организаторскую работу по развитию физкультурной работы и художественной самодеятельности. С ее непосредственным участием создано и работает 125 спортивных коллективов, которые объединяют 3800 физкультурников Украинской спортивной федерации УТОГ. В 1977 году на Всемирных спортивных соревнованиях глухих спортсмены УТОГ завоевали 13 золотых, 3 серебряные и 3 бронзовые медали. Удостоены звания «народных» 17 коллективов художественной самодеятельности ДК, клубов глухих, 1 киностудия и 1 цирковой коллектив. По итогам I Всесоюзного фестиваля самодеятельного народного творчества, 7 коллективов удостоены диплома лауреата всесоюзного и республиканского оргкомитетов и больших золотых медалей. Дипломами лауреата и малой золотой медалью награждены 155 участников, свыше 1000 самодеятельных артистов получили грамоты и дипломы этого фестиваля».

Труд М.И. Неплюй был достойно оценен. Её наградили орденом «Знак Почета», медалями «За трудовую доблесть», «За доблестный труд», грамотами и Почетной грамотой Президиума Верховного Совета УССР. Об этом нельзя не вспомнить. Ведь все это было. Награды, звание «Почетный член УТОГ», пенсия республиканского значения — заработаны честным трудом. Кстати, кроме них, ничего М.И. Неплюй не нажила за свою многолетнюю работу. Ни дачи, ни машины. А ведь в ее положении можно было бы...

Долгое время она возглавляла республиканскую общественную комиссию ветеранов войны и труда системы УТОГ, принимала активное участие в работе городского совета по социальной защите глухих пенсионеров.

А уж в комиссии ЦП УТОГ по оценке качества газеты «Наше життя» Мария Ионовна была главным судьей. Никто так внимательно, с карандашом в руках, не читал газету от первого до последнего слова, подмечая каждую опечатку. Поэтому на ежеквартальном заседании комиссии она, как строгая учительница, говорила о недостатках и снижала баллы. Но за это в редакции никто на нее не обижался. Ведь под газетными публикациями часто встречалась подпись «М. Неплюй». С интересом бралась она за освещение истории Общества, посвящая свои материалы 60-летию УТОГ.

На традиционный вопрос, что бы она пожелала нынешней молодежи, Мария Ионовна ответила: «Более серьезно относиться к своим действиям, труду, учебе. Не ждать «манны небесной». И более серьезно относиться ко всем переменам».

Вот такая была она, женщина по имени Мария. Понимаю, портрет ее получился не совсем полный. И все же хочу сделать еще один маленький штрих: видели бы вы, какие чудесные цветы умели выращивать эти заботливые женские руки. За окном зима, а на подоконниках благоухали фиалки, лилии, герань. Радовали глаз раскидистые ажурные ветви пальмы, которую хозяйка сама из косточки вырастила. Были еще у нее роза, фикус, олеандр — этих «великанов» в свое время подарила для украшения интерьеров в ЦП УТОГ, КОПП «Контакт» и Дворец культуры УТОГ.

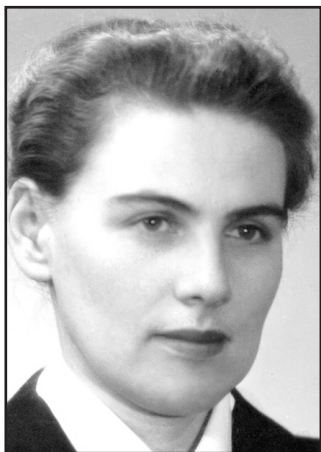
...Как только повеет весенний ветерок и солнце согреет землю, Мария Ионовна засаживала свой балкон любимыми цветами. Анютины глазки, георгины, астры, гладиолусы, чернوبرивцы, табачок... Представляете, какой был летом красивый букет, созданный руками и душой красивого человека!

Давно нет ее в живых (Мария Ионовна ушла в мир иной в 2001 году), но жива благодарная память о ней.

У истоков победы

*«Во всем мне хочется дойти
До самой сути.
В работе, в поисках пути,
В сердечной смуте».*

Борис ПАСТЕРНАК.

Т.Г. Филянина.

Она родилась 31 декабря 1929 года в Пензенской области, а детство и юность провела под Уфой, в башкирском городе Давлеканово.

Слух потеряла в пятилетнем возрасте. В 1948 году окончила 10 классов местной общеобразовательной школы, а в 1956 году — Всесоюзный заочный институт текстильной и легкой промышленности в Москве.

В том же году Т.Г. Филянина переехала в Киев и была принята на работу в аппарат Центрального правления УТОГ старшим инженером по произ-

водственному обучению.

К тому времени в Украине все еще не было ни одного профессионально-технического училища, а тем более ни одного среднего специального или высшего учебного заведения, где бы глухие могли овладеть специальностью и получить необходимые знания. Более того, существовавшими до 1963 года правилами приема в вузы глухие вообще не допускались даже к вступительным экзаменам. Поэтому все вопросы, связанные с профессиональным образованием глухих, Обществу прихо-

дилось решать самостоятельно. И первый из этих вопросов — обучение глухих рабочим профессиям. И в тогдашних условиях, и в более поздние годы его решение достигалось единственным путем — созданием на учебно-производственных предприятиях УТОГ специальных учебных групп.

Но чтобы поставить на предприятиях Общества обучение глухих специальностям на надлежащий уровень, нужно было в первую очередь разработать программы обучения рабочих кадров для швейных, металлообрабатывающих и деревообрабатывающих УПП УТОГ. А для их разработки нужно было привлечь специалистов не только из числа работников Общества. В незнакомом городе, среди незнакомых людей все это досталось Т.Г. Филяниной очень трудно. И все же через год-полтора программы были разработаны, отпечатаны и разосланы на УПП УТОГ.

Началось их внедрение — выезды в командировки для оказания методической и организационной помощи, проверки качества учебного процесса, создание учебной базы и новых учебных групп. Вскоре все больше УПП УТОГ стали оправдывать свое название учебно-производственных предприятий.

Именно из числа глухих выпускников этих учебных групп вскоре сложились стабильные коллективы инструментальных цехов Киевского № 2, Одесского № 3 и Донецкого учебно-производственных предприятий.

Следующий этап работы — пробивание через систему трудовых резервов открытия спецгрупп для глухих по обучению специальностям токаря и слесаря в Крюковском профтехучилище Полтавской области.

И, наконец, — пробивание вопроса о приеме глухих на обучение в техникумы Украины. Первая такая группа была создана в 1958 году в Киевском техникуме легкой промышленности. Первые выпускники: Почетный член УТОГ, начальник планового отдела Ивано-Франковского УПП Н. Зиняк, на-

чальник планового отдела Полтавского УПП №1 В. Богданец, отличники УТОГ — Е. Заднепровская, И. Коломиченко, ветераны УТОГ — Е. Золотарева, Ж. Трохимец и многие другие.

Первая группа себя хорошо зарекомендовала, за ней последовал и второй набор. Обучение неслышащих в этом техникуме продолжается уже более 40 лет.

Вслед за этим удалось организовать набор неслышащих студентов в Житомирском техникуме деревообработки и в Харьковском машиностроительном техникуме.

Дальнейшую работу по определению неслышащих в техникумы, а затем и в вузы Украины, осуществляли другие работники аппарата ЦП УТОГ, а сама Т.Г. Филянина в 1961 году была назначена директором создаваемой в Обществе Курсовой базы УТОГ, перед которой была поставлена задача обеспечить подготовку и повышение квалификации кадров для Общества.

В должности директора Курсовой базы (впоследствии переименованной в Республиканские курсы УТОГ) Татьяна Георгиевна проработала без малого 20 лет, обеспечив не только становление Курсов, как одного из авторитетнейших структурных подразделений УТОГ, но и строительство для них собственного помещения с общежитием по Кловскому спуску, 18.

Повышение квалификации было начато с первых руководителей — директоров УПП и председателей областных отделов. За двадцать лет практически почти все категории руководящих кадров, инженерно-технических работников и служащих УПП, областных и городских отделов, а также всех культучреждений Общества были охвачены той или иной формой обучения. Всего через Курсы прошло 7,5 тысяч работников.

Лекции, доклады, научно-практические конференции, выездные семинары по изучению практического опыта на местах, экскурсии на передовые предприятия и в культучреждения — таковы были основные формы обучения. Широко был круг вопросов, изучаемых на курсах. Он охватывал весь спектр политической,

экономической, производственной деятельности. Для слушателей курсов и семинаров предусматривалась и широкая программа культурного досуга: экскурсии по городу и Днепру, посещение музеев, выставок, театров, культучреждений. К услугам слушателей была библиотека, где проводились тематические обзоры, выставки специальной и художественной литературы.

Кроме представителей УТОГ, на Курсах прошли переподготовку специалисты Белорусского, Молдавского, Казахского и других обществ глухих.

Неоценим вклад Курсов в подготовку для Общества переводчиков-дактилологов, директоров культучреждений и культмассовиков.

Председатели областных организаций УТОГ В. Балдыга, С. Комиссарова, Л. Люлько, Е. Скульский, директор УВЦ УТОГ В. Овчаренко, заместитель директора по учебно-воспитательной работе Ивано-Франковского УПП З. Гуменюк и заместитель директора по УВР Одесского ПО «Электрик» М. Гембайло — также выпускники Курсов.

В 1981 году, после ухода на заслуженный отдых заместителя председателя ЦП УТОГ по оргработе Марии Ионовны Неплюй, вопрос о ее преемнике ни перед руководством ЦП УТОГ, ни перед членами УТОГ даже не возникал.

Татьяна Георгиевна Филянина по достоинству заняла эту должность и так же достойно пронесла груз тяжелых обязанностей заместителя председателя Общества до ухода на пенсию по возрасту в октябре 1985 года.

Будучи организатором от природы и обладая кипучей энергией, большой эрудицией и масштабностью мышления, Татьяна Георгиевна на протяжении всего периода работы в Обществе вне зависимости от занимаемой должности всегда служила центром притяжения. К ней тянулись за советом, помощью, для обмена мнениями и обсуждения различных проблем.

Не будучи удовлетворенной уровнем общения глухих спе-

циалистов и объемами получаемой ими информации, она организует для них в 1971 году при Киевском дворце культуры УТОГ дискуссионный клуб «Київські вечорниці», реорганизованный впоследствии в клуб «Горизонт».

Беседы за чашкой чая на самые различные темы, веселые и занимательные викторины, КВН, конкурсы, выезды на лоно природы охватывали практически всех эрудированных глухих киевлян и приезжих гостей.

Именно из числа участников этого клуба сформировалось впоследствии ядро активистов, выступавших против ущемления в Обществе прав глухих. А такое ущемление в те годы действительно имело место, хотя оно и накапливалось на протяжении многих лет.

Сначала, еще в 1946 году, из Устава УТОГ была исключена фраза о том, что председатель Общества избирается из числа глухих.

Затем в 1964 году на пленуме ЦП УТОГ была сделана попытка исключить из Устава Общества также требование, чтобы число глухих работников на предприятиях Общества составляло не менее 75 процентов от общего количества работающих. И только резкие выступления на этом пленуме ветерана УТОГ И.А. Сапожникова и бывшей уже тогда членом ЦП УТОГ Т.Г. Филяниной помешали осуществить необоснованную затею.

Наконец, все большее недовольствие стало вызывать проявлявшееся неуважительное отношение на УПП УТОГ к глухим специалистам. Многие из них после получения диплома могли бы применять свои знания на более ответственных должностях. Однако на высвобождающиеся должности чаще всего приглашались люди со стороны, не всегда обладающие необходимыми деловыми и человеческими качествами.

Пределом неуважения к неслышащим членам УТОГ стало навязанное в конце августа 1983 года избрание на засе-

дании президиума ЦП УТОГ председателем Центрального правления УТОГ бывшего высокопоставленного чиновника, освобожденного от своей должности за допущенные нарушения.

Еще не зная об этих нарушениях, работники аппарата ЦП УТОГ — и глухие, и слышащие — невзлюбили его за заносчивость, демагогию и нежелание считаться с мнениями коллег. Но и избавиться от него было невозможно, поскольку его кандидатура была навязана сверху и в верхах согласована.

Это сейчас все кажется очень просто, но еще 15 лет назад и время и законы были другими. И, чтобы избавиться от самозванца, активистам Общества пришлось проделать огромную работу по сплочению членов УТОГ и проведению различных акций протеста.

Организатором этой работы и ее вдохновителем с самого начала стала Т.Г. Филянина. Оберегая ее от всяческих подозрений, в ее кабинете заместителя председателя ЦП УТОГ, тем не менее, ежедневно группами и поодиночке собирались наиболее активные члены Общества, чтобы выработать общую линию поведения и определиться, что еще нужно сделать для организации протеста.

Это противостояние, стоившее огромного нервного напряжения, длилось целый месяц и закончилось победой УТОГ. Оно по праву стало звездным часом Т.Г. Филяниной, самой высокой нотой в ее служении Обществу.

И хотя через год после этого она оставила пост заместителя председателя, проделанная ею работа по объединению членов УТОГ не прошла напрасно.

Противостояние 1983–1984 годов резко уменьшило и в Киеве, и на периферии недоверие к глухим специалистам. И поэтому уже в 1985 году, с началом очередной отчетно-выборной кампании в Обществе, вместо уходящих на пенсию председателей областных организаций УТОГ на вакан-

тные места стали избираться наиболее подготовленные слышащие.

Так стали председателями обьорганизаций Василиса Крикливая, Валентина Косинова, Михаил Левицкий, Людмила Люлько. Вслед за ними в прорыв пошли тогда еще совсем молодые — Ирина Чепчина, Наталья Жукова, Владимир Балдыга.

Наконец, летом 1986 года на XII съезде УТОГ впервые за послевоенные годы было сформировано Центральное правление Общества, в котором глухие составляли подавляющее большинство. Притом не по принципу: столько-то представителей от рабочего класса, столько-то — от трудового крестьянства, а исключительно с учетом деловых качеств каждого. Патриотами Общества были и слышащие работники, вошедшие в состав ЦП УТОГ.

А еще через пять лет, на XIII съезде УТОГ, в Уставе Общества было, наконец-то, восстановлено положение о том, что председатель Общества избирается, во-первых, из числа делегатов съезда, а, во-вторых, из числа лиц с недостатком слуха. И надо надеяться, что эта запись останется в нашем Уставе УТОГ навсегда.

Говорят, что Наполеону Бонапарту принадлежат слова: «Поражение начинается задолго до начала боя».

А победа? Победа никогда сама не падает с неба. Она готовится. Готовится долго и тщательно. Разрабатывается ее стратегия, учитываются все нюансы. На пути к ней приходится и отступать.

Почетный член Украинского общества глухих Татьяна Георгиевна Филянина не просто стояла у истоков победы. Она была ее вдохновителем и ее творцом.

*«Достигнутого торжества
Игра и мука —
Натянута тетива
Тугого лука».*

Восхождение к вершинам

А.М. Мережко.

Как манят своей красотой далёкие горные вершины и прекрасные дали! Покорять их — удел сильных духом и богатых душой людей, для которых преодоление трудностей восхождения и препятствий нелёгкого пути — стимул к жизни, к творчеству, к создающему труду.

Походы в горы и путешествия по трудно доступным маршрутам — любимое увлечение Анны Михайловны Мережко. Недаром она и под шестой десяток лет легко и успешно, с присутствием ей юмором и выносливостью, наравне с молодыми, отправлялась в свой отпуск по горным тропинкам Крыма. И звучала в душе, открытой всем красотам расстилающихся перед глазами пейзажей, песня, услышанная когда-то и оставшаяся звучать в душе:

*«У меня в рюкзаке много встретилось троп и дорог,
Много синих ветров, и снегов, и весенних тревог...
Я друзей собираю — пусть берут всё, что есть в рюкзаке,
И опять я в пути налегке...»*

Глядя на эту энергичную, жизнерадостную, деятельную женщину, убеждаешься в том, что ничто так не красит и не молодит, как то, что она всегда в движении, в дороге, в пути. И пусть уходят в прошлое прожитые годы, но остаются памятными отметинами — своеобразными вершинами и перевалами — даты, события, мгновения...

Биография Анны Михайловны Мережко — очень богатая и яркая. Хотя оглохла поздно — в 25 лет — и в Общество пришла уже зрелым человеком, но всей душой восприняла его идеи и быстро вышла в лидеры.

Жизнь её — сплошная круговерть: пёстрая, насыщенная самыми полярными событиями, участием в судьбах многих и многих людей, нелёгкими душевными сомнениями и раздумьями, радостями и огорчениями, подарками судьбы и потерями.

В 1956 году, закончив школу в родном селе Вороньки, что на Черниговщине, приехала молодая девушка в столицу. Начиналась её трудовая биография с работы на Киевском почтампе. Весёлая, общительная и энергичная, она быстро освоила азы своей профессии. И, наверное, подсознательно привлекали и манили девушку адреса на почтовых конвертах. Ведь за каждым из них — свои дороги, пока незнакомые и неизвестные ей.

Через год вышла замуж, родила сына. Но не оставляла её мысль о продолжении образования, и она поступила в Киевский политехникум связи. Всё складывалось как нельзя лучше в её юной, только начинавшейся жизни, но привычный ход событий прервала болезнь и наступившая после неё глухота.

Исчезли звуки окружающего мира, стали казаться несбыточными планы и мечты, нарушился весь размеренный и уже устоявшийся уклад жизни.

Пришлось на год прервать учёбу. Не выдержала нелёгкого испытания и семья — с мужем довелось расстаться...

В чём черпала она силы, как не сдалась на милость злодейки-судьбы? Ведь, несмотря ни на что, — выстояла, преодолела и нашла силы жить, работать, растить сына, закончить учёбу в политехникуме связи.

В 1971 году жизненные дороги привели Анну Михайловну в Киевский облотдел УТОГ, где она стала работать инструктором по оргвопросам.

Трудно давалась А.М. Мережко привыкание к миру без звуков, общение с неслышащими, овладение жестовой речью. И на всю жизнь сохранила она благодарность к Е.В. Сапожниковой, М.И. Герасимовой, Н.П. Рыбальченко, Е.К. Лукьяненко, В.А. Пилипец, А.И. Набоченко и многим другим — тем, кто помог ей тогда, поддержал, научил и открыл перед ней новые возможности и новые жизненные горизонты.

И вновь учебники и конспекты заняли привычное место рядом с деловыми бумагами, отчётами и протоколами. В Ленинградском восстановительном центре ВОГ постигала она юридические науки.

Через пять лет настойчивого и целеустремлённого освоения новой для неё работы с неслышащими, Анна Михайловна овладела ею так, что именно ей доверили возглавить столичную организацию глухих. Это был 1976 год.

Одна из крупнейших организаций Украинского общества глухих — нелёгкий участок работы. Ведь столица есть столица: тут и люди пограмотней и побойчей, и студенческой молодёжи много, да и начальство, то есть Центральное правление, все свои начинания стремится испытать в Киеве.

А кроме столицы — дальние районы области, где тоже работы — непечатый край. Кроме оказания помощи неслышащим в решении самых разнообразных вопросов и проблем, работники областной организации часто выезжали на многочисленные собрания, слёты, концерты... Не один километр дорог исходила и проехала Анна Михайловна, чтобы глухие люди в сельской глубинке не остались без заботы и внимания Общества.

Так и жила она на бегу: всё надо решать, искать и находить, поддерживать других и держаться самой — и так изо дня в день, из года в год. Воистину, в этом её жизнь и её счастье. Недаром народная мудрость гласит «Дорогу осилит идущий».

И открываются перед Анной Михайловной новые дороги и новые вершины: в 1985 году, на IX пленуме ЦП УТОГ, она

была избрана заместителем председателя Центрального правления Общества, а затем в 1991 году на XIII съезде УТОГ — первым заместителем председателя ЦП УТОГ.

В её ведении были важнейшие организационные, культмассовые и реабилитационные вопросы деятельности УТОГ, а в отсутствие председателя Анна Михайловна, как его первый заместитель, решала и многие другие проблемы, направленные на выполнение важнейших уставных задач Общества.

Судьбе было угодно, чтобы именно на её долю выпало быть в числе тех, кто возглавлял УТОГ в это нелёгкое, переломное время смены эпох.

И она, нежная и женственная, сразу становится жёсткой и волевой, когда надо сказать решительное «нет» тем, кто действует не в интересах Общества, кто забывает, что его основной задачей является забота о неслышащих и защита их прав.

И опять — поездки, частые командировки, встречи с разными людьми, зачастую связанные с нелёгкими обстоятельствами и сложной обстановкой в той или иной организации УТОГ. И Анна Михайловна, как первый заместитель председателя, решает многие трудные вопросы, которые ставит перед всеми нами действительность.

Во время выездов в различные организации и на предприятия УТОГ Анне Михайловне Мережко приходилось сталкиваться с самыми сложными и запутанными обстоятельствами, когда любое слово воспринималось в штыки и порой казалось невозможным что-либо изменить.

В накалившейся обстановке она не теряла самообладания и уверенности в своей правоте, находила нужные слова для того, чтобы убедить людей и решить накопившиеся проблемы.

Работа для Анны Михайловны — всё! И «во дни сомнений, во дни тягостных раздумий» о судьбах нашего Общества она показывает пример выдержки и настойчивого поиска единственно верного и правильного решения.

И неуютно под её осуждающим взглядом тому, кто допустил ошибку или серьёзный промах в работе. Как опытный руководитель, она часто лишь по её одной известным нюансам находит верное решение в сложнейших ситуациях, когда решается судьба многих людей и когда затрагиваются вопросы, имеющие важное значение для всего Общества. А сколько членам УТОГ, обратившимся за помощью, поддержкой и защитой, она помогла!

Но работа работой, а женщина всегда остаётся женщиной — милой и обаятельной, любящей создавать уют и комфорт. И всегда, несмотря на занятость, находит Анна Михайловна время для дружеского общения, для беседы по душам. Не потому ли так теплы и человечны её очерки о людях, с которыми она часто выступает на страницах нашей газеты? Чтобы так написать о человеке, надо не просто знать и любить его, но и тонко чувствовать его сущность. Не менее важно найти нужные — единственно верные и правильные слова, чтобы выразить всё самое важное и определяющее в человеке. А Анне Михайловне это удаётся!

Щедрой и отзывчивой души человек, она умеет хранить верность в дружбе, дарить нежность и любовь близким и родным, для которых она — заботливая хозяйка дома, нежная мать, строгая и любящая бабушка.

А в отпуск манят её неизведанные дали и горные пейзажи, когда привычно оттягивает плечи рюкзак за спиной, и вновь у костра звучат пусть неслышные, но радующие глаз в движениях поющих рук, прекрасные слова любимых песен:

*«Для остановки нет причин — иду, скользя...
И в мире нет таких вершин, что взять нельзя!
Среди нехоженных путей один путь — мой!
Среди невзятых рубежей один — за мной!»*

Достигнув пенсионного возраста, она продолжала трудить-

ся на своём ответственном посту, а спустя время передала его молодой, энергичной И.И. Чепчиной и перешла работать в редакцию газеты «Наше життя» УТОГ в издательскую группу. Здесь она трудится над изданием книг об истории УТОГ, о его лучших людях. За десять лет, при её активном участии, увидели свет такие книги как: «Свет безмолвных звёзд», «Неутомимая труженица», «Почётные члены УТОГ», «Перемогу наближали як могли», «Збірник матеріалів І Всеукраїнської конференції з історії навчання глухих в Україні», «Герои спорта из мира тишины», «Поющие руки», «Единственная... неповторимая...», «Есть женщина в нашем УТОГе...», «Сказание о Радуге», «Рулевой Украинского Общества глухих», «Энциклопедический справочник Украинского Общества глухих», «Золотая наша Ирина». В настоящее время подготовлена трилогия «Под крылом УТОГ». В каждой из них — частица её души, её любви к людям и Обществу глухих, ставшему для неё родным домом, причалом в бурном житейском море.

Общий стаж работы Анны Михайловны – 56 лет, а в УТОГ – 44 года. Член президиума ЦП УТОГ с 1981 по 2001 г.

По достоинству оценён её вклад в развитие и становление Украинского общества глухих. Она награждена медалями: «В ознаменовании 1500-летия Киева», «Ветеран труда», удостоена Почётной грамоты Президиума Верховного Совета Украины и Почётной грамоты Министерства труда и социальной политики Украины. Ей присвоено звание «Почетный член УТОГ», а в 2003 году Указом Президента Украины она удостоена почётного звания «Заслуженный работник социальной сферы Украины», а также ее имя занесено в «Книгу рекордов УТОГ».

Ирина

И.И. Чепчина.

Ирина в древнегреческой мифологии — богиня мира и богатства. И это имя, как никакое другое, подходит именно Ирине Ивановне Чепчиной — первому заместителю председателя ЦП УТОГ.

И статурой, и внешностью, и манерой поведения и общения она похожа на эту древнюю богиню. И если Ирину Ивановну одеть в древнегреческое одеяние, то уверена, что она была бы еще лучше, чем Eirene.

Посудите сами: в ней соединяется и красота, и обаяние, и острота ума, и мягкий лиризм, и пылкая чувственность. Она умна, хорошо знает, чего именно хочет от жизни, умеет целеустремленно и настойчиво добиваться воплощения своих планов в жизнь. Дипломатична, умеет вести переговоры на всех рангах.

Прекрасно владеет жестовым языком, который по-настоящему любит и ценит, как родной язык глухих людей. У нее удивительный божий дар — понимать неслышащих любой национальности, их жестовый язык. А какие у нее самой красивые жесты! Ее можно слушать часами, и даже человек, не знающий жестового языка, любителю тем, как красиво и артистично она передает свои мысли с помощью плавных и гармоничных движений рук.

И еще одна особенность: там, где Ирина Ивановна, там мир и покой, там веселье, смех и хорошее настроение, а главное,

там все проблемы решаются запросто, а вернее, проблем просто не существует.

Она человек слова и дела. Если сказала, то сделает самым наилучшим образом. Отсюда и ее авторитет как среди глухих, так и среди слышащих людей. Друзей у нее великое множество: как и в бывшем Союзе, так и за рубежом, где она часто бывает.

А где же зародилась столь уникальная личность, что формировало ее, из каких истоков черпает она силу и энергию?

Родилась Ирина 15 мая 1961 года, в древнем городе Чернигове, в семье неслышащих родителей — Ивана Петровича и Тамары Тихоновны Бакуринских, которые в то время работали на Черниговском УПП УТОГ и проживали в общежитии этого предприятия.

Когда Ире исполнилось 6 месяцев, мама начала работать (такой в то время был закон), а девочку воспитывала бабушка — Ефросинья Васильевна Ерошик. Бабушка на зиму переезжала жить в Чернигов и ухаживала за своей внучкой, а летом наоборот — Ира переезжала к бабушке на лоно природы, в красивое село Вишневое, где действительно было много вишен. Бабушку Ефросинью в селе все звали Проней, и Ира тоже звала ее бабой Проней.

Так росла она до 3 лет. Болезнь подкралась неожиданно: Ира тяжело заболела коварной scarlatinой и после длительного лечения полностью потеряла слух.

Но жизнь, хоть и стала для нее безмолвной, но не утратила своих красок и очарования. Во многом этому способствовала поддержка семьи и людей из ближайшего окружения.

В 1962 году семья Ирочки переехала в новую квартиру. Тогда на средства УТОГ был построен первый жилой дом в Чернигове, по ул. Горького, 16, в котором получили отдельное благоустроенное жилье руководящие работники и наилучшие активисты облорганizations. Иван Бакуринский, отец

Иры, был видным спортсменом по легкой атлетике (в беге на 100 и 200 м), завоевывал I и II место в составе сборной команды УТОГ, а мама — Тамара Тихоновна — активно участвовала в художественной самодеятельности.

Поэтому, когда был сдан в эксплуатацию дом от УТОГ, Бакуринские, как активисты облорганизации, получили там двухкомнатную квартиру. В этом доме жили и Углач А.Д., Шатан И.А., Пинчук Л.В. и другие видные личности.

И, как вспоминает Ирина Ивановна сегодня: *«Глухие и слышащие, которые проживали в этом доме, вечерами собирались во дворе поговорить «за жизнь», пошутить, посмеяться. Нас, детей, никогда не прогоняли из своих компаний, а наоборот — чему-то учили, подшучивали над нами, учили не давать себя в обиду. Это много дало мне в дальнейшей жизни, в развитии и восприятия мира глухих, в суждениях, пополнении запаса слов и понимании их значения. Здесь я прошла хорошую жизненную школу».*

В три года оглохшую Иру определили в детский садик вместе со слышащими детьми, ведь тогда еще не было садиков для деток с проблемами слуха. Среди слышащих ей было непросто. Дети есть дети: они часто обижали, дразнили Иру. Сначала она плакала и даже отказывалась ходить в детсад. Но в своем родном дворе, увидев слезы девчухи, посоветовали ей давать сдачи. Она хорошо это усвоила, и обидчики быстро ретировались и начали даже побаиваться ее.

Когда Ире исполнилось 5 лет, родители отвезли ее в специальный детский садик при Киевской спецшколе-интернате № 6 для глухих детей, где она воспитывалась до 1969 года, а затем пошла здесь же в 1 класс.

Бойкая, смелая, она свободно общалась с детьми и учителями. Не терялась, не конфузилась, всегда четко и смело отвечала на вопросы.

Большое влияние на развитие Иры внесла первый класс-

ный руководитель — Галина Ивановна Богданова, которая была с этой группой детей до 6 класса.

Огромное влияние на освоение знаний, взгляды на жизнь, выбор дальнейшего жизненного пути Ирины оказала неслышавшая учитель истории — Мария Амирхановна Дыба (Евсеева), которая преподавала на жестовом языке, применяя наглядные пособия и художественные рассказы.

Как вспоминает Ирина Ивановна: *«Это были не уроки, а сказка. Мы слушали Марию Амирхановну, затаив дыхание и с большим вниманием, многое из рассказанного помню и сегодня. А право дежурить в кабинете истории мы оспаривали друг у друга и никогда не пропускали ни одного урока. Эти уроки запомнились нам на всю жизнь».*

После окончания 12 класса Ирина писала в своем альбоме: *«Ви, Маріє Амірханівно, були для нас чудовим педагогом у порівнянні з нашими чуючими вчителями, прекрасним другом. Я зобов'язана вам своїми поглядами на життя. У мене не вистачає слів, щоб подякувати Вам від щирого серця».*

После 6 класса Мария Амирхановна, видя, что Ира развита намного лучше всех в классе и на уроках ей скучно, так как весь материал, который давался другим детям с трудом, она уже хорошо понимала, предложила директору школы Лесе Владимировне перевести ее не в 7, а сразу в 8 класс. Комиссия провела, как сегодня говорят, «тестирование» за 7 класс, и в 1975 году Иру перевели в 8 класс. Она быстро усвоила материал, помогала всем своим одноклассникам и опять «заскучала», ведь и материал за 8 класс уже знала. После 9 класса ее опять перевели не в 10, а в 11 класс. 12 классов она окончила в 1979 году на «отлично».

С теплотой и благодарностью вспоминает Ирина Ивановна и других учителей: Евгению Семеновну Грищенко — «грозу» школы — завуча и учителя математики, В.В. Значко — учителя украинского языка и литературы, В.И. Воробья — учителя физкультуры и др.

В школе Ира участвовала во всех спортивных мероприятиях, во всех спартакиадах среди школьников, выступая в соревнованиях по легкой атлетике, волейболу, баскетболу. Любовь к занятиям спортом ей привил учитель физкультуры Владимир Иванович Воробей.

Позднее судьба подарила ей встречу с Н.П. Рыбальченко.

Николай Павлович был тренером по баскетболу в УТОГ и искал себе подопечных во всех столичных спецшколах-интернатах для детей с нарушениями слуха. Он болел за чистоту спорта, за свой любимый вид спорта — баскетбол и эту любовь прививал спортсменам. В сборной команде по баскетболу Ирина была капитаном, и благодаря Рыбальченко, его упорным и целенаправленным тренировкам, хорошо усвоила правила игры. Умение сплотить девчат, мобилизовать их на борьбу способствовало тому, что команда занимала первые места.

В 1979 году Ирина окончила спецшколу на «отлично». Выпускной вечер для всех учащихся 3-х киевских спецшкол-интернатов был впервые организован в Киевском дворце культуры им. А.В. Луначарского (ныне — Культурный центр УТОГ), где директором в то время работала Любовь Ивановна Сало.

На выпускном вечере, кроме представителей школ-интернатов, были также представители Центрального правления УТОГ, Киевской организации УТОГ, комиссии по работе с глухими городского совета профсоюзов.

Председатель Киевской облорганizations УТОГ А.М. Мережко тепло поздравила всех выпускников с окончанием школы и вручила грамоты, ценные подарки и направления в техникумы на учебу. Ирина Бакуринская и Анна Багрий получили направления в ЛВЦ ВОГ.

Как отличница, экзамены в ЛВЦ ВОГ Ирина сдала только по актерскому мастерству и на 4 года стала студенткой этого

престижного заведения, посвятив себя изучению азов культурно-просветительной работы среди неслышащих.

Студенческие годы — ни с чем не сравнимы. Это годы самостоятельной жизни, познания премудростей своей будущей профессии, бессонные ночи перед экзаменами, душевные разговоры со студентами, съехавшимися со всех уголков бывшего Союза. Это первый опыт самостоятельной организации и проведения различных мероприятий по культурно-просветительной работе и многое другое.

В группе было 15 человек, жили все в общежитии ЛВЦ ВОГ в г. Павловске. В каждой комнате — по 4 человека. В комнате Ирины, кроме нее, проживали девушки из Молдовы, Белоруссии и России. Вот такой был «интернационал».

По предложению Ирины, так как она любит идеальный порядок и стерильную чистоту, девчата за свой счет сами привели в надлежащий вид паркетный пол в своей комнате и покрыли его лаком, закупили всем одинаковые покрывала на кровати, повесили новые занавески. После этого комната стала просто неузнаваемой, и за все годы учебы она занимала призовые места как лучшая в общежитии.

В свободное от учебы время Ирина участвовала во всех соревнованиях по легкой атлетике, волейболу, плаванию, пулевой стрельбе, баскетболу. Но предпочтение отдавала баскетболу, участвуя в первенстве ЛВЦ ВОГ, в сборных Ленинграда и ВОГ.

Красавица, отличница, спортсменка... Конечно, такая девушка не могла долго оставаться в невестах. В 1981 году в ЛВЦ Ирина встретила своего принца — милого кудрявого парня Юрия Николаевича Чепчина, который приехал из Чечни и учился в радиотехническом училище (РТУ) при Павловском УПП ВОГ.

В декабре 1982 года эта красивая пара отпраздновала студенческую свадьбу в ресторане в Павловске, куда была приглашена вся группа. На свадьбу приехали родители Ирины —

Иван Петрович и Тамара Тихоновна Бакуринские, и родители Юрия — Нина Архиповна и Николай Тихонович Чепчины.

А вот любимая бабушка Проня на свадьбу внучки приехать не смогла, но передала письмо: *«Ирочка! В связи со свадьбой дарю тебе, моя единственная внучка, 200 рублей, которые специально для тебя накопила. Желаю тебе всего наилучшего. Твоя бабушка Проня».*

До окончания техникума оставалось 5 месяцев и руководство ЛВЦ планировало направить Ирину Ивановну на работу в Москву, но она отказалась. Сказала: *«Хочу в свой родной город Чернигов».* В этом случае необходимо было взять запрос из ЦП УТОГ.

В Чернигове в то время свободных мест не оказалось, но бывший заместитель председателя ЦП УТОГ Т.Г. Филянина срочно ввела в штат Черниговской облорганизации УТОГ должность культмассовика в Дом культуры.

Диплом Ирина Ивановна получила в апреле 1983 г. и сразу приехала с мужем в Чернигов. Проработала в ДК неделю и ушла в декретный отпуск, а Юрий устроился на завод автозапчастей.

13 июня 1983 года Ирина родила сына Вовочку. Чтобы помочь молодой семье ухаживать за ребенком, бабушка Проня оставила свое родовое гнездо в Вишневом и переехала на постоянное место жительства в Чернигов. На работу Ира вышла через год и сразу окунулась в водоворот утоговской жизни. Организовывала и проводила культмероприятия, привлекала неслышащих в Дом культуры, ходила с ними во все инстанции в качестве переводчика, т.к. специалистов этого профиля не хватало. Участвовала в художественной самодеятельности, играла различные роли в спектаклях и сценках. Работа культорганизатора в ДК — в основном вечером, и только благодаря помощи бабушки Ирина могла полностью отдавать себя любимому делу.

С приездом четы Чепчиных в Чернигов, в Доме культуры УТОГ оживилась работа с молодежью. Пополнился новыми участниками коллектив художественной самодеятельности. Ирина с мужем Юрой участвовали практически во всех спектаклях, сценках, танцевальных номерах, показывая пример другим. Она стала лидером в Чернигове и привлекла к работе в УТОГ «целую армию» молодежи.

С 1985 года директор Черниговского дома культуры Анна Николаевна Отрух перевела Ирину Чепчину на должность художественного руководителя, а на свое место Ира попросила принять Татьяну Быстревскую, которая позже, с 1991 года, стала работать директором Дома культуры УТОГ.

В этом же году Ирина Ивановна организовала гастрольную поездку коллектива художественной самодеятельности в Гомельский дом культуры УТОГ, где председателем облорганизации был Алексей Семенович Никитин.

Он ознакомил ее с проведением культурно-массовой работы в ДК и, в частности, с работой клуба «Турист», глухие участники которого ежегодно ходили в турпоходы. Ирина заинтересовалась этим, и в 1985 году при Черниговском доме культуры УТОГ был также создан клуб «Турист», а Чепчина была его руководителем на протяжении 17 лет. Ежегодно летом от 20 до 30 человек неслышащих отправлялись в походы по Крыму, причем не только взрослые, но и дети. Сын Чепчиных — Вова ходил с родителями в турпоходы с 6-летнего возраста.

А в 1990 году Ирина Ивановна со своей командой покорила Эльбрус и взойшла на вершину Койавганауш. Подъем был трудный и опасный, но глухие альпинисты преодолели его за 3 дня.

Между тем Чепчину манили новые вершины — теперь уже в образовании. В 1986 году Центральное правление УТОГ организовало группу студентов при Государственном педагоги-

ческом институте им. А.М. Горького на факультете дефектологии (заочное отделение). Ирина Ивановна без особого труда сдала вступительные экзамены и стала студенткой. Учеба ей давалась легко, во время сессии на экзамены она заходила первая и отвечала без обдумывания.

Когда в 1987 году, после ухода на заслуженный отдых Лии Васильевны Пинчук, бывшего председателя Черниговского облотдела УТОГ, встал вопрос о новом председателе, руководство Черниговского УПП предложило кандидатуру Аллы Ивановны Ключок, выпускницы Киевского техникума легкой промышленности, мастера участка предприятия УТОГ, как молодого и перспективного руководителя. А коллектив Черниговской областной организации УТОГ внес кандидатуру Ирины Ивановны Чепчиной и предложил провести выборы на альтернативной основе.

Этот вопрос был поставлен на III пленуме правления Черниговского облотдела УТОГ. В итоге делегаты избрали на должность председателя Ирину Ивановну. Было ей тогда неполных 26 лет.

В должности председателя Ирина Ивановна проработала 15 лет, до 2002 года. С первых дней своей работы на новой должности сделала упор на подбор и обновление кадров молодыми специалистами из числа неслышащих. Она лично выезжала в ЛВЦ ВОГ, где подбирала кадры для своей организации.

За время её работы Черниговская областная организация вошла в число лучших в Украинском обществе глухих. Здесь постоянно выполнялись все основные угоговские мероприятия, коллективы черниговчан принимали активное участие во всех всеукраинских конкурсах по культурно-массовой работе, смотрах художественной самодеятельности.

Несмотря на очень сложное время — период перестройки, развал экономики, отсутствие средств на ремонт здания

и закупку мебели, Ирина Ивановна мобилизовала актив ДК и штатных работников, которые ремонт Дома культуры провели собственными силами. Старую мебель они отремонтировали, затем перекрасили, обтянули кожзаменителем. И Дом культуры стал самым ухоженным и привлекательным в УТОГ.

Чтобы проводить работу на должном уровне, Ирина Чепчина организовала в облорганизации «бизнес». Вместе с работниками облорганизации ездила на предприятия УТОГ и закупала по оптовым ценам товары: в Виннице — трикотаж, в Черкассах — мебель, в Донецке — тележки, в Прилуках — сигареты и др. Все эти товары продавались в Черниговском ОДК, а вырученные средства покрывали расходы на покупку материалов на ремонт, работу кружков, проведение мероприятий. Поэтому кружки художественной самодеятельности работали в Чернигове бесперебойно.

Как молодого, перспективного и грамотного работника, в 1986 году, на XII съезде УТОГ, И.И. Чепчину избрали в состав Центрального правления Общества, а в 1991 году, на XIII съезде УТОГ она была избрана членом президиума ЦП УТОГ. И вот уже более 25 лет она с честью выполняет эти обязанности.

Повышая свой общеобразовательный уровень, она окончила, как говорилось выше, пединститут, и это дает ей возможность легко и грамотно решать вопросы образования неслышащих.

Хорошей школой стала и общественная работа в составе Совета председателей областных организаций УТОГ, где И.И. Чепчина десять лет выполняла обязанности заместителя председателя Совета и секретаря. Председателем Совета тогда была Валентина Ивановна Семенова — старейший член УТОГ, возглавлявшая Одесскую облорганизацию УТОГ, которая научила свою молодую коллегу мно-

гим тонкостям, методам и стилю работы. Вместе с В.И. Семеновой и Г.А. Козловой — председателем Донецкой об-лорганizations УТОГ, Чепчина объездила многие области по обмену опытом работы, и даже побывала в Ленинградском (ныне — Санкт-Петербургском) облправлении ВОГ, где в то время председателем работал В.П. Смальцер, с которым она сохранила на долгие годы теплые и дружеские отношения. Виктор Петрович впоследствии постоянно агитировал ее на работу в Москву, но Ирина Ивановна осталась верна УТОГ.

Большая любительница спорта еще с юности, она никогда не пропускала соревнований в Киеве и Чернигове, оказывала помощь спортсменам и спорторганизациям. С 1996 по 2002 год избиралась членом исполкома СФГУ, многократно была представителем Спортфедерации на соревнованиях по баскетболу в бывшем Союзе, Италии, Китае.

10 апреля 2002 года на II пленуме ЦП УТОГ Ирина Ивановна Чепчина была избрана первым заместителем председателя Украинского общества глухих. К работе приступила 10 мая 2002 г.

Нелегко далось ей расставание с родным коллективом в Чернигове, привыкание к работе на новом месте, но она успешно преодолела все трудности и с новыми силами и энтузиазмом принялась за работу в Центральном правлении УТОГ.

Первое, за что она взялась — это организация спецгрупп в учебных заведениях Украины различных уровней аккредитации для выпускников спецшкол-интернатов с недостатками слуха. А это бесконечные хождения по кабинетам Министерства образования и науки Украины, Министерства труда и социальной политики. И правильно гласит пословица: «Кто стучится, тому открывают».

На сегодняшний день в группах глухих при учебных заве-

дениях Украины обучается свыше 1200 неслышащих. В этом большая заслуга Ирины Ивановны.

При ее активном участии создавалась и действует новая общественная организация — Объединение неслышащих педагогов.

В 2003 году Ирина Ивановна вошла в состав Совета по образованию инвалидов при Министерстве образования и науки Украины и Министерстве труда и социальной политики Украины.

В 2004 году, в составе делегации от Украины, она выезжала в США (в колледж им. Лойоли в штате Мэриленд), а в 2007 году — в Канаду (г. Эдмонтон, Университет Альберта) для участия в работе семинаров по вопросам образования глухих.

Под ее руководством в 2005 году организована и проведена II научно-практическая конференция на тему: «Образование и воспитание неслышащих в Украине на современном этапе».

При активном участии Ирины Ивановны ежегодно совместно с Министерством образования проводятся конкурсы «Эрудит» среди учащихся 12 классов спецшкол-интернатов, тестирование неслышащей молодежи, желающей поступить в учебные заведения, всеукраинские фестивали художественного самодеятельного творчества среди учащихся спецшкол-интернатов.

Весомый упор сделан на работу с молодежью, для чего создана Всеукраинская молодежная организация в г. Киеве, а также региональные организации во всех облорганизациях УТОГ.

Под председательством Ирины Ивановны для молодежи организуется и проводится целый ряд мероприятий, а именно: КВН, Игры патриотов, областные и всеукраинские конкурсы за звание «Мисс красавица УТОГ», всеукраинские конкурсы песни в жестовом исполнении, конкурсы иллюзионистов, клоунады и др.

Огромное внимание Чепчина уделяет подготовке и повышению квалификации переводчиков-дактилологов. Для них ежегодно проводятся курсы при УВЦ УТОГ, а практику многие из них проходят в ЦП УТОГ. Каждый переводчик-дактилолог, успешно завершивший обучение, получает квалификационное свидетельство государственного образца.

Ежегодно проводятся конкурсы юных переводчиков среди детей из семей глухих, а в 2005 г. проведен Международный конкурс переводчиков-дактилологов, в котором приняли участие переводчики из Украины, России и Беларуси.

При ее содействии возобновил работу Всеукраинский Совет ветеранов войны и труда УТОГ. Этому участку работы она постоянно уделяет внимание, оказывая практическую помощь ветеранам Общества глухих.

Ирина Ивановна — творческая личность, фантазер и романтик. Многие ее идеи воплощаются в жизнь и приносят пользу УТОГ.

Она любит людей, уважительно и внимательно выслушивает каждого, кто к ней обращается и старается оказать помощь каждому. Любит пошутить и посмеяться, посидеть в компании, рассказать анекдот. Ее мечта — собрать и выпустить сборник анекдотов о глухих.

Память на события и личности у нее феноменальная. За любовь и уважение к людям с недостатками слуха, упорное отстаивание их интересов Ирина Ивановна завоевала заслуженный авторитет не только среди членов УТОГ, но и среди работников законодательных и исполнительных органов. Она избрана внештатным консультантом Комитета Верховной Рады Украины по делам пенсионеров, ветеранов и инвалидов.

За добросовестный труд, активную общественную работу, направленную на решение проблем инвалидов и весомый персональный вклад в реализацию государственной програм-

мы реабилитации лиц с проблемами слуха она удостоена почетного звания «Заслуженный работник социальной сферы Украины», «Отличник УТОГ». Ирина Ивановна награждена Почетной грамотой президиума ЦП УТОГ, Почетной грамотой Кабинета Министров Украины, нагрудным знаком «За добросовестный труд» Министерства труда и социальной политики Украины, благодарностью Президента Украины. А на VI Пленуме ЦП УТОГ, состоявшемся 24 марта 2011 года, ей присвоено наивысшее звание Общества — «Почетный член УТОГ».

Все это — вехи ее трудовой биографии. Но особое внимание, тепло души она отдает своему дому, семье, где царит покой, уют, нежная атмосфера. Дом ее — хлебосольный и гостеприимный: кто был в нем однажды, обязательно захочет прийти еще.

Дом — это ее крепость, куда она спешит после напряженного трудового дня и где ее ждет любимый и нежный спутник жизни — муж Юрий.

Важным событием для Ирины Ивановны было поступление сына Владимира в Украинскую медицинскую стоматологическую академию (г. Полтава), где он обучался 7 лет и которую окончил в 2003 году. Во время учебы в вузе он женился на любимой девушке, однокурснице Алле. Они подарили Ирине Ивановне внука Владислава. Бабушка Ира и дедушка Юра души не чают во внуке и всегда спешат в Чернигов, чтобы повидаться с родными.

Розділ II

Голови обласних організацій та директори УВП УТОГ

Вінницька область

Анна МЕРЕЖКО

Василиса прекрасная

В.Т. Крикливая.

Говорят, что имя человека предопределяет его характер, настроение, взаимоотношения с окружающими. И, действительно, жизненные наблюдения часто подтверждают эту мысль.

Когда мы слышим редкое и такое милозвучное имя — Василиса, сразу хочется к нему добавить слова: прекрасная, премудрая. И встают в воображении героини любимых сказок: умные, находчивые, рассудительные, знающие цену и слова, и дела.

Так, еще до знакомства с человеком, по этому звучному и колоритному имени, представляешь себе обладательницу его одновременно надежной и по-женски обаятельной, деловой и душевно щедрой. Ну, а при близком знакомстве еще раз убеждаешься в том, что председатель Винницкой областной организации УТОГ Василиса Тихоновна Крикливая полностью соответствует своему имени. И, как бы в противовес своей такой громкой фамилии, она — спокойна, доброжелательна, уравновешена.

Милая, добрая улыбка, с ямочками на щеках, элегантность и особая манера общения сразу располагает к себе. И еще запоминается ее речь — веская, убедительная, с четкими аргументами и доказательствами.

Особенно красноречивы и выразительны ее жесты, если дело касается защиты и поддержки неслышащих. Наверное, во многом благодаря умению Василисы Тихоновны убедительно изложить свою точку зрения, четко поставить волнующую неслышащих области проблему, находит она отклик и взаимопонимание в вышестоящих организациях, у руководства города и области.

Ее девиз: «Я обязана помочь глухому не только словом, но и делом, потому что, если он пришел ко мне, значит — идти ему больше некуда». И она делает все, чтобы неслышащему человеку жилось чуточку легче в этом мире.

Василиса Тихоновна родилась в предвоенном, 1939 году, на Виннитчине, в селе Крушиновка Бершадского района, в семье колхозника. После тяжелой болезни семилетняя девочка утратила слух. И мать, не зная, что поделать с глухой дочкой, до 10 лет продержала ее дома. И только в 1949 году попала Василиса в Бершадскую спецшколу для глухих детей. Проучилась она здесь всего 6 лет, а затем девочку-переростка направили ученицей швеи на Винницкий учебно-производственный комбинат УТОГ.

За 10 месяцев овладела Василиса премудростями работы швеи-мотористки. От природы смышленную и любознательную девушку приметили. Вскоре Василисе поручили более сложную и ответственную работу, назначив ее мастером швейного цеха массового пошива.

В 1957 году Василиса Тихоновна перешла на работу на Винницкую швейную фабрику им. Володарского, где работала до 1974 года.

Во всем, за что она ни бралась, проявлялся ее целеустремленный характер, щедрость ее души. Василиса Тихоновна не только сама постоянно стремилась к знаниям и много читала, но и другим глухим помогала преодолеть ту тишину, что окружала их, обедняя информацией об окружающем мире.

Вот и проводила она для глухих политинформации, читку газет, рассказывала о прочитанных книгах. Ее заметили в обл-организации УТОГ и пригласили работать художественным руководителем в ДК.

Но работа в вечернее время не давала возможности уделять внимание семье и маленьким сыновьям, поэтому Василиса Тихоновна вынуждена была уволиться с работы в ДК и перейти на Винницкое УПП УТОГ учетчиком красильно-отделочного участка.

Здесь она проработала до 1986 года. Работая учетчицей, Василиса Тихоновна еще раз убедилась, что знаний, полученных в школе и путем самообразования, мало, поэтому она села за парту Винницкой средней вечерней школы. Затем поступила в Политехникум при Ленинградском восстановительном центре ВОГ на отделение «Правоведение и учет в системе социального обеспечения», который с отличием закончила в 1985 году, получив специальность юриста.

Василисе Тихоновне очень нравилась работа на УПП. Любила она и свое предприятие, и людей, с которыми делила и радости, и трудности. Мечтала она тут работать до выхода на пенсию.

Но не так сбылось, как мечталось. Зная ее принципиальность и ответственность в работе, в 1986 году, при проведении областной отчетно-выборной конференции, В.Т. Крикливой предложили баллотироваться на должность председателя Винницкой областной организации УТОГ. Она отказывалась, но представитель Центрального правления УТОГ долго ее убеждал, что в этой должности она принесет больше пользы глухим. И она, не мыслившая жизни без своего предприятия, поддалась на уговоры, хотя сердце рвалось обратно — на УПП.

Еще не работая в должности председателя облорганизации, пришлось Василисе Тихоновне столкнуться с недоброжелателями, которые распространяли о ней нелестные слу-

хи. А при голосовании они прямо указывали глухим вычеркивать ее фамилию в бюллетенях для голосования. Люди им верили и вычеркивали. Так дошла очередь и до Дмитрия Демьяновича — мужа Василисы Тихоновны. Благодаря этой оплошности «агитаторы наоборот» были изобличены, выборы пришлось проводить повторно, а на сердце у новоизбранного председателя остались горечь и недоумение...

Коллектив аппарата облорганизации тоже принял ее с опаской, так что поначалу и руки опускались. Да и проблем хватало с избытком.

Взять хотя бы Дом культуры, где находились и кабинеты работников облорганизации — холодные, неотапливаемые помещения без самых необходимых удобств. Неприглядный вид имело здание ДК и снаружи. Чтобы скрыть это убожество, городская власть обставила ДК различными рекламными щитами, а затем вообще предложила Дом культуры глухих закрыть или переселить его куда-нибудь подальше от центра.

Вот и взялась Василиса Тихоновна первым делом за проведение отопления и канализации в здании ДК. Обивая пороги различных строительных и ремонтных организаций и не находя нигде поддержки, приходила в отчаяние. Сколько слез было пролито бессонными ночами... И не выдержав, написала Василиса Тихоновна заявление об освобождении ее от занимаемой должности. Но пока опять проведут выборы, надо было продолжать работать.

И по возвращении из Киева опять, в какой раз, пошла Василиса Тихоновна в ремонтные организации. И доказала, убедила черствые души. Провели тепло, капитально отремонтировали ДК, убрали «декоративные» рекламные щиты. Ожил Дом культуры, обрел вторую жизнь, заискрился светом, теплом и смехом посетителей, а к Василисе Тихоновне пришло второе дыхание, уверенность в своих силах, в своей правоте, а главное — коллектив уверовал в твердость характе-

ра своего председателя, ее настойчивость в достижении цели и признал «своей». И это ли не наибольшая награда!

Заявление об увольнении Василиса Тихоновна забрала. С тех пор спорилась у нее работа, коллектив души не чаял в своем председателе, а она все делала, чтобы подопечным было хорошо. Было у них все поровну: и беды, и радости.

На прежнем месте работы — Винницком УПП, Василиса Тихоновна была частым гостем, но приходила сюда не погоstitь, а посмотреть, как работает УПП, чем ему надо помочь. Ведь и облорганiзация, и предприятие действуют сообща. Вместе с директором УПП В.А. Бранько Василиса Тихоновна проводила собрания и совещания, обсуждала проблемы производства и вопросы быта глухих. Вместе обращались они к местным властям и в областное отделение Фонда защиты инвалидов за помощью и поддержкой.

А когда настали очень трудные времена, и нехватка финансов заставила облорганiзации искать пути пополнения средств, В. Т. Крикливая одной из первых открыла при облорганiзации малое предприятие «Паншер», которое давало средства на содержание организации и проведение уставной деятельности. Часто бывала Василиса Тихоновна в ТО УТОГ, проверяла их работу, проводила собрания, знала в лицо практических всех членов Общества.

Часто бывала председатель и в школах-интернатах, заботилась о трудоустройстве неслышащих выпускников на госпредприятия, контактировала с местной властью в решении многих важных вопросов. И сегодня, находясь на заслуженном отдыхе, она активно принимает участие во всех мероприятиях ДК.

Ее труд высоко оценило Общество. В 1996 году В.Т. Крикливой присвоено звание «Почетный член УТОГ», она неоднократно награждалась грамотами президиума Центрального правления Общества. Василиса Тихоновна — член ЦП УТОГ,

активно работала в составе его президиума. Ее рабочее время расписано буквально по часам, а дома она — хлебосольная, гостеприимная хозяйка. И старается Василиса Тихоновна приготовить что-нибудь вкусненькое для своего верного спутника жизни — Дмитрия Демьяновича, с которым они вместе уже 50 лет.

Уже сыновья выросли, порадовали внуками, а Василиса Тихоновна все такая же обаятельная, жизнерадостная и молодая. Годы ей — не в тягость, и по-прежнему для нее главное — жить для людей.

Усі ми прагнемо любові

Г.П. Громова.

Моя зустріч з Галиною Пилипівною Громовою все відкладалася, хоча про цю жінку я вже багато чула від працівників Товариства. Навіть вдалося кількома словами перемовитись з Галиною Пилипівною по телефону, та душа прагнула зустрічі з цією жінкою. І вже вкотре інтуїція мене не підвела. Я познайомилася з прекрасною людиною.

Одного зимового ранку наш «Москвич» зупинився біля малого будиночка на дачному масиві «Сабарів». Глянувши на скромну будівлю, подумала: «Не типово для директора, хоча і колишнього. Адже сьогодні найдрібніший начальничок будує найсучасніші вілли. І де вони ті гроші беруть?»

Та свою розмову ми розпочали не з цього, а із звичайних буденних справ. Привітна, усміхнена, гостинна — Громова своєю щирістю зачарувала мене.

Уже четвертий рік Галина Пилипівна і Назар Полікарпович зиму і літо жили на дачі.

— Тут дихати легше, повітря чистіше, а після важкої хвороби я вже не можу в місті, — говорить Назар Полікарпович. — Та й щось виростимо, якусь курочку доглянемо, — і нам розрада, і дітям підмога. До роботи на землі — не звикати, адже обоє виростили в селі, змалку до праці привчені.

...Як давно це було і як недавно. Русокосе тендітне дівча з мальовничого подільського села Неменка поїхало до сто-

лиці вступати до інституту. І вступила! І успішно навчалась. У гуртожитку разом з усіма дівчатами — а жило їх одинадцять у кімнаті — чекала своєї черга на плаття і туфлі, щоб побігти на побачення, на танці.

Закінчивши технологічний інститут легкої промисловості, отримала призначення в Мариуполь, на панчішну фабрику. Здавалося, все складалося добре. Працювали разом з чоловіком, невдовзі отримали квартиру, та коли народився маленький Юрко, виникли великі проблеми. Хлопчик був дуже хворобливим. До яких вже лікарів не зверталися, а дитині краще не ставало. Порадили змінити клімат. І сім'я переїхала до Вінниці. Спочатку Галина Пилипівна працювала в раднаргоспі, а згодом її запросили інженером-технологом на УВП УТОГ.

Перше знайомство з колективом, з підприємством не дало ентузіазму. Всі цехи фабрики були розміщені у таких приміщеннях, у такій тісноті, що ніяка вентиляція не допомагала. Та свою роботу Громова знала добре і дуже її любила, а щодо спілкування з нечужими — то швидко порозумілися. Галина Пилипівна навчала своїх підлеглих технології, а вони їй — жестової мови.

Можливо, не тільки висока фахова підготовка допомогла Галині Пилипівні швидко стати «своєю» в трудовому колективі, а й душевність, почуття співпереживання, прагнення зрозуміти і розділити біди ближнього, як свої. І тому так швидко до молодого технолога потяглися люди не лише з виробничими питаннями, а й зі своїми особистими проблемами.

Тому-то, коли у 1973 році Г.П. Громову призначили директором підприємства — для багатьох це було цілком справедливе рішення. Адже Галина Пилипівна, як ніхто, поєднувала в собі високий професіоналізм і почуття відповідальності за доручену справу, вимогливість і коректність, м'якість і делікатність у стосунках з підлеглими.

— Що змінилось, коли сіла в директорське крісло? Та зовсім нічого. Лише ще більше додалося клопотів, відповідальності. Адже бачила, у яких важких умовах працюють наші робітники. Розуміла, що негайно потрібно будувати нову фабрику. Закрадалися й сумніви. Думала: переді мною було два директори-чоловіки, і жоден з них не взявся за цю досить клопітну справу, а я ж — жінка. Та несила було дивитися, в якій тісноті, нехтуючи всіма правилами техніки безпеки, працюють люди. І розпочали...

Галина Пилипівна на хвилинку замовкла — чи то легка посмішка, чи то відблиск тих літ пробігли по обличчю. Швидко казка мовиться, та не швидко діло робиться. Хоча і не порівняти ті роки з нинішніми, і довелось чимало натерпітися, але та радість, почуття святковості, які відчували всі працівники підприємства на новосіллі, варті всіх тих недоспаних ночей, клопотів, гострих розмов у великих і малих кабінетах, на будівельних майданчиках. Перехід до нових виробничих приміщень здійснювався без корегування плану, і вся робота була проведена власними силами. Як те вдавалося — знає лише Галина Пилипівна. Але на моє питання відповіла: «Усе це — завдяки підтримці робітників підприємства».

Нове приміщення фабрики — це кардинальне поліпшення умов праці, нове обладнання, нові технології, розширення асортименту. Здійснена була колосальна робота, підприємство з місяця у місяць виконувало і перевиконувало планові завдання. Але обласна преса і радіо обминали цей факт. Чомусь було заведено не говорити, не писати про інвалідів, про їх життя і працю.

А між тим у Галини Пилипівни було чому повчитися. До цього часу згадують на підприємстві і в 28-й вечірній школі, як директор прагнула залучити нечуючу молодь до навчання.

Згадує колишній директор школи Людмила Конstantинівна Бистрицька: «Напевно, то були найкращі роки у моїй пе-

дагогічній діяльності. І я, й усі педагоги відчували таку щирю любов і повагу до нас з боку Галини Пилипівни, що кожному хотілося працювати якомога краще, всі знання до краплі віддати глухим юнакам і дівчатам. У соціалістичних зобов'язаннях підприємства обов'язково був пункт про школу. І він ретельно виконувався. Директор УВП і на уроки приходила, цікавилася, чим потрібно допомогти школі, і в наших святах також брала участь. А для молодих спеціалістів був створений безпосередньо на фабриці клас, який так і називався: «Клас Громової». В той час там навчалися заступник директора з учбово-виховної роботи Світлана Баланюк, бригадири Надія Боса, Зінаїда і Микола Діордіце, Михайло Бондаренко та багато інших. Школа і підприємство — це було одне ціле».

Знали Г.П. Громову не лише у Вінницькій вечірній школі № 28. Часто вона приїздила до Кисляцької та Піщанської спецшкіл-інтернатів, де навчалися нечуючі діти.

Галина Пилипівна була обрана членом ЦП УТОГ, а у Вінницькій обласній організації УТОГ — членом президії. Тож і за обов'язком, і за покликом душі цікавилася вона життям учнівських та педагогічних колективів. У ті роки в Піщанській школі був створений цех з пошиву трикотажних виробів. Обладнанням забезпечило підприємство. Часто учні зі шкіл-інтернатів приїздили на екскурсію на УВП.

— Ми дітей не лише знайомили з нашим виробництвом, а й разом проводили свята, вогники, адже учні були нашим потенційним поповненням, — згадує Галина Пилипівна.

У своїй розповіді про колишнього директора Вінницького УВП УТОГ Г. П. Громову я не називала цифр виконання плану товаровиробництва, реалізації продукції — усе те було, але сьогодні на підприємстві згадують Галину Пилипівну не як виробничника, а як добру, лагідну, м'яку і душевну людину. Не можуть забути веселих виїздів по гриби, до річки на відпочинок, на екскурсії до великих і малих міст. Галину Пилипів-

ну згадують як великого працелюба, яка своїм прикладом запалювала інших. Раніше за неї ніхто не приходив на фабрику, і пізніше за всіх додому йшла вона.

Громова — жінка без упередження, без заздрощів, без болючого особистого «я». Вона — з тих небагатьох, що знають: настала саме та мить, коли потрібно красиво зійти зі сцени.

Тепло і щиро прозвучали її слова побажання щасливого директування, коли вона передавала ключі з яскравим червоним бантом Валентині Арефівні Бранько.

Після виходу на пенсію Галина Пилипівна працювала на УВП ще п'ять років й, до речі, вміла гарно і тактовно підкорятися тим, ким керувала ще вчора. А ця риса, повірте, не кожному властива.

Вийшовши на пенсію, Громова не залишила громадської роботи в обласній організації УТОГ — її обрали головою ревізійної комісії. Вона цікавиться життям підприємства і боляче переживає, коли доводиться простоювати фабриці, у яку вклено стільки сил і насаги.

Я залишала чепурний дачний будиночок Громових з приємним почуттям знайденої відповіді на одне з найважливіших питань, які ставить перед нами життя: як здобути любов людей? Рецепт один — любити їх.

Кожна доля — єдина

В.А. Бранько.

Напевно, юна Валентина, коли закінчувала школу й обирала собі професію, ніколи не думала, що доля приведе її на підприємство, де працюють переважно люди з обмеженою можливістю вільного спілкування з навколишнім світом. Це додає їм чимало труднощів, і треба вміти чути людину не органами слуху, а душею, серцем.

Дочка фронтовика, який не повернувся з кривавої війни, Валентина змалку пізнала ціну заробленого хліба, доброго слова, підтримки і виручки в скрутну хвилину.

Закінчивши десятирічку, поїхала вступати до Львівського технікуму продтоварів на відділ бухгалтерського обліку. То був час, коли минуло лише десять років від Дня Перемоги. Країна ще заліковувала важкі рани, нанесені війною. Сутужно було, та юна подолянка старанно навчалась і через два роки започаткувала свою трудову біографію обліковцем на Козятинському хлібозаводі. Але так хотілось додому, до мами, яка виглядала доньку на Вінницьких Хуторах! А тут трапилась нагода — потрібен був бухгалтер на Вінницькому спиртзаводі. Нова посада вимагала й більш серйозних знань, тому в 1960 році Валентина вступила до Київського інституту народного господарства на обліково-статистичне відділення.

Наприкінці 1965 року вона прийшла на Вінницьке УВП УТОГ на посаду економіста, і майже на сорок років це підприємство стало їй другим рідним домом.

Пригадує Ольга Іванівна Єфременюк, технолог-лаборант: «Ми майже одночасно прийшли на підприємство. Я, по закінченні кооперативного технікуму, — молода й недосвідчена, а Валентина Арефівна була вже знаючим свою справу спеціалістом. Ми разом працювали у плановому відділі, вона була моїм безпосереднім начальником. Працювали дружно. Добра вона була, чуйна, завжди прагнула допомогти. Звичайно, якщо хтось з нас, підлеглих, робив помилки — й насварити могла, але це було сказано коректно, так, щоб не образити людини, а навчити.

На той час у нас, плановиків і економістів, було дуже багато роботи. Розробляли плани на п'ятирічки, соціалістичні зобов'язання по підприємству, цехах, бригадах, індивідуальні плани. Затримувались у відділі до восьмої-десятої години вечора, а траплялося інколи, що вже незадовго до півночі розходились. Ми працювали, бо, по-перше, знали, що треба, а по-друге, бачили поряд приклад нашого керівника — Валентини Арефівни».

Майже 23 роки очолювала В.А. Бранько плановий відділ. Аж до того дня, коли прийняла з рук своєї попередниці — Галини Пилипівни Громової, ключі від підприємства. Вискокваліфікований економіст, вона досконало знала всі тонкощі виробництва, і тому, ставши біля керма УВП у 1987 році, впевнено повела далі свій «корабель». Але у 1991 році розпався Радянський Союз, були зруйновані напрацьовані схеми постачання сировини і реалізації продукції. Підприємству вдавалось утримуватись «на плаву» і працювати у звичайному режимі. Та у подальшому ставало все важче і важче. Високі ціни, низька платоспроможність населення призвели до зменшення попиту на продукцію. Як наслідок — низький рівень реалізації, відсутність прибутку, великі залишки виробів на складах.

Ми добре пам'ятаємо ті нелегкі роки, коли пенсіонери в селі

по півроку не отримували пенсію. А продукція підприємства у першу чергу була зорієнтована саме на сільського споживача...

У цей час директор намагалась з усіх сил зберегти трудовий колектив, брала позики, скорочувала робочий час, організовувала виїзну торгівлю товарами УВП.

Щоб знизити собівартість продукції, Валентина Арефівна добилась спорудження власної котельні для забезпечення виробництва технічною парою, щоб не закуповувати її у сусіднього олієжирокомбінату.

— З ініціативи В.А. Бранько на фабриці була створена експериментальна дільниця, — розповідає Ніна Опанасівна Гайдаш, інженер з охорони праці. — Почали розробляти нові моделі одягу і білизни. Адже у нас був дуже обмежений асортимент, десь 10—15 артикулів, які випускали десятки років, а потрібно було завойовувати нові ринки.

— Я, як інженер з техніки безпеки, безпосередньо співпрацювала з Валентиною Арефівною, — продовжує розповідь Ніна Опанасівна. — Для неї, як директора, питання охорони праці завжди були першочерговими, навіть у часи фінансової й економічної скрути виділялись кошти на впровадження заходів, які б поліпшували умови праці інвалідів.

За п'ятнадцять років керівництва підприємством, на долю В.А. Бранько випало пережити і злети, і падіння, адже у досить складний час довелось працювати і виживати. Але поряд було чимало людей, які підтримували, разом долали труднощі та намагались зберегти підприємство, його кадровий потенціал. Це: Олександр Белінський — начальник мотально-в'язальної дільниці, Володимир Регурецький — головний інженер, Людмила Кулик — заступник директора з якості продукції, Валентина Волконович — інженер-технолог, Ніна Солодар — головний бухгалтер, Валентина Мазур — заступник директора з виховної роботи, Надія Боса — майстер швейної

дільниці, Микола Діордіца — майстер мотально-в'язальної дільниці, Валентина Бернадська — секретар, та багато інших.

Знаходила директор підтримку і розуміння у Вінницькій обласній організації УТОГ. Хоч як стужно було, але Валентина Арефівна намагалась виділяти кошти на культурно-мистецькі заходи, що проводив обласний Будинок культури УТОГ.

Згадує Галина Дяченко, перекладач-дактилолог (а зараз — голова) об'єднання УТОГ: «На початку 90-х років, коли в країні все тріщало і руйнувалось, а новоспечені панки з жиру бісились, будуючи «хатинки» з басейнами і саунами та облаштовуючи власний автопарк з наймодніших авто, — Валентина Арефівна залишалась такою, якою ми її знали — порядною та надзвичайно скромною. Якось я з одним з наших спонсорів пішла провідати Валентину Арефівну, яка тоді хворіла. Мій супутник почав заглядати в усі кімнати: «Я хочу подивитись, як живе директор». Але В.А. Бранько запротестувала, виправдовуючись: «Та не треба, вибачте, там у мене будматеріали, ніяк не можу зібратися на ремонт». І дійсно, в одній кімнатці лежали дошки, вапно, шпалери.

Жила директор у звичайній «хрущовці», транспортом користувалась комунальним або відомчим, свята відзначала у фабричній їдальні, а відпочинок у неї був на городі у Вінницьких Хуторах. Вона була чудовою господинею. Зварити, спекти, заквасити, законсервувати — все вміла. Смачнішої квашеної капусти, як у неї, — ні в кого не було».

— А про людей вона завжди дбала, — долучилась до нашої розмови Валентина Антонівна Городянська, касир Вінницької об'єднання УТОГ, яка більш як за півстоліття роботи знає все і всіх. — Ми добре пам'ятаємо той період, коли дипломовані інженери, лікарі, економісти — всі пішли на базар. Кудись їздили, щось купували, продавали, лише б вижити, хоча б без масла, але мати кусень хліба собі й дітям. Зібрались

і ми їхати до сусідів у Польщу. Адже на підприємстві залишки продукції були величезні, її давали в рахунок зарплати. Повезли ми свій товар. Бранько організувала автобус і теж поїхала з нами. Доїхали до митниці, а там таких як ми — на кілометр, а то й більше. Стоїмо день, стоїмо другий. Уже й харчі закінчуються, і холод діймає, бо було це напередодні католицького Різдва. Ну, думаємо, якщо до Різдва не проскочимо кордон, то й Новий рік тут зустрінемо. Раптом поміж людьми пробігла чутка, що на митницю приїхав народний депутат В'ячеслав Чорновіл. Як почула це Валентина Арефівна, відразу пішла його шукати. І що ви думаєте, знайшла. Що вона йому говорила — не знаю, але того ж дня саме наш автобус пропустили через кордон.

Розмовляючи з людьми, які знали цю гарну жінку, чимало добрих слів почула про Валентину Бранько. З радістю у квітні 1994 року сприйняли вони звістку, що їй присвоєно звання «Почесний член УТОГ». Тоді йшов тридцятий рік, як вона прийшла працювати в систему Українського товариства глухих. За ці десятиліття не лише добре знала виробництво, а й зріднилася з людьми. Знала кожного не лише на ймення, а й переймалась їх проблемами і бідами.

Важко повірити, що вже майже 12 років, як вона відійшла у вічність: гарна людина, добра, лагідна мама, бабуся, дружина, подруга. Ще б їй жити та жити, тішитись синами, онуками, а життя обірвалось, неначе пісня на півслові. Кажуть — така доля... Так, кожна доля єдина, кожна людина — єдина і неповторна. І покидаючи цей світ, кожен у ньому щось залишає. Валентина Арефівна залишила дуже багато: синів — продовжувачів роду свого, добрі справи на підприємстві, якому віддала тридцять вісім років життя; безліч друзів і гарну пам'ять про себе.

Волинська область

Таїсія ЄРМАКОВА

А в найтяжчі години вона — оптиміст

І.П. Терпелюк.

Щоб усім стало зрозумілим, чому колеги відносили Ірину Павлівну Терпелюк — колишню голову Волинської обласної організації УТОГ до невинуватих оптимістів, розповім...

Нелегко складалася доля у Ірини Павлівни. Народилась вона на Волині в сім'ї чешки і росіянина. З дитинства в пам'яті лишилися голодні дні, тяжкі повоєнні роки... Розрадою були турботливі мамині руки, теплота і ніжність дідуся. Батько — вічний біль — після німецьких концтаборів потрапив під прес сталінських репресій. Не з своєї волі він, колишній офіцер Радянської Армії, так і не повернувся до сім'ї...

Після успішного завершення навчання в Луцькій середній школі, Іринка мріяла про здобуття вищої освіти у Львівському університеті. Однак ураган, що пронісся того року над Волинню, дотла зруйнував батьківське гніздо. Сім'я лишилася під відкритим небом, а з одягу тільки й залишилося те, в чому були одягнуті на той момент. Тепер про студентські роки не могло бути й мови, треба було йти працювати, щоб заробляти хоч якісь кошти для прожитку. Добре, що одно-

сельчани не залишили в біді, зійшлися на толоку і збудували хатинку.

Але серед незгод та тривог не обминуло щастя Ірину Павлівну. І для неї розквітла юна весна, закружляла пісенна весільна заметіль і стала вона щасливою та коханою дружиною, а згодом — турботливою мамою.

Спливли роки. І скільки ж радощів тепер у мами, бо ж дочекалася найбільшої нагороди — діти: і Оленка, і Олег, вирости чуйними, щирими, доброзичливими, незамінними маминими помічниками і порадниками. Обоє мають хороші сім'ї. А ще подарували бабусі Ірі любих онуків: Оленку та Юрусика.

Хто знає, можливо, значно важче було б переборювати всі життєві труднощі, що випадали на долю Ірини Павлівни, якби не дружний, працьовитий колектив Волинської обласної організації УТОГ, котрий уміє ділити труднощі навпіл, а радість примножувати вдвічі, втричі, а то й навіть — вдесятеро...

Прийшла Ірина Павлівна на роботу до Волинської обласної організації УТОГ ще в 1969 році, де працювала до 2001 року. В 1991-му її обрано головою обласного правління УТОГ. А що таке 1991-й рік — ми знаємо... Тож і лягли на її жіночі плечі всі проблеми, пов'язані з фінансовою скрутою. У обділених долею і доведених до зубожіння і відчаю глухих людей одна надія — зрозуміють і допоможуть їм в обласній організації Товариства; одне сподівання, що саме тут працюють доброзичливі люди, котрі зарадять їхній біді, вирішать їхні проблеми. Тому їдуть і йдуть вони з усіх районів і сіл області сюди за порадою і допомогою.

Не залишалося Ірині Павлівні нічого, окрім як всіма засобами вишукувати кошти: через місцеву пресу, радіо та телебачення доносити до земляків важливі проблеми нечуючих людей...

Саме так їй вдалося налагодити тісні контакти з обласною та міською держадміністраціями, з депутатами Верховної Ра-

ди України, Фондом захисту інвалідів, іншими соціальними службами міста, з прелатом Костьолу Петра і Павла, благодійними організаціями «Голос надії», Скандинавською місією, з комерційними структурами та державними підприємствами, котрі з розумінням ставляться до проблем глухих інвалідів і надають посильну допомогу.

Завдяки такій наполегливій і безперервній співпраці вдається волинянам організовувати рейди по поліських районах, особливо по тих, що постраждали від Чорнобильської катастрофи, щоб надавати матеріальну допомогу мало-забезпеченим, престарілим, самотнім членам УТОГ у всіх найвіддаленіших куточках області.

Працівниками обласної організації УТОГ організовано також централізовану допомогу в оформленні глухим інвалідам субсидій, обміні паспортів та ін. Вирішувалася проблема працевлаштування та безплатного первинного медичного обстеження членів УТОГ.

А ще Ірину Павлівну довгий час не полишала відчайдушна мрія, так би мовити, надія оптиміста, що врешті-решт колись і нечуючі інваліди Волині мають вибратися з вологого, ураженого грибком підвального приміщення, котре вони орендували під Будинок культури. Завдяки її клопотанням так і сталося: мають нечуючі тепер Будинок культури УТОГ на першому поверсі в центрі Луцька. Хоча, на жаль, не власне приміщення, а орендоване.

Центральне правління УТОГ декілька разів відзначало добросовісну працю Ірини Павлівни Терпелюк, нагороджуючи її почесними грамотами; її також було удостоєно урядової нагороди.

То ж, коли Ірину Павлівну викликали до Києва, щоб вручити їй орден «За заслуги» III ступеня, вона, після отримання нагороди з рук Леоніда Даниловича Кучми, звернулась до Президента України з проханням посприяти у передачі при-

міщення Будинку культури УТОГ на баланс облорганізації Товариства.

Президент пообіцяв позитивно вирішити це питання.

Ощасливлена, з незвичайними враженнями, Ірина Павлівна поверталася до Луцька. На світанку, виходячи з потягу на перон, почула гучне: «Ура! Так тримати!». Це вийшли зустрічати її всі працівники обласної організації УТОГ та активісти, щоб першими привітати свого керівника з високою урядовою нагородою, побажати доброго здоров'я, успіхів та всіх благ на довгі роки життя.

Дніпропетровська область

Ирина ЧЕПЧИНА

Дарившая тепло и доброту

*«Все до времени у нас и до поры.
Я на жизнь свою совсем не сетую.
Но прошу вас: за собой не жечь
мосты,
Я вам это от души советую».*

Г. БОЖЕНКО.

В.А. Фастивец.

Жизнь Валентины Александровны Фастивец, бывшего директора Днепропетровского УПП УТОГ — до обидного короткая, но такая насыщенная добром, нежностью к близким, уважением к окружающим, одухотворенностью и светлой аурой.

Стройная, со вкусом одетая, улыбающаяся, дарящая тепло и доброту — такой она осталась в памяти близких и друзей.

Родилась Валентина Фастивец в Днепропетровске, в семье военнослужащего, 23 июля 1954 года. В раннем детстве, после болезни, потеряла слух, поэтому родители ее определили в Днепропетровскую спецшколу-интернат для слабослышащих детей. В этой школе она училась до 1970 года, а далее, еще один год, — в Ждановской (Мариупольской) спецшколе-интернате для слабослышащих детей, после окон-

чания которой в 1973 году поступила в Киевский техникум легкой промышленности. Как в школе, так и в техникуме Валентина очень старательно училась, часами просиживая в библиотеке. Во время практических занятий вникала в мельчайшие детали швейного дела, научилась самостоятельно изготавливать выкройки, и уже с третьего курса сама шила для себя и для родителей.

Кроме учебы, Валентина ответственно относилась к выполнению общественных поручений. Да и в целом ее — и в студенческие годы, и в дальнейшей жизни — отличало особое, очень ответственное и уважительное отношение к окружающим людям и к порученному делу.

В 1977 году, после окончания техникума, Валентина Александровна получила диплом техника-технолога швейного производства и, как молодой специалист, была направлена на работу на Артемовское УПП УТОГ мастером участка. Видя ее старание в работе и исполнительность, а также авторитет среди рабочих, вскоре ее перевели на должность старшего мастера. Здесь, в Артемовске, она вышла замуж и родила сына.

Однако семейная жизнь не сложилась, и в 1978 году Валентина Александровна вернулась в родной город, под родительский кров, и начала работать на Днепропетровском УПП УТОГ швеей-мотористкой, т.к. все должности специалистов тогда были заняты. Работы она не боялась, бралась за все, что ей поручали, и выполняла с большим усердием и ответственностью. Швеей-мотористкой она работала недолго. Директор предприятия — Дмитрий Тарасович Ильченко и его заместитель — Раиса Александровна Каширина, видя, с каким энтузиазмом работает молодая женщина и как швей-мотористки с ней советуются по всем вопросам, вскоре перевели ее на должность контролера ОТК готовой продукции. Эта должность требовала особого внимания и знаний. Валя успешно со всем справлялась.

Когда в 1979 году на должность директора УПП УТОГ была назначена Екатерина Николаевна Кривовязова, она сразу заметила Валентину, ее требовательность к качеству выпускаемой продукции, и предложила перейти работать мастером костюмерного участка, где требовался специалист высокой квалификации с творческой жилкой. И директор не ошиблась — благодаря Валентине Александровне участок заработал с новой силой.

Между тем появилась возможность продолжить образование: в 1986 году был объявлен набор во вторую спецгруппу для неслышащих в Киевском государственном педагогическом институте им. А.М. Горького (ныне — Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова). В списке из 76 абитуриентов, которые на общих условиях сдавали экзамены на вступление в институт, была также и фамилия Фастивец.

Валентине Александровне посчастливилось успешно сдать экзамены и стать заочницей дефектологического факультета пединститута. Группа студентов состояла из 14 неслышащих и 3 слышащих членов УТОГ. Валентина очень быстро завоевала доверие и уважение своих одноклассников: внешне нежная и хрупкая, она одновременно отличалась чуткостью, искренностью, откровенностью, чистосердечностью, прямолинейностью.

В последние три года учебы в педагогическом институте мы с Валечкой очень сблизились, т.к. во время сессий жили в одном номере в Пуще-Водице. Вечерами мы любили общаться в дружеском кругу. С Валею было очень интересно вести беседы, она была очень мудрой и позитивно настроенной.

Училась она с большим энтузиазмом и желанием, упорно преодолевала трудности, совмещая учебу и работу на производстве. Ей присущи были тяга к знаниям, желание и умение применять приобретенное во время учебы в своей практике.

ской деятельности. Эти черты характера Валентины Фастовец способствовали в ее продвижении по службе.

В 1986 году директор предприятия — Нина Ивановна Кедря, перевела ее на должность инженера-экономиста, а уже через год назначила главным инженером Днепропетровского УПП УТОГ. Валентина Фастивец была одной из первых глухих, которая заняла эту сложную и ответственную должность — одну из ключевых на предприятиях Общества. Здесь она в полной мере применила свои знания, полученные в техникуме и вузе, а наработками с радостью делилась с коллегами из других предприятий.

В 1991 году наша группа окончила учебу в институте, мы получили дипломы и стали видеться реже, но всегда были рады любой возможности встретиться и пообщаться.

В 1996 году, когда уволилась директор Н.И. Кедря, Центральное правление УТОГ рекомендовало В.А. Фастивец на эту должность.

Поскольку Валентина Александровна была на предприятии своим человеком, прошедшим здесь все ступени служебного роста, ей не нужно было привыкать к коллективу и что-то доказывать себе и людям. Однако, это не означает, что работа в новой должности далась ей легко. Вовсе нет! Ведь те восемь лет, что Валентина Александровна возглавляла УПП — это были нелегкие годы. Но она делала все, чтобы предприятие не обанкротилось, чтобы люди были обеспечены работой и получали зарплату.

За своими проблемами и заботами она не забывала думать и о перспективах, о будущем. Часто бывала в днепропетровских спецшколах-интернатах для глухих и слабослышащих детей, рассказывала им о своем предприятии, агитировала на работу. В этом тоже проявлялась ее педагогическая жилка, умение работать с людьми, находить общий язык со всеми.

Помимо производственных вопросов, по мере сил и тог-

дашних финансовых возможностей, она также уделяла пристальное внимание условиям проживания рабочих и служащих своего предприятия в общежитии.

Как и в студенческие годы, Валентина Александровна была общественно активным человеком, много лет подряд избиралась членом президиума Днепропетровской облгаорганизации УТОГ и членом Центрального правления УТОГ.

В 2000 году, за весомый вклад в реализацию государственной политики по социальной защите инвалидов, была награждена Почетной грамотой Кабинета Министров Украины с вручением памятного знака, а в 2003 году отмечена еще одной наградой — званием «Отличник УТОГ».

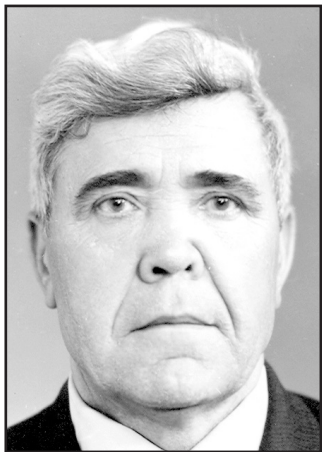
Хотя не все в жизни Валентины складывалось гладко, внешне она почти никогда не показывала, как ей нелегко. Однако, видимо, каждый имеет свой запас прочности, и напряжение тех нервных и трудных лет сказалось на здоровье Валентины. Его ухудшение вынудило ее в августе 2004 года оставить должность директора Днепропетровского УПП УТОГ и перейти работать главным инженером этого предприятия.

Несмотря на упорную борьбу с болезнью, победа оказалась не на стороне Валечки... 25 мая 2005 года она ушла из жизни.

Ей суждено было прожить только 51 год, но ее короткий жизненный путь — яркий пример честного и бескорыстного служения своему делу и людям.

А для нас, ее друзей, и всех, кто хорошо ее знал и любил, ее уход — по-прежнему острая и незаживающая рана. И по-прежнему мучает чувство вины, что не уберегли, не спасли, не исцелили...

Штрихи к портрету

Н.Н. Одинцов.

Одинцов Никита Никифорович был восьмым директором Днепро-дзержинского УПП УТОГ и возглавлял его с 1947 по 1977 год.

После ухода очередного директора — Фрисмана Моисея Соломоновича, Центральное правление УТОГ по согласованию с местной властью г. Днепро-дзержинска 28 августа 1947 года назначило на должность директора Н.Н. Одинцова, который работал на предприятии с 1940 года. Как показало время, выбор оказался верным: Никита Никифорович, несмотря на

молодость (в то время ему еще не исполнилось и 35 лет) был цепким в работе, уважительно относился к рабочим и был внимательным к инвалидам по слуху.

Родился Никита Никифорович 28 апреля 1911 года в селе Родионовка, что в Акмолинской области Казахстана. Здесь же окончил семилетку, а спустя год семья Одинцовых переехала на постоянное место жительства к родственникам в Украину, в г. Каменское (ныне Днепро-дзержинск).

Здесь Никита поступил работать на завод им. Первого Мая в с. Красное Днепро-дзержинского района, где прошел путь от ученика токаря по металлу до главного механика завода и одновременно учился в Каменской вечерней школе рабочей молодежи. После окончания вечерней школы в 1931 году поступил в Харьковский механико-машиностроительный институт на заочное отделение, но окончил только три курса.

В 1934 году встретил свою суженую — Елену Харитоновну Коляду, уроженку с. Красное. С 1938 по 1940 год работал на заводе им. Дзержинского, а в 1940 году судьба привела его на Днепродзержинский УПК УТОГ, где он работал сначала механиком, а затем техническим руководителем. Условия работы на УПК УТОГ в эти годы были ужасные, практически все делалось вручную. Директора менялись часто, а сдвигов в работе не было.

В начале Великой Отечественной войны Никита Одинцов был призван в ряды Красной Армии, но в 1942 году был дважды тяжело ранен и направлен в госпиталь на излечение. Домой вернулся в конце 1945 года и уже в начале 1946 года пришел на УПК УТОГ. В этот период началась работа по расширению производства УПК, его механизация, но все это делалось очень медленно. С назначением Одинцова на должность директора началось коренное преобразование предприятия. В первую очередь, построены гвоздильный, крепежный и механические участки, затем котельная. Чтобы привлечь глухих на работу, нужно было иметь жилье. Поэтому началось строительство общежития на 100 койко-мест, которое в 1951 году было окончено. Также был построен 55-квартирный жилой дом, 30 работников предприятия получили ссуды и построили себе индивидуальное жилье, многие получили квартиры по долевному участию. В 1962 году началось строительство нового здания УПК, которое было сдано в эксплуатацию в 1966 году.

В 1949 году началось освоение такого вида продукции, как кровать литая частично-никелированная, которую спустя год уже выпускали серийно и начали освоение цельно-никелированных кроватей и крепежных изделий. В том же году предприятие выпустило 100 тонн гвоздей различных размеров.

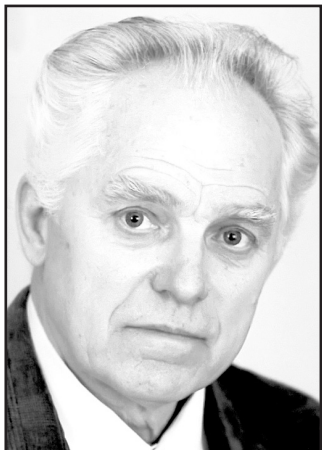
На предприятии ежегодно проводился набор групп на производственное обучение, и новое рабочее пополнение осуществлялось в основном за счет учеников.

Проработал Н.Н. Одинцов на посту директора 30 лет. За многолетний и добросовестный труд президиум Центрального правления УТОГ неоднократно награждал его почетными грамотами и денежными премиями, объявлял благодарности.

В 1968 году Одинцов занесен в Книгу почета УТОГ.

Никита Никифорович Одинцов ушел на заслуженный отдых в 1977 году, а руководство предприятием передал своему ученику, спокойному и деловому человеку — Владимиру Владимировичу Субботе, и гордился им до конца своих дней. Закончил свой земной путь Никита Никифорович 26 марта 1994 года. Проводить его пришли все работники предприятия.

У чистого истока

В.В. Суббота.

В годы перестройки не всем предприятиям Украинского общества глухих удалось удержаться на плаву, и лишь значительно позже многие из них стали на ноги. Коллективу Днепродзержинского УПП УТОГ удалось найти правильное направление в рыночном хаосе еще в начале 90-х годов, и нас радуют его успехи. Мне, как руководителю предприятия, интересно было узнать, как работает весь коллектив УПП и, конечно же, как руководит им мой коллега — директор В.В. Суббота.

И вот я в Днепродзержинске. За 34 года работы на Харьковском УПП № 2 я побывала на многих предприятиях нашей системы, поэтому есть с чем сравнивать.

Когда переступила проходную Днепродзержинского УПП, первое, что бросилось в глаза, это чистота и порядок в административном корпусе, в цехах, на территории предприятия. Везде тепло и уютно. Люди доброжелательные, приветливые.

Меня прежде всего интересовали условия премирования работников, ведь, начиная с октября 2000 года, на нашем предприятии появилась возможность выплачивать премии. Отрадно было то, что на Днепродзержинском УПП не стали делать секрета из положения о премировании. Наоборот, полный комплект документов мне передали в руки, затем отпечатали на компьютере и дали обстоятельные разъяснения по всем интересующим вопросам.

А учиться у днепродзержинцев было чему. Здесь, прежде всего, учитывались многие факторы личного вклада каждого работающего в общее дело.

Владимир Васильевич, директор УПП, более двух часов знакомил меня со своим предприятием. Он мало говорил о технологии, так как у нас разные производства, а больше рассказывал о людях. Здесь нет передовых и отстающих — есть сплоченный коллектив, подчиненный единой цели.

Каждого работника директор знал лично, и судьба каждого из них не безразлична была для него. На предприятии есть и высокооплачиваемые работники, и те, которые получают гораздо меньше. Все зависит от личного вклада каждого в конечный результат. Это тот барьер, через который необходимо пройти всем предприятиям, работающим в новых условиях хозяйствования.

Ведь не секрет, что в былые времена премия выплачивалась каждой категории работающих, в основном, в одинаковых размерах. И если с рабочими проще: больше заработал сдельно — больше премии получай, то оценить вклад работников, которые на окладах и повременных ставках, гораздо сложнее.

На Днепродзержинском УПП творчески подошли к решению вопроса о поощрении. В положениях о премировании, разработанных для всех категорий работающих, учтены все виды работ.

Мне очень понравилось, что в самом положении четко оговорено, что только при выполнении месячного плана реализации готовой продукции каждый получит свой процент премии.

На конечные результаты деятельности предприятия в большой степени оказывает влияние работа его руководителей: директора, его заместителей, главного бухгалтера, начальника отдела планирования и экономического анализа.

Их вознаграждение зависит от конечного результата — по-

лученной прибыли, а залогом их успехов является кропотливая работа всего коллектива.

Стабильность и слаженность работы предприятия особенно заметны по его руководящему звену. На кого не глянь — все кадровые работники с огромным опытом. Это главный инженер В.Н. Тринитка, заместитель директора по кадрам и социальным вопросам Р.И. Хижниченко, заместитель директора по коммерческим вопросам С.А. Кононенко, начальник планово-экономического отдела Л.И. Шаповалова.

Главный бухгалтер Г.А. Камскова работает на предприятии не так давно, но она не только главный бухгалтер, а главный финансовый дирижер.

Особо мне хотелось бы сказать о самом Владимире Васильевиче Субботе. Он родился 9 августа 1937 года в селе Андреевка Магдалиновского района Днепропетровской области.

После окончания школы в 1952 году учился в Днепропетровском железнодорожном училище № 1, а в 1969 году, без отрыва от производства окончил Днепродзержинский индустриальный институт им. М.И. Арсеничева, получив специальность инженера-механика.

Трудовую деятельность начал в 1954 году слесарем на вагоностроительном заводе им. Газеты «Правда», где проработал 2 года.

С 1956 по 1960 год служил в рядах Советской Армии. После окончания службы в армии снова вернулся на вагоностроительный завод, где работал старшим инженером-технологом экспериментального участка.

С 1974 года, по рекомендации райкома партии г. Днепродзержинска, Владимир Васильевич Суббота перешел работать на Днепродзержинское УПП УТОГ заместителем директора по производству, а с 1975 года был назначен главным инженером этого предприятия.

Когда в 1977 году ушел на заслуженный отдых Никита Ни-

кифорович Одинцов, бывший директор УПП УТОГ, он рекомендовал на эту должность В.В. Субботу. Президиум ЦП УТОГ утвердил его — и не ошибся.

Владимир Васильевич с первых дней своей работы первоочередное внимание уделял подбору кадров, производственным вопросам, особенно — в освоении и изготовлении новых изделий, введению нового оборудования, поиску источников рынка сбыта. Со временем Днепродзержинское УПП УТОГ стало одним из лучших предприятий Общества, которое все годы работало стабильно.

За свой труд В.В. Суббота награжден медалями «За доблестный труд» и «Ветеран труда», Почетной грамотой Министерства труда и соцполитики Украины, почетными грамотами президиума ЦП УТОГ. А в 1998 году ему присвоено звание «Почетный член УТОГ».

По итогам работы производственных предприятий УТОГ за 2000 год В.В. Суббота был признан лучшим работодателем.

А в 2003 году Указом Президента Украины он удостоен почетного звания «Заслуженный работник промышленности Украины».

Владимир Васильевич Суббота — человек очень скромный, немногословный, но обладает талантом собирать вокруг себя единомышленников. От него исходит доброта и тепло; в его словах и поступках видна забота о каждом человеке, который имеет отношение к предприятию и к его продукции, об улучшении условий труда и материальном благосостоянии работающих, о престарелых, которые живут в общежитии УПП. Например, воспитатель общежития готовит им завтраки, а тех одиноких, которые проживают не в общежитии, представители предприятия посещают на дому и помогают им материально.

За короткое время пребывания на УПП невозможно вник-

нуть в суть каждого вопроса, но главное, на что я обратила внимание, — это то, что во главе всего стоит забота о людях. И люди не остаются в долгу.

Казалось бы, на предприятии есть возможность купить новую технику и оборудование, но здесь пока не спешат тратить на это деньги, заработанные общим нелегким трудом. Технологическое оборудование у днепродзержинцев в основном старое, но, благодаря обслуживающему персоналу, оно находится в хорошем рабочем состоянии.

То же можно было сказать и об автомобиле, на котором ездил директор. У него — выдавший виды «Москвич». Эти автомобили, кстати, мы вместе приобретали в 1986 году. У нас на предприятии мы давно свой списали, а у Субботы он до сих пор был на колесах.

От Фонда Украины социальной защиты инвалидов на создание рабочих мест, а это значит — на техническое переоснащение, Днепродзержинское УПП не получило ни одной гривни, хотя на предприятии нашлась работа и для многих инвалидов со второй группой инвалидности.

В заключение хочу сказать, что после посещения Днепродзержинского УПП у меня осталось ощущение, будто побывала у чистого истока — истока добрых дел и начинаний, пронизанных заботой о человеке-труженнике.

С уходом на пенсию Владимир Васильевич передал предприятие в надежные руки своего сына Александра, который с честью продолжает отцовское дело.

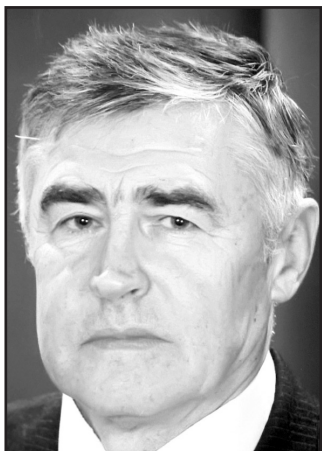
Донецька область

Галина КОЗЛОВА

От техника до директора

*«Да, было! Свершенья, дороги, победы,
И радостно сердце стучало в груди...
Но новых дорог продолжение
следует —
Так много работы еще впереди!»*

Н. ХАПЛАНОВ

Д.А. Щербань.

Дмитрий Афанасьевич Щербань возглавлял Артемовское УПП УТОГ с 1983 по 2004 год. На заслуженный отдых ушел в 70 лет, но душой по-прежнему с УТОГ, с родным предприятием. В свободное время с особой теплотой пишет в газету «Наше життя» свои воспоминания о былых годах, о своем коллективе, о друзьях-коллегах из директорского корпуса УТОГ.

Родился Дмитрий Афанасьевич 27 октября 1934 года в селе Балаклея Велико-Багачанского района Пол-

тавской области.

В 1940 году его семья переехала жить на станцию Сагайдак Полтавской области, здесь их и застала Великая Отечественная война.

В 1943 году Дмитрий пошел в первый класс Сагайдакской

семилетки. После ее окончания поступил учиться в Артемовский керамико-механический техникум. Учеба давалась ему легко, в 1954 году он защитил диплом, получив специальность техника-механика, и был направлен мастером на Артемовский кирпичный завод треста «Донбассэнергострой».

А через год молодого специалиста призвали в армию. Службу он нес на Дальнем Востоке — на Тихоокеанском флоте. В 1957 году кораблю, на котором нес службу Дмитрий Афанасьевич, было дано важное правительственное задание — восстановить на самой крайней точке Курильских островов маяк, который был взорван японцами. При выполнении этого приказа корабль попал в тайфун. Три дня боролась команда со стихией. Моряки, среди которых был и Дмитрий Афанасьевич, чудом спаслись, выполнили задание и вернулись к своим берегам. За мужество и отвагу они были награждены знаком «За дальний поход» и отмечены приказом министра обороны маршала Г.К. Жукова.

Вернувшись из армии в 1959 году, Дмитрий Афанасьевич поступил работать техником-нормировщиком на Артемовскую швейную фабрику имени 8-го Марта. Одновременно без отрыва от работы учился в Украинском заочном политехническом институте, который закончил в 1965 году по специальности «Технология машиностроения, металлорежущих станков и инструментов».

Работая на швейной фабрике, Дмитрий Афанасьевич прошел путь от техника-нормировщика до главного механика, хорошо изучил швейное предприятие, его оборудование.

Поэтому, когда в 1983 году встал вопрос о кандидатуре на должность директора Артемовского предприятия глухих, местная власть и горком партии единогласно рекомендовали руководству ЦП УТОГ Д.А. Щербаня.

У Дмитрия Афанасьевича был большой опыт работы на крупном швейном предприятии. Но он понимал, что в Обществе глу-

хих есть своя специфика. Взвесив все «за» и «против», он дал согласие, и 14 апреля 1983 года был представлен трудовому коллективу УПП.

Хозяйство ему досталось добротное, технически оснащенное, по трудовым показателям предприятие на то время было одним из лучших в УТОГ.

Дмитрий Афанасьевич, принимая УПП, поставил перед собой задачу — укрепить его материально-техническую базу, а также улучшить бытовые и социальные условия его работников.

Умный, спокойный, деловой и хозяйственный руководитель, Д.А. Щербань энергично взялся за воплощение своих идей. На предприятии уже с проходной ощущались хозяйский глаз и хозяйская рука его директора.

За короткое время под руководством Дмитрия Афанасьевича были построены: гаражи, склады для хранения сырья, медпункт, комната психологической разгрузки с тренажерами, новая проходная предприятия.

Были реконструированы: подготовительный участок, склад готовой продукции, административный корпус, актовый зал, столовая.

Обновляя и улучшая производственные участки, директор не забывал и о жилищных условиях для работников. В общежитие была проведена горячая вода, благодаря чему оборудованы душевые, комната для стирки и сушки белья. Появилось также помещение для ремонта одежды, где были установлены швейная машинка и гладильная доска, не забыли и о комнате отдыха с телевизором.

С улучшением материально-технической базы и условий труда улучшались и социальные условия работников. В селе Брусино на берегу Северского Донца была построена база отдыха, на которой с удовольствием отдыхали работники УПП со своими семьями.

На территории предприятия были открыты магазин стройматериалов, продуктовый и промтоварный магазины. Здесь ветеранам предприятия выдавались продуктовые наборы.

Такая разносторонняя деятельность позволяла предприятию в рыночных условиях держаться на плаву, сохранить основной костяк квалифицированных кадров. Дмитрий Афанасьевич часто повторял: «У людей должна быть уверенность в завтрашнем дне. А руководство эту веру должно поддерживать ежедневно!».

Дмитрий Афанасьевич, как бы ни был занят, по утрам обходил все участки, отвечая на вопросы рабочих и разъясняя им создавшуюся в данный момент ситуацию. И хотя жестовым языком владел посредственно, но с глухими общался свободно, и главное — они его понимали. После обхода он мог спокойно заняться решением других производственных вопросов, зная, что на предприятии порядок.

Как известно, Артемовское УПП со дня своего открытия специализировалось на пошиве спецодежды и рукавиц. Щербань понимал, что в сложившихся условиях экономического кризиса, распада рынков и борьбы за выживание, на пошиве спецодежды и рукавиц предприятие не сохранить. В него надо было вдохнуть вторую жизнь. Долгими бессонными ночами он перебирал разные варианты, а утром, придя на предприятие, решал сложные вопросы поиска сырья и рынков сбыта.

В этих жестких условиях Дмитрий Афанасьевич сумел сплотить вокруг себя дружный коллектив единомышленников. За короткое время были разработаны новые модели одежды, заключены договора с зарубежными фирмами, сделан упор на качество пошива, разработан целый комплекс мероприятий, направленных на выполнение производственных задач, решение социально-бытовых проблем, сохранение действующих и создание новых рабочих мест для неслышащих инвалидов.

Коллектив работал, не покладая рук, не считаясь с личным временем. И результаты не заставили себя ждать. В дальнейшем предприятие заработало ритмично.

С целью расширения рынков сбыта было разработано и внедрено в производство более 150 моделей спецодежды: халаты для медработников и хозяйственных нужд, плащи для работников охраны и сторожей, брезентовые костюмы для сварщиков и шахтеров, утепленная спецодежда, комбинезоны, школьная форма, а также товары народного потребления в широком ассортименте. Продукция выпускалась без рекламаций, а многие изделия имели сертификат качества. Все это позволяло предприятию стабильно работать и уверенно смотреть в завтрашний день.

На всех участках было заменено старое оборудование, компьютеризированы все технические службы и отделы, что дало возможность ускорить расчеты при крое, начислении зарплаты и др.

Дмитрий Афанасьевич особое внимание уделял подбору и расстановке кадров. Он смело и охотно выдвигал неслышащих на должности руководителей среднего звена.

По инициативе директора на УПП был создан спецучасток для инвалидов с сопутствующими заболеваниями. И хотя этот участок для предприятия был убыточным, Дмитрий Афанасьевич и мысли не допускал о его ликвидации.

Он также усиленно работал над созданием новых рабочих мест для привлечения на УПП молодежи из числа выпускников училищ и спецшкол-интернатов Донецкой области.

Работать с Дмитрием Афанасьевичем было легко. Всегда уравновешенный, тактичный и сдержанный, он внимательно относился к своим подчиненным, прислушивался к их мнению и замечаниям.

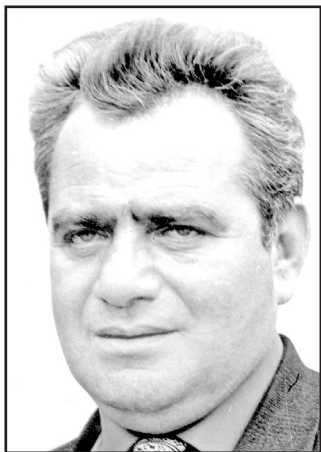
К нему приезжали директора из других городов, и он всегда гостеприимно встречал их и щедро делился опытом.

За самоотверженный труд Д.А. Щербань награждался почетными грамотами Центрального правления УТОГ, Министерства труда и социальной политики Украины. Он удостоен звания «Отличник УТОГ», а в 2003 году ему присвоено наивысшее звание Украинского общества глухих — «Почетный член УТОГ».

И сегодня, в нелегких условиях жизни в зоне АТО, бывая на УПП, он в первую очередь идет к рабочим, интересуется их жизнью и достижениями, радуется успехам предприятия, в которое вложено столько труда и усилий.

Человек, опередивший время

*«Жизнь нам дана, чтобы любить,
Любить без меры, без предела
И всем страдальцам посвятить свой разум,
Кровь свою и тело».*

А.М. Фудим.

Донецк — город шахтеров и металлургов. Здесь, на Шахтерской площади, возвышается статуя шахтера, который держит в руке кусок угля. В вечернее и ночное время этот памятник освещается прожекторами, и кажется, что уголь горит ярким огнем.

Недалеко от Шахтерской площади на небольшой Советской улице стоит здание Донецкого производственного предприятия «Электромагнит» УТОГ. Здесь более 30 лет работал Александр Матвеевич Фудим. Не

просто работал, а творил, возрождал производство из пепла и по мере возможности помогал всем, кто нуждался в его помощи.

Родился А.М. Фудим 22 июня 1925 года в с. Браилово Жмеринского района Винницкой области. Здесь прошло его детство. В 1931 году семья переехала в Сталино (ныне Донецк), где через год Александр поступил учиться в среднюю железнодорожную школу № 19, которую окончил накануне войны.

Когда фронт подступил к городу, вместе с родителями Александр эвакуировался в тыл. Вначале работал в колхозе

в Самаркандской области, а затем переехал в город Кота-Курган, где окончил курсы радистов-операторов и стал инструктором по радиотехнике.

В 1942 году был мобилизован на фронт. Участвовал в боях на Орловско-Курской дуге, под Речицей, Гомелем и Клинцами. Был ранен и контужен.

После окончания войны молодой воин демобилизовался. Надо было определиться, как жить дальше, чем заняться в мирной жизни. Александр решил продолжить обучение и в 1947 году поступил во Всесоюзный заочный финансовый институт, который окончил в 1955 году.

Весной 1950 года А.М. Фудим впервые переступил порог Сталинского (ныне Донецкого) облотдела глухих и, будучи по природе человеком простым и общительным, пришелся всем по душе. Вскоре нашли для него работу, которая стала делом всей его жизни, — назначили директором Донецкого учебно-производственного комбината глухонемых.

В то время комбинат представлял собой несколько разбросанных по городу кустарных мастерских. Это многоотраслевое производство давало работу и кусок хлеба многим глухим.

Для Фудима стало главной задачей сконцентрировать, собрать воедино в одном месте все участки. Районное начальство, которое всецело поддерживало молодого предприимчивого руководителя, разрешило ему восстановить коробку разрушенной немцами двухэтажной школы в районе Ветки (ныне — в Киевском районе г. Донецка). И дело, хоть и с трудом, но пошло!

Трудный восстановительный период подсказывал ассортимент продукции, которую нужно было выпускать. Железная черепица, металлические сетки для кроватей, деревянные багеты для карнизов и многое другое, что требовалось для подъема народного хозяйства города, не залеживалось на складе. Продукция и сам труд глухонемых пользовались большим спросом.

Постепенно предприятие росло, пристраивались новые помещения. В конце 50-х годов было решено перейти на выпуск новой продукции — электроустановочных изделий (ЭУИ), электрических утюгов.

Главной опорой Александра Матвеевича были люди. Он хорошо понимал, что, работая в Обществе глухих, необходимо давать дорогу толковым и грамотным неслышащим специалистам. У него от природы был дар подбирать кадры, и в первую очередь он делал ставку на глухих.

Фудим пригласил на должность технического руководителя (теперь это — главный инженер) оглохшего Бориса Старушинского, начальником цеха электроустановочных изделий назначил глухого Бориса Туркина.

В производственном отделе — «мозге» предприятия — основная часть сотрудников была также из числа неслышащих. Заместителем начальника отдела работала Людмила Радомская, которая к тому времени закончила МГУ. Ведущими инженерами-конструкторами были С. Секачев, В. Терещенко, технологом — В. Демченко (позже он работал начальником штамповочного участка). Все техники-копировщики, значительная часть технологов, мастеров, учетчиков были из числа глухих.

С такими кадрами А.М. Фудим легко решал самые сложные задачи. При необходимости предприятие в кратчайшие сроки осваивало выпуск новой продукции.

Так было и тогда, когда решили перейти на выпуск низковольтной аппаратуры, которая была крайне необходима в народном хозяйстве и быстро расходилась по всем республикам бывшего Союза. Своими силами была изготовлена оснастка, приспособления, конвейерные линии, разработаны новые технологические процессы.

Энергии у Александра Матвеевича было хоть отбавляй. И был он по-хорошему честолюбивым, напористым челове-

ком — ему хотелось сделать возглавляемое им предприятие одним из лучших в системе УТОГ, да и время того требовало.

Необходимо было расширять производство, а для этого — «пробивать» новое разрешение на возведение пятиэтажного административного и трехэтажного производственного корпусов. Был согласован с Центральным правлением УТОГ и вопрос финансирования строительства жилья на месте старых бараков, находившихся рядом с предприятием.

И хотя было сделано многое, не мог Александр Матвеевич останавливаться на полпути, почивать на лаврах. Ведь жизнь — это движение, и понимание этого побуждало Фудима к поиску нового и неизведанного.

В 1972 году он начал осуществлять задуманное, проводя реконструкцию и строительство административного здания и производственного корпуса. Эта работа была проделана в немыслимо короткие сроки во многом благодаря неиссякаемой энергии директора. Через три года коллектив предприятия уже праздновал новоселье.

Позже, в соответствии с проведенной реконструкцией и техническим перевооружением, встал вопрос об изменении статуса предприятия — оно было переименовано в производственное предприятие «Электромагнит», а затем получило статус объединения, в которое влились Мариупольское (Ждановское) и Славянское УПП УТОГ, перестроенные под единый профиль выпуска продукции. Генеральным директором был назначен А.М. Фудим.

Как и раньше, Александр Матвеевич смело выдвигал на руководящие должности глухих. Можно с большой долей уверенности сказать, что такого числа неслышающих руководителей всех звеньев не было ни на одном другом предприятии системы УТОГ.

Началом начал, путеводной звездой для дальнейшего роста молодежи, пришедшей на предприятие, а также для всех

работающих была подготовка кадров. Ежегодно набирались две группы производственного обучения: слесарей-инструментальщиков и токарей. На предприятии был один из лучших в системе УТОГ ученический цех, где велась подготовка высококвалифицированных специалистов по металлообработке.

Наличие подготовленных кадров давало возможность «Электромагниту» своими силами изготавливать оснастку не только для себя, но и для других предприятий Общества.

Многие рабочие впоследствии окончили техникумы, а в 1971 году первая группа неслышащих работников предприятия поступила в Донецкий политехнический институт, проложив дорогу другим смельчакам.

Первые выпускники ДПИ вскоре по окончании учебы были переведены на ответственные должности. Так, начальник сборочного участка Г. Гарипова стала начальником всего ЭАЦ, технолог штамповочного участка В. Медведкова — начальником этого участка, а рабочий-инструменталист В. Быковский был переведен в технический отдел инженером-конструктором, а позже назначен инженером-нормировщиком.

А директор не останавливался на достигнутом, постоянно следил за новшествами, за всем передовым. Его раздражала укоренившаяся на всех предприятиях привычка: в первые дни месяца спячка, потом раскачка, а в конце — аврал! По его заданию над изменением этой «традиции» много поработал отдел научной организации труда (НОТ).

С введением научной организации труда, за которую отвечала Л.Я. Радомская, дело пошло на лад. Ритмичность работы была поставлена во главу угла, а за ее нарушение виновные строго наказывались.

В коллективе была также введена и комплексная система управления качеством продукции. По результатам внедрения этой системы коллектив «Электромагнита» занял почетное

III место в Донецке, который славится своими крупными промышленными предприятиями.

В связи с этим нельзя не упомянуть о том, что Александр Матвеевич терпеть не мог бракоделов, и постоянно обращал внимание нерадивых на то, что мы зачастую покупаем товары из-за границы, потому что они сделаны значительно лучше, красиво упакованы и имеют привлекательный вид. А сами так сделать не умеем или не хотим. И часто, очень часто с некоторой долей иронии говорил о раздутой славе знака «Сделано в СССР».

Не меньшее внимание на «Электромагните» уделялось и культуре производства. Предприятие своим чистым и обновленным видом привлекало к себе внимание не только руководства ЦП УТОГ, но и местной власти. Когда в город приезжали иностранцы, горком партии водил их на экскурсию на Донецкое ПО «Электромагнит» УТОГ.

А однажды, когда звезда эстрады Алла Пугачева выступала в Донецке, Александр Матвеевич пригласил ее на предприятие, где она дала концерт прямо в цехе. Как ему это удалось сделать, осталось тайной.

Много раз коллектив предприятия одерживал победу в социалистических соревнованиях, и не только среди предприятий Общества, но и среди промышленных предприятий района и города.

Был Фудим человеком весьма эрудированным, уделял много времени, сил и внимания вопросам экономики производства.

Руководство ЦП УТОГ высоко ценило Александра Матвеевича, как одного из лучших директоров предприятий системы УТОГ. Он неоднократно награждался почетными грамотами президиума ЦП УТОГ и президиума УРК профсоюза работников местной промышленности и коммунально-бытовых предприятий.

Но ему, с его натурой новатора и жилкой бизнесмена, было тяжело работать в тисках плановой экономики и очень тесно в рамках существовавших тогда ограничений. Малейшее отклонение от установок, даже на пользу дела, трактовалось как преступление. Такие обвинения он переносил очень тяжело, поскольку всей душой болел за дело, за престиж своего предприятия. Возможно, Александр Матвеевич в чем-то опередил свое время, и все сложилось бы по-другому, родился он на десяток лет позже.

Однажды его натруженное сердце не выдержало... В июне 1981 года Александра Матвеевича не стало. Но и сегодня, спустя более 30 лет, жива память о нем, о его методах работы, о доверии к неслышащим специалистам.

Женщина, которая поет

*«Есть женщины — как реки:
Привольны и вольны,
Не созданы для неги,
Но нежности полны.
Верны друзьям и мужу,
Блюдут в доме уют.
Мою тревожат душу
Лишь только запоют».*

И. РУБИН.

Г.А. Козлова.

Так сложились обстоятельства, что с Галиной Александровной Козловой я по-настоящему познакомилась лишь в середине 80-х годов в Геленджике, в санатории «Дружба», хотя до этого времени неоднократно видела ее и знала, как «женщину, которая поет». Так о ней говорил наш общий неслышащий друг и наставник.

Часто мы удивляемся тому, как не совпадает наше первое впечатление о человеке с тем, что узнаешь при более близком знакомстве. И приятно, когда наше восприятие другого человека меняется в лучшую сторону.

Так получилось и у меня при знакомстве с Галиной Александровной. Вначале мне показалось, что она человек гордый и надменный, поэтому никогда не искала с ней сближения, а тем более взаимопонимания. Но оказалось, что первое

впечатление ошибочно, а помогла мне это понять традиционная для всех отдыхающих в Геленджике морская прогулка.

Галина Александровна — человек очень общительный и контактный, и на теплоходе она быстро собрала возле себя группу глухих, начала что-то им рассказывать плавной красивой мимикой. А потом начала петь...

Вот тогда я впервые увидела, как она умеет передавать жёстами мелодию и слова прекрасных песен, к которым так тянется душа неслышащего человека, не имеющего возможности слышать их так, как все остальные люди, имеющие слух.

А тогда, на теплоходе, Галина Александровна пела песню «Ой васильки, васильки, сколько вас выросло в поле...» Ее проникновенное исполнение глубоко запало мне в душу. И не только мне — все, кто был тогда рядом с ней, не могли отвести глаз от ее певучих жестов, одухотворенного лица. А она все пела и пела, и так впечатляюще передавала трагическое содержание песни, как будто все, о чем она пела, случилось с ней самой. Не мудрено, что у многих, в том числе и у меня, слезы подступили к глазам.

Тогда я поняла, почему наш друг ее называет «женщиной, которая поет». С тех пор и потянуло меня к ней, к ее лирической натуре и огромному темпераменту.

И не только в этом проявилось богатство ее многогранной натуры. Умение работать с людьми, сплотить их, вдохновить и поддержать особенно ярко проявилось, когда Галина Александровна стала работать в областной организации УТОГ.

С ее приходом все изменилось, преобразилось, получило новое дыхание. Сплотился рабочий коллектив, было найдено взаимопонимание с каждым работником, с каждым членом УТОГ.

А ведь Донецкая облорганизация — не из легких. Многочисленность контингента неслышащих и величина территории, которую приходилось обслуживать ее работникам, говорят сами за себя. На территории Донецкой области — 5 предприятий УТОГ, 10 территориальных организаций, 2 Дома культуры и их филиалы.

Но Галина Александровна не сидела, сложа руки, не приходила в отчаяние, не жаловалась на судьбу. Она всегда была в поиске нового и всегда находила время для анализа того, что сделано.

Своим энтузиазмом, широтой натуры, внимательным и чутким отношением к людям она вызывала такую же реакцию и у тех, кто работал с ней, всегда находила поддержку в своем коллективе, у местной администрации, спонсоров, в ЦП УТОГ.

Такой она остается и сейчас. Такое впечатление, что и годы над ней не властны. Выглядит молодо, все делает быстро, но обстоятельно, во всем чувствуется ее темперамент и уверенность в себе. Лучше всего ее характеризуют строчки: «Если работать — так с азартом, если веселиться — так всю ночь напролет!».

Всегда гостеприимная, внимательная, чуткая к чужой беде, нежная, добрая, подчас сентиментальная — такова Галина Александровна и, согласитесь, с таким человеком трудно поругаться, повздорить.

Истоки ее характера — в далеком детстве и юности, в тех людях, которые окружали ее, учили ее, наставляли на путь истинный. Родилась Галина Александровна 28 апреля 1938 года в Ленинабаде Таджикской ССР, а в 1940 году семья переехала на постоянное место жительства в Пензу. В Пензенской школе-интернате для глухих детей проучилась Галина 8 лет, а затем закончила 12 классов в Саратовской школе-интернате. В 1958 году, после окончания школы, поступила во Владимирский авиамеханический техникум, который закончила в 1963 году по специальности «техник-технолог по холодной обработке металлов резанием».

Здесь же встретила свою судьбу по имени Володя, с которым и шли они вместе по жизни до самой его кончины в 2014 году.

После окончания учебы в техникуме, вместе с мужем переехала Галина Александровна на его родину — в Макеевку Донецкой области.

С 1963 по 1990 год Галина Александровна работала на Ма-

кеевском заводе шахтной автоматики, сначала технологом, а затем — инженером-конструктором. Все эти годы была тесно связана с Донецкой облорганризацией УТОГ. Постоянно избиралась членом пленума и президиума областной организации, была делегатом многих съездов УТОГ. Галина Александровна принимала самое активное участие в художественной самодеятельности УТОГ.

С 1990 года Галина Александровна перешла на работу в Донецкую областную организацию Общества начальником орготдела, а 25 мая 1991 года она была избрана председателем областной организации, где проработала до 2004 года.

За самоотверженную, плодотворную работу Галина Александровна Козлова награждена медалью «Ветеран труда», знаком «Отличник УТОГ», почетными грамотами ЦП УТОГ, в 1995 году ей присвоено звание «Почетный член УТОГ», в 2003 году она была награждена Почетной грамотой Министерства труда и социальной политики Украины с вручением памятного знака, а в 2009 году — знаком УТОГ «За заслуги».

Находясь на заслуженном отдыхе, Галина Александровна продолжает принимать активное участие в общественной жизни УТОГ и в художественной самодеятельности ветеранов Общества. В частности, она часто выступала в составе самодеятельного коллектива Макеевского ДК УТОГ, а после переезда в Киев в 2014 году, из-за трагических событий на Донбассе, часто принимает участие в деятельности Киевского и Всеукраинского советов ветеранов Общества.

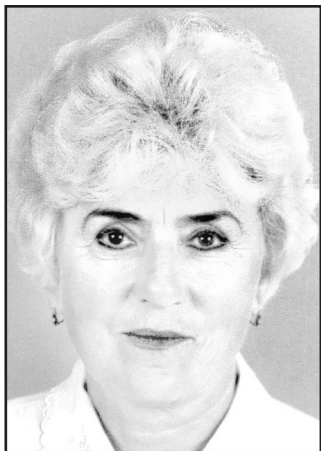
И по-прежнему она оптимистично и жизнерадостно смотрит на все, что преподносит ей судьба:

*«Ни капли горести,
Ни шагу к старости,
И только бодрости,
И только радости!»*

Настойчивость — залог успеха

*«Мы знаем —
У жизни этапов немало,
Но выбор дороги всегда за тобой.
Нет права, чтоб руки устало упали,
Лишь поиск, рывок —
И стремление в бой».*

Н. ХАПЛАНОВ

А.П. Соловьева.

Обаятельную женщину с мягкой улыбкой — Антонину Прохоровну Соловьеву, в нашем Обществе знают и помнят как специалиста своего дела, профессионала, человека не только делового, но и по-житейски мудро и понимающего людей.

А все ее жизненные дороги начались с порога отчего дома в Керчи. Здесь она окончила школу, здесь зародились ее первые мечты о дальнейшей судьбе. Девушка хотела быть врачом, но ее больше всего манило небо — мечтала быть стюардессой, горела желанием прыгать с парашютом.

Но, увы, из-за слабого зрения ее мечте не суждено было сбыться. Да и маме помогать нужно было. После того как отец пропал без вести в 1943 году, мать одна растила двоих детей. Ее заветной мечтой было дать им высшее образование.

Антонина понимала, как нелегко матери, и после школы поступила в швейное училище № 76 во Львове, где успешно на-

училась шить и стала прекрасным мастером по пошиву верхней одежды.

Это умение стало настоящим подспорьем в жизни. И, вернувшись домой, в г. Керчь, Антонина пошла работать швеей. Но неугомонная девушка не успокоилась на достигнутом, и в 1963 году поступила на вечернее отделение Севастопольского приборостроительного института, а в 1965 году перевелась на дневное отделение Киевского технологического института легкой промышленности.

Умную, энергичную выпускницу заметил тогдашний старший инспектор по кадрам ЦП УТОГ Н.Т. Старков и предложил ей должность инженера-технолога на Славянском УПП УТОГ, где очень нужны были молодые толковые кадры.

Так в 1969 году началась трудовая деятельность А.П. Соловьевой в Славянске. На новом месте Антонина быстро освоилась, без особых сложностей вошла в коллектив предприятия, несмотря на специфику общения с неслышащими работниками.

Когда Антонина уезжала на работу в Донецкий край, стоя на подножке вагона, задорно крикнула подружкам: «Через месяц читайте обо мне в газете».

Работала она с увлечением, вносила дельные предложения по освоению новой продукции и, действительно, вскоре в газете появилась статья о ней.

Пророческими оказались слова Антонины, и в них — вся она: целеустремленная, энергичная, инициативная. Настоящность — вот залог ее успеха в любом деле.

Как инженер-технолог, Антонина Прохоровна внесла большой вклад в развитие предприятия, освоение новых видов продукции, совершенствование технологического процесса. С каждым годом рос ее производственный опыт, и результат был налицо — через 3 года А.П. Соловьеву назначили главным инженером предприятия. На этой должности она прора-

ботала более 20 лет, успешно обеспечивая выполнение плановых заданий, совершенствуя уровень технологической подготовки производства, добиваясь эффективного использования производственных фондов и сокращения затрат.

Своим трудом Антонина Прохоровна по праву завоевала заслуженный авторитет и уважение коллектива. И когда в 1995 году встал вопрос, кого назначить директором предприятия, сомнений не возникло — это высокое доверие было оказано А.П. Соловьевой.

Став полноправной хозяйкой предприятия, Антонина Прохоровна с еще большей энергией взялась за работу.

В тяжелые времена перехода на рыночные отношения, когда на грани банкротства стояли многие предприятия, Славянское УПП сумело противостоять всем невероятным трудностям и не увязнуть в трясине кризиса. В первую очередь, в 1995 году было принято решение об отделении от головного предприятия «Электромагнит» в самостоятельное предприятие.

Поняв, что действовавшее тогда намоточное производство может привести к полному провалу, А.П. Соловьева вместе с главным инженером М.Ф. Афанасьевым и инженерно-техническим персоналом приняли решение о перепрофилировании производства на швейное под заказы Министерства обороны.

Коллектив под руководством директора приложил максимум усилий для выполнения этой нелегкой задачи. Практически без дополнительных средств, без привлечения специалистов со стороны, собственными силами за короткий срок был произведен демонтаж намоточных станков, ремонт помещений и установка швейного оборудования.

Были сформированы две бригады, которые проходили обучение швейному делу. Они накапливали опыт шитья на практике, выполняя заказ на изготовление 5 тысяч жилетов безопасности для железнодорожников.

Я вспоминаю, как, работая председателем облорганизации, организовала в облгосадминистрации деловую встречу всех директоров УПП Донецкой области. И как А.П. Соловьева спокойно, без эмоций, по-деловому докладывала о своем предприятии и хвалила глухих работников за их умение хорошо работать, за то, что они быстро научились безупречно шить военное обмундирование — летние полевые костюмы. Приятно было слушать ее выступление, и я видела, как при этом светлело лицо представителя облгосадминистрации.

И в будни, и в праздники коллектив предприятия любил собираться вместе. Они умели дружно работать, умели и отдыхать. На мероприятия, которые проводили у себя на предприятии или в ДК УТОГ, все приходили красиво и нарядно одетые и веселились от души. Антонина Прохоровна всегда была со своими работниками.

Точно про нее сложены стихи Галины Боженко:

*«И сколько было их первоначально —
И трудностей, и сложностей порой.
Даются ей победы, ох, не дешево,
Всегда блестяще и без лишней суеты».*

За свой многолетний труд А.П. Соловьева имела много поощрений, благодарностей, почетных грамот президиума ЦП УТОГ. В 1999 году она удостоена звания «Отличник УТОГ», а в 2003 году — звания «Почетный член УТОГ».

Находясь на заслуженном отдыхе, Антонина Прохоровна часто посещала свое родное предприятие, бывала на мероприятиях, проводимых администрацией и общественными организациями УПП УТОГ. Она по-прежнему болела душой за коллектив, за людей, ставших для нее близкими и родными. Увы, в 2015 году она шла от нас в иной, лучший мир...

Жизнь, как тебя не любить!

*«И как бы ни было нам худо —
Дано сей бокал пригубить...
О жизнь, величайшее чудо,
Ну как же тебя не любить?!»*

Г. ШВЕЦ.

Т.П. Скрыпник.

Татьяна Петровна Скрыпник — директор Енакиевского (Донецкая область) производственного предприятия «Свитанок» Украинского общества глухих, Отличник УТОГ, просто замечательная женщина, труженица, мать.

Родилась Татьяна Петровна Скрыпник 24 сентября 1959 года в г. Енакиеве, в большой, дружной рабочей семье.

Родители — отец Петр Ананьевич, и мать — Нина Михайловна — воспитали трех дочерей (Татьяна — самая младшая) и старались дать всем девочкам высшее образование. Татьяна хорошо училась в школе, была очень старательной. В 1969 году окончила 8 классов Енакиевской общеобразовательной школы и поступила учиться в Енакиевский горный техникум (ныне — политехнический), который окончила в 1973 году, получив квалификацию техника-технолога мебельной промышленности.

До 1976 года по распределению работала на Черноморском судостроительном заводе г. Николаева в мебельно-модельном

цехе отделочницей, станочницей, техником-планировщиком и освобожденным комсоргом цеха.

А в 1974 году поступила в Ленинградскую ордена Ленина лесотехническую академию им. С.М. Кирова и в 1982 году успешно окончила ее, получив специальность инженера-технолога мебельной промышленности.

В 1976 году вышла замуж и переехала в г. Енакиево, где стала работать станочницей на заводе «Стройдеталь», но не по специальности.

В сентябре 1979 года судьба привела ее на Енакиевское мебельное учебно-производственное предприятие глухих в отделочный цех. Это было то, чего душа желала.

Здесь Татьяна Петровна по 1985 год работала техником-технологом, затем инженером-технологом.

Изучив практически все производственные процессы она с 1988 года была переведена на должность начальника производственно-технологического отдела. Эта работа была ей по сердцу, и она работала с огоньком.

Когда В.И. Колосов — бывший директор Енакиевского предприятия, в 1991 году переходил на работу на Черкасское УПП УТОГ, то предложил назначить Т.П. Скрыпник на свое место.

Так, согласно постановлению ЦП УТОГ № 14 от 14.05. 1991 года и решению общего собрания коллектива, Татьяна Петровна была единогласно избрана директором.

Ее назначение совпало со сложным периодом экономических преобразований: приходилось на ходу перестраиваться на новые условия работы, изучать спрос и конъюнктуру рынка, искать сырье и материалы, закупать новое оборудование.

На новой должности раскрылись организаторские способности Татьяны Петровны, ее душевность, теплота, забота о людях.

Она сумела сплотить вокруг себя коллектив и, несмотря на трудности, отвела от предприятия угрозу банкротства.

В поисках пользующейся спросом продукции на предприятии было освоено более 180 новых видов мебели. Она хваталась буквально за все, что давало хоть какую-то прибыль, обеспечивало работой инвалидов, которые верили, что Татьяна Петровна обязательно что-то придумает. Главное – дожить до завтрашнего дня.

Ее характерной чертой было не только сегодняшний день, но и будущее предприятия. Каждый день был в поиске, шла работа над разработкой, освоением и внедрением в производство новых технологий и новых видов продукции.

Были годы невероятных трудностей, но она никогда не жаловалась, не унывала. Верила, что за черной полосой жизни обязательно придет светлая.

В трудные минуты находила тему для разговора, чтобы поддержать хорошее настроение в коллективе. Трудно найти тему, которую Татьяна Петровна не поддержала бы со знанием дела. Она одинаково хорошо оперировала технологическими, юридическими и экономическими терминами, охотно делилась рецептами семейных фирменных блюд, отлично знала жестовый язык, что облегчало общение с неслышащими. Благодаря своей дипломатичности успешно сотрудничала с органами местной власти, с областным управлением, с областной администрацией, с областным отделением Фонда социальной защиты инвалидов, что очень помогало в решении многих производственных и социальных вопросов.

Профессионализм, большой опыт работы, умение ставить цель и достигать ее, принесли ей заслуженное уважение и авторитет среди коллег — директоров предприятий, в органах местной власти, в трудовом коллективе возглавляемого предприятия и в Обществе в целом.

Татьяна Петровна была награждена многими почетными грамотами Центрального правления и Донецкой областной организацией УТОГ, она награждена нагрудным знаком «За

заслуги» УТОГ, а в 2008 году — за активную жизненную позицию, весомый личный вклад в решение вопросов социальной защиты и реабилитации инвалидов, многолетний добросовестный труд и в связи с 75-летием со дня основания Украинского общества глухих награждена орденом «За заслуги» III степени.

Житомирська область

Віра ФУРС

Тепло її серця

О.Д. Тверська.

Життя — це політ швидкокрилої жар-птиці. Якщо піймав і міцно тримаєш, то життя сповнене успіхів та радощів, якщо ж ледве тримаєш свою пташку щастя, то й доля тебе кидає, як човен на бурхливих хвилях бездонного океану, що забивають дихання, поглинають крижаним холодом.

Олександра Дмитрівна піймала свого птаха ще незміцнілими, юними, але працюючими змалку руками.

Народилась і росла вона в робітничій родині на Орловщині. Від природи енергійна дівчина ще зі шкільних років захоплювалась драматургією, народним фольклором та класичною літературою.

Світ мистецтва у дитинстві був далекий від неї. А вірші Шура любила, і їй здавалось, що їх пишуть незвичайні, обдаровані божим даром люди, що живуть в іншому, дивовижному світі. Особливо любила дівчина вірші Пушкіна і Лермонтова, Некрасова і Кольцова, Тютчева і Єсеніна...

То були неповторні роки юності. Молодь прагнула до світла, до знань. У Олександри умов для навчання не було. Власними силами здобувала освіту. Це й стало основною причиною того, що юна Шура у 1947 році починає працювати в біб-

ліотеці міста Черняхівська. З перших самостійних кроків безсонними ночами думала про те, як краще пропагувати книгу, як організувати для читачів зустрічі з відомими поетами та письменниками, як провести літературні вікторини.

Працювала скрупульозно і вимогливо. І до стрункої та життєрадісної дівчини з іскорками в очах потягнулись юні серця. Коло їх з кожним днем зростало. Душею цього гурту захоплених книгою юнаків та дівчат була Шура. З її думками рахувались, до її пропозицій прислухались. Одного разу з'явився серед Шуриних читачів офіцер-льотчик. Ця зустріч змінила її долю. Скільки було пролито сліз прощання з улюбленою справою, якій віддавалась всім серцем і душею, з колом вірних друзів, та щире кохання перемогло...

І сповнена мрій та надій на майбутнє, Олександра їде разом із чоловіком на Далеку Північ, в Архангельськ, Мурманськ, а потім — в Україну, де у військових частинах організовувала роботу бібліотек, клубів, створювала гуртки художньої самодіяльності. З запальною енергією проводила кожний концерт, раділа успіхам своїх вихованців, і вони тягнулись до неї, як листочки до сонця.

І ось, нарешті, родина переїхала до Житомира. Стародавнє місто, розташоване на скелястих берегах річки Тетерів, вразило її своєю неповторною красою, мальовничою природою, плесом голубих озер, чудовим диво-цвітом білосніжних пролісків.

І не могла тоді подумати, що все її життя буде пов'язане з цим чудовим містом, зі своєрідним краєм, який дав світові відомих письменників, поетів, композиторів, художників і вчених. Знайомство з бібліотеками, картинною галереєю музею — все це надихало до навчання, посилювало прагнення оволодіти сценічним мистецтвом. І Олександра Дмитрівна вступає до Житомирського культосвітнього училища ім. Косенка на режисерський факультет. Її дипломним спектаклем

була п'єса Маса і Червінського «Люблю, люблю», виконана аматорами Житомирського клубу УТОГ.

В цей час Олександра Дмитрівна потрапляє в коло нових знайомств. Адже її молодша сестра Таїса мала вади слуху і працювала на Житомирському УВП УТОГ. І згодом О. Д. Тверська прийшла в облорганізацію глухих.

Це був незабутній 1962 рік. Спочатку Олександра Дмитрівна була призначена художнім керівником, а потім — директором Будинку культури. Нечуючі всією душею полюбили її, потягнулися до неї.

Завдяки наполегливій праці та ініціативі Олександри Дмитрівни, художня самодіяльність Будинку культури УТОГ брала активну участь в обласних та республіканських конкурсах і була відзначена багатьма почесними грамотами й подяками.

Організаторський талант, кипуча енергія переповнюють Олександру Дмитрівну в ці роки. У вікнах її кабінету допізна не згасає вогник.

Приходилось нелегко, бо необхідно було турбуватись про сім'ю, де підростали дві доньки. На допомогу Олександрі Дмитрівні постійно приходив чоловік, який усією душею і серцем поділяв її захоплення улюбленою справою і розумів специфіку культосвітньої роботи.

Сьогодні Олександра Дмитрівна з вдячністю пригадує ті сповнені творчої наснаги роки, згадує і дружний колектив своїх колег. Особливо вона вдячна Марії Федорівні Руденко, яка була головою облорганізації УТОГ і часто підтримувала і словом, і ділом.

Ось як розповідає Олександра Дмитрівна про ті роки:

— Дуже багато зусиль прикладали ми до підготовки драматичного колективу, щоб взяти участь у республіканському огляді художньої самодіяльності. Нашим первістком був спектакль «Люблю, люблю» за п'єсою Маса й Червінського. По-

тім були такі вистави, як «Зорі назустріч» Л. Синельникова, «Поїзд особливого призначення» Л. Ульянінського, «Загибель Алмазова» Л. Ольшанського, «Голосіївський ліс» В. Собка, «Смертельний танець» Л. Грохова, п'єси А. П. Чехова та багато інших. Скільки доводилось працювати! І всі ці зусилля тримались на ентузіазмі, на відданості справі, на любові до мистецтва.

В цей період, за ініціативи Олександри Дмитрівни, проводяться цікаві конкурси, фестивалі художньої самодіяльності, відбуваються виїзди художніх колективів Будинку культури в райони області.

Дату 8 червня 1970 року Тверська запам'ятала на все життя. У цей день на обласній конференції її було обрано головою правління обласної організації УТОГ.

17 років працювала Олександра Дмитрівна на цій посаді. Саме в цей період повною мірою виявились її здібності вольового, принципового керівника і теплої, чуйної душою людини. Вона розуміла біди й життєві проблеми нечуючих. І вони були їй безмежно вдячні за увагу і турботу. Скільком вона допомогла, скількох підтримала, спрямувала на вірну життєву стежину!

Олександра Дмитрівна не тільки піклувалась про людей, а й строго контролювала роботу всіх структурних підрозділів своєї організації. Була вимогливою не тільки до себе, а й до інших, і з честю несла покладені на неї обов'язки.

Щороку за підсумками роботи Житомирська облорганізація посідала перші місця в конкурсах між облорганізаціями УТОГ. Житомирському будинку культури за успіхи в роботі було присвоєно почесне звання «Колектив відмінної праці».

Багато сил і душі Олександра Дмитрівна вклала в творчий зліт драматичного колективу Будинку культури УТОГ. У 1973 році цей колектив удостоєно високого звання «Народний самодіяльний театр». Про його творчі набутки засвідчують численні дипломи, медалі, грамоти, інші відзнаки.

А скільки зусиль і енергії віддано поліпшенню роботи в районних клубах області! За значні успіхи звання «Колектив відмінної праці» було присвоєно Коростенському і Бердичівському клубам УТОГ.

Як досвідчений керівник, Олександра Дмитрівна приймає вірне рішення в найскладніших умовах, знаходить шляхи поліпшення роботи облорганізації УТОГ.

А вдома, в своїй сім'ї, вона хороша, вміла господиня, любляча мати і бабуся. Цінують щедрість душі Олександри Дмитрівни і друзі, яких у неї чимало.

За багаторічну сумлінну і плідну працю Олександра Дмитрівна Тверська нагороджена медаллю «Ветеран праці», почесними грамотами ЦП УТОГ, Укрпрофради, Міністерства соціального забезпечення України, багатьма іншими відзнаками, а у 1987 році їй було присвоєно високе звання «Почесний член УТОГ».

Хоч Олександра Дмитрівна була вже на заслуженому відпочинку, проте до 1995 року продовжувала працювати в Житомирській територіальній організації, надаючи допомогу нечужим, полегшуючи їм життя слушною порадою і дружнім словом.

І сьогодні вона підтримує тісний зв'язок з облорганізацією УТОГ. Вона до 2006 року очолювала обласну Раду ветеранів Великої Вітчизняної війни та праці УТОГ, брала активну участь у проведенні бесід та зустрічей з членами УТОГ Житомирщини.

І не заростає її стежина добра і відданості людям, стежина, по якій Олександра Дмитрівна, як і в молоді роки, продовжує впевнено йти і приносити радість.

Його слід на землі

*«Добрий друг в поєдинку з судьбою
І натхненник усіх перемог,
Ми завжди усі будем з тобою,
Наш надійний, наш мужній УТОГ!»*

М.Б. Резнік.

Про колишнього директора Житомирського УПК УТОГ Резніка Марка Борисовича, який працював з 1950 по 1968 рік, залишилась світла, вдячна пам'ять. І всі, хто його знав, висловлюють єдину думку, що це була людина напрочуд задушевна, чесна, працювита, чуйна та принципова. Марко Борисович прожив цікаве життя. Він підтримував у людях усе передове, надихав на творче ставлення до роботи, на цікаві пропозиції. Колишній військовий, він був по своїй натурі чудовим організатором,

а в людях цінував насамперед дисципліну і порядок.

На Житомирський комбінат глухих М.Б. Резнік прийшов, коли воно мало лише один цех, який був розташований по вулиці Московській, у невеличкому будинку-розвалюсі.

Це був незабутній 1950 рік...

У тісному цеху за швейними машинками працювало лише 15 глухих. І тут Марку Борисовичу було над чим замислитись, адже у місті проживало багато безробітних, а роботи для них не було.

З перших днів приходу на УВК новий директор підняв кло-

потання перед ЦП УТОГ та міськрадою м. Житомира про будівництво нового підприємства для глухих.

У досягненні цієї нелегкої мети допомогло те, що за активну громадську діяльність М.Б. Резнік був обраний депутатом міськради. Тому клопотів йому вистачало з ранку до пізнього вечора, і не тільки на своєму підприємстві, але й у місті.

За допомогою облвідділу УТОГ та за сприяння двічі Героя Радянського Союзу О.Ф. Федорова, який на той час працював у Житомирі, Резнік одержав дозвіл на будівництво чотириповерхового будинку УВК у самому центрі міста — по вул. Київській, 1, та отримав кошти для його спорудження. Ще декілька років надзвичайно напруженої роботи — і підприємство почало працювати у новоспорудженій будівлі.

Дбаючи про його кадрове забезпечення, Марко Борисович призначав начальниками цехів виключно нечуючих. Він підібрав досвідчених перекладачів, організував на базі підприємства учбово-виробниче навчання кадрів для поповнення колективу молодими спеціалістами. Вчив молодих не тільки тому, як підвищити якість продукції та добитись зростання продуктивності праці, а й приділяв увагу етиці виробничих стосунків. Запрошував досвідчених фахівців для виступів з обміну досвідом перед провідними спеціалістами комбінату.

Дбаючи про розширення і нормальну роботу підприємства, Марко Борисович організував також технічний цех, який був дуже потрібний для УВК.

Турбуючись про майбутнє, Резнік побудував гуртожиток і житловий будинок для молодих сімей. Як депутат міської ради, Марко Борисович добивався розширення участі у дольовому житловому будівництві. Завдяки його наполегливості всі працюючі на підприємстві поступово були забезпечені квартирами.

УВК щороку давало солідні прибутки, а в змаганнях між

підприємствами УТОГ протягом трьох років утримувало перехідний Червоний прапор.

Найважливішим питанням у діяльності Резніка була турбота про працевлаштування членів УТОГ на підприємства та в установи міста. Щоб створити робочі місця для утогівців, він відкрив окремий цех металевої черепиці, на підприємствах Бердичева, Житомира та Коростеня відкрив групи глухих, а у Новограді-Волинському — філію УВК з пошиття спецодягу. Свою виробничу діяльність він уміло координував з державними установами та організаціями.

У центрі уваги директора завжди знаходились питання підвищення добробуту членів колективу, їх духовного і культурного розвитку.

За участі художньої самодіяльності Будинку культури УТОГ та культосвітніх закладів міста для колективу УВК проводились цікаві лекції, бесіди, зустрічі, диспути, вечори відпочинку, заходи, присвячені ветеранам війни та праці, концерти, спектаклі.

Директор завжди піклувався про літній відпочинок та оздоровлення членів колективу та їхніх дітей. Майже всі працівники щороку оздоровлювались по путівках на курортах Криму і Кавказу.

Завдяки умінню Марка Борисовича працювати з людьми, піклуватись про них, вони йшли на роботу, як на свято.

Проте з часом Резніка все більше почали турбувати рани, які він отримав під час війни, і у грудні 1968 року він пішов на пенсію за віком.

І хоча давно вже відпало яскраве вогнище його життя, всі, хто його знав, завжди пам'ятатимуть Марка Борисовича. А ті будинки, які він збудував для людей, — це вічний пам'ятник про його світлу діяльність, той слід, що він залишив на землі.

Девчоночка фабричная

*«Гляди, идет обычная
Девчоночка фабричная,
Среди подруг скромна не по годам.
А подойди-ка с ласкою,
Да загляни-ка в глазки ей —
Откроешь клад, какого не видал».*

М. АНЧАРОВ.

Л.С. Герасимчук.

В далеком 1975 году, в новый, прекрасно оборудованный цех Житомирского швейного предприятия УТОГ, вошла красивая женщина с длинными черными волосами и большими карими глазами. Она с интересом наблюдала за процессом работы в цехе и внимательно слушала главного инженера Марию Николаевну Фещенко и переводчика-дактилолога Ларису Александровну Халамовскую, которые рассказывали о выпускаемой продукции и о лучших работницах предприятия.

Швеи изредка с любопытством посматривали в сторону госты, но за работой расспрашивать времени не было, а после окончания рабочей смены женщины обступили Ларису Александровну и поинтересовались, кто та женщина, которая была в цехе. Переводчик ответила, что это кандидат на должность директора предприятия — Людмила Станиславовна Герасимчук. Неслышащие швеи восприняли новость

с одобрением — эта женщина с первого взгляда пришлась им по душе.

А Людмила Станиславовна после осмотра цехов и знакомства с коллективом была приятно удивлена, как организованно и ответственно работают неслышащие. Уходя, она сказала: «У вас большой и прекрасный коллектив, с ним можно работать».

Но согласие на переход на работу на Житомирское УПП она дала не сразу, долго думала и взвешивала этот шаг. Как никак, на фабрике «Полісянка» она проработала около десяти лет, хорошо знала предприятие и людей. Здесь она проводила и большую общественную работу. Люди шли к ней за советом, за помощью. И так сразу все бросить и уйти? Но, с другой стороны, ей предлагали возглавить необычный коллектив, где работают инвалиды по слуху. Одолевали сомнения, справится ли, сможет ли найти к ним подход?

Профессионального и жизненного опыта ей было не занимать. После окончания десятилетки в Житомире, куда Людмила переехала из родного Дзержинска, она поступила работать швеей на Житомирский овчинношубный завод. Так стала «девчоночкой фабричной», работала с большим энтузиазмом и выполняла все общественные поручения руководства завода. Как способную и ответственную работницу, ее в 1961 году направили на учебу в Киевский технологический институт легкой промышленности.

Годы учебы в институте пролетели быстро, и в 1966 году, получив квалификацию инженера-конструктора-технолога швейного производства, Людмила пришла на Житомирскую швейную фабрику № 1, которая позднее была переименована в швейное объединение «Полісянка». Здесь она проработала до 1975 года. Трудилась лаборанткой швейного участка, нормировщиком по труду, инженером планового отдела, инженером-технологом, старшим инженером планово-

производственного отдела, а в 1974 году была назначена главным инженером швейного объединения «Полісянка».

Спустя год райком партии рекомендовал Людмилу Станиславовну на должность директора Житомирского УПП УТОГ. Она дала согласие, и с 1 июня 1975 года стала директором этого предприятия, и никогда не пожалела о принятом решении. Людмила Станиславовна всей душой полюбила коллектив, и все годы работы оказывала неслышащим помощь и поддержку. Они нашли в ней хорошего и умелого руководителя, отзывчивого друга и товарища.

Людмила Станиславовна не только сохранила все кадры, которые были до ее прихода, но постоянно заботилась о пополнении предприятия молодыми перспективными специалистами. Выделяла средства на их обучение в вузах, на повышение квалификации. Ежегодно на УПП набиралась группа из 10—15 выпускников спецшкол-интернатов, которые проходили производственное обучение.

Когда Людмила Станиславовна пришла на предприятие, ассортимент выпускаемой здесь продукции состоял из ватных брюк, курток и детских изделий для новорожденных.

В 1976 году директор предложила перейти на пошив спец-одежды. Этот вопрос обсуждался на общем собрании, и коллектив поддержал ее предложение.

Л.С. Герасимчук была хорошим организатором труда, и это сказалось на результатах — в кратчайшее время был освоен пошив спеckостюмов, производительность труда возросла, улучшилось качество пошива изделий.

Заботились на УПП и об улучшении жилищных условий работников. В 1978 году работники предприятия отпраздновали новоселье в новом доме.

После развала Союза и утраты рынков сбыта Людмила Станиславовна в кратчайшие сроки сумела перестроить работу учебно-производственного предприятия УТОГ на пошив но-

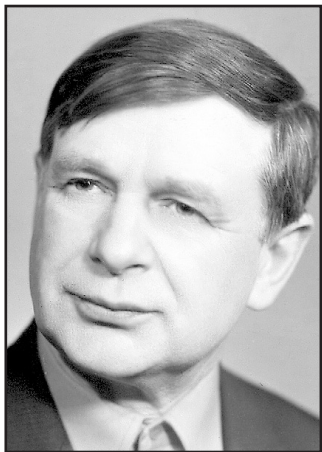
вой продукции, нашла партнеров из американских фирм и наладила с ними сотрудничество. Нелегко было вначале, т.к. пришлось работать с новыми материалами, но, благодаря закупке современного швейного оборудования и мобилизации всех работников на пошив широкого ассортимента изделий повышенного спроса, предприятие успешно справилось с поставленными задачами.

За свой труд Людмила Станиславовна награждена медалями «За доблестный труд» и «Ветеран труда», удостоена званий «Отличник УТОГ» и «Почетный член УТОГ», награждена Почетной грамотой Министерства труда и социальной политики Украины, почетными грамотами президиума ЦП УТОГ и УРК профсоюзов.

Л.С. Герасимчук всегда принимала активное участие в общественной жизни. Была членом правления и членом президиума Житомирской облорганизации УТОГ, членом Совета директоров УПП УТОГ.

И сегодня Людмила Станиславовна не теряет связи с предприятием, а работники УПП и облорганизации УТОГ всегда с теплотой вспоминают годы ее работы в УТОГ.

З хліборобського роду

Г.П. Люльченко.

У місті Житомирі та на Житомирщині всі добре знають і поважають скромну, працювиту, віддану своїй справі людину — Почесного члена УТОГ Григорія Парфеновича Люльченка.

Понад 50 років Григорій Парфенович працював у системі УТОГ. І сьогодні, як ніколи, хочеться сказати про нього добре, щире слово.

Григорій Парфенович успадкував риси характеру від своїх пращурів-поліщуків, які жили, працювали, вирощували хліб у селі Рогачів Баранівського району, що на Житомирщині.

Спілкування з односельцями — мудрими і добрими людьми, милування мальовничою природою рідного краю з дитинства формували у хлопчика чуйність, любов до ближніх і прагнення до прекрасного.

Незважаючи на те, що через хворобу в п'ятирічному віці Григорій став гірше чути, — навчався в рідному селі у звичайній школі, яку закінчив у 1951 році. Подальше навчання продовжив у Житомирській вечірній школі для робітничої молоді й у 1961 році одержав атестат про середню освіту. У 1952 році вступив до Новоград-Волинської філії художнього училища, яку закінчив у 1953 році за спеціальністю «Живописець-натураліст», і почав працювати керівником художнього гуртка Березівської спецшколи-інтернату для глухих дітей, що в Житомирській області.

У 1959 році Григорій Парфенович переїхав до Житомира і став працювати інструктором з фізкультури та спорту на Житомирському УВП УТОГ, а у 1961 році був переведений на таку ж посаду до Житомирського будинку культури УТОГ.

Перемагати труднощі і життєві проблеми йому допомагав спорт, яким він захоплювався все життя. А труднощів було досить. Складна, напружена тренерська робота забирала багато часу і енергії, але Григорій Парфенович працював терпляче, врівноважено, переконливо і своїм особистим прикладом допомагав спортсменам досягти бажаних результатів. Лави прихильників спорту з кожним роком збільшувались. Злагоджено стали працювати різні спортивні секції. Багаторічна діяльність дала свої результати — молодий тренер зі своїми вихованцями брав участь в обласних, а потім і республіканських змаганнях. І сьогодні на рахунку Григорія Парфеновича участь у сотнях спортивних змагань обласного рівня і чемпіонатах України та СРСР.

За активну діяльність у вихованні молоді, громадський актив УТОГ Житомирщини протягом багатьох років обирав Григорія Парфеновича Люльченка до складу правління та президії правління облорганізації УТОГ. Він працював з активом, уважно ставився до тих, хто потребував допомоги, давав корисні поради, підтримував зв'язок з іншими громадськими організаціями.

Ця робота отримала більший розвиток, коли у 1996 році Г.П. Люльченко був обраний головою Житомирської облорганізації УТОГ. Протягом десяти років він скеровував роботу організацій УТОГ на Житомирщині, приділяв увагу соціальному захисту нечуючих і їх реабілітації, залучав до вирішення проблем нечуючих інвалідів місцеві органи влади, приділяв багато уваги найнезахищенішим серед членів УТОГ — підростаючому поколінню і ветеранам.

За багаторічну роботу та гідний внесок у справу розвитку

Товариства глухих Г.П. Люльченко нагороджений медалями: «За доблесну працю», «Ветеран праці»; званням «Почесний член УТОГ»; почесними грамотами президії ЦП УТОГ, Міністерства праці та соціальної політики України, президії Житомирської облорганізації УТОГ та спортивних товариств Житомира та Києва.

Григорій Парфенович — чуйний батько. Багато зусиль прикладав у справі виховання своїх дітей — а їх у нього четверо, та ще й двоє онуків. Усі діти вже дорослі, і кожен іде своєю дорогою. Але кожний з дітей знає, що батько для них — взірець усього найкращого.

Закарпатська область

В. РОМАНЕНКО

Архітектор Товариства

К.М. Власов.

Неоціненний внесок в організаційно-господарче зміцнення Закарпатського обласного відділу і в цілому УТОГ зробив полковник у відставці і учасник Великої Вітчизняної війни Костянтин Маркович Власов. Його воля і характер гартувалися і мужніли на фронтах війни, яку він пройшов від батьківського порогу і до стін Рейхстагу. В післявоєнні роки більше 20 років продовжував військову службу на посаді начальника політвідділу корпусу Закарпатського округу. Учасник вій-

ни, ветеран Збройних сил, досвідчений начальник, маючи за плечима величезний життєвий досвід, після виходу у відставку Костянтин Маркович пов'язав своє життя з Товариством глухих.

Очолюючи Закарпатський облвідділ УТОГ з 1971 року по 1981 рік, він дуже багато зробив для поліпшення організаційно-масової, культурно-масової роботи, побутових умов і культурного відпочинку нечуючих. На цій посаді він засвітився всіма гранями свого таланту вдумливого, дбайливого керівника і неперевершеного організатора. Дякуючи його величезній енергії, творчій ініціативі, наполегливості і працьовитості за цей період при активності і особистій ініціативі

Власова К.М. збудовані на кошти Товариства Ужгородський будинок культури УТОГ, з кінозалою на 300 місць, 76-квартирний житловий будинок для глухих в м. Ужгороді по вул. Собранецька, 146, Ужгородська спеціальна школа-інтернат для глухих дітей по вул. Щедріна, 34, гуртожиток Ужгородського учбово-виробничого підприємства № 2, благоустроєні на всій території області районні культзаклади УТОГ, відкриті червоні кутки в орендованих приміщеннях міст Рахів і Берегове, де були введені штатні одиниці перекладачів-дактилогів, а також створена Ужгородська міська організація УТОГ.

А 24–25 червня 1976 року в Ужгородському будинку культури УТОГ проходив черговий, X-й з'їзд Українського товариства глухих. Тут же, 12 травня 1978 року, на базі бібліотеки Ужгородського будинку культури УТОГ Центральним правлінням УТОГ була проведена перша науково-практична конференція з питань вивчення, закріплення і розповсюдження досвіду роботи бібліотек Товариства.

Чутка про винятковий і неспокійний характер Конstantина Марковича, про його людяність, уважність і чуйність до глухих людей відразу ж розповсюдились серед усіх трударів нашого далекого закарпатського краю.

Багато глухих трудівників зі всіх куточків нашої області спішили зустрітися з новим головою, поділитися своїми особистими бідами і скрутами (комусь треба відремонтувати стару хату, когось – влаштувати на роботу за місцем проживання, комусь – пенсію справедливо нарахувати).

Костянтин Маркович тут же відкладав інші справи, їхав у район, втручався в кожну справу і відразу всіх черствовладців, байдужих до знедолених людей «ставив на місце». З його приходом, на підприємствах УТОГ, у гуртожитках, а також в Ужгородському ОБК УТОГ панувала здорова, піднесена творча атмосфера. Він був частим гостем на УВП УТОГ, лю-

бив пройтися по цехах, поспілкуватися з людьми і на місці вирішував проблемні питання.

Його добра батьківська посмішка, щире привітне слово викликали серед трудівників приязні почуття й бадьорий настрій. Всі нечуючі називали його між собою «наш тато».

Працівники Будинку культури УТОГ, ветерани художньої самодіяльності: Василь Бумбак, Людмила Шуршилова, Олександр Токач, Юлія Стегура, Володимир Стільник, згадували, з яким молодечим завзяттям і любов'ю Костянтин Маркович спішив поспілкуватися з людьми, побувати на репетиціях, по дитячому радів їх успіхам у мистецтві, з захопленням ділився своїми планами на майбутнє.

Працювати поруч з ним було дуже легко і в той же час дуже важко. Важко тому, що він був дуже вимогливий до людей і, в першу чергу, до себе. Брався за будь-яку справу сміливо, з кипучою енергією і ніколи не відступав назад. Такого підходу до виконання справи потребував від кожного працівника.

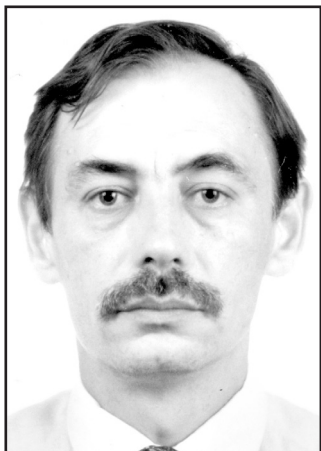
А легко тому, що він умів створити в колективі таку доброзичливу творчу атмосферу, мав такий позитивний вплив на підлеглих, що вони залюбки справлялися з будь-яким завданням.

Народився Власов Константин Маркович 26.06.1907 р. в селі Друга Миколаївка Одеської області, в сім'ї сільського батрака-муляра. На батьківщині закінчив школу, в 1927 році — Одеський машинобудівний технікум, а в 1928 році — вечірнє відділення Одеської партійної школи. До 1935 року працював на різних комсомольських посадах, з 1935 року по 1957 рік служив в лавах Радянської Армії. В 1953 році закінчив Воєнну академію ім. М. Фрунзе.

Нагороджений трьома орденами бойового Червоного Прапора, орденом Вітчизняної війни 1 ступеня, орденом Червоної Зірки та медаллю «За бойові заслуги».

Добру і незабутню пам'ять залишив про себе серед нечуючих людей Костянтин Маркович Власов.

Залишаючись з нами

В.М. Стільник.

Якось, обговорюючи в колективі черговий номер газети «Наше життя», Володимир Михайлович зауважив, як цікаво читати публікації про людей, котрі працюють у Товаристві. Я йому ненароком сказала: «Давайте, я напишу і про Вас». Він зніяковів і відповів: «Не тепер, до мого 50-річчя можете підготувати...».

Тож я виконую його побажання, але шкода, що він не прочитає ці рядки...

Із автобіографії Стільника Володимира Михайловича: народився 13 квітня 1956 року в Мукачівському районі Закарпатської області, в родині сільських педагогів. У п'ятирічному віці переніс важку хворобу, внаслідок чого частково втратив слух. Батьки помітили, що малий Володя неправильно вимовляє закінчення слів, лише по цьому й визначили, що дитина погано чує. У семирічному віці його віддали навчатись у Підкамінську загальноосвітню спеціальну школу-інтернат для слабочуючих дітей. Усе своє свідоме життя Володимир Михайлович був вдячний долі за те, що саме в цій школі йому привили жадобу до знань, а також любов до народної творчості та самодіяльного мистецтва. Він знав напам'ять чимало поезій, народних казок, жартів, прислів'їв та приказок і мів їх сказати доречно, з гумором.

По закінченні навчання в школі, у 1974 році Стільник В.М. вступив до Київського технікуму легкої промисловос-

ті. Через чотири роки, закінчивши технікум з відзнакою, отримав диплом техника-механіка швейного обладнання. Роки щасливого студентського життя закарбувалися в пам'яті дружнім колом ровесників, з якими підтримував теплі стосунки і спілкувався в подальшому житті.

З 1978 по 1981 рік Володимир Михайлович працював обрубником металу на заводі в м. Нижній Тагіл, що на Уралі. У 1983 році Володимир Михайлович переїхав на постійне місце проживання до Ужгорода, де влаштувався електромонтажником на заводі «Турбогаз». З перших днів перебування в обласному центрі він прийшов до Ужгородського обласного будинку культури глухих, став на облік у міській організації, познайомився з такими ж молодими хлопцями і дівчатами, які активно відвідували клуб, беручи участь у гуртках художньої самодіяльності та спортивних секціях. Тут він і зустрів свою кохану дівчину, яка згодом стала йому вірною дружиною. Молоде подружжя стало найактивнішими аматорами сцени: разом грали в спектаклях і п'єсах, виконували жестами пісні, їздили з концертами в районні ТО та виступали на республіканських конкурсах пісні в жестовому виконанні в Києві.

1991 рік став визначальним у житті Стільника. Цього року він вступив на заочне відділення Київського державного педагогічного інституту ім. М. Горького, який закінчив через п'ять років, отримавши диплом за фахом «сурдопедагог дошкільних закладів».

У цьому ж 1991 році, на XVIII звітно-виборній конференції, Володимира Михайловича обрали головою Закарпатської облорганізації УТОГ. На цій посаді він пропрацював до кінця свого короткого життя...

Що характеризувало його як людину? По-перше, доброзичливість і сердечність. Це відзначали його численні друзі та знайомі. По-друге, активна життєва позиція. Він не залишався байдужим до проблем, переймаючись станом справ як у То-

варистві, так і в суспільстві. Любив роз'яснювати глухим новини політичного життя, а при зустрічах з нечуючою молоддю завжди цікавився, чи читають пресу і як розуміють політичні події, чи знають основні закони стосовно інвалідів тощо.

На все життя зберіг любов до сцени. Згадував, як ще малим хлопчиком ходив разом з мамою (бо не було з ким його залишити вдома) на репетиції сільського хору, в якому вчителі, як передова частина інтелігенції, завжди повинні були брати участь. Тоді він уперше відчув колорит народної пісні. Свою прихильність до неї він проніс через усі роки, і тому так вболівав за самодіяльність нашого БК УТОГ. Іноді сам проводив репетиції, вносив правки в репертуар, критикував чи схвалював дії художнього керівника, весь час коригував жести, прагнув удосконалити мову глухих.

Ми всі знали, що, після чергового перегляду концертної програми в Культурному центрі УТОГ, наш Володимир Михайлович, повернувшись з Києва, обов'язково розповість про цікаві номери, загостривши увагу на техніці жестового виконання і сценічній майстерності.

Працюючи на посаді керівника обласної організації, сам ніколи не був бюрократом і завжди обурювався, коли отримував формальні відписки від місцевих чиновників, які, на превеликий жаль, були і є далекими від бід інвалідів.

Володимир Михайлович надзвичайно піклувався про свою сім'ю. Це при його допомозі і підтримці дружина — Калина Василівна, пройшла шлях від швачки до заступника директора з кадрів Ужгородського УВП № 2 УТОГ. Доньки — Наталка і Анюта, студентки Ужгородського університету, і в рисах обличчя, і в характері багато що перейняли від батька...

...Він передчасно залишив нас у 2006 році. Ми всі його пам'ятаємо і дотепер не можемо звикнути, що вже ніколи не відчиняться двері кабінету і не з'явиться з доброю усмішкою наш голова...

Пора зрілості й мудрості

Ф.Ю. Шутяк.

Народженому в лютому 1935 року в селі Гойдош Ужгородського району Закарпатської області, в багатодітній хліборобській сім'ї, Федору Юрійовичу Шутяку долею судилося прожити складне й багате на події життя.

Витоки його доброти і сердечного ставлення до людей — у сім'ї, де завжди панувала щира правда. Саме тут потрібно шукати паростки відвертості й мудрості, міцності духу людини, яка з дитинства пізнала важку селянську працю.

У чарівному закарпатському краї пройшло його дитинство й молоді шкільні роки. Згодом Федір навчався кравецькій справі у військовому ательє, де оволодів нелегкою професією закрійника. На три довгі роки довелося юнакові розлучитися з рідною оселею і відправитись на Далекий Схід, де він з гідністю ніс військову службу.

Після демобілізації почалась його трудова діяльність. Федір Юрійович пройшов шлях від рядового кравця до майстра, а після закінчення в 1970 році Київського технологічного інституту легкої промисловості працював начальником лабораторії наукової організації праці Ужгородського райпромкомбінату.

Завжди чуйний та уважний, діловий і коректний, Ф.Ю. Шутяк був зарахований до резерву керівних кадрів. Уже через рік Шутяка призначають директором Ужгородського УВП № 2 УТОГ.

Згадуючи цей період, Федір Юрійович розповідає: «Приїхавши в Київ, одразу ж направився на вул. Червоноармійську, в ЦП УТОГ. Прийняв мене тодішній голова правління Антон Хомич Семко. І коли подав йому направлення та відповідні документи на затвердження, він спитав: «А де ж директор?» Ніяковіючи, я кажу: «Це мене рекомендують директором».

Хоч і молодо виглядав стрункий, зі спортивною виправкою, хлопець із Закарпаття, показав він себе досвідченим і вмілим керівником. На посаді директора УВП Федір Юрійович працював до 2004 р.

За 33 роки роботи він зробив багато добрих справ. За час його керівництва було збудовано три житлові будинки для глухих на 156 квартир, новий корпус підприємства на 500 робочих місць та 5-поверховий гуртожиток на 70 кімнат. Колектив УВП постійно надавав посильну шефську допомогу школам-інтернатам для дітей з вадами слуху в області.

Згодом випускники цих шкіл та інші інваліди зі слуху Закарпаття проходили на УВП трудову школу. За ці роки їх нараховується вже понад 1000 чоловік.

У колективі працювало понад 76 процентів інвалідів, серед них 96 процентів — жінки. За цей період на підприємстві підготовлено понад 70 молодих швачок, які успішно працюють на різних підприємствах м. Ужгорода та інших населених пунктів області.

Добрим словом згадує Ф.Ю. Шутяк цілу когорту працівників, які зростали разом із ним, долаючи перешкоди на виробництві. Майже однакову кількість років з ним працювали інженер-нормувальник Т.І. Мордованець, майстри М.В. Тар, М.В. Кузьма, А.А. Свистак, технолог А.М. Андрейчик, інспектор відділу кадрів М.В. Сливка, економіст Г.В. Тарасюк.

«Золотий фонд» підприємства — кваліфіковані робітничі кадри: швачки Й.В. Орос, К.О. Пирожук, М.В. Рудченко,

Л.Е. Соболева, Х.М. Левринец, М.І. Ашека, О.Ф. Брюхович, Г.Є. Віра та багато інших. Чимало з них відзначені урядовими нагородами та іншими заохоченнями.

Федір Юрійович приділяв увагу не тільки робітникам очолюваного ним підприємства. Знають його нечуючі, які живуть і працюють у всіх районах Закарпаття. Він постійно обирався членом президії обласної організації, був делегатом шести з'їздів УТОГ. За цей період довелося Ф.Ю. Шутяку співпрацювати з п'ятьма головами обласної організації УТОГ. Був період, коли і він сам тимчасово виконував функції голови правління і виступав із звітною доповіддю про її роботу на обласній конференції.

За три десятиліття на Ужгородському УВП № 1 змінилося 15 директорів, а на УВП № 2 він був незмінний. Це говорить про те, що керівник завоював безсумнівну довіру нечуючих людей, які знайшли своє місце у суспільному житті і повноцінній трудовій діяльності.

Ф.Ю. Шутяк неодноразово нагороджувався багатьма грамотами і дипломами ЦП УТОГ та Українського республіканського комітету профспілки робітників місцевої промисловості та комунально-побутових підприємств, а також виконкому міської Ради народних депутатів.

У 1993 році за багаторічну сумлінну працю в системі Українського товариства глухих, активну участь у суспільному житті і великий внесок у справу слухової, трудової та соціальної реабілітації нечуючих членів Товариства, Федору Юрійовичу Шутяку присвоєно звання «Почесний член УТОГ».

Серед складних питань, які йому щоденно доводиться вирішувати, безперечно, центральне місце займає виробнича діяльність підприємства. Якщо, наприклад, у 90-ті роки випуск товарної продукції становив понад 6 мільйонів карбованців, що давало змогу одержувати запланований прибуток, то зараз інші часи. Труднощі, які виникають у теперішній час із за-

робітною платою — один із проявів системної кризи на виробництві.

Хоча зараз і спостерігається незначне зростання обсягів виробництва у порівнянні з відповідним періодом минулого року, підприємство працює все ще нестабільно й неритмічно. На це впливає цілий ряд як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів: ростуть втрати робочого часу, уповільнюється обіг коштів, яких і так не вистачає для нормальної роботи. Тривалий час підприємство було відключено від теплопостачання, що різко вплинуло на виробничі процеси, не дозволяло здавати в оренду вільні площі тощо. Різко скоротилася чисельність працюючих, рівень життя у більшості робітників був дуже низький.

В таких складних умовах нелегко було брати на себе відповідальність за долю підприємства й людей, що працюють на ньому. Й у важкі хвилини роздумів над пошуком виходу із ситуації, що склалася, приходили на допомогу давні друзі. Тоді зателефонував Федір Юрійович у Кам'янець-Подільський, до свого колишнього колеги і близького товариша, Почесного члена УТОГ Геннадія Григоровича Мигалья, який пропрацював на тамтешньому підприємстві теж більше 40 років. Вислухавши про всі негаразди й труднощі в роботі, Мигаль незмінно відповідав: «Тримайся, Федю!»

І доводилося триматись, як і в ті далекі молоді роки, коли на спортивним першостях області й України з боксу: загнаний у кут, тримав молодий спортсмен глуху оборону і перемагав, переходячи в рішучий наступ.

Якщо уважно придивитись до діяльності Федора Юрійовича за останні роки на посаді директора, можна побачити, що він дійсно йшов у наступ для вирішення нагальних справ. Були виконані всі заплановані роботи з теплопостачання будівлі, що давало можливість нормально працювати в зимовий період. Здійснено розроблення технічних умов на відновлення

теплопостачання й установлення нової котельні в гуртожитку, де теж не було тепла. Для зменшення комунальних витрат на водопостачання зроблені свердловини трьох артезіанських колодязів.

Не залишалися без уваги й соціальні питання. З отриманих коштів виділено три квартири нечуючим працівникам.

Для поліпшення фінансового становища підприємство звернулося до обласного відділення Фонду України соціального захисту інвалідів за пільговими позиками. Фінансову допомогу УВП надали також ЦП УТОГ і обласна держадміністрація.

Однак основна увага приділялася розширенню виробництва й заходам по завантаженню потужностей підприємства. З цією метою було укладено договір з німецькою фірмою «Лего» на виготовлення одягу з давальницької сировини, а також договір на пошив одягу для силових структур та інші замовлення.

Але з роками здоров'я все частіше давало про себе знати і Федір Юрійович у 2004 році пішов на заслужений відпочинок. Проте підприємство, яке стало йому другим рідним домом, він не забуває.

Запорізька область

Анна МЕРЕЖКО

Патриарх нашего Общества

В.Н. Дюков.

Родился В.Н. Дюков в 1911 году, в селе Боголюбовка на Днепропетровщине. Рано остался сиротой, и его с братьями определили в детский дом на Криворожском руднике Дубовая балка. Это было трудное, голодное время революции и гражданской войны.

В 12 лет Виктор сильно простудился и, хотя с болезнью справился, полностью потерял слух. По этой причине его из детского дома перевели в Запорожскую школу-интернат для глухих детей, где он учился до 1927 года. После окончания школы, 16-летним парнишкой, он перешел «на свои хлеба». Но не такто легко было глухому сироте найти работу. Целый год он скитался по трущобам, неделями голодал. Совсем пал духом, чуть не связался с плохой компанией.

В конце концов, ему повезло: он устроился в артель инвалидов, где обучали сапожному делу и, главное, определили на проживание в общежитие. Теперь у него был свой, честно заработанный кусок хлеба и крыша над головой. Как он потом сам вспоминал с улыбкой: «Ко мне вернулась жажда жизни, беспричинная радость крепкой, здоровой юности».

Узнав, что в Киеве организованы Всеукраинские политех-

нические курсы для инвалидов при НКСО, Виктор сам добился направления на эти курсы, и в 1931 году окончил их. Вернувшись в Запорожье, работал слесарем в артели инвалидов «Червоний жовтень», затем — на паровозоремонтном заводе «Коммунар», а вечерами с собратьями по несчастью проводил организационную работу по объединению глухих и созданию своей организации.

В 1934 году начал работу Запорожский УПК УТОГ, и Дюков стал заместителем директора по УВР, а в марте 1936 года Центральное оргбюро Общества назначило его директором этого комбината. За работу он взялся с большим энтузиазмом. В первую очередь, трудоустроил всех безработных глухих и довел уставную норму на предприятии до 75 %. К концу года были построены литейный цех и новая кузница. Освоен выпуск новой продукции: коловороты по дереву, американские трехкулачные патроны 300 мм для токарных станков, задвижки «Лудло 100 мм», цепи для якорей речных судов и др.

В 1940 году — новый переломный момент в биографии В.Н. Дюкова. Он был избран председателем Запорожского облотдела УТОГ, и началась трудная работа по учету глухих по всей области, созданию первичных организаций, привлечению всех глухих к полезному труду, активной жизни, культурно-массовой и спортивной работе. Планов было великое множество, но грянула война, и прервала все задумки на целых 4 года.

После освобождения Запорожья от фашистов, Дюкову пришлось практически с нуля восстанавливать разрушенное хозяйство. Первоначальный упор он сделал на восстановление комбината и трудоустройство глухих. Началось строительство корпусов предприятия, новых цехов, здания бытового корпуса, столовой, общежития. Возводились также дома культуры в Запорожье и Бердянске, здания районных клубов, жилой дом для глухих и многое другое.

Но главным для Дюкова был человек, обделенный судьбой и отделенный от всех стеной глухоты. Он всегда помнил дни своей горькой, одинокой юности, свои скитания и мытарства, поэтому все тепло души, свои знания и силы отдавал братьям по несчастью, доверившим ему свои судьбы. Его любили, уважали, с ним делились сокровенными мыслями, а он отдавал людям последний кусок хлеба. Потому и не удивительно, что на протяжении 38 лет, с 1940 по 1978 год, Дюков неизменно избирался председателем Запорожской облорганизации УТОГ.

Однако возраст брал свое, и в 1978 году Виктор Николаевич, уже будучи на пенсии, перешел на УПП заместителем директора по воспитательной работе. Здесь он трудился до 1985 года и до последних дней своей жизни возглавлял Совет ветеранов Запорожской облорганизации УТОГ.

Он никогда не замыкался только на интересах своей области. Был делегатом с I по XII съездов УТОГ, а также все эти годы избирался членом Центрального правления Общества, а с 1968 по 1981 год был членом президиума ЦП УТОГ.

За самоотверженный труд и большой личный вклад в развитие УТОГ Дюков награжден орденом Знак Почета, медалями «За доблестный труд», «Ветеран труда», Почетной грамотой президиума Верховного Совета СССР, почетными грамотами президиума ЦП УТОГ и местной власти. В 1982 году, в числе первых, ему присвоено наивысшее звание Общества — «Почетный член УТОГ».

Но главное, чего он жаждал всю жизнь — услышать пение птиц, голоса своих сыновей и дочери — так и осталось несбыточной мечтой...

Мне припомнились три незабываемые встречи с Виктором Николаевичем Дюковым.

Впервые я встретила его в 1976 году, в ЦП УТОГ, при весьма непростых обстоятельствах. Меня тогда только избрали

председателем Киевского облотдела УТОГ, а через 2 месяца состоялась плановая проверка его финансово-хозяйственной деятельности и ревизор ЦП УТОГ Козаченко, которого по всей Украине называли «фантомасом», написал акт проверки, в котором указал недостатки, которых и в помине не было. Когда я попросила предоставить документы об этих нарушениях, ревизор ответил грубостью. Я отказалась подписать акт и попросила ревизора покинуть помещение облотдела. На другой день с проверкой нагрянул сам начальник КРО ЦП УТОГ А.А. Кравчук с ревизором Министерства социального обеспечения. Они сделали перепроверку, и я подписала составленный ими акт.

А через неделю меня вызвали на президиум в ЦП УТОГ, где председатель А.Ф. Семко стал докладывать не о ревизии, а о том, как я поступила с ревизором ЦП УТОГ, и предложил дать мне выговор. Мои объяснения он слушать не захотел, а потом спросил у членов президиума, кто хочет выступить. Все молчали, и только Виктор Николаевич Дюков выступил в мою защиту. Я расплакалась. А в перерыве Дюков подошел ко мне, похлопал по плечу и сказал: «Не плачь, коза, а то мамой будешь». Я не сразу поняла его, а он заулыбался и ласково сказал, что все это не смертельно. Мол, «за битого двух небитых дают». И еще много комплиментов наговорил, утешая меня. Я успокоилась, а тепло его участия запомнила навсегда, хотя до этого Дюкова не знала.

Вторая встреча произошла спустя несколько лет. Дюков тогда уже работал заместителем директора УПП и был на семинаре в Киеве, на Кловском спуске. А Киевская организация в то время располагалась по этому же адресу. И вот вечером Дюков зашел в мой кабинет вместе со своим другом и соратником — Иваном Терентьевичем Криволаповым, заместителем директора Киевского ОПО «Контакт» УТОГ. За разговором они наперебой стали вспоминать молодые годы, уча-

ствие в становлении УТОГ, работу по восстановлению его после войны, совместные командировки по Украине, застолья и «донжуанские байки»... Я слушала, «развесив уши», так как тогда всех тонкостей истории развития Общества не знала, да и своих собеседников тоже знала мало. Дюков много рассказывал о строительстве в своей организации, вспоминал, какие были трудности при сооружении Запорожского и Бердянско-го домов культуры УТОГ, о своих походах по кабинетам местной власти, о копеечной зарплате председателей и об их ответственности после 1951 года. На мой вопрос, почему же он не ушел на другую, более оплачиваемую работу, Дюков ответил: «Я всегда был первым руководителем по области среди глухих. И менять положение на деньги не мог».

Я впоследствии много думала над его словами, и скажу, что таких людей сегодня практически нет.

Особенно меня поразило, когда Дюков начал по памяти читать стихи М. Лермонтова «Царица Тамара»:

*«В глубокой теснине Дарьяла,
Где роется Терек во мгле,
Старинная башня стояла,
Чернея на черной скале.
В той башне высокой и тесной
Царица Тамара жила:
Прекрасна, как ангел небесный,
Как демон, коварна и зла».*

Он так проникновенно, с такой тоской и нежностью читал эти строки, как будто сам был участником тех событий. И.Т. Криволапов, видя мое удивление, объяснил, что это его любимый «конек» и ностальгия по давно ушедшей любви.

Потом мы еще несколько раз встречались с Дюковым в Запорожье, когда я приезжала в командировку, а он был уже на пенсии.

Последняя моя встреча с Виктором Николаевичем состоялась в 1994 году, когда я провожала его в последний путь...

Тогда я чуть не опоздала. Ведь вечером вернулась из Черкас, где была на похоронах Ганчицкой М.П. — бывшего председателя облорганizations. А утром Ю.П. Максименко сообщил, что умер Дюков, и надо сегодня выезжать, т.к. похороны — завтра, в 11 часов. Билет уже куплен, и меня будут встречать на вокзале. Приехав в Запорожье, я не увидела встречающих. Прождав 10 минут, взяла такси и объяснила водителю, куда и зачем мне надо. Как на грех, в спешке я забыла в Киеве записную книжку с точным адресом. Мы долго колесили по городу, время уходило, а найти Дом культуры глухих никак не могли.

Наконец, подъехали к УПП УТОС и там нам наши «братья по несчастью» дали адрес. В ДК приехали с опозданием, но меня ждали, т.к. из Киева сообщили, что я уже выехала и надо подождать.

Был теплый и солнечный день, но когда начали опускать гроб в могилу, пошел дождь... Кто-то из присутствующих сказал, что даже природа оплакивает хорошего человека. Много добрых слов было сказано во время прощания с Дюковым. Особенно мне запомнились слова: «Он был бедным, но честным человеком. И умер в бедности. Делился со всеми последним куском хлеба».

Пусть земля ему будет пухом, а след к его могиле никогда не зарастает.

Полвека в Обществе

Л.И. Фролова.

30 октября 1955 года юная Людочка отработала свой первый трудовой день в качестве ученика токаря на Запорожском предприятии УТОГ. С тех пор минуло полвека... Много воды утекло за это время, многое изменилось. И Людочка — уже не Людочка, а Людмила Ивановна Фролова, заместитель директора по кадрам и воспитательной работе Запорожского ПП «Неон» УТОГ. Ее судьба — яркий пример того, как человек, сумевший преодолеть свою болезнь (Людмила Ивановна потеряла слух

в 16 лет), смог найти свое место в жизни и в нашем Обществе, сроднился с ним, проработав на благо людей полвека. За долгие годы работы душой и сердцем прикипела Людмила Ивановна к Обществу, к родному предприятию, к людям.

С этой замечательной женщиной мне довелось проработать бок о бок с 1985 по 1990 год. Интересная была у нас «связка»: Людмила Ивановна — заместитель директора, а я, инженер по реабилитации, — в качестве ее помощника.

За время совместной работы не раз имела возможность убедиться, с каким вниманием, сочувствием и сопереживанием относится Людмила Ивановна к рабочим предприятия, большинство из которых составляют инвалиды по слуху. А с какой ответственностью она принимает на работу новичков! Внимательно выслушает человека, подробно расспросит, посоветует... И когда работник устроится рабочим или учеником в цех

и получить койку в общежитии, Людмила Ивановна обязательно заинтересуется, как у него идет обучение или работа, все ли в порядке. И если что-то не ладится, она потребует отчета от мастера и начальника цеха, почему мало уделяют внимания новому работнику. Побывает она и в общежитии, заинтересуется у коменданта, как ведет себя постоялец в быту — ситуации ведь разные бывают.

Вспомнилось, как требовательно и принципиально относилась Людмила Ивановна к подведению итогов соревнований между цехами. Она неизменно «портила» показатели при подведении итогов: то опоздавшего выловит, то проведет неожиданный «рейд» по самым укромным уголкам для выявления нарушителей трудовой дисциплины. Но при этом никогда человека до увольнения не доводила, а давала шанс исправиться, протягивала руку для поддержки. А уж если узнает, что кому-то тяжело материально — поднимет на ноги всю администрацию и профком, но помощь найдет.

Людмила Ивановна — бессменный председатель бюро первичной организации УТОГ. Вместе с профкомом и коллегами по первичной организации УТОГ она заботится о том, чтобы был налажен и труд, и быт работников УПП, чтобы они всегда чувствовали себя социально защищенными.

С особым вниманием и заботой относится Людмила Ивановна к ветеранам предприятия. Среди них есть, например, и такие, которым после выхода на пенсию и идти-то некуда. Это — одинокие инвалиды. Сколько раз Л.И. Фролова предлагала собрать всех одиноких пожилых людей, разбросанных по разным интернатным учреждениям, в один интернат, выделив комнаты для глухих. В конце концов, видя бесплодность попыток, взялась за дело сама — нашла подходящий интернат недалеко от города Веселовский, договорилась с администрацией и устроила в нем ветеранов предприятия, которые уже не могли работать. Впоследствии она не раз при-

езжала в Веселовский интернат, проводывала своих подопечных, проверяла, как им там живется. Переживала, что им там будет тяжело, собирала продукты, одежду, и не успокоилась, пока не убедилась, что пожилые люди окружены в интернате вниманием и заботой.

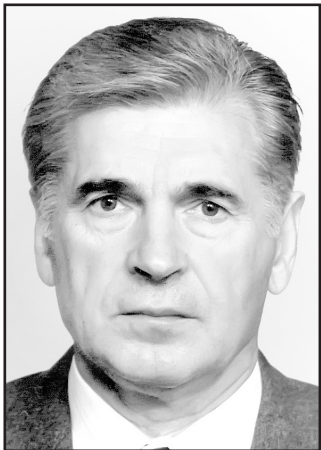
Но не только заботами и проблемами предприятия живет эта удивительная женщина. Как говорится — ничто человеческое ей не чуждо. Людмила Ивановна — замечательная хозяйка. Очень любит возиться на даче, с удовольствием сажает и выращивает разные овощи и ягодные культуры. В конце лета и осенью, когда приходит время собирать урожай, все закатывает в банки, жарит-варит, угощая и одаривая знакомых. А уж те, кто оказывался с ней в одной компании, надолго запоминают ее веселый нрав, ее шутки, рассказы и смешные истории из жизни.

Как член президиума облправления, Людмила Ивановна не только активно отстаивает интересы предприятия и его работников, но и вникает во все вопросы работы областной организации. Особенно ее беспокоит, как живут глухие в отдаленных сельских районах. Поскольку Фролова в свое время работала на должности председателя облорганизации УТОГ, то не понаслышке знает, с какими трудностями приходится сталкиваться, чтобы решить житейские проблемы глухих.

Л.И. Фролова не раз избиралась членом Центрального правления, была председателем Центральной ревизионной комиссии УТОГ. Она, как и другие ветераны, — «золотой фонд» нашего Общества.

Такие люди, как Людмила Ивановна Фролова, отдают УТОГ все — жизнь, душу, сердце.

Міцний горішок

Т.І. Орехов.

В Українське товариство глухих Тихон Іванович прийшов у 1979 році, вже маючи за плечима досвід роботи на виробництві та керування людьми.

До цього він тривалий час працював на Запорізькому заводі «Іскра», де пройшов шлях від радіомонтажника до заступника начальника виробничо-диспетчерського відділу заводу. Роботу поєднував з навчанням у Запорізькому машинобудівному інституті, а також підвищував свій рівень знань самостійно. Окрім того, молодий виробничник брав активну участь у гро-

мадській роботі, обирався секретарем партійної організації цеху, був членом методичної ради заводу з економічної освіти.

16 червня 1979 року президія Центрального правління УТОГ, за рекомендацією районного комітету партії України, затвердила Т.І. Орехова на посаді директора Запорізького УВП УТОГ (пізніше підприємство перейменовано в Запорізьке виробниче підприємство «Неон» УТОГ).

Спочатку не все йшло так, як хотілось новому директору, але Тихон Іванович виявився міцним горішком. З його приходом у підприємства відкрилось «друге дихання». Орехов об'єднав навколо себе міцний, дружний колектив, підібрав дієздатний техвідділ і спрямував його на виконання виробничих завдань. Його головною метою було забезпечення працюючих глухих інвалідів роботою, вирішення соціально-побутових проблем, яких було чимало.

Орехов першим у Товаристві відкрив спеціальну дільницю на 25 робочих місць для інвалідів зі зниженою працездатністю і подвійною інвалідністю.

Дбав директор і про поліпшення соціально-побутових умов. Були побудовані жилий 14-поверховий будинок, їдальня на 100 посадочних місць, розширена база відпочинку в Бердянську на Азовському морі.

Важкі часи почалися з розвалом колишнього Союзу і втраченою економічних зв'язків. У жорстких умовах конкуренції підприємство під керівництвом Тихона Івановича робило все можливе і неможливе, щоб забезпечити інвалідів роботою і зарплатою.

Вівся постійний пошук конкурентоздатної продукції. В 1999 році була закуплена і введена в експлуатацію технологічна лінія по виготовленню макаронів та їх розфасовці. Освоєно випуск інвалідних візків та ходунків.

За рахунок впровадження передових методів роботи, модернізації обладнання, удосконалення технологій підприємство отримало значний економічний ефект та збільшило випуск продукції більш ніж удвічі.

«Неон» брав участь у виконанні Державної програми виробничої кооперації на 1995—2000 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України, в якій передбачалась розробка і освоєння нової продукції — трансформаторів малої потужності типу ОСП. Ця програма з честю виконана.

Тихон Іванович постійно, не задовольняючись досягнутим, дбав про майбутнє і спрямовував колектив на розробку та випуск нових типів трансформаторів. За невеликий проміжок часу підприємство випустило близько 100 типів трансформаторів малої потужності. Для порівняння скажемо, що на час вступу Тихона Івановича на посаду директора було лише 4 типи. Потужними трансформаторами підприємство забезпечило ринок споживання України, Росії, Білорусі та Казахстану.

Директор постійно займався питаннями охорони праці та техніки безпеки, дбав про об'єкти соціально-побутового призначення. Було збудовано приміщення для сховища цивільної оборони, відремонтовано гуртожиток, проведено реконструкцію цехів та дільниць. На підприємстві працює медичний пункт, стоматологічний кабінет, постійно проводяться медичні огляди інвалідів з наданням їм необхідної допомоги.

Т.І. Орехов багато уваги приділяв громадській діяльності. З 1991 року він був головою Ради директорів підприємств Товариства, неодноразово обирався депутатом до Ради народних депутатів м. Запоріжжя.

Тихон Іванович нагороджений почесними грамотами президії ЦП УТОГ і президії УРК профспілки та Міністерства праці і соціальної політики України. У 1996 році йому присвоєно звання «Почесний член УТОГ», а в 2001 році він удостоєний високого звання «Заслужений працівник промисловості України». Він нагороджений Почесною грамотою «Кращий роботодавець року» за перемогу у Всеукраїнському конкурсі серед підприємств Запорізької області.

Пройшло більше 30 років, як Тихон Іванович переступив поріг Запорізького підприємства УТОГ. І хоч посріблила скроні сивина, він такий же молодий і завзятий душею, сповнений планів і надій на майбутнє. Зараз він полишив роботу на посаді директора і працює радником голови УТОГ, але про підприємство, якому віддав стільки сил і років життя, він, звичайно ж, не забуває.

Женщина со светлым именем

С.В. Антоник.

Антоник Светлана Ивановна была председателем Запорожской областной организации УТОГ с 1991 по 2012 год.

Проблемы неслышащих инвалидов были известны ей на собственном опыте. Частично утратив слух после болезни еще в детские годы, она, тем не менее, смогла закончить массовую школу, а затем с 1965 по 1969 год училась в колхозе-техникуме Запорожской опытной станции, где получила диплом с отличием по специальности агроном. Но прогрес-

сировавшая потеря слуха не давала ей возможности трудиться в полную силу по избранной специальности, получать моральное удовлетворение от своего труда, от жизни. Эти проблемы удалось решить, когда Светлана Ивановна пришла на Запорожское УПП УТОГ. Здесь она освоила дактильно-жестовую речь, стала пользоваться слуховым аппаратом и жизнь снова повернулась к ней лицом.

Вначале работала прессовщицей пластмасс, штамповщицей, контролером ОТК. Затем ей доверили ответственную работу мастера сборочного цеха. В подчинении С.И. Антоник трудилось более 200 человек, и она досконально изучила все операции технологического процесса, стала лучшим мастером-наставником.

С введением на предприятии должности инженера по реа-

билитации Светлане Ивановне доверили этот участок работы. Она занималась вопросами слуховой и трудовой реабилитации инвалидов, выявляла и направляла на обследование нуждающихся в приобретении слуховых аппаратов, проводила работу по социальной адаптации неслышащих. Впервые в Украине на предприятии был организован спецучасток для работников с двойной инвалидностью. Здесь трудились 25 человек, забота о которых также стала первой обязанностью Светланы Ивановны.

Без отрыва от производства С.И. Антоник закончила Киевский педагогический институт имени А.М. Горького. Несмотря на большую занятость, она находила время для активного участия в общественной жизни, интересовалась многими вопросами культурно-массовой и спортивной работы, много лет избиралась членом профкома предприятия.

На УПП работало 730 человек, из них — более 400 инвалидов по слуху. Ежедневно проводились различные мероприятия, и везде Светлана Ивановна успевала. Вместе с заместителем директора по УВР и активом она организовывала вечера, встречи, концерты, была постоянным организатором спортивных соревнований, спартакиады «Бодрость и здоровье», прилагала немало усилий для обеспечения выполнения производственных планов, укрепления трудовой дисциплины.

Опыт работы с людьми ей особенно пригодился, когда в июне 1991 года ее избрали на должность председателя Запорожской областной организации УТОГ, на которой она трудилась до 2012 года. Светлана Ивановна за короткий срок завоевала авторитет не только у неслышащих своей области, которые с ней советовались, делились и радостью, и горем. Ее знали и уважали коллеги из других областей Украины, с ее мнением считались и в вышестоящих организациях, куда ей часто приходилось обращаться по вопросам защиты интересов глухих.

С 1986 года Светлана Ивановна избиралась членом Центрального правления УТОГ. Ее выступления на пленумах и съездах Общества — это всегда был деловой и аргументированный разговор о том, что удалось сделать, и о том, что предстоит сделать в будущем. За добросовестный труд и активный вклад в дело реабилитации инвалидов С.И. Антоник неоднократно награждалась почетными грамотами президиума ЦП УТОГ, Министерства труда и социальной политики Украины, была удостоена звания «Отличник УТОГ», «Почетный член УТОГ». В 2003 году Указом Президента Украины награждена орденом «За заслуги» III степени, а в 2004 году ей присвоено звание «Заслуженный работник социальной сферы Украины».

Осенью 2001 года С.И. Антоник была избрана членом Совета председателей облорганizations УТОГ. Без сомнения, ей было чем поделиться с коллегами по работе, которым она никогда не отказывала в помощи и поддержке.

Главной целью повседневной деятельности Светланы Ивановны было помочь неслышащим людям в решении жизненно важных вопросов, и с этой целью она настойчиво искала поддержку у местных властей. Являясь членом президиума областной координационной комиссии по работе с инвалидами, С.И. Антоник много делала для решения проблем лиц с ограниченными возможностями. Благодаря ее стараниям инвалиды области получали помощь через благотворительные и спонсорские организации, имели возможность проводить различные мероприятия, жить насыщенной жизнью.

Увы, Светлане Ивановне не суждено было побороть тяжелую болезнь... Она рано ушла в мир иной в 2012 году...

Вспоминая ее жизненный путь, диву даешься, как много успела эта миловидная женщина со сосредоточенным и серьезным взглядом. И понимаешь, что истоки ее успехов — в любви к людям и стремлении помочь им.

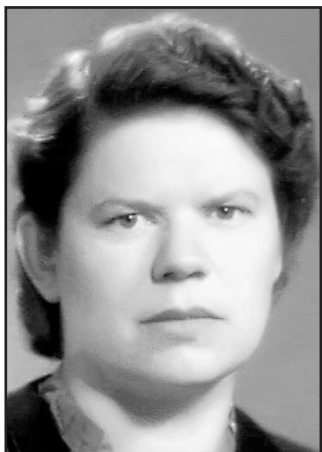
Івано-Франківська область

Ганна МЕРЕЖКО, Марія ПАШНИК

Вершини у житті та спорі

*«Не засмучує ранній мій іній,
Що на скронях русявих біліє,—
Тільки б вітер холодний осінній
Весен з серця мого не розвіяв».*

В. МИКОЛАЄВСЬКИЙ.

Р.П. Дубинська.

Ця розповідь — про колишнього керівника Івано-Франківської обласної організації УТОГ, Почесного члена УТОГ — Раїсу Павлівну Дубинську.

Народилася Раїса Павлівна в с. Калинеїв Тельченського району Орловської області. У 1950 році, після закінчення школи, вона вступила до Дніпропетровського медичного інституту. Мріяла стати лікарем, але доля розсудила по-своєму. Провчившись в інституті рік, Раїса захворіла на менінгіт і втратила слух. Дівчині прийшлося нелегко — адже була одна в чужому місті, без можливості вільно спілкуватись з людьми і без роботи.

Та, як говориться в прислів'ї: «Дівка не без щастя — козак не без долі». Знайшлися добрі люди, які порадили Раїсі звернутися до Дніпропетровського обласного відділу УТОГ, де в ті роки інструктором працювала Марія Іонівна Неплюй. Са-

ме вона перша подала молодій дівчині руку допомоги, а потім завжди підтримувала її на життєвому шляху.

Завдяки Марії Іонівні в лютому 1951 року Дубинська прийшла в УТОГ, де була призначена директором Нікопольського клубу глухих, а також на громадських засадах обрана головою Нікопольського міського відділу УТОГ.

Вона знову навчалась. Втім, це були нові — життєві університети. Адже потрібно було не тільки опановувати тонкощі соціально-побутового і культурно-масового обслуговування членів УТОГ, а й вивчати дактильно-жестову мову, вчитись спілкуватись з нечуючими.

Марія Іонівна всі ці роки постійно підтримувала тісний зв'язок з Дубинською, допомагала їй і стежила за професійним зростанням.

У 1957 році за розпорядженням ЦП УТОГ Раїса Павлівна була переведена до міста Станіслава (нині Івано-Франківськ) на посаду оргінструктора обласного відділу УТОГ. Згодом її призначили директором Івано-Франківського будинку культури глухих і на громадських засадах — головою Івано-Франківського міського відділу УТОГ.

Раїса Павлівна працювала дуже відповідально, була чуйною до людей, з великою увагою ставилась до запитів глухих, заглиблювалась в їхні проблеми і старанно розв'язувала. Тому в 1962 році її було переведено на посаду інструктора Івано-Франківського облвідділу УТОГ, а в 1967 році — обрано головою облвідділу. Протягом 25 років працювала Раїса Павлівна на цій нелегкій посаді, постійно турбуючись не тільки про належне проведення оргмасової роботи, а й про працевлаштування глухих, розвиток фізкультури і спорту, підвищення рівня освіти членів УТОГ. З її ініціативи та допомоги в 1990 році була організована перша спецгрупа глухих при Івано-Франківському технікумі фізичної культури.

Належна увага приділялась і розвитку художньої самодіяльності, підготовці нових вистав і концертних програм. Про успіхи у проведенні цієї роботи свідчить те, що у 1973 році драматичному колективу художньої самодіяльності, а в 1985 році — любительській кіностудії «Карпати», було присвоєне звання «Народний».

Раїса Павлівна постійно обиралася членом правління ЦП УТОГ і була членом президії ЦП УТОГ з 1976 по 1991 рр., де брала участь у вирішенні соціально-економічних та культурно-освітніх проблем у житті глухих усієї України.

А свій вільний час Дубинська віддавала улюбленому захопленню — шашкам. І це не просто хобі — на спортивній арені вона досягла вершин, стала багаторазовою чемпіонкою України і колишнього Союзу серед нечуючих в особистих і командних змаганнях.

Раїса Павлівна перебувала на пенсії, але продовжувала брати активну участь у житті Івано-Франківської організації, виконувала різні громадські доручення й допомагала глухим. Вона була головою обласної Ради ветеранів праці і головою первинної організації непрацюючих пенсіонерів та інвалідів. Крім того, керувала в Будинку культури УТОГ клубом за інтересами «Ветеран».

Незважаючи на вік, спорт не залишала. Як і раніше, продовжувала брати участь у всіх змаганнях з шашок, які проводилися обласним шахово-шашковим клубом, центром «Інваспорт» та іншими громадськими організаціями. Зазвичай посідала в них призові місця.

За внесок в організацію реабілітаційної роботи, сприяння розвитку фізкультурно-спортивного руху серед глухих, Р.П. Дубинська нагороджена грамотою Українського центру спорту інвалідів.

Раїса Павлівна говорила: «Мені шашки допомагають пізнавати світ, у тому числі — колишні республіки СРСР, їх приро-

ду, знаходити там друзів, спілкування з якими — насолода для душі».

Дубинська не тільки сама успішно грала в шашки, а й навчала інших членів УТОГ. Вона була тренером з шашок в організації «Інваспорт». Щонеділі її можна було бачити в Будинку культури глухих, де пані Раїса і проводила політінформації, і пояснювала складні етюди молодим шашкістам-початківцям.

За визначні успіхи в роботі, Раїса Павлівна нагороджена медалями: «За доблесну працю», «Ветеран праці», почесними грамотами президії ЦП УТОГ та президії УРК профспілок. А Українське товариство глухих присвоїло їй найвище звання «Почесний член УТОГ».

Раїса Павлівна завершила свій земний шлях у 2009 році, але нечуючі члени УТОГ пам'ятають про цю унікальну особистість, яка наполегливо долала вершини у житті й спорті.

Ганна МЕРЕЖКО

Чудова жінка і надійний керівник

*«Есть женщины прекрасные на свете,
Их души — нашей вечности залог.
Какой бы ни буянил злобный ветер,
Он доброту их выветрит не мог».*

А. СИМОНЕНКО.

М.М. Пашник.

Марія Максимівна Пашник — голова Івано-Франківської обласної організації Українського товариства глухих, Відмінник УТОГ — уже майже 20 років на цій нелегкій посаді. А час її керівництва припав чи не на найгірші часи в УТОГ — переходу до ринкової економіки та самостійного господарювання.

До складнощів перебудови додавались місцеві труднощі. Адже Івано-Франківська область — це в більшості гори, де не завжди є можливість добратися до сім'ї глухих, щоб нада-

ти допомогу.

Найважчі пори року — це зима, коли випадає сніг більше метра, та весна, коли розливаються гірські ріки і людські оселі ізольовані одна від одної. Але на цій чудовій і норовливій землі проживає півтори тисячі нечуючих, які потребують допомоги в будь-яку пору року і не можуть чекати, коли настане літо.

Тож Марія Максимівна разом зі своїми підлеглими торує

стежки по горах свого краю і в спеку, і в холод, щоб відвідати членів Товариства та надати їм необхідну допомогу.

Народилася Марія Максимівна Пашник 5 липня 1954 року в селі Надорожна Тлумацького району Івано-Франківської області, в сім'ї колгоспників. Коли їй не виповнилося ще й року, захворіла на грип. А яке ж було лікування в селі, та ще й високогірному? Без належної допомоги хвороба дала ускладнення, і дівчинка почала втрачати слух. Але в родині це помітили лише тоді, коли Марійці виповнилося 4 роки. В облікарні поставили діагноз — двосторонній неврит слухових нервів. Та вчитися її батьки відвели в масову школу в рідному селі, куди вона ходила 4 роки. І хоча вони бачили, як важко Марійці опановувати шкільні завдання серед чуючих дітей, але не погоджувались перевести її до спецшколи. І лише через 4 роки, під натиском учителів школи, врешті-решт мати дала згоду відправити Марію вчитися до Чернівецької спецшколи-інтернату для слабочуючих дітей. Тут Марія наче «народилася» вдруге. Серед «своїх» — таких же слабочуючих дітей — вона почувалася вільно, вчилася залюбки, легко запам'ятовувала уроки, допомагала відстаючим. А у вільний час брала участь у гуртках художньої самодіяльності, де танцювала, співала пісні жестами, читала вірші, а також допомагала в спальнях, їдальні та на присадибній ділянці. Окрім цього, вчилася шити в шкільній майстерні.

Час спливав швидко. В 1970 році Марія закінчила 10 класів з похвальною грамотою, і поступила навчатися до технічного училища № 2 Івано-Франківської фабрики індошви́ву та ремонту одягу. Тут навчалася два роки, а потім до 1975 року працювала в ательє мод швачкою 5 розряду жіночого та дитячого одягу.

На той час в ательє працювало три глухі жінки, які запропонували Марії відвідати Івано-Франківський будинок культури УТОГ.

На вродливу, тендітну та грамотну дівчину звернули увагу в Будинку культури. А невдовзі в ательє мод завітали художній керівник — нечуюча Ольга Дмитрівна Бабинова і директор БК УТОГ Ольга Дмитрівна Фуга, і умовили Марію брати участь у художній самодіяльності. А от мама, навпаки, заборонила доньці зв'язуватись з глухими. Але Марія серед них почувалася легко, вже добре засвоїла жестову мову і всім єством усвідомлювала, що тут їй відкрита дорога в майбутнє.

У 1975 році вона перейшла працювати на Івано-Франківське УВП УТОГ. Спочатку працювала швачкою-мотористкою, але коли майстер побачила, що Марія добре знає швейну справу, її перевели контролером ВТК закрійного цеху, а потім — лекальщиком.

Тут на красуню Марію «положив око» механік УВП, випускник Київського технікуму легкої промисловості Василь Пашник. У 1976 році молода красива пара створила сім'ю. А невдовзі Марія подарувала чоловікові двох синів — Василя та Петра.

У 1988 році голова Івано-Франківського облвідділу УТОГ Раїса Павлівна Дубинська запросила Марію Максимівну працювати в БК УТОГ завідуючою постановочною частиною Народного самодіяльного театру. За роботу вона взялась уміло, вносила пропозиції при підготовці нових вистав. А головне — залучала нечуючу молодь та старше покоління до художньої самодіяльності.

Потім працювала бібліотекарем, художнім керівником Будинку культури, головою Івано-Франківської територіальної організації УТОГ. Тож Марія Максимівна знайома з роботою всіх посад в облорганізації. Сама брала участь у художній самодіяльності, виїжджала в міста та села з концертними програмами, виступала на обласних та республіканських конкурсах оглядах художньої самодіяльності, за що неодноразово нагороджувалась грамотами та дипломами.

А ще глухі йшли до Марії Максимівни за порадою, ділилися

своєю радістю та горем. Вона нікому не відмовляла, всіх підтримувала і словом, і ділом.

У 1988 році Центральне правління Українського товариства глухих, за домовленістю з ректоратом Київського державного інституту культури ім. А. Корнійчука (з 1999 року — Київський національний університет культури та мистецтва), вперше організувало на заочному відділенні навчання групи глухих членів УТОГ, з метою отримання ними вищої освіти за спеціальністю «Культурно-просвітня робота». Марія Максимівна успішно склала вступні іспити і стала студенткою. І хоча важко доводилось, адже ще була сім'я, робота, часті відрядження, та навчалася вона з великим захопленням. У 1993 році закінчила інститут і отримала диплом.

А в цей час колишній голова облорганізації Зіновій Миколайович Гуменюк подав заяву про звільнення його з посади у зв'язку з переходом на роботу заступником директора Івано-Франківського УВП УТОГ.

Президія облорганізації та Центральне правління УТОГ висунули кандидатуру Марії Максимівни Пашник, а 29 серпня 1993 року, на ХІХ позачерговій звітно-виборчій конференції, делегати обрали її керівником Івано-Франківської обласної організації УТОГ.

Важко було, але... не святі горшки ліплять. Перше питання: де взяти гроші, щоб забезпечити виконання обласною організацією статутних завдань, надати всебічну допомогу нечуючим членам Товариства, не залишити працівників облорганізації без зарплати, забезпечити утримання приміщень Будинку культури та територіальних організацій в належному стані. Необхідно було, як кажуть, «перебудуватися», переходити на нові методи і форми роботи. Але як це робити, ніхто не знав і не міг підказати. Так і набивала Марія Максимівна «гулі» попервах, але хто шукає — той знаходить. Почалася нелегка робота з пошуку спонсорів, налагоджен-

ня контактів з міською владою, здачі деяких приміщень Будинку культури в оренду — так, щоб не завдати шкоди роботі з нечуючими.

Завдяки цьому колектив облорганізації не мав проблем з заробітною платою, котра навіть у найскрутніші часи виплачувалася вчасно. Як це було складно, знає лише Марія Максимівна.

За клопотанням М.М. Пашник, міська влада допомогла безкоштовно зробити ремонт фасаду БК та приміщень ТО УТОГ. Нечуючим області видавались безкоштовно слухові апарати, мобільні телефони, факси. Постійно надавалась гуманітарна допомога.

Дбає Марія Максимівна й про потреби та запити ветеранів УТОГ. Вона з повагою ставиться до них, знаходить час для зустрічі, проведення бесід та вечорів. При необхідності знаходить кошти для надання матеріальної допомоги потребуючим та ювілярам. Має хороші ділові контакти з головою облради ветеранів — Марією Миколаївною Чиж.

Окрім того, Марія Максимівна добра господиня, вміє гарно приймати гостей. Коли в 1998 році В.І. Семенова — колишня голова Ради голів облорганізацій, вперше приїхала до Івано-Франківська, вона скрупульозно ознайомила її з роботою Івано-Франківської облорганізації, УВП, гуртожитком, БК УТОГ. Організувала екскурсію до перлин свого краю — Яремчі, Ворохти, Буковеля. А як уміло, з великим досвідом та милосердям, вона турбувалась про хвору Семенову в Одесі в 2006 році! Робила їй масажі й від дотику її рук Валентині Іванівні ставало значно краще.

І які б негаразди не турбували, які б проблеми не стояли перед облорганізацією, Марія Максимівна завжди врівноважена, лагідна, ввічлива з людьми, особливо з нечуючими, переймається їхніми турботами та проблемами. Тож члени УТОГ області в її особі мають надійного захисника їх інтересів. Як

керівник, вона завжди енергійна та ініціативна, вимоглива до себе та своїх підлеглих.

За сумлінну, багаторічну та добросовісну працю вона неодноразово нагороджувалася грамотами президії ЦП УТОГ і облдержадміністрації м. Івано-Франківська. У 2001 році Марії Максимівні присвоєно звання «Кращий роботодавець 2000 року». А за активну громадську діяльність та вагомий особистий внесок у справу слухової та соціальної реабілітації інвалідів зі слуху, високий професіоналізм вона у 2003 році удостоєна звання «Відмінник Українського товариства глухих». У 2008 році Указом Президента України В. Ющенка вона нагороджена орденом «За заслуги» III ступеня, а в 2009 році президія ЦП УТОГ нагородила її знаком «За заслуги».

Ось така вона — чудова жінка й надійний керівник.

Київська область

Татьяна ЛАПИЕВА

Жизнь прожить — не поле перейти

И.Б. Гольденберг.

Забегаая вперед, можно смело сказать, что этот человек внес весомый вклад в становление и развитие экономики и производства УТОГ.

Вся его жизнь, начиная с послевоенного времени, была крепкими узлами связана с предприятием, на котором работали неслышащие инвалиды. Казалось, он и не представлял для себя другой судьбы. И его путь оборвался тут же, на рабочем месте, в расцвете творческих сил и энтузиазма...

Иосиф Бенционович Гольденберг родился в г. Запорожье в 1915 году.

Время это было сложное, предгрозовое, и жизнь у семьи Гольденбергов, состоявшей из 6 человек, тоже была нелегкая — в постоянной нужде и лишениях.

Отец вынужден был с раннего утра до позднего вечера работать, чтобы прокормить семью. Тяжелый, порой непосильный труд маляра отрицательно сказался на его здоровье — он заболел и умер, когда Иосифу исполнилось всего четыре года.

Мать, не имея никакой материальной поддержки, в отчаянии решила на переезд в Харьков, поближе к своим родственникам.

Но послереволюционный Харьков не оправдал ее надежд. Жизнь все никак не налаживалась, и дети росли в преж-

ней нужде. Из-за того, что семья еле сводила концы с концами, Иосиф вынужден был оставить школу, хотя учился легко и успешно. Так в 13 лет Иосиф начал самостоятельно зарабатывать себе на хлеб. Сначала работал учетчиком на ХЭМЗ, затем — электросварщиком, но при этом продолжал учебу в школе рабочей молодежи, где и получил среднее образование.

Активного, принимающего участие во всех молодежных мероприятиях парня, заметили лидеры комсомольского движения, и в 1935 году его пригласили на административно-хозяйственную работу в Киев, в райком комсомола. Здесь Иосиф показывает способности хорошего организатора и быстро начинает продвигаться вверх по служебной лестнице.

В 1941 году Гольденберга посылают во Львов, на предприятие для глухих, но поработать там помешала война.

Иосиф вступает в ряды Красной Армии и уходит на фронт. Трижды был ранен, получил тяжелую контузию. За мужество, проявленное в боях с врагом, Гольденберг награжден медалями «За оборону Сталинграда», «За победу над Германией» и орденом Великой Отечественной войны.

Еще какое-то время после окончания войны ему пришлось долечиваться в госпитале. Затем он получил увольнение из рядов Красной Армии и вернулся в Киев на работу в райком ЛКСМ. И там, учитывая его огромные потенциальные возможности и уже имеющийся, хотя и незначительный, опыт по работе с глухими инвалидами, принимают решение направить руководителем предприятия, принадлежащего Украинскому обществу глухих. Таким образом И.Б. Гольденберг становится директором УПМК № 2 — так тогда называлось предприятие глухих. Хозяйство ему досталось довольно убогое, но практичный Гольденберг берется за работу, как говорится, засучив рукава, и в его умелых руках, да со светлой головой, работа налаживается, предприятие буквально на глазах преображается.

Гольденберг прекрасно понимал сложность стоявшей перед ним задачи — не только поднять производство, но и сплотить рабочий коллектив, который состоял в основном из инвалидов и, наконец, обеспечить глухих стабильной работой.

Приступив к своим обязанностям, он начинает в первую очередь интересоваться потребительским спросом, чтобы определиться с выпуском продукции и ее последующим сбытом.

Иосифу Бенционовичу удастся полностью осуществить поставленные задачи, и даже больше — подобрать инициативную группу людей, в которую входили и грамотные неслышащие, такие, как И.Т. Криволапов, которые помогали новому директору «слепить» ядро лидеров, внедряющих в производство все новое. Стремясь в короткий срок вывести предприятие глухих из застоя, новый директор рискнул пойти вразрез с некоторыми постановлениями и указаниями ЦП УТОГ. Он набрал инженерно-технический персонал из слышащих (учитывая те обстоятельства, что таковых из числа неслышащих на тот период не было), с их помощью оснастил производственные площади новейшим оборудованием, увеличивая таким образом производственную мощность и улучшая качество выпускаемой продукции.

Конечно, ЦП УТОГ не одобряло смелые начинания директора, из-за которых произошло увеличение штата инженерно-технических работников и образовался перерасход фонда заработной платы. Гольденбергу объявили выговор, но упрямый директор продолжал действовать по-своему, и таким образом вывел предприятие в одно из лучших.

Авторитет Гольденберга стремительно рос, он расширял производство, менял профиль выпускаемой продукции согласно потребительскому рынку, при нем возводились новые корпуса комбината по ул. Шахтерской. Осваивались новые гальвано-покрытия «кристаллит», технология сборки крова-

ти без литья, выпуск люстр, торшеров, которые пользовались большим спросом у населения.

В 1963 году УПК переименовывается в Учебно-производственное предприятие УТОГ № 2.

В 1969 году здесь создается своя лаборатория, и предприятие начинает выпуск сурдотехники для спецшкол-интернатов «Звук-12», а также приборы «Сигнал», будильники и другую технику для глухих. Получая неплохую прибыль, предприятие заканчивает строительство ведомственного общежития.

Иосиф Бенционович за короткий срок не только восстановил предприятие, но и создал дружный, сплоченный коллектив. Рабочий день директора начинался с обхода всех цехов, разговора с рабочими — таким образом он вникал в курс всех проблем глухих и прикладывал все усилия, чтобы помочь нуждающимся. Много внимания уделял директор бытовому обеспечению своих подчиненных, охране труда на рабочем месте.

Благодаря Гольденбергу некоторые рабочие из числа глухих направлялись на дальнейшую учебу и курсы повышения квалификации, что впоследствии дало им возможность продвинуться в мастера, начальники цехов, переходить в бухгалтерию и т.д. Постоянно пополнялись кадры из числа глухих, инвалиды получали жилье. При Иосифе Бенционовиче предприятие всегда работало стабильно.

Гольденберг пользовался большим авторитетом не только у себя на УПП № 2, но и в ЦП УТОГ. Иосиф Бенционович был председателем Совета директоров, с 1949 года он — неизменный член правления ЦП УТОГ, член президиума и правления Киевской областной организации УТОГ.

За свой труд Гольденберг не раз награждался грамотами, ценными подарками и денежными премиями.

Иосиф Бенционович ушел из жизни рано, но успел сделать очень много.

Он был другом глухих людей

*«И когда меня уже не будет,
Я подам вам руку через года...
...Отдаю Вам сердце свое, люди,
Не стремясь остаться навсегда».*

Г. ШВЕЦ.

И.И. Котов.

Есть личности, которые тихо, спокойно делают свои дела, разговаривают тоже тихо, свои приказы излагают в форме просьбы, на сцену поднимаются изредка, но в итоге дела говорят за них, а память людская воздает им благодарную хвалу.

К таким людям относится Почетный член УТОГ Иван Иовлевич Котов, возглавлявший Белоцерковское УПП УТОГ в 1949–1977 годах.

Родился Иван Иовлевич 16 января 1916 года в селе Ошостка Опочецкого района Псковской области (Россия), в семье крестьянина-бедняка.

В 1929 году семья переехала в с. Бутаны Иркутской области, где Иван в 1934 году окончил неполную среднюю школу.

Трудовую деятельность начал в 18 лет бондарем в промартели в Иркутской области, а в 1936 году был направлен на курсы председателей промколхозов в г. Иркутск. После окончания учебы работал председателем промколхоза. В 1937 году был призван в ряды Красной Армии. В начале Великой Отечественной войны ушел на фронт, в 1943 году был тяжело ра-

нен и направлен в госпиталь на излечение. За участие в боях Иван Иовлевич был награжден орденом Красной Звезды и медалями. В 1945 году демобилизовался как инвалид войны и переехал на постоянное место жительства в город Белая Церковь, где окончил вечернюю среднюю школу и областную партшколу при Киевском обкоме КП Украины, а затем работал инструктором Белоцерковского горкома партии.

В конце 1949 года, по рекомендации Белоцерковского городского комитета КП Украины, Котов был принят на должность директора Белоцерковского учебно-производственного комбината № 4 УТОГ.

Предприятие в это время находилось в полуподвальных непригодных помещениях, разбросанных по городу. Выпускаемая продукция была разнопрофильной. Глухие работали в сапожной мастерской, осуществляли массовый и индивидуальный пошив одежды, пошив головных уборов. В составе УПК действовали также парикмахерская, художественная мастерская и фотомастерская, жестяной цех.

Руководить разбросанными цехами было очень трудно, и вскоре, во многом благодаря стараниям Котова, производство было сосредоточено в двух небольших зданиях довоенной постройки по улице Б. Хмельницкого, 8.

Директор, в первую очередь, разместил производство, а затем занялся его специализацией. По согласованию с Киевским облотделом УТОГ, который в то время возглавлял Иван Терентьевич Криволапов, комбинат начал специализироваться на выпуске швейных изделий, все остальные направления были ликвидированы.

Следующим важным этапом в деятельности Котова стало обеспечение инвалидов жильем. В 1951 году было заложено строительство общежития по ул. Урицкого, 11, и уже через два года это общежитие на 80 койко-мест было заселено.

На первом этаже этого здания был размещен Дом культуры на 100 посадочных мест.

Год за годом предприятие росло, увеличивались его производственные мощности. Здесь же, по ул. Урицкого, 11, в 1959 году был построен и введен в эксплуатацию первый производственный корпус, где было установлено 80 единиц нового швейного оборудования в два конвейерных потока. На этой же площади в 1975 году построен производственный корпус № 2.

На предприятии ежегодно проводилось производственное обучение глухих по таким специальностям как швеи, мастера индпошива и механики. Число работающих возросло до 180 человек, в т. ч. 75 % составляли инвалиды по слуху.

В 1964 году комбинат был переименован в учебно-производственное предприятие УТОГ, которое начало специализироваться на плановом выпуске спецодежды. К этому году выпуск товарной продукции, по сравнению с 1950 годом, увеличился в 12 раз.

Директор предприятия заботился не только о производстве. Он не оставлял без внимания вопросы быта и жилищного строительства. Предприятие построило два жилых дома на 48 квартир, кроме того, ежегодно его работники получали по несколько квартир по долевному участию.

За годы работы И.И. Котова в должности директора, Белоцерковское УПП УТОГ из полукустарного маломощного предприятия, разбросанного по подвалам города, превратилось в одно из передовых швейных предприятий системы УТОГ.

Иван Иовлевич по натуре был добрым, мягким и очень чутким человеком. Несмотря на это, он сумел в короткий срок создать сплоченный работоспособный коллектив, который успешно решал производственные задачи, ежегодно выполнял и перевыполнял плановые задания и выпускал

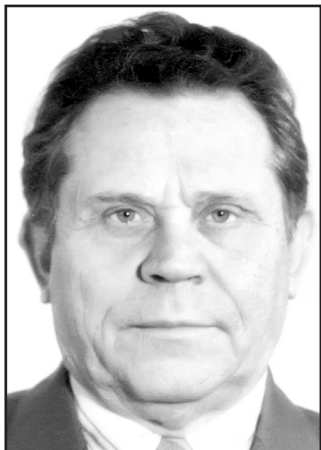
продукцию, не имевшую рекламаций. За самоотверженный труд И.И. Котов был награжден орденом Трудового Красного Знамени, медалями «За доблестный труд», «Ветеран труда» и многими почетными грамотами президиума ЦП УТОГ и президиума УРК профсоюза. Ему присвоено наивысшее звание нашего Общества — «Почетный член УТОГ».

28 лет отдал И.И. Котов Обществу глухих.

Однако с возрастом все чаще давали себя знать старые раны. Иван Иовлевич с трудом ходил, часто болел. На заслуженный отдых он ушел в июле 1977 года. Проводить его на пенсию пришли практически все работники предприятия. На вечере присутствовали: А.Ф. Семко — председатель ЦП УТОГ, А.М. Мережко — председатель Киевского облотдела УТОГ (с 1976 по 1985 год), И.Т. Криволапов — председатель Киевского облотдела УТОГ (с 1935 по 1961 год). Но и после выхода на пенсию Иван Иовлевич продолжал проводить воспитательную работу среди глухих предприятия и г. Белая Церковь. Все годы работы он был членом пленума и президиума Киевской областной организации УТОГ. Не забывал предприятие, интересовался его производственной деятельностью, жизнью коллектива.

В 1989 году коллектив УПП проводил его в последний путь. С той поры, как перестало биться сердце этого замечательного человека, настоящего друга неслышащих инвалидов, прошло уже немало времени, но и сегодня старые работники предприятия часто добрым словом вспоминают Ивана Иовлевича Котова.

Директор «Контакта»

П.М. Меркатун.

Имя П.М. Меркатуна известно многим членам Общества. Что же касается Киева, то вряд ли найдется хоть один член организации УТОГ, кто не знал или хотя бы не слышал о нем. К сожалению, говорим в прошедшем времени, ведь вот уже много лет Петра Марковича нет с нами.

Я не имел возможности быть лично знакомым с П.М. Меркатуном. Судьба распорядилась так, что первым газетным материалом, с которым мне пришлось столкнуться в редакции, был некролог памяти Петра Марковича...

Создание завода

П.М. Меркатун занимает особое место в истории и судьбе Киевского опытно-производственного объединения «Контакт». И не только потому, что был его бессменным директором более 28 лет (на заводе были инженеры и рабочие, пришедшие в КОПО «Контакт», к Петру Марковичу, еще молодыми специалистами и ушедшие на пенсию при нем же), фактически он создал объединение.

Конечно, начинался «Контакт» далеко не с нуля. Его нынешняя площадка находится на территории бывшего УПП-2 (которое Петр Маркович, собственно, возглавлял до укрупнения предприятия). В объединении есть еще рабочие, которые

помнят и И.Б. Гольденберга — достойного предшественника Петра Марковича. Но заслуга того, что «Контакт» существует в своем нынешнем виде (а до недавнего времени он включал в себя и производственные площади нынешнего СПКТБ УТОГ), в значительной степени принадлежит Петру Марковичу и его команде.

К началу 90-х годов это было мощнейшее в УТОГ предприятие. Ведь по производственной мощности, технической оснащенности и числу рабочих, приближавшемуся к 1300 человек, «Контакт» был довольно крупным даже по масштабам «здоровой» советской экономики.

Хороший хозяйственник имеет нечто общее со скульптором или художником. Он имеет возможность оставить о себе особенную память, след, который можно увидеть, потрогать руками. И, в отличие от скульптур и полотен, это наследство будет помогать людям выжить. Для Петра Марковича таким памятником стали новые корпуса его предприятия.

Директор строил не только цеха (их, кстати, было введено в 70–80 годы два: сборочный (главное здание предприятия) и очистных сооружений; был также полностью реконструирован гальванический цех). На предприятии была сооружена отличная столовая на 90 мест, помещения для целого ряда вспомогательных служб. Уже существовавшие здания, равно как и оборудование предприятия, также подверглись коренному обновлению. Можно сказать, что сейчас почти все на КОПО работают «под крышей», созданной под заботливым руководством Петра Марковича. Пригодилось даже бомбоубежище, построенное, по требованию органов гражданской обороны, на рубеже 70-х и 80-х годов. В тяжелые зимы последних лет, когда приходилось экономить даже на тепле, оно было использовано под рабочие места административного и экономического персонала объединения. Воистину директор умел поставить на службу кол-

лективу даже средства, безнадежно, казалось, выброшенные на ветер!

Человек больших решений

Настоящий руководитель проявляет себя обычно в тяжелых решениях. Многие специалисты способны, имея нужное образование и опыт, руководить даже крупным предприятием. Делать это в ответственные моменты, когда от принимаемого решения зависит судьба многих людей на годы вперед, дано лишь избранным.

П.М. Меркатун был именно таким. Леонид Игоревич Селезненко, возглавивший предприятие после кончины Петра Марковича, и проработавший с ним на самых разных должностях, от мастера до заместителя директора по производству и главного инженера, бывший одно время начальником отдела кадров КОПО «Контакт», вспоминает, что Петр Маркович обладал своего рода «хозяйственным глазомером». Эта практическая интуиция, возникающая на основе не сиюминутного озарения, а глубокого знания жизни предприятия и не только предприятия, удачно сочетавшаяся с огромной, непреклонной, но притом — созидающей волей, всегда помогала директору в трудные минуты. Помогала лучше иных, даже самых квалифицированных, расчетов.

А тяжелых решений в директорской карьере Петра Марковича было немало. Далеко не всегда он мог рассчитывать на понимание и поддержку. И тогда он следовал старому правилу курсантов-кадетов (дореволюционных суворовцев): «И один в поле воин!»

Уже первое крупное решение П.М. Меркатуна: о внедрении в производство на тогда еще Киевском УПП № 2 нового изделия — станочного реле РПУ-2, вместо примитивной, устаревшей даже для тех лет продукции, вызвало настоящую бурю.

Молодого (чуть больше сорока) директора считали безумцем. Почти никто не верил, что инвалиды, к тому же глухие, могут освоить изделие, внедрение которого успешно провалили несколько первоклассных машиностроительных заводов.

И они смогли! Большая часть команды старого директора, люди далеко не безграмотные и отнюдь не бесхарактерные, тогда не посчитала возможным даже работать вместе с Петром Марковичем. Однако, опираясь на нескольких специалистов (и, в первую очередь, главного инженера — Анатолия Александровича Смурского), пришедших с ним с Киевского завода «Торгмаш», партийной организацией которой он руководил много лет, и молодых мастеров и инженеров самого предприятия глухих, директор доказал несостоятельность пренебрежительного подхода к профессиональным возможностям инвалидов по слуху.

Уже к 1979 году КОПО «Контакт» не только больше чем на половину покрывало потребности всего огромного Союза в РПУ-2, но и передавало технологию другим предприятиям! А сколько усилий у Меркатуна ушло на то, чтобы убедить-таки колеблющихся, отказаться от приевшейся несолидной вывески «УПП» и дать объединению настоящий «фирменный» имидж (образ), соответствовавший его званию «предприятия высокого качества» (да, такие были не так давно...)!

Здесь мы не можем подробно рассказать обо всех переломных для предприятия решениях Петра Марковича за долгие 28 лет его работы в системе УТОГ. Кавалер ордена «Знак Почета», Заслуженный работник промышленности Украины, наконец — Почетный член Общества, деятельным членом президиума которого он был с 1976 года — все это говорит само за себя. Остановимся еще лишь на одном важном решении, ставшем последним в жизни Петра Марковича.

С 1992 года для завода начались тяжелые времена. Положение усугубилось три года спустя, после провала государ-

ственной программы выпуска малолитражного автомобиля, в которой участвовал и «Контакт». Петр Маркович неоднократно повторял после, что его самой крупной ошибкой за годы директорства было решение поверить тогда государству. Завод изнемогал под бременем долгов, а отопительный сезон стоил 300 тыс. грн. (даже сейчас это полутораговая (!) прибыль предприятия). И П.М. Меркатун принял решение: отказаться от услуг «коммунальщиков» и создать автономную систему теплоснабжения. Конечно, она и усложнила работу, и ухудшила условия труда. Но завод был спасен от банкротства, а его рабочие — от безработицы.

Он был мудрым человеком и не ждал благодарности. Когда приходится «резать по живому» — благодарить не за что. Надо было просто еще раз взять ответственность на себя. И он взял. Предприятие было спасено. А слава, добрая и недобрая, она ведь переменчива.

Интересно, сколько руководителей решились бы поступить так на склоне жизни и карьеры?

Личность

Все же служебное наследие далеко не дает полного представления о внутреннем облике человека. Талант и высокие душевные качества не всегда идут рядом. Даже гений и злодейство четко не совместимы лишь в художественной литературе. А тут обычные (хотя и незаурядные), невыдуманные люди. Они могут быть превосходными хозяйственниками и посредственными людьми. А могут — ярчайшими, неординарными личностями, неспособными, притом, командовать даже бригадой грузчиков. Но чаще всего человек стоит где-то посередине этих крайностей. Может, чуть-чуть ближе к одной из них.

Конечно все, что читатели встретят в этом разделе, очень

субъективно. Даже субъективно вдвойне — ведь мой рассказ о чертах характера Петра Марковича ни что иное как личные впечатления от столь же личных впечатлений других людей (правда, годами, даже десятилетиями с ним работавших). К тому же душу при помощи «статистического анализа данных» не опишешь.

Мне довелось общаться со старыми рабочими. Трое из семерых моих собеседников пришли на предприятие еще в середине 60-х годов. Каждый из них видел трех директоров и две исторические эпохи... Остальные (включая Леонида Игоревича Селезненко) тоже отдали предприятию по 20—30 лет.

У каждого из этих людей я спрашивал: какая черта характера Петра Марковича Меркатуна больше всего бросалась в глаза, сильнее им запомнилась. И мне отвечали почти одинаково: огромная воля, твердость, даже жесткость. Как руководитель он был непреклонен и даже беспощаден. Не был уверен в своей непогрешимости, критику воспринимал, хотя и не очень легко (хотя кто ее, на самом деле, любит), но расхлябанности, некомпетентности в деле не прощал ни малейшей. Мог «войти в положение» по личным вопросам, но по производственным — никогда. Он был руководителем старой школы — настоящей, закаленной, — 40-х, 50-х, отчасти 60-х годов.

Смотрел он очень далеко. Людей себе выбирал быстро, но потом долго «гонял» их, «лепил руководителя». Но его служебные перемещения, охватившие почти весь спектр работы завода, вряд ли были случайностью. Думаю, что Петр Маркович много лет назад задумался о своем преемнике...

Мнения старых рабочих о П. М. Меркатуне разделились. Не все думают, что он был лучшим директором, чем, скажем, его предшественник.. Но все согласны, что для завода и для людей, на нем работавших, он сделал гораздо, гораздо больше. И так много Петру Марковичу удалось не только потому, что его директорство продолжалось 28 лет. Все думают, что он

был прирожденный директор. Именно Директор, с большой буквы. Его трудно было бы представить на посту заместителя по кадрам и воспитательной работе. Даже недостатки, которыми он обладал, органично вплетаются в этот образ. Петр Маркович был вспыльчив, и очень, но не только быстро отходил, а и всегда сохранял особую справедливость в решении любых вопросов, как деловых, так и личных.

Хорошо сказал Василий Григорьевич Ищенко, слесарь-инструментальщик, работающий на предприятии с 1963 года: «Работать с Меркатуном было нелегко, первое время даже тяжело, но всегда интересно. На его справедливость можно было рассчитывать в самой напряженной ситуации, как бы резок он порой ни был».

Есть английская поговорка, очень распространенная и далеко за пределами Британских островов: «О мертвых — либо хорошо, либо ничего». Как и всякой народной мудрости, ее справедливость сомнительна. Но даже если она верна «на все сто», о Петре Марковиче Меркатуне нет необходимости молчать. Он заслужил нечто большее, чем почести, — просто Память.

Вирішує тисячі проблем

*«...День встає, за нашими плечами,
Ми його турботами живем:
Робимо все власними руками,
І рішаєм тисячі проблем».*

Г. ШВЕЦЬ.

Л.М. Тюхта.

Людмила Миколаївна Тюхта — Почесний член УТОГ, Заслужений працівник промисловості України, одна з кращих директорів швейних підприємств Українського товариства глухих.

На цій посаді вона почала працювати з 1994 року, у самий розпал економічної кризи в країні, коли більшість підприємств були загнані у глухий кут. На пленумі ЦП УТОГ, коли Людмилу Миколаївну представляли як нового керівника Білоцерківського учбово-виробничого підприємства УТОГ (зараз — ВП «Весна»), багато хто дивився на неї з подивом, а дехто — і з жалем. Але з часом упевнилися, що ця тендітна жінка — «міцний горішок»: і виробництво добре знає, і добре орієнтується в сучасних непростих ринкових умовах.

Трудову діяльність розпочала у 1976 році майстром дільниці Львівського виробничого швейного об'єднання «Весна». На це підприємство вона прийшла після закінчення Хмельницького технологічного інституту побутового обслугову-

вання за спеціальністю «Технологія швейних виробів», а з наступного року перейшла на роботу на Білоцерківське УВП УТОГ, де пройшла хорошу школу виробника — працювала на посадах інженера відділу технічного контролю, інженера-технолога, інженера-економіста, головного інженера підприємства. Тож не дивно, що Людмила Миколаївна досягла високого професійного рівня з організації та планування швейного виробництва, бухгалтерського обліку та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Її керівниками були досвідчені директори: І.І. Котов, І.І. Проскура, А.М. Асріян. Їхній досвід вона брала на замітку, а помилки та упущення аналізувала, і це їй згодилося пізніше, коли сама стала керувати підприємством.

Але порівнювати сьогоднішні і тодішні умови праці — річ невдячна. Адже раніше основним критерієм та показником у роботі було своєчасне і якісне виконання плану, а за постачання тканини, пошук замовників та збут готової продукції турбувалось ЦП УТОГ.

Зовсім в інших умовах працювала і працює Людмила Миколаївна. Вона стала директором, коли почалися кризові явища в Україні і колишньому Союзі, а всі підприємства стояли на грані банкрутства.

Але ця тендітна, миловидна жінка з красивою усмішкою не впала у відчай, не склала руки, а почала енергійно шукати шляхи до виживання підприємства, до захисту та підтримки інвалідів зі слуху, які працюють на УВП УТОГ.

Людмила Миколаївна брала участь у всіх тендерах, які проводились в області та м. Києві, не відмовляла нікому в пошиві будь-якого одягу і в будь-якій кількості, перекваліфіковувала своїх робітників та службовців. Звичайно, не завжди все було добре і не завжди сяяла посмішка на її обличчі. Але у відчай вона не впадала, думала, шукала і завжди повторювала: «Безвихідної ситуації не буває». Це — її кредо життя.

А рано вранці, в будь-яку пору року, яка б не була за вікном погода — пробіжка по парку. Це заряд енергії та бадьорості на весь день.

По-спортивному струнка, модно і зі смаком одягнена, вона першою приходить на підприємство і «всевидящим оком» охоплює своє господарство, помічає недоліки та упущення вчорашнього дня. В такі хвилини її обличчя не усміхнене, а суворе і навіть жорстке. Вимоглива до себе, такого ж підходу вимагає і від своїх підлеглих.

Коли у 1994 році Людмилі Миколаївні запропонували працювати директором, вона одержала у спадок незакінчене будівництво нового виробничого корпусу, яке декілька років було «заморожене», до того ж, підприємство тоді працювало неритмічно, були проблеми з замовленнями. Але завдяки вимогливості Людмили Миколаївни, її конкретним діям, УВП поступово стало одним з кращих підприємств Товариства. Саме вона у 1987 році була автором проекту технічної реконструкції виробництва та впровадження агрегатно-групових потоків з виготовлення верхнього одягу, що забезпечило значне зростання продуктивності праці і поліпшення санітарно-гігієнічних умов на робочих місцях інвалідів зі слуху.

У складних умовах економічної кризи вона зуміла спрямувати колектив на виконання виробничих завдань, наполегливо проводила перепідготовку робітничих кадрів, завдяки чому підприємство пододало вкрай важкий час змін та вийшло на новий технологічний рівень. У результаті цього було створено нові дільниці з додатковими робочими місцями для інвалідів, а обсяги виробництва та реалізації продукції зросли більше ніж у 4 рази. Зараз усі цехи і служби повністю оснащені комп'ютерною технікою та іншими технічними засобами.

У 2000 році за власні кошти підприємства введено в експлуатацію дахову модульну котельню, завдяки чому витрати на опалення скоротились утричі, а через два роки на УВП упер-

ше в Товаристві впроваджено систему автоматизованої підготовки розкрою і конструювання виробів (САПР), що дозволило в декілька разів скоротити час на технологічну підготовку до запуску нових моделей виробів. Крім традиційного спецодягу, підприємство освоїло ще більше 40 найменувань швейної продукції. Проведено технічне переоснащення виробництва, побудовано нові виробничі приміщення. Зокрема, споруджено корпус гаражів з майстернями, фірмовий магазин.

Але Людмила Миколаївна не зупиняється на досягнутому, вона постійно в пошуках, дбає не тільки про сьогоднішній день підприємства, а й про його майбутнє.

Окрім основної роботи, вона бере активну участь у громадській діяльності: є членом президії Центрального правління УТОГ і президії Київської організації УТОГ, входить до Білоцерківської міської організації роботодавців і до президії Білоцерківської міської профспілки працівників комунального господарства.

Людмила Миколаївна, разом з Юрієм Петровичем Максименко та іншими керівниками УТОГ, рішуче і аргументовано відстоює інтереси Товариства. Багатьом запам'ятався її виступ на Всеукраїнських громадських слуханнях з питань списання позик, отриманих підприємствами УТОГ у Фонді соціального захисту для створення та збереження робочих місць для інвалідів зі слуху, а також з питань пенсійного забезпечення інвалідів III групи і нарахування їм пенсії по старості.

За вагомий особистий внесок у справу слухової, трудової, соціальної реабілітації інвалідів зі слуху та розвиток Товариства в цілому Людмила Миколаївна неодноразово нагороджувалась почесними грамотами президії ЦП УТОГ, відзнаками Міністерства праці та соціальної політики України, знаком «Відмінник УТОГ».

У 2007 році вона стала номінантом рейтингу «Золота фор-

туна», а в 2008 році нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня.

...А після напруженого робочого дня Людмила Миколаївна поспішає додому, в свою рідну «гавань», де чекають її рідні — мама Лідія Ільїнічна, чоловік Анатолій Ананьович, дочка та син. Тут відступають на задній план ті тисячі проблем, які вона вирішує на своїй нелегкій і відповідальній посаді, а найголовнішими стають інші питання, які доводиться щодня вирішувати кожній жінці, матері, дружині. А зранку — все спочатку: новий день приносить нові проблеми, які очікують свого вирішення. І немає сумніву, що їй усе вдасться.

Орбіта Михайла Левицького

М.М. Левицький.

Не легким було в сільського хлопчика Михайлика Левицького дитинство. Ще не стихло відгоміння воєнного лихоліття — жорстокої війни з фашистськими загарбниками. До всього ще й випали неврожайні 1948 — 1949 роки. Зазнав малий хлопець і голоду, і холоду.

А народився він 11 листопада 1949 року в селі Пироговичі Іванківського району, що на Київщині, в родині трудяг-колгоспників. Нестатки, які переживала сім'я, дуже позначилися на здоров'ї малюка: він ріс худеньким

і хворобливим.

1956 року Михайлик пішов до першого класу. Через часті нездужання важко давалося хлопчику навчання в школі. Проте вчителі й учні ставилися до нього із розумінням: допомагали надолужувати пропущене, щоб він не відстав у навчанні.

Так і вчився, переходячи з одного класу до наступного та набуваючи шкільних знань.

1965 року він закінчив Пирогівську восьмирічку і вимушений був заробляти в колгоспі трудовні на хліб насущний, аби допомагати родині.

Проте навчання не покинув — вчився заочно у школі робітничої молоді, як тоді було заведено для тих, хто рано пішов працювати.

Однак чимало сільських хлопців і дівчат прагнули вирватися з «колгоспного раю» в широкий світ, щоб одержати ви-

щу освіту і хорошу професію. Замислився над своєю долею і Михайло Левицький. Отож 1968 року, завершивши навчання в школі робітничої молоді, юнак подався до Іванкова і влаштувався різноробочим до ремонтно-будівельного управління. Там і заробітки були кращі, і трудовий стаж йшов. Працював і плекав мрію про вищу освіту. Але... якою ж підступною до людини буває примхлива доля! Взимку 1969 року Михайло Левицький тяжко захворів. Це не минулося для нього безслідно: двадцятирічний юнак повністю втратив слух. Можливо, до цього призвело важке дитинство, застудні хвороби вуха. Висновок лікарів був невтішний: неврит слухових нервів. Михайла визнали інвалідом III групи і, як непридатного за станом здоров'я, звільнили з роботи в ремонтно-будівельному управлінні.

Наче нікому й не було діла до глухого юнака, якого хвороба позбавила здоров'я, радості, зруйнувала його сокровенні мрії. Та Михайло не зламався — не таким був за вдачею і характером, бо ж звідав чимало лиха ще в дитинстві.

Хтось порадив йому звернутися для працевлаштування до Київського обласного відділу УТОГ. Спеціалісти цієї організації влітку 1969 року направили Михайла на Київське дослідно-виробниче підприємство «Контакт» УТОГ. Тут він спочатку працював пресувальником, згодом, завваживши старанність молодого робітника, його перевели контролером ВТК. У 1970 року він вступив на вечірнє відділення ПТУ по підготовці за своїм фахом, яке закінчив у 1971 році, отримавши кваліфікацію контролера-приймальника п'ятого розряду.

Принциповий, врівноважений і товариський, Михайло бере найактивнішу участь у громадському житті підприємства. Його обрали заступником комсорга, доручають керувати штабом «Комсомольського прожектора», профспілкова організація обирає його своїм профоргом. Таке визнання змушує Левицького систематично підвищувати свої знання. Він багато

читає, займається самоосвітою, а з 1971 по 1973 рік, без відриву від виробництва, навчається в Народному університеті технічного прогресу на інженерному відділенні машинобудівного факультету.

1974 року Михайла Левицького, як одного з кращих передовиків виробництва, направили на шестимісячні курси до Всесоюзного інституту стандартизації і метрології Держстандарту СРСР. 1979 року Михайло, керуючись правилом «Вік живи, вік учись», подав заяву на заочне відділення політехнікуму Ленінградського відновлювального центру Всеросійського товариства глухих за спеціальністю «Правознавство та облік у системі соціального забезпечення», яке з відзнакою закінчив у 1982 році з присвоєнням кваліфікації «юрист».

Як фахівця з юридичною освітою, його призначають на посаду інспектора відділу кадрів КДВО «Контакт». І тут Михайло не загордився, не зазнався — до своїх колег по підприємству він залишився таким же доступним і уважним.

1985 року на звітно-виборчій конференції Київської організації УТОГ М.М. Левицького одноголосно обирають на посаду голови. Таке довір'я окрило його. Проте він добре усвідомлював важливість цієї роботи і свою відповідальність.

Вийшовши на вищу орбіту у своїй трудовій діяльності, новий голова Київської організації УТОГ у повноті виявляє свої ділові якості — енергійний і ініціативний, він націлює підлеглих на впровадження у життя заходів з поліпшення обслуговування нечуючих киян і жителів столичної області, їх працевлаштування і підвищення професійного рівня. Під його керівництвом багато робиться для організації навчання спеціальних груп нечуючих студентів при навчальних закладах столиці.

Не забуває голова Київської організації і про забезпечення нечуючих членів УТОГ слуховими апаратами та іншою необхідною технікою, про організацію серед них культурно-

-масової та фізкультурно-спортивної роботи, а також дбає про їхнє дозвілля та оздоровлення. З цією метою він ініціював включення до спеціальної міської програми «Турбота» ряду заходів, спрямованих на надання суттєвої допомоги і підтримки глухим і слабочуючим жителям столиці, які дозволили значно поліпшити всебічну реабілітацію та соціальний захист інвалідів зі слуху. Такі ж заходи реалізуються і для жителів Київської області.

М.М. Левицький проводить активну громадську діяльність — є членом колегії Управління у справах жінок, інвалідів, ветеранів та пенсіонерів Київської міської державної адміністрації. Він неодноразово обирався заступником голови Координаційної ради громадських організацій у місті Києві.

Значні успіхи, яких досяг голова Київської організації УТОГ, сприяли зростанню його заслуженого авторитету та поваги не тільки серед нечуючих жителів Києва та області, а й серед членів Товариства в цілому. Протягом тривалого часу М.М. Левицький очолює Раду голів обласних організацій УТОГ.

Чимало зусиль доклав він для поліпшення матеріальної бази Київської організації УТОГ і отримання нею власного приміщення.

За багаторічну сумлінну працю в Українському товаристві глухих, активну життєву позицію по соціальному захисту інвалідів зі слуху, вагомий особистий внесок у розвиток інвалідного руху, його неодноразово нагороджували відзнаками Міністерства праці та соціальної політики України, Київської міської державної адміністрації, почесними грамотами президії ЦП УТОГ.

1998 року М.М. Левицького нагороджено знаком «Відмінник УТОГ», а 2003 року присвоєно звання «Почесний член УТОГ». 2001 та 2004 року, за вагомий внесок у реалізацію програм у благодійній акції «Зоря надії», його визнано пере-

можцем в номінації «Громадський діяч — за найбільший внесок в організацію та розбудову руху по захисту інвалідів».

З нагоди 75-річчя від дня заснування Українського товариства глухих Михайла Мусійовича нагороджено відомчою відзнакою «За заслуги». Має він і звання «Кращий голова обласної організації УТОГ».

Відзначено М.М. Левицького і дипломом Міжнародного академічного рейтингу популярності «Золота фортуна» та почесною відзнакою «Трудова слава».

2007 року йому було присвоєно почесне звання «Заслужений працівник соціальної сфери України».

М.М. Левицький має чимало публікацій в періодичній пресі з питань розвитку інвалідного руху та поліпшення соціального захисту нечуючих людей, а 2001 року, за його ініціативи, видано книгу про історію створення та діяльності Київської організації УТОГ за 80 років її існування — «След созидательных лет».

Михайло Мусійович і сьогодні сповнений кипучої енергії та молодечого завзяття — творити добро на благо нам, нечуючим, щоб життя наше було більш світлим і радісним.

Людина мистецтва

*«Під благовістям райдуги цієї
Стоїть він, сіроокий чоловік.
Яка йому хвала? Які його трофеї?
Мистецтво і життя.
Мистецтво і життя навек».*

М. БАЖАН.

В.М. Гончаренко.

Вперше я побачив його у квітні 1992 року, коли в службових справах зайшов одного разу до відділу культмасової роботи Центрального правління УТОГ. Там жваво обговорював якесь питання з працівниками відділу молодий худорлявий чоловік. Він спілкувався хорошою російською мовою, інколи кидав фразу-другу не менш досконалою українською, при цьому кожне речення дублював дактилем і жестами.

Я зацікавлено спостерігав за ходом бесіди, намагаючись здогадатись — хто цей чоловік? На сурдоперекладача не схожий — розмірковував я — та й саме питання не рівня сурдоперекладача. Може, якийсь начальник... Але ж начальники, якщо вони чуючі, жестовою мовою зазвичай не спілкуються.

Мені важко було судити, оскільки в ЦП я пропрацював лише декілька місяців і тільки звикав до нової для мене робочої обстановки та атмосфери, придивлявся до людей — одним словом, вживався в колектив.

Руки, жести і міміка незнайомця були, як мені тоді здавалося, природними, наче жестова мова була його повсякденною формою спілкування.

Я тихенько запитав одного з працівників відділу:

— Хто це?

— Директор Республіканського палацу культури УТОГ, — так само пошепки відповів він. А після короткої паузи додав: — Його прізвище — Гончаренко... Володимир Михайлович Гончаренко.

Пам'ятаю, як я тоді по-доброму позаздрив цьому незнайомцеві, який так вільно, так розкуто вів діалог з нечуючими людьми...

Я згадав цей давній, хоча, здавалося б, такий дріб'язковий випадок, аби показати читачеві, як відповідально поставився Володимир Михайлович до довіреної йому справи — керувати колективом, члени якого позбавлені можливості чути. Жестової мови до приходу в УТОГ він не знав, а вивчив її, вже ставши директором.

...Коли в свій час я працював у ЦП УТОГ інструктором оргвідділу і займався перекладом кореспонденції англійською мовою, наші шляхи інколи перетиналися. Адже час від часу зарубіжні організації глухих надсилали до нас в ЦП листи з проханням відрядити до них колектив театру «Райдуга», концерти якого користувалися (і зараз користуються) величезною популярністю. Отримавши такий лист, я телефонував Володимир Михайловичу й інформував його з цього питання. Зайве казати, що така інформація була йому приємною, оскільки по його голосу в слухавці я відчував, як поліпшується його настрій, як він жвавішає, а у голосі з'являються веселі нотки. І це не дивно, тому що у професійне зростання цього колективу Володимир Михайлович вклав багато сил.

Був період у житті цього театру, коли він стояв під загрозою розпаду і розпуску. Саме він, Володимир Михайлович, дирек-

тор Республіканського палацу культури ім. Луначарського, як тоді називався нинішній Культурний центр УТОГ, врятував театр від руйнування і зникнення, взявши його, з благословення Центрального правління, під своє крило. Незабаром під його керівництвом були проведені певні зміни, оновлено склад артистів, розроблена нова концепція діяльності, поліпшена якість репетицій тощо.

Любов до мистецтва, певно, є складовою його мислення, його ества. «Коли мені було десь років з п'ять, — пригадував він, — я настільки чутливо реагував на музику, що кожен раз, почувши її, починав пританцьовувати і підтанцьовувати, навіть якщо мелодія була сумна...».

Володимир Михайлович — дитина післявоєнних років. Народився він у місті Вознесенську на Миколаївщині. Його батько — Михайло Миколайович, за фахом учитель історії, пройшов усі страхіття та жахи Великої Вітчизняної. Мав якості лідера й талант організатора, тому йому було запропоновано посаду секретаря райкому партії з ідеологічної роботи. На цій посаді він пропрацював багато років.

Мати — Ганна Іванівна, вищої освіти не мала, але це не завадило їй бути доброю хазяйкою у своїй господі і виховувати своїх дітей. А було їх п'ятеро — чотири дівчинки і хлопчик, себто Володя. В сім'ї він був найменшим. Коли дітлахи підросли, мати пішла працювати кухаркою у дитсадок.

У шестирічному віці маленького Володю записали до хореографічного гуртка при міському Будинку піонерів, де він навчався мистецтву бальних танців.

Потім почалося навчання у загальноосвітній середній школі. Вчився він легко, без особливих зусиль вивчаючи як точні, так і гуманітарні науки. Безумовно, міг би стати висококваліфікованим інженером, агрономом, учителем, юристом чи ще будь-ким... Проте доля реалізовувала свою власну програму і розвивалася за своїм сценарієм. Маючи природний хист

та обдарування до танцювального мистецтва, освоївши основи бального танцю, випускник середньої школи Володя Гончаренко легко вступив до Миколаївського училища культури на хореографічне відділення. Після 4-річного навчання отримав диплом за фахом «Артист балету — керівник хореографічного колективу».

Далі працював керівником танцювального колективу Будинку культури Миколаївського суднобудівного заводу.

Молодий фахівець працював багато і натхненно — він намагався всі набуті в училищі знання реалізувати на практиці. Душа прагнула лету, його уяву полонили всілякі, інколи неймовірно фантастичні, оригінальні ідеї, які хотілося реалізувати, шліфувати до блиску, до сяйва. Він не прагнув слави, ніколи про це навіть не думав, а просто мріяв реалізувати своє бачення того, що його хвилювало. І в нього це виходило, складалося так, як він того хотів.

І хоч усе було добре, проте хотілося більшого. Є люди, котрі живуть і чинять за принципом: «Вік живи — вік навчайся». Володимир Михайлович — з цієї категорії. Навіть зараз, обіймаючи високу посаду директора Культурного центру УТОГ, при наявності перекладачів, він удосконалює свої знання жестової мови. «Тут, у Культурному центрі, є люди, в яких багато можна навчитися в цьому відношенні, — каже він. — Я, певно, відточуватиму майстерність володіння жестовою мовою все своє життя, — додає він. — І я до цього готовий, оскільки це потрібно мені, бо коли сам, без перекладача, розмовляю з нечуючою людиною, і ми при цьому дивимось один одному у вічі — я його краще і глибше розумію, по-справжньому переймаюсь його проблемами і турботами...»

Прагнення навчатися та удосконалювати і збагачувати свої знання притаманне Гончаренку в усьому. У нього два дипломи про вищу освіту. Другий диплом він отримав після подальшого навчання у Миколаївській філії Київського інституту

культури ім. О. Корнійчука (зараз — Київський національний університет культури та мистецтва), в якому він навчався режисерській майстерності.

Тож його другий фах — режисер театру. Термін «режисер» походить від латинського слова «rego», що означає «керую», «направляю». Скільки йому випало на віку зробити різних постановок, особливо під час роботи в Культурному центрі УТОГ!

До цього працював він на різних відповідальних посадах в Управлінні культури Києво-Святошинського райвиконкому та в Укрпрофраді.

До Українського товариства глухих Володимир Михайлович прийшов наприкінці 1990 року, коли йому запропонували посаду директора Республіканського палацу культури ім. Луначарського.

Оглянувши своє майбутнє господарство, після деяких роздумів, він прийняв пропозицію. І це незважаючи на те, що незадовго до цього тут сталася серйозна пожежа — у глядацькому залі вигоріла вся сцена, прогорів наскрізь дах будинку, і в нічний час через діру можна було бачити зоряне небо. І загалом уся організаційна та методична робота Палацу були у досить занедбаному стані. Незважаючи на це, Володимир Михайлович дав свою згоду приступити до нової роботи, бо, як він сам зазначав, «планував тут пропрацювати рік-півтора, бо хотілося допомогти нечуючим людям — проїнявся до них симпатією, співчуттям і розумінням їхніх проблем».

І ось зараз іде вже двадцять шостий рік, як Володимир Михайлович очолює робочий і творчий колективи Культурного центру, успішно справляється з обов'язками директора Центру і режисера театру міміки і жесту «Райдуга».

Один з працівників Культурного центру сказав про Гончаренка так: «Я давно працюю в КЦ і пережив кількох директорів. Володимир Михайлович з усіх — найкращий. Він та лю-

дина, яка, обіймаючи директорську посаду, знає, що їй слід чинити в тій чи іншій ситуації, як підійти до вирішення тієї чи іншої проблеми».

І це правда. До директора йдуть зі значними проблемами і з різними дрібницями — і він дає їм раду.

Володимир Михайлович завжди зібраний, зосереджений і цілеспрямований. Від нього ніколи не віє холодом чи байдужістю. Він завжди ввічливий та доброзичливий.

Але, крім вирішення безлічі господарських і технічних питань, Володимир Михайлович знаходить час і для творчості.

Варто назвати лише невелику кількість вистав, у яких він брав участь як режисер: «Концерт-ревю» (1998 р.), «Кохати час» (пісенний вернісаж, 1999 р.), «Шури-мури клоунів» (2000 р.), «Страсти-мордасти» (2003 р.), «Дюймовочка» (2004 р.), «Пригоди Амура» (2005 р.) тощо.

Принагідно слід зазначити, що Володимир Михайлович виступає як режисер не тільки у виставах театру «Райдуга». Його запрошують для постановки вистав при проведенні того чи іншого соціально-культурного заходу, наприклад, при підготовці проекту під назвою «День рідної мови».

Те, чого він досяг, не залишилося непоміченим і, відповідно, отримало свою оцінку. Його праця була певним чином оцінена владою — йому присвоєно звання «Заслужений працівник культури України». Від Київської міської державної адміністрації йому було вручено «Знак пошани», а Міністерство праці і соціальної політики України нагородило його медаллю «За вислугу». Наше Товариство відзначило сумлінну працю Володимира Михайловича високим званням «Почесний член УТОГ», він також є володарем інших відзнак і нагород.

Якщо вести рахунок кількості директорів столичного культурзакладу УТОГ, Володимир Михайлович іде в списку під номером 16, але є всі підстави символічно поставити його під номером 1.

Скромность украшает человека

Из биографии.

Родился Владимир Захарович Синельников 2 апреля 1948 года в г. Диксон Красноярского края. Через год семья переехала в г. Запорожье, где он в 1966 году окончил с золотой медалью среднюю школу, и в этом же году поступил учиться в Днепрпетровский химико-технологический институт.

В.З. Синельников.

В мае 1999 года на Киевском специальном проектно-конструкторско-технологическом бюро УТОГ произошла смена руководства — по просьбе коллектива предприятия новым директором был назначен Владимир Захарович Синельников. В то время СПКТБ переживало нелегкие времена и к концу 1998 года оказалось на грани банкротства. Все работники предприятия, в том числе и управленческий персонал, работали неполную рабочую неделю, коллектив полгода не получал зарплаты, образова-

лась значительная задолженность за коммунальные услуги, план по выпуску продукции не выполнялся.

Нелегко было при таких обстоятельствах взять на себя ответственность за судьбу предприятия и его коллектива. Владимир Захарович решился на этот шаг во многом потому, что СПКТБ не было для него чужим. Здесь он работал с 1971 года, получив направление после окончания Днепрпетровско-

го химико-технологического института. Тогда это было Киевское УПП № 1 УТОГ, его директором был Борис Иванович Глоба. На предприятии Владимир Захарович работал инженером-химиком, а затем — ведущим инженером по охране труда и технике безопасности, но в 1979 году по семейным обстоятельствам он ушел на другое место работы.

Однако связи с СПКТБ он не прерывал. Ведь первое место работы, как и первая любовь, — самое дорогое и запоминающееся на всю жизнь.

В 1995 году Владимир Захарович снова вернулся в УТОГ и по переводу был принят на должность ведущего инженера-технолога химии СПКТБ УТОГ. Спустя четыре года, после ухода бывшего директора, руководство ЦП УТОГ предложило Синельникову возглавить предприятие. Сначала он был исполняющим обязанности, а в июле 1999 года, на президиуме ЦП УТОГ, его утвердили директором.

С первого дня Владимир Захарович решительно взялся за внесение изменений в работу СПКТБ. Была пересмотрена структура управления предприятием, началось обновление ассортимента продукции, замена технологий, изучение рынка потребления и сбыта.

Спокойный, уравновешенный, скромный и даже чуть стеснительный, Синельников сумел мобилизовать весь коллектив на выполнение поставленной задачи: выведение предприятия из кризисного состояния.

За короткое время новый руководитель сумел ликвидировать долги по зарплате, чем вернул коллективу надежду на лучшее будущее. Из года в год улучшались показатели работы предприятия. Ежегодно наращивались объемы производства, обновлялся ассортимент выпускаемой продукции, были созданы цех нестандартизированного оборудования, печатный и швейный цехи. За счет многопрофильности производства оно держалось на плаву в самые трудные годы. На СПКТБ

были созданы дополнительные рабочие места для инвалидов. Маркетинговая служба предприятия вышла на рынок сбыта с новым ассортиментом продукции, пользующимся спросом у потребителей. Все это положительно повлияло на стабильность работы СПКТБ и его финансовое состояние. За последние годы предприятие пополнило основные средства производства более чем на 700 тыс. грн.

Во всех этих успехах — большая доля настойчивого и упорного труда директора, который постоянно думает о будущем предприятия, о его загрузке. Владимир Захарович никогда не повышает голос при разговоре со своими подчиненными, а решает все вопросы в спокойной доверительной обстановке. И люди всегда и во всем идут ему навстречу, так как знают, что он болеет душой за коллектив, за работающих в нем глухих инвалидов. Их удельный вес на СПКТБ УТОГ составлял 71,1 %.

Но не только производством был занят Синельников, большое внимание он уделял социальнобытовым вопросам. В годы его работы на СПКТБ была самая высокая заработная плата инвалидов, ежемесячно его работники получали премии, им выделялась материальная помощь на оздоровление. Не забывали и пенсионеров, ушедших на заслуженный отдых.

На предприятии заботились также о культурном досуге работников. Здесь много лет радовал своими выступлениями коллектив художественной самодеятельности, которым руководила заместитель директора по социальным вопросам и кадрам Г.С. Максименко.

Все эти вопросы — и производственные, и социальнобытовые — Владимир Захарович держал в поле зрения. Трудовой день директора был насыщен до предела решением множества важных вопросов. А дома у него — отличный тыл. Здесь он отдыхал душой.

Хоть и предпочитал Владимир Захарович скромно и спо-

койно делать свое дело, награды находили его. За отличную работу в 2001 году он был награжден знаком «Отличник УТОГ», многократно награждался почетными грамотами президиума ЦП УТОГ, наградами Министерства труда и социальной политики Украины, почетными грамотами Соломенской районной госадминистрации г. Киева.

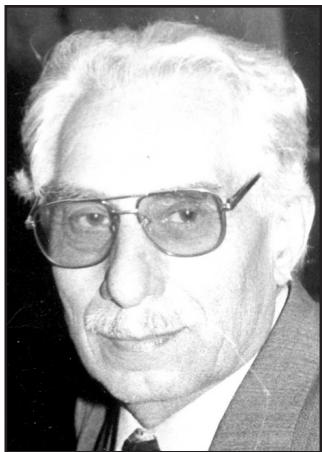
В 2002 и 2005 годах Синельников стал победителем конкурсов «Лучший работодатель года в УТОГ», в 2005 и 2006 годах удостоен звания «Лучший директор УТОГ». Ему вручена высокая государственная награда — орден «За заслуги» III степени.

На III пленуме ЦП УТОГ в 2008 году принято решение о присуждении Владимиру Захаровичу самого высокого звания Украинского общества глухих — «Почетный член УТОГ».

Сейчас он на заслуженном отдыхе, но и коллектив предприятия, и Общество глухих в целом помнят о своем директоре, так много сделавшем для его развития.

И дольше века длится миг

*«Первым делом,
первым делом – самолеты...»*

В.П. Овчаренко.

Эта песня была лейтмотивом всей жизни Виктора Павловича Овчаренко.

О самолетах он мечтал и грезил в детстве, в школе. И, заканчивая десятилетку в городе Шарк Волынской области, куда в 1947 году переехали родители, он уже видел себя на борту самолета, поднимавшегося в синеву неба, и мысленно кружил, кружил в этой синеве, выделявая сложные виражи и пируэты.

Его мечта сбылась, дав на миг ощутить счастье полета, счастье слушать все усиливающийся рев мотора, счастье подняться над облаками и ощутить себя птицей, — и вдруг все это оборвалось.

За миг счастья, за почти сбывшуюся мечту о полетах Виктор Овчаренко расплатился полной глухотой. Но и потом, оглохший, лежа на больничной койке в Военно-медицинской академии им. С. М. Кирова, сидя на лекциях в университетской аудитории, работая на предприятии, в ЦП УТОГ, доме отдыха и уже уйдя на заслуженный отдых, он оставался верен своей мечте — и в минуты забытья слышал рев мотора, ощущал невесомость при подъеме в высь, и опять кружил, кружил, кружил в сложных виражах, словно поднимаясь по спирали в Бесконечность... пока его что-то (или кто-то) не воз-

вращало к реальности. Так продолжалось целых полвека. Поистине — и дольше века длится миг!

Виктор Павлович родился 28 сентября 1932 года в станице Тацинской Ростовской области (Россия). С 1940 по 1947 год учился в Тацинской общеобразовательной школе, а с 1947 года его отца, Павла Илларионовича, перевели работать директором МТС в г. Шарк Волынской области, где Виктор в 1950 году закончил 10 классов средней школы. В этом же году поступил учиться в «заветное» авиационное училище ВВС в г. Даугавпилс Литовской ССР, которое закончил в 1952 году. С 1952 по 1957 год он — офицер Советской Армии, служба в ВВС наполняла его будни суровой романтикой.

В 1957 году во время полета случилась авария, самолет рухнул на землю, и Виктор Павлович был контужен, после чего полностью потерял слух.

Долгие 3 года находился на лечении, в том числе в Военно-медицинской академии им. С.М. Кирова, где ему предлагали сделать операцию. Однако его жена Аня и родители от операции отказались.

Потеря слуха явилась для него крушением всех надежд. Он просто не представлял своей жизни в дальнейшем — жизни без неба, без самолетов. Полностью замкнулся в себе, часами ни с кем не разговаривал, потерял веру во всех и во все. И, что самое худшее, веру в самого себя...

Но рядом была верная подруга — любящая жена Аня, которая не давала пасть духом, совсем потеряться в жизни. Она приняла его бремя на свои плечи, поддерживала морально, помогала искать пути к полноценной жизни.

Не зная, что в Украине есть Общество глухих, они направили письмо в Москву, в ВОГ — но ответ получили не из России, а из Ровенского межобластного отдела УТОГ с предложением выехать на работу в г. Стрый Львовской области директором Дома культуры УТОГ.

Виктор Павлович отказался от этой должности, так как понимал, что, будучи глухим и не зная жестовой речи, работать невозможно. Он так и написал в ЦП УТОГ, обосновывая свой отказ. Руководство ЦП УТОГ с пониманием отнеслось к его трудностям и направило на Курсовую базу для изучения дактиля и жестовой речи. Так он познакомился с грамотными глухими, которые в то время обучались там же и которые оказывали ему большую помощь в изучении жестовой речи. Это — Е.Ф. Заднепровская, П.И. Тимаков, С.П. Комиссарова и другие. Кстати, с Петром Тимаковым Виктор Павлович во время учебы проживал в одной комнате, арендованной ЦП УТОГ по ул. Горького.

Нелегко давалась ему жестовая речь — главным образом потому, что мучило сознание того, что он уже никогда не возьмет в руки штурвал управления самолетом и не услышит рев мотора, а воспоминания ежеминутно уводили его в прошлое. Но рядом были друзья, которые возвращали его к жизни «здесь и сейчас».

После окончания Курсовой базы Виктор Павлович работал мастером на КОПО «Контакт» УТОГ, а в 1965 году поступил учиться в Киевский государственный университет им. Т.Г. Шевченко, который, с помощью опять-таки своей жены Ани, закончил в 1970 году. Трудные это были годы: работа, учеба, проживание по чужим углам, в общежитиях. Но они все преодолели.

В 1970 году Виктор Павлович перешел работать в аппарат ЦП УТОГ — вначале инструктором орготдела, а потом старшим инженером-экономистом планово-экономического отдела. А с 1977 года он назначен заместителем начальника этого отдела.

После увольнения одного за другим нескольких директоров дома отдыха «Сосновый бор», с 1 сентября 1983 года ЦП УТОГ утвердило в этой должности Виктора Павловича, а в

1987 году коллектив предприятия КОПО «Контакт» УТОГ, помня его мастером цеха, избрал заместителем директора по учебно-воспитательной работе. В этой должности он работал до 1994 года.

С мая 1994 года Виктор Павлович снова возглавил созданный на базе дома отдыха «Сосновый бор» Учебно-восстановительный центр УТОГ, где работал до июля 2000 года, после чего ушел на заслуженный отдых.

Он долгие годы избирался членом правления ЦП УТОГ, членом правления и членом президиума Киевской областной организации УТОГ, занесен в Книгу почета Киевской организации УТОГ, был председателем первичной организации ЦП УТОГ и КОПО «Контакт». Делегат X, XI, XII съездов УТОГ. По достоинству оценен вклад В.П. Овчаренко в развитие и становление Украинского общества глухих — в 1994 году ему было присвоено звание «Почетный член УТОГ».

Сегодня Виктору Павловичу исполнилось 83 года, но старость ему неведома — ритм военной жизни остался в нем навсегда. Просыпаясь в 5 часов утра, он делает утреннюю пробежку, затем — холодный душ на свежем воздухе, причем в любое время года. Это дает ему заряд бодрости на весь день. И — на всю жизнь.

...А рядом с тобой, дорогой Виктор Павлович, — подруга всей твоей жизни, твоя Аня, такая же обаятельная и душевная, как и много лет назад. Думаю, что ты давно уже понял: хоть и в песне поется «первым делом, первым делом — самолеты, ну, а девушки, а девушки потом», на первом месте для тебя всегда была твоя жена — девушка твоей мечты.

Шлях до визнання

О.О. Трохимець.

Різними шляхами приводить людей доля в наше Товариство. Одні пов'язують із ним свою долю на початку життєвого шляху, а інші приходять в УТОГ вже дорослими людьми, часто пройшовши до того нелегку дорогу, сповнену болем і втрат. Саме таку дорогу довелося подолати О.О. Трохимцю.

Олександр Опанасович народився в селі Сингурі на Житомирщині, в селянській родині. У 1939 він закінчив сільську середню школу і вступив до Житомирського педагогічного інституту. Але юнакові не судилося довго пізнавати ази педагогічних наук, бо невдовзі розпочалася війна з Фінляндією і Олександра призвали до армії.

Спочатку його направили на навчання до Карабаського артилерійсько-технічного училища, що в Орловській області, яке він закінчив достроково, у грудні 1940 року. Для проходження служби молодий артилерист був направлений на батьківщину — у Київський військовий округ.

Артилерійський склад, на якому служив О.О. Трохимець, знаходився неподалік від кордону, тому з перших днів Великої Вітчизняної війни він опинився під прицілом ворожих літаків, а особовому складу довелося вести боротьбу з фашистськими десантниками, пізнати гіркоту відступу і поразок.

При виході з оточення, у яке потрапили наші бійці під Києвом, у вересні 1941 року, Олександр Опанасович був важ-

ко поранений і контужений. Місцеві жителі підбрали його на полі бою і, ризикуючи власним життям, вилікували.

Ледве ставши на ноги, весною 1942 року Олександр Опанасович пробрався на рідну Житомирщину і там налагодив зв'язок з підпільною організацією і партизанським загonom. З серпня 1942 року по січень 1944 року О.О. Трохимець воював у складі спеціального розвідувально-диверсійного партизанського загону імені Чапаєва, який діяв на території Житомирщини та Київщини.

Після визволення Житомира від окупації, з січня по квітень 1944 року Олександр Опанасович працював військовим керівником у школі, а потім знову був призваний в армію.

Після перевірки при спецтаборі НКВС СРСР він був направлений у підрозділ по розмінуванню укріпленого району в Донбасі, але у серпні 1944 року під час вибуху міни був вдруге поранений і контужений, після чого повністю втратив слух.

Олександр Опанасович був демобілізований як інвалід війни другої групи.

Повернувшись додому, тимчасово працював бухгалтером Сингурського заготпункту «Держсортфонду», а у жовтні 1945 року був направлений військкоматом для працевлаштування до Житомирського облвідділу УТОГ. М.П. Фінкельштейн запропонував О.О. Трохимцю посаду інспектора. Так Олександр Опанасович зв'язав свою подальшу долю з Українським товариством глухих.

До червня 1946 року він працював у Житомирському облвідділі УТОГ, а потім до травня 1947 року проходив стажування при Центральному оргбюро в Києві, обіймаючи посаду старшого інструктора оргвідділу.

Згодом життєві дороги Олександра Опанасовича знову повернули до рідного краю, і до серпня 1949 року він працював головою Житомирського облвідділу УТОГ.

Проте за сімейними обставинами, через житлові проблеми,

прийшлося Трохимцю звільнитись з роботи і переїхати до свого рідного села. Тут, у Сингурах, він до 1953 року працював лаборантом у середній школі.

Але пройшов час, і Олександр Опанасович знову повернувся до Житомира, де став працювати заступником директора Житомирського УВП УТОГ з навчально-виховної роботи.

У той період на Житомирщині здійснювалась велика робота по зміцненню матеріальної бази Товариства, було побудовано нове приміщення УВП, гуртожиток і житловий будинок для його працівників, Будинок культури УТОГ і спортивний комплекс.

На УВП щорічно проходили навчання від 15 до 40 нечуючих, і підприємство повністю забезпечувало себе висококваліфікованими кадрами.

Колектив УВП завжди брав найактивнішу участь у культурно-масовій та фізкультурно-спортивній роботі.

В усіх успіхах Житомирського УВП УТОГ того періоду велика заслуга й Олександра Опанасовича Трохимця.

У грудні 1968 року О.О. Трохимець був переведений на роботу до Херсонського облвідділу УТОГ, де працював на посадах директора Будинку культури УТОГ, інструктора облвідділу Товариства та заступника директора Херсонського УВП УТОГ.

У липні 1971 року О.О. Трохимець за сімейними обставинами переїхав до Києва, де працював головою Київського облвідділу УТОГ. Він неодноразово обирався членом Центрального правління УТОГ і входив до складу його президії.

О.О. Трохимець брав участь у роботі багатьох з'їздів Товариства.

Після виходу на заслужений відпочинок у березні 1976 року він продовжував працювати. Був маляром на Київському КДВП «Контакт», працював столяром, а також був лектором Культурного центру УТОГ.

Загальний трудовий стаж Олександра Опанасовича складав більше 50 років.

За заслуги перед державою О.О. Трохимець був нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, орденом Слави III ступеня, медалями: «За відвагу», «За бойові заслуги», «За доблесну працю», «За оборону Києва», «За перемогу над Німеччиною», «Ветеран праці» та 9 ювілейними медалями.

За особливі заслуги перед Українським товариством глухих постановою президії ЦП УТОГ від 14 березня 1985 року № 59 Олександру Опанасовичу Трохимцю присвоєно звання «Почесний член УТОГ».

Кіровоградська область

Віктор ЖАДОВ

Він був першим

П.С. Цуканов.

Пилип Семенович Цуканов народився у 1896 році в мальовничому селі Бережинка, зараз це майже на околиці Кіровограда (тоді Єлисаветграда).

Батьки його були незаможними селянами і не могли дати йому освіти. Маленький глухий хлопчик ріс кмітливим та здатним на витівки. Сам майстрував собі іграшки з дерева. Мабуть, це і привернуло увагу сина поміщика до простого селянського хлопця. Багаті батьки не сварили свого сина за дружбу з бідняком.

Ця дружба і стала в пригоді маленькому Пилипкові та його батькам. Коли настав час поміщиковому сину від'їжджати на навчання до Одеси, він категорично відмовився їхати без Пилипа. Так селянський хлопчик потрапив до спеціальної школи, навчання в якій становило 100 рублів на рік.

Успішно закінчивши навчання, Пилип отримав атестат про освіту та вміння працювати за кількома спеціальностями, такими як слюсар, швець і столяр.

Перебування в школі серед глухих дітей навело Цуканова на думку про доцільність створення об'єднання глухих у Кіровограді. Пилип Семенович почав збирати навкруг себе однопомічників, а 28 березня 1928 року організував загальні збори

глухих, на яких були присутні 46 чоловік. Вони обрали правління у складі п'яти чоловік, до якого увійшла й дружина Пилипа Семеновича — Надія. Сам Цуканов був обраний головою правління.

Він звернувся до соцзабезу з проханням виділити приміщення під клуб глухих. Міська влада пішла їм назустріч. Це перше приміщення клубу ще й досі існує, в ньому зараз розташована перукарня.

Цуканов бачив, як важко неграмотним глухим людям. Разом з одним із членів правління — В.Г. Спаським, він умовив його сестру — Капітоліну Георгіївну, домагатись відкриття школи глухих у м. Кіровограді.

Це питання було поставлене перед Народним Комісаріатом освіти і було вирішено позитивно. 20 грудня 1932 року школа була відкрита. В ній спочатку навчалось 5 дітей. Згодом кількість дітей збільшилась до 19, і тоді, щоб забезпечити їх харчуванням, правління попросило у місцевої влади виділити школі землю для постійного користування. Так школа отримала 300 га землі й посівні матеріали.

Після утворення УТОГ у 1935 році, П.С. Цуканов звернувся до Центрального правління з проханням відкрити підприємство для глухих, що й було зроблено 23 лютого 1935 року. Пилип Семенович очолив його роботу. Тут працювало 10 нечуючих сиріт, які тимчасово, поки не було гуртожитку, проживали у школі для глухих дітей. У 1937 році під підприємство виділили двоповерховий будинок, де було відкрито столярну, ковальську, слюсарно-складальну дільниці, тут же був і токарний верстак.

Цуканов брав активну участь у житті школи. Разом з дружиною, Надією Семенівною, вони керували художньою самодіяльністю школи, власноруч готували реквізити, костюми, проводили для дітей свята.

Під час війни Пилип Семенович не був мобілізований, то-

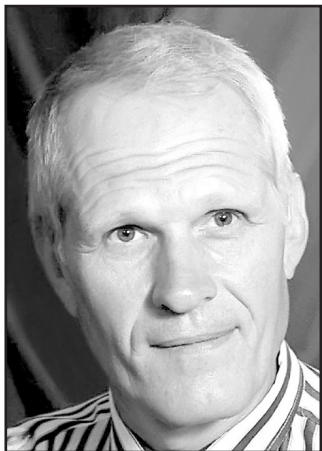
му залишився в місті і чим міг допомагав глухим. Після визволення Кіровограда правління знову відновило свою діяльність, а в липні 1945 року почало працювати підприємство. В той час головою правління обрали М.П. Глодіна, а директором УВП був Цуканов.

Проте у зв'язку з віком та станом здоров'я у листопаді 1946 року Пилип Семенович попросив звільнити його з посади і перевести інструктором по підготовці слюсарів. До виходу на пенсію у 1956 році він підготував 140 висококваліфікованих спеціалістів, яких із задоволенням брали на роботу на підприємства державної промисловості.

До кінця життя Пилип Семенович не поривав зв'язку з Товариством, мав високий авторитет серед глухих.

Коли проводився тематичний вечір, присвячений 100-річчю з дня народження Пилипа Семеновича Цуканова, зал БК був переповнений, і ветерани УТОГ, його друзі й учні з сумом і любов'ю згадували свого першого керівника.

Талантливый человек талантлив во всем

Ф.М. Фомин.

Федор Михайлович Фомин — бывший директор Кировоградского УПП УТОГ, Почетный член УТОГ. Он был в свое время единственным руководителем предприятия в Обществе, имевшим проблемы со слухом.

Став директором УПП, он вывел его из отстающего, а вернее — «лежачего» состояния на качественно новый технический уровень, что дало возможность наращивать объемы производства и освоить более 500 наименований различных изделий.

И вся эта продукция по сегодняшний день пользуется спросом у потребителей, чего не так просто добиться в металлообрабатывающей отрасли. Это только легко сказать: «вывел предприятие из отстающих», а за этим стоят бесконечные поиски, бессонные ночи, сложные вычисления, напряженные раздумья...

А еще был трудный психологический барьер, когда надо было сломать стену недоверия со стороны некоторых работников предприятия. Скептики, а их было немало, посмеивались над Фоминым и говорили: «Не вытянет, куда ему! Он же производство не знает!». Но Федор Михайлович по гороскопу — Близнец. Ему свойственна быстрота мыслей и действий, тяга к знаниям, развитая сила воображения, стремление к осу-

ществлению своих идей, постоянный поиск нового. Девиз Блинецов: «Я думаю». И эти черты характера присущи Федору Михайловичу.

Но гороскоп гороскопом, а действительность на предприятии, когда он пришел на место директора, была хуже некуда. Посудите сами: в стране до предела обострились инфляционные процессы, были закрыты многие заводы и фабрики. Кировоградское УПП УТОГ тоже не обошла эта беда. К тому же, положение усугублялось еще и тем, что основная продукция УПП — проволочные корзины для молочных бутылок — морально устарела. Молоко стали выпускать в пластиковых пакетах, проволочная тара полностью потеряла спрос, и годами отлаженная производственная линия по ее производству остановилась. Весь двор предприятия был заставлен проволочными корзинами, их накопилось свыше 25 тысяч штук.

Эта ситуация полностью парализовала производство на старой площадке, а на новой строящейся площадке, в складских помещениях, хранилось уже закупленное оборудование по производству той же проволочной тары. В такой ситуации лучшие «умы» предприятия начали переходить на другие заводы и фирмы...

Надо было срочно искать выход из создавшегося положения, произвести, как говорится, «перестройку» на предприятии, дать ему второе дыхание, загрузить рабочих и служащих работой и дать возможность получать зарплату.

Быстро сказка сказывается, да не быстро дело делается...

Фомин понимал, что изменение профиля производства — дело долгое, к тому же, требующее огромных средств. И он решил найти новый ассортимент уже привычных для предприятия проволочных изделий. Вместе с инженерно-техническим персоналом директор исколесил всю Украину, побывал на многих промышленных выставках, изучая передовой опыт, спрос и предложения. Он видел, какими бурными темпами

развивается торговля, растут ларьки, магазины, супермаркеты, которым необходимо новое, современное торговое оборудование. В то время в Украине еще не было налажено массовое производство такого оборудования из проволоки. Время показало, что тогда было найдено правильное направление. Первое, что коллектив освоил — это торговый пятисекционный разборной пенал с козырьком. И хотя новую продукцию закупали хорошо, выяснилось, что покупатель отдает предпочтение проволочным изделиям, у которых покрытие выполнено по технологии напыления, обеспечивающей яркую, сочную окраску и современный дизайн. Федор Михайлович обратился в ЦП УТОГ и Фонд социальной защиты инвалидов, которые выделили средства для закупки линии полимерного напыления.

Под новую продукцию было перестроено все производство. Кроме того, освоен и налажен выпуск гвоздей и электродов для переменного и постоянного тока. Но главный упор был сделан на проволочные изделия. Удалось освоить и внедрить в производство такие изделия, как глубокие багажники для велосипедов, полки для посуды, корзины для птиц и кошек, подставки под цветочные вазоны, вазы для фруктов, специальные стеллажи для торговли и предметов домашнего обихода и др.

Кроме того, Федор Михайлович сделал упор на человеческий фактор. Были приняты на работу новые рабочие и служащие, пересмотрены способы оплаты труда, внедрен бригадный метод организации производства, при котором каждый рабочий, помимо своей профессии, осваивал смежные. Это способствовало росту зарплаты и заинтересованности рабочих, а в итоге — поднимало престиж предприятия, куда многие стремились попасть на работу.

Ежегодно на УПП принимались выпускники спецшкол-интернатов для глухих детей, пришли и хорошие специали-

сты. Основной упор был сделан на создание маркетинговой службы, благодаря чему выпускаемая продукция шла на рынок, а не на склад.

По предложению Федора Михайловича был внедрен внутризаводской бюджет, и весь коллектив участвовал в распределении средств. Утверждены были новые положения о выделении различной единовременной материальной помощи всем работающим и ветеранам, ушедшим на пенсию.

Отличительная черта характера Федора Михайловича — его постоянная устремленность в будущее и забота о перспективах развития предприятия. Он неустанно уделял много внимания разработке, освоению и внедрению в производство новых видов изделий.

На УПП созданы 3 новых участка: механосборочный, деревообрабатывающий и вакуумной формовки, с новыми рабочими местами для инвалидов.

Предприятие изменилось до неузнаваемости, здесь постоянно наращивались темпы выпуска продукции. К примеру, в 2001 году каждую неделю осваивалось новое изделие.

Был создан также мебельный участок по переработке ламинированных плит и поставке комплектующих для офисной мебели, торгового оборудования, для оформления магазинов и других торговых точек. Был открыт магазин при общежитии УПП УТОГ.

Продукция УПП пользовалась большим спросом у потребителей, увеличивались доходы предприятия. Заработанные средства вкладывались в производство, приобреталось новое оборудование, особенно по напылению изделий. Много было сделано для приведения в надлежащий вид зданий и территории предприятия. Сегодня здесь радуют глаз и фасад, и проходная, и производственные цеха, и общежитие. На ухоженной территории УПП все лежит на своем месте, аккуратно сложено и спрятано под навесы.

Большое внимание уделяется решению вопросов улучшения условий труда и социальной защиты рабочих и служащих. Ежегодно УПП организывает отдых своих работников на оздоровительных базах УТОГ: в «Березке» и «Одиссее».

Для Федора Михайловича присуще особое внимание к людям. Ведь он хорошо знает их нужды и чаяния, поскольку пришел на предприятие не со стороны, а много лет работал здесь воспитателем общежития и заместителем директора по УВР, а до этого, с 1991 по 1996 год, был начальником отдела Кировоградской облорганizations УТОГ.

Кировоградщина — его родина, здесь он родился 1 июня 1951 года в селе Зыбково Онufриевского района. Но судьба сложилась так, что пришлось ему немало поколесить, прежде чем вновь вернулся в родные края. Раннее детство Федора прошло в Мурманской области (Россия), затем его семья снова обосновалась в Зыбково. Но Федор большую часть времени проводил вдали от родного дома — в Феодосийской спецшколе-интернате для слабослышащих детей.

Уже в школьные годы показал себя как одаренная и разносторонне развитая личность. Литература, театр, живопись, спорт — это не полный перечень увлечений Федора в годы учебы. В школе до сих пор бережно хранят его детские рассказы: «Миндалевая веточка» и «Дружная семейка», которые были опубликованы в школьном литературно-художественном альманахе. И сегодня нередко на страницах нашей газеты появляются его заметки, радующие особым, романтическим видением мира и теплым отношением к людям.

Детское увлечение живописью также нашло свое продолжение в рисовании карикатур, не раз в прежние годы публиковавшихся на страницах газеты «Наше життя». Жаль, что сегодня директорские заботы не дают Федору Михайловичу времени и возможности радовать всех своими новыми творениями...

А родная школа гордится им, как одним из лучших учеников. Здесь его уважительно называют: «директор завода».

Впрочем, до этой должности он прошел непростой путь. В 1969 году, после окончания учебы в школе, Фомин поступил в Александрийский совхоз-техникум в Кировоградской области, а затем, с 1973 по 1977 год, учился в Кировоградском педагогическом институте им. А.С. Пушкина. Вначале был учителем физкультуры в Новомиргородской спецшколе-интернате для глухих детей, а в 1980 году перешел работать директором Кировоградского дома культуры УТОГ и по совместительству преподавал биологию в Кировоградской средней школе № 1. Активно участвуя в художественной самодеятельности, Федор Михайлович личным примером привлекал своих неслышащих земляков к участию в ней. Работа спорилась, но жил он тогда с семьей на частной квартире, и поэтому, когда в 1984 году ему предложили перейти на должность воспитателя общежития с предоставлением комнаты в том же здании, он согласился. На новом месте работы Федор Михайлович проявил незаурядные организаторские и хозяйственные способности, внедрив бригадный способ использования жильцами электроэнергии и водоснабжения. Счетчики были поставлены на каждом этаже, и все следили, чтобы лампочки без дела не горели, а вода из кранов не лилась впустую.

Такое неравнодушное отношение к делу и к людям он проявлял везде, где ему приходилось работать. Федор Михайлович принимает активное участие в общественной жизни, он избирался членом президиума ЦП УТОГ с 1991 по 2001 г., был членом правления Кировоградской облорганзации и ЦП УТОГ.

За весомый личный вклад в дело трудовой и социальной реабилитации инвалидов по слуху, а также в развитие Общества в целом, высокий профессионализм, Ф.М. Фомин награжден в 2005 году орденом «За заслуги» III степени, а в

2001 году ему присвоено наивысшее звание нашего Общества — «Почетный член УТОГ».

Он награжден Почетной грамотой Министерства труда и социальной политики Украины, почетными грамотами президиума ЦП УТОГ, знаком «За заслуги» УТОГ.

Значимой наградой является и присвоение в 2002 и 2003 годах возглавляемому им предприятию звания «Лучший работодатель года в УТОГ».

Согласитесь, что Фомин — неординарная и талантливая личность. Гуманитарий по духу и образованию, он сумел в буквальном смысле «возродить из пепла» металлообрабатывающее предприятие, найти для него новую продукцию, дать кусок хлеба и уверенность в завтрашнем дне своим неслышащим землякам. Воистину, талантливый человек талантлив во всем!

Ведь он еще и заядлый рыболов. На заслуженном отдыхе, надеемся, он имеет возможность и отдыхать, и заниматься любимым хобби, и чаще видаться с семьей.

Луганська область

Людмила ЛЮЛЬКО

Слово о наставнике...

*Превосходная должность —
Быть на земле человеком.*

М. ГОРЬКИЙ.

Т.А. Пилякина.

Должность руководителя Луганской областной организации глухих прекрасно подходила Татьяне Андреевне Пилякиной. А начинала она свой трудовой путь ученицей швеи...

Родилась Татьяна Андреевна 9 августа 1928 года в селе Ново-Боровая Мостовского района Луганской области, в семье крестьянина. В детстве познала горечь ранней утраты матери, а в шестилетнем возрасте на нее обрушился мир тишины. Полусироту приютила тетушка, у которой было трое малолетних деток.

Грамоту девочка освоила в Змиевской спецшколе-интернате для неслышащих в Харьковской области, но не доучилась, поскольку грянула война.

Таня Попова (такой была ее девичья фамилия) наравне со взрослыми рыла окопы, убирала на полях урожай, присматривала за тетушкиными детьми, работала в подсобном хозяйстве. И это — в 14 лет.

Раннее взросление наложило отпечаток на ее характер, Та-

тьяна была очень молчаливой, зато все окружающие уважали не по годам серьезную девушку за исполнительность и настойчивость.

В 1946 году судьба привела Таню в швейную мастерскую Ворошиловградского УПК № 2 УТОГ, в которой работали и обучались глухие. Она была безмерно счастлива тем, что имела самостоятельный заработок, свой угол в общежитии и верных подруг: Шуру Волкову, Пашу Табаченко, Киму Мартыненко, с которыми после окончания рабочего дня спешила в клуб на занятия драматического кружка, спортивные тренировки и культмассовые мероприятия.

Старательную девушку заметили, приняли в ряды ВЛКСМ, вместе с комсоргом Надеждой Селютиной она руководила комсомольскими делами, вдумчиво училась азам культпросветительства у Клавдии Поляковой, перенимала организаторский опыт у Менделя, Гуревича — все это ей пригодилось в дальнейшей работе.

К юный Тане пришла любовь, ее суженый Александр был заядлым любителем сцены, участником всех спортивных соревнований, иллюзионистом. Общие интересы сблизили их, и дальше по жизни они зашагали вдвоем, вырастив двух детей — дочку и сына.

После непродолжительного перерыва, связанного с уходом за малышами, Татьяна вернулась в Дом культуры глухих художественным руководителем, ее неоднократно избирали членом областного правления, членом президиума, приняли в члены КПСС.

В декабре 1961 года Татьяну Андреевну назначают исполняющей обязанности председателя областной организации УТОГ, а в апреле 1962 года единогласно избрали на эту должность. Двадцать два года, вплоть до выхода на персональную пенсию местного значения, она проработала на этом посту. Этот период деятельности был для Татьяны Андреевны не-

легким: она внесла значительный вклад в дело укрепления материально-технической базы Луганской облорганizations УТОГ, вместе со своими помощниками позаботилась о возведении новых клубов глухих в городах Кременное, Меловое, Рубежное, Старобельск. Пилякина позаботилась и о том, чтобы в бывшем здании УПП № 2 производственный цех переоборудовали в классы вечерней средней школы для неслышащей рабочей молодежи, туда же переехал из помещения ДК УТОГ аппарат управления областного отдела. Под постоянным контролем председателя находились вопросы о реконструкции Луганского и Алчевского предприятий, строительстве трех общежитий, жилых домов, детсада–яслей для детей рабочих УПП №№ 1 и 2.

Под руководством Т.А. Пилякиной подведомственные организации проводили большой объем работы.

Памятен многим 1967 год, когда по творческой задумке Центрального правления УТОГ проводился фестиваль самодельного искусства в ознаменование 50-летия Великой Октябрьской революции. Факел фестиваля был зажжен во Львове и его передавали из одного областного центра в другой. На Луганщине организовали эстафету внутри области. Это было незабываемое театрализованное действо, которое завершилось на сцене Луганского ДК УТОГ показом спектакля «Молодая гвардия» по роману А. Фадеева.

Татьяне Андреевне любой участок председательской работы был по плечу: решение кадровых вопросов, организация и проведение слетов, семинаров, мобилизация членов УТОГ на выполнение и перевыполнение плановых заданий, прием посетителей по личным вопросам и т.д. При этом она оставалась скромным, порядочным человеком. За эти моральные качества Татьяну Андреевну дважды на общественных началах избирали председателем Центральной ревизионной комиссии Украинского общества глухих.

Среди членов УТОГ Т.А. Пилякина пользовалась непрерываемым авторитетом. И стар, и млад ее любил и уважал — ни одно их обращение она не оставляла без внимания.

Ее добросовестное отношение к труду и достигнутые успехи были высоко оценены Обществом: 15 ноября 1984 года Татьяна Андреевна была удостоена высокого звания «Почетный член УТОГ».

После ухода на пенсию она часто бывала на мероприятиях в клубе, встречалась с людьми. Преклонные годы она провела в кругу семьи, в которой были не только ее дети, но и дети детей: пятеро внуков и правнук, такие же молчаливые и скромные, как сама Татьяна Андреевна. Она ушла в вечность на 72-м году жизни.

Госпожа Доброта

Л.П. Люлько.

Героиня этого очерка — председатель Совета ветеранов войны и труда Луганской областной организации УТОГ и член Всеукраинского совета ветеранов Украинского общества глухих — Л.П. Люлько.

Людмила Петровна — с виду неброская, по характеру скромная, но на Луганщине ее хорошо знают, ценят и уважают.

В 1964 году, после окончания курсов клубных работников на Курсовой базе УТОГ, Центральное правление УТОГ направило ее художественным руководителем в Луганский (тогда еще Ворошиловградский) областной дом культуры. Людмила Петровна с энтузиазмом взялась за работу в самодеятельных кружках и строила большие планы по их реорганизации, но прошло немногим больше чем полгода, как ее перевели в областную организацию инструктором по работе с глухими. Это и была ее стихия. Людмила Петровна — сама Госпожа Доброта, она делала все возможное и невозможное, помогая неслышащим. Ее необычайную трудоспособность заметила Людмила Васильевна Кизим — тогдашний директор Луганского УПП (ныне ПП «Восток») и предложила должность заместителя директора по учебно-воспитательной работе. И вновь Людмила Петровна не смогла отказаться и перешла на предприятие. Здесь ее ждали новые обязанности и привычный круг забот о неслышащих людях.

Имея семью и двух дочек, она находила время на то, чтобы по-

мочь глухим. Грамотная, свободно владеющая как русским, так и украинским языком, Людмила Петровна всегда добивалась для своих подопечных положительных результатов. Именно поэтому неслышащие тянулись к ней и делились самым сокровенным, зная, что всегда встретят понимание и поддержку.

В 1974 году Людмила Петровна возвращается в родные стены ОДК уже его полноправной хозяйкой — директором культучреждения. Новое назначение требует знаний, и она решает продолжить свое образование, поступив заочно на юридическое отделение Ленинградского восстановительного центра Всероссийского общества глухих.

Работа в областном ДК спорилась, тут всегда было много молодежи и людей постарше. Людмила Петровна — прекрасный организатор и агитатор — умело подбирала инициативных и энергичных работников, учила их работать с людьми и для людей. Вместе с ними она сумела поднять работу на высокий уровень. Ворошиловградский ДК УТОГ в те времена прославился своим инструментальным ансамблем, где играли на музыкальных инструментах молодые симпатичные парни из числа глухих. Члены УТОГ любили ходить в ДК на вечера танцев под «живую музыку», наподобие сегодняшней дискотеки. Коллектив самодеятельного театра Ворошиловградского ДК был в числе немногих, получивших звание «Народного». Славился Луганск и спортивными достижениями. Безусловно, в этом большая заслуга тогдашнего директора и ее команды.

В начале 80-х годов Людмила Петровна продолжила получение образования, успешно сдав экзамены на дефектологический факультет Киевского педагогического института им. А.М. Горького, и через 5 лет заочной учебы получила диплом педагога. Имея за плечами большой опыт работы с инвалидами по слуху, пройдя «школу» работы в ДК и пользуясь большим авторитетом и уважением среди неслышащих Луганщины, в 1984 году на областной отчетно-выборной конференции

она была избрана председателем Луганской областной организации УТОГ. На этой трудной и ответственной должности она проработала 17 лет.

Под ее руководством областная организация УТОГ одной из первых применила хозрасчет в условиях новых экономических преобразований. Было открыто малое предприятие «Единение», которое хотя и действовало недолго, по праву было «пионером» малых предприятий, созданных на базе областных организаций УТОГ. Людмила Петровна со своей командой выдержала всю тяжесть перестройки и поиска путей выживания для непромышленных организаций.

В делах и заботах незаметно промелькнули дни, месяцы, годы. С 2001 года Людмила Петровна — на заслуженном отдыхе, но ей не сидится на месте. Она по-прежнему с радостью спешит на помощь глухим людям, взяла под свою опеку всех неслышащих пенсионеров и проводит среди них работу, скрашивая их нелегкую жизнь.

Выехав из Луганска в связи с военными действиями, обосновалась с семьей дочери в Житомире, где продолжает работу с ветеранами.

Из биографии:

Людмила Петровна Люлько родилась 29 сентября 1939 года в г. Никополе Днепропетровской области. Слабослышащая. Образование — высшее. 17 лет работала в должности председателя Луганской (Ворошиловградской) областной организации УТОГ. Член президиума Луганской областной организации УТОГ. Председатель областного Совета ветеранов. Неоднократно награждалась почетными грамотами президиума ЦП УТОГ. К 70-летию со дня рождения удостоена Почетного знака Украинского общества глухих «За заслуги».

Працює сумлінно і творчо

Н.М. Кобзарєва.

Надія Михайлівна Кобзарєва — мила, усміхнена жінка, що має вольовий характер і яскраві лідерські якості, які особливо проявились під час роботи в обласній організації УТОГ.

Розпочинався її життєвий шлях на мальовничій Вінниччині. Шкільну освіту здобула у закладі для слабочуючих дітей, а після його закінчення вступила до ПТУ у м. Красний Луч Луганської області. Цей навчальний заклад дав пугівку у життя багатьом молодим дівчатам з порушеннями слуху.

Розпочинала Надія свою трудову діяльність робітницею Луганського УВП «Восток» УТОГ. Одночасно навчалась у вечірній школі. Жваву до роботи, принципову і вимогливу дівчину помітили і призначили контролером ВТК на дільниці електромагнітів. Згодом Надія працювала на цій же дільниці складальником електричних машин і апаратів, а пізніше була призначена майстром.

У вільний від роботи час вона брала активну участь у громадському і культурному житті УТОГ.

Роботу на виробництві ця мила жінка успішно поєднувала з навчанням у Ленінградському відновлювальному центрі ВОГ, де у 1989 році отримала диплом за спеціальністю «Правознавство й облік у системі соціального забезпечення».

Завдяки професіоналізму, активній життєвій позиції і лідерським якостям, у 1990 році Надія Михайлівна отримала

ла нове призначення — стала заступником директора підприємства «Восток» з НВР. Робота з людьми є основним сенсом її життя і діяльності. Проте підвищення співпало з нелегким часом у житті трудового колективу. Це був період, коли ламалися налагоджені стосунки із постачальниками і споживачами, коли важко було отримати замовлення на виробництво продукції, а низька заробітна плата примушувала працівників шукати іншу роботу. У таких важких умовах багато залежало від уміння заступника директора працювати з людьми, допомагати їм у подоланні численних негараздів. Коли ж становище на підприємстві стало налагоджуватись, Надія Михайлівна перейшла на іншу відповідальну ділянку роботи — з грудня 2002 року очолила Луганську обласну організацію УТОГ.

У складних нинішніх умовах вона залишилась у Луганську, де доводиться працювати без фінансової підтримки. Проте Надія Михайлівна знаходить шляхи для надання всебічної допомоги інвалідам зі слуху, приділяє велику увагу пошуку коштів для проведення соціальної, культурно-масової роботи серед глухих луганчан.

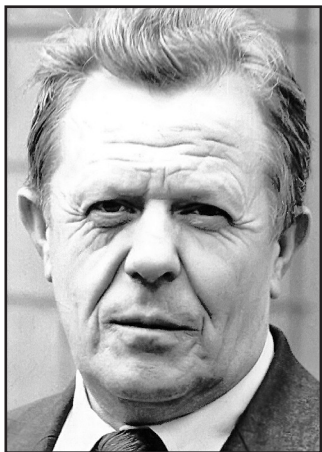
Як талановитий, ініціативний та підприємливий керівник, вона постійно перебуває у творчому пошуку, своєчасно налагоджує тісні контакти з місцевими органами влади та громадськими організаціями, що дозволяє позитивно вирішувати питання, спрямовані на соціальний захист нечуючих людей.

За свою сумлінну працю Надія Михайлівна має високі нагороди: орден «Дружби народів», звання «Відмінник УТОГ» і «Почесний член УТОГ», відзнаку «За заслуги», численні грамоти та подяки.

Львівська область

Борис БЛІНОВ

Така його доля, таке його покликання

П.І. Ральник.

У 1964 році на Бродівському учбово-виробничому підприємстві УТОГ з'явився молодий спеціаліст. З перших днів роботи він показав себе як кваліфікований, ініціативний та енергійний працівник. Тож закономірно, що за короткий відрізок часу П.І. Ральник пройшов шлях від технолога дільниці до заступника директора по виробництву. А коли в 1971 році на порядок денний було винесено питання про призначення нового директора підприємства, всі одностайно зупинилися на канди-

датурі Петра Івановича.

— Знає свою справу, навчається в інституті, — говорили одні.

— Молодий, беручий до роботи, вміє працювати з людьми, — мовили інші.

І вони не помилились. Час довів правильність їх суджень. На відповідальній посаді керівника підприємства П. І. Ральник підтвердив усталену думку про себе, як про особистість талановиту, творчу, з живинкою в ділі.

— Скоро 30 літ мине, як я очолив колектив, а ніби сьогодні

бачу себе — молодого, непосидючого, — згадував Петро Іванович. — Вже тоді зрозумів: підприємство — це моя доля, моє покликання.

А час був напружений. Невдовзі на околиці Бродів розпочалося будівництво фактично нового меблевого підприємства. Будували вдень і вночі. Темпи були до неймовірності стислі. І, переборюючи труднощі, люди працювали з ентузіазмом. На будівельному майданчику один за одним виростали виробничі корпуси, монтувалося нове обладнання, створювалися необхідні побутові умови для високопродуктивної праці робітників, більшість з яких — інваліди зі слуху. Одночасно освоювалися нові види меблевої продукції, готувалися робітничі кадри для майбутніх цехів. І диригентом у цій справі був П.І. Ральник, який уміло спрямовував зусилля багатьох людей у правильне русло.

— Часто доводилося днювати і ночувати на новобудові, — продовжував розмову Петро Іванович. — Але ні я, ні мої помічники не нарікали на долю.

П.І. Ральник згадував про минуле, як про час особливого натхнення і піднесеного настрою, який хочеться не те щоб повторити, а відчутти душею, усім серцем.

Країна чекала від бродівських утогівців добротних меблів. І вони долали сходинку за сходинкою, підкорювали висоту за висотою. Вже в 1981 році колектив УВП випускав усю продукцію з Державним знаком якості і завоював звання «Підприємство високої якості і культури виробництва». Це вже був справжній успіх, велике досягнення колективу та його директора.

Та не лише виробничими справами жив П.І. Ральник. У полі його зору постійно перебували житлові питання. І будівництво житла він поставив на такий рівень, що практично всі працівники, які перебували на черзі, отримали окремі квартири.

А коли Україна ступила на шлях незалежності і економічних перетворень, П.І. Ральник уміло повів підприємство через рифи і шторми ринкового плавання. У практиці його роботи не було такого місяця, щоб не виконувалися бізнес-плани, не виплачувалася робітникам заробітна плата. Спрямовуючи дії колективу на постійне оновлення й освоєння конкурентоздатної продукції, П.І. Ральнику вдається вирішувати всі виробничі і фінансові проблеми.

МП «Явір» (так підприємство було перейменоване в 1997 році) випускало близько 40 найменувань різноманітної продукції. Його офісні меблі, меблеві набори «Брідщина», «Іква», «Богун», «Молодіжний», більярдні столи були відомі далеко за межами Львівщини. Своєю якістю і дизайном вони не поступалися кращим європейським зразкам. Спеціалісти підприємства налагоджували ділові зв'язки із зарубіжними партнерами по виготовленню нових більярдних столів світового рівня.

Здійснював «Явір» і комерційну діяльність через свої фірмові магазини, які давали «живі» гроші. Це дозволяло оновлювати основні фонди, вирішувати проблеми, які стосуються долі багатьох інвалідів. В той час, коли економіка країни ледь жевріла, Бродівське МП «Явір» здійснювало реабілітаційні заходи, спрямовані на вирішення проблем інвалідів зі слуху. Тут було введено в експлуатацію Центр соціальної реабілітації з гуртожитком на 60 ліжко-місць. Цей факт — показовий приклад турботи про нечуючих працівників підприємства.

Або ще один приклад: завершилась реконструкція гуртожитку, зведеного ще в 1973 році. Його облаштували під ізольовані квартири, ключі від яких отримали 18 сімей.

Була у Петра Івановича заповітна мрія — побудувати ще один житловий будинок. Адже за останні роки колектив «Явору» омолодився. Частина робітників пішла на пенсію, а на їх місце прийшла молодь, яка також потребує поліпшення житлових умов.

Всі вірили, що мрія П.І. Ральника втілиться у конкретні справи, бо такі, як він, слів на вітер не кидають. Та і команда у Петра Івановича була на підбір.

— З такими працівниками, як головний інженер Р.Й. Приймак, старший майстер Б.Р. Бойко, заступник директора Є.В. Демчук, В.М. Островський та А.М. Приймак, головний механік Ф.П. Мацвейко, сміливо можна йти у розвідку, — посміхаючись, говорив Петро Іванович.

Про ділові якості кожного П.І. Ральник міг розповідати годинами. Адже з ними він розпочинав будівництво підприємства, з ними долав труднощі ринкових відносин.

Не поступалася ветеранам і молода зміна: майстри І.Т. Лящук, А.Я. Челяда, П.А. Осас, І.П. Безпалько, інструктор виробничого навчання Я.Г. Камінський, бригадир П.В. Шевчук.

Петро Іванович радів молодій зміні, дякував долі, що звела його з такими працьовитими людьми. А ще пишався своїм сином, онуками.

І коли промайнули ті літа?... Йому й самому не вірилося, що вже 60.

18 травня 2000 року на Бродівському МП «Явір» було свято, відзначали день народження директора підприємства П.І. Ральника. Подія особиста і громадська, бо життя Петра Івановича невіддільне від людей, від трудового колективу.

Свій ювілей Петро Іванович зустрів у розквіті сил і творчої енергії, сповнений великих ідей і задумок на майбутнє. Президія Центрального правління Українського товариства глухих, Львівська обласна організація УТОГ, колектив, профспілкова та первинна організація Бродівського підприємства «Явір» УТОГ сердечно вітали Петра Івановича Ральника з 60-річчям, бажали йому міцного здоров'я, творчого натхнення, багатьох щасливих весен.

Але... Доля розпорядилася по іншому. 31 грудня 2000 року Петро Іванович пішов з життя.

...Кожного року навкруги у розквітчаному розмаї буває весна, але вже не зустрічає її Петро Іванович. А члени УТОГ пам'ятають його і згадують теплим, щирим словом. Вічна йому пам'ять.

З біографії:

Народився П.І. Ральник 18 травня 1940 року в селі Ясенів Бродівського району Львівської області. Тут закінчив школу. Трудову діяльність розпочав у 1958 році столяром артіль «Ліспром» Олеського району на Львівщині.

З 1960 по 1963 роки навчався у Львівському технікумі механічної обробки деревини, після закінчення якого за направленням працював нормувальником та майстром багетного цеху Прилуцького деревообробного заводу, що в Чернігівській області.

В 1964 році перейшов працювати на Бродівське підприємство УТОГ, перейменоване в 1997 році в МП «Явір», а з 1971 року Петро Іванович — директор цього підприємства.

Без відриву від підприємства він закінчив Львівський лісотехнічний інститут. Був членом ЦП УТОГ, членом правління Львівської організації глухих, членом Ради директорів підприємств Товариства. Він нагороджений знаком «Відмінник УТОГ», багатьма почесними грамотами ЦП УТОГ та УРК профспілок, почесними грамотами президії Львівської обласної організації УТОГ. В 1995 році йому присвоєно звання «Почесний член УТОГ», а в 2000 — «Заслужений працівник промисловості України».

На роботу, як на свято

«По роботі й робітника знати»

НАРОДНА МУДРІСТЬ.

В.О. Заярський.

«Я йшов на роботу, як на свято. Роки, які віддав Львівському навчально-виробничому комбінату № 1, були найяскравішими і найкращими в моєму житті й у всій моїй трудовій діяльності. Я згадую колектив цього підприємства з великою любов'ю і вдячністю» — так сказав нам колишній директор Львівського НВК глухих № 1 Василь Олександрович Заярський, коли ми відвідали його. Хоча здоров'я ветерана похитнулося, він зустрів нас приємною усмішкою і бадьорим голосом.

Василь Олександрович — кавалер орденів Великої Вітчизняної війни, Червоної Зірки, Богдана Хмельницького III ступеня та багатьох бойових і трудових медалей.

Василь Олександрович не тільки хоробро воював, а й добре працював. Він — той керівник, якого на підприємстві всі поважали, шанували і любили. Саме під його керівництвом Львівський НВК № 1 досяг, як ніколи, бурхливого розквіту в усіх напрямках його діяльності — виробничому, соціально-побутовому, виховному, культурно-освітньому.

У листопаді 2004 року Львівська облорганізація УТОГ відзначила своє 65-річчя. В.О. Заярський залишив яскра-

вий слід у її діяльності, бо стояв у перших рядах тих, хто боровся за подальший розвиток і зміцнення матеріальної бази Товариства глухих, залучення його членів до суспільно-корисної праці, за підготовку кваліфікованих спеціалістів із числа глухих для УТОГ, народного господарства і держпідприємств. Нам хочеться розповісти про цю неординарну людину і надолужити те, що не було зроблено до цього часу.

Василь Олександрович Заярський народився 13 червня 1920 року в селі Вершина Куйбишевського району Запорізької області, в сім'ї залізничника.

Отримавши середню освіту, вступив на електросиловий факультет Дніпропетровського інституту інженерів залізничного транспорту. Однак закінчити його не вдалося, бо розпочалася Велика Вітчизняна війна. Після четвертого курсу Заярського терміново призвали до лав Радянської Армії і направили в артилерійський полк.

По скороченій програмі він закінчив військове училище і, отримавши звання лейтенанта, був направлений на фронт у район бойових дій. У боях був контужений, лікувався у госпіталі, а після одужання знову воював у складі 43-ої стрілкової дивізії, де був командиром артилерійської батареї. Йому присвоїли звання капітана.

У 1946 році полк, у якому служив Василь Олександрович, було переведено до м. Львова. Медична комісія визнала В.О. Заярського недостатньо здоровим для подальшого проходження військової служби.

Після демобілізації Василь Олександрович працював у Львові в кількох організаціях і установах на різних відповідальних посадах.

Постановою ЦП УТОГ № 595 від 26 грудня 1955 р. та наказом Львівського міжоблвідділу УТОГ № 110 від 29 грудня 1955 р. В.О. Заярського було призначено на посаду директора Львівського НВК глухих № 1.

І.С. Динкевич, на той час голова Львівського міжоблвідділу УТОГ (тоді Львівська і Дрогобицька області були об'єднані), представив Василя Олександровича трудовому колективу НВК № 1.

У перші хвилини знайомства відчувалося якесь напруження. Хтось із присутніх, можливо, подумав: «Вас тут багато вже таких було. Може, і ти один з них?» Заярському було трохи ніяково, бо йому раніше ніколи не приходилося спілкуватися з глухими, а тим більше з ними працювати. Колектив, у якому він опинився, був для нього новим, незвичним і незрозумілим, але разом з тим цікавим.

Працівники комбінату побачили перед собою людину високого зросту, з красивими мужніми рисами обличчя, світлими очима і надзвичайно чарівною відкритою усмішкою. Вона світилася сердечним добром і йшла від глибини душі. Ця усмішка була вирішальною. В якусь мить напруження зникло і стало зрозумілим, що колектив прийняв Василя Олександровича з першого ж знайомства.

Настороженість людей можна зрозуміти, коли згадаєш, що за період з 1946 по 1955 рік комбінатом керувало 8 директорів. Хоча вони тут довго не затримувалися, проте все ж кожен з них вніс певний внесок у розвиток, зміцнення і розширення виробничої бази комбінату, підготовку спеціалістів з числа глухих.

Однак те, що було добре станом на 1955 рік, уже не відповідало вимогам того часу. Треба було братися більш активніше до роботи і вести колектив до нових звершень. І тому Василь Олександрович взявся за справу з великою відповідальністю і пристрасно.

Як керівник, він відзначався високою ідейністю, діловитістю і працьовитістю. Йому притаманні неабиякі організаторські здібності. Досвід, отриманий на службі в армії, йому став у пригоді. Він був вимогливим до себе і до тих, хто працював під його керівництвом. Відчував високу відповідальність за

доручену справу і за людей, якими він повинен був опікуватися. «Це мої діти, мої друзі й співпрацівники, тож я несу відповідальність за їх життя, працю, добробут та їхнє майбутнє», — так говорив Василь Олександрович про глухих. Він їх любив і поважав. Щиро визнавав у них хороші риси, був сердечним у своєму схваленні й щедрим на похвали. До жінок, незалежно від віку, ставився лагідно, навіть з ніжністю, називаючи їх красунями, сонечком, золотим скарбом. Якось незвично було чути від директора такі ласкаві слова, та вони магічно діяли на робітниць. У спілкуванні Заярського з працівниками спостерігалась доступність, товарииськість і простота. Разом з тим, він ніколи не порушував дистанції, якої слід було дотримуватися в такому спілкуванні.

Прийнявши комбінат під своє керівництво, В.О. Заярський переконався, що перед ним — «широка нива», яка вимагала багато часу, зусиль і здоров'я. Труднощі, в першу чергу, полягали в тому, що цехи, які входили до складу комбінату, були розкидані по всьому місту на великій відстані один від одного. Знаходилися вони в сирих і тісних, недостатньо освітлених приміщеннях і не відповідали естетичним вимогам. Таке становище створювало великі труднощі в оперативному керівництві виробництвом і гальмувало його роботу. До всього ж, не вистачало кваліфікованих кадрів, які вміли б легко спілкуватися з глухими.

Василь Олександрович не засиджувався у службовому кабінеті. Його завжди можна було бачити на території комбінату, в цехах і на дільницях. Він шукав шляхи, методи і способи, що дали б можливість виконувати завдання, які поставили перед підприємством ЦП УТОГ, Львівський міжоблвідділ УТОГ і місцеві органи влади.

Василь Олександрович постійно аналізував успіхи, яких вдалося досягти за певний час, а також помилки, які були допущені, робив з цього висновки і враховував їх при плануванні роботи на наступний період.

Для виконання всіх планових показників Василь Олександрович використовував різні методи керівництва — організаційні, економічні, дисциплінарні й виховні. З цією метою була визначена чітка структура управлінського апарату, внесені доповнення до посадових інструкцій керівних кадрів, встановлено контроль за виконанням наказів, які видавалися по комбінату. Він згуртував навколо себе передовий актив комбінату, ентузіастів і ветеранів виробництва, опирався на їх допомогу, уважно вислуховував критичні зауваження і пропозиції щодо поліпшення роботи. Критику сприймав з розумінням, а часом і з гумором. З цього приводу пригадується дуже цікавий і курйозний випадок, про який ми вирішили розповісти.

У зв'язку з тим, що на комбінаті не вистачало виробничих площ, швейний цех був поділений на дві частини. Одна частина працювала у приміщенні, яке знаходилося за межами комбінату, а друга — у старому одноповерховому будинку, який колись був складом для дошок і різного реманенту, і знаходився при вході на територію комбінату. Тут же, при вході, розміщалися будка для сторожових псів. Час від часу блохи від цих псів заскакували на ноги швачок і кусали їх. К. Кунтій, яка на той час працювала в цьому приміщенні, написала на цю тему статтю до комбінатської стіннівки. Всі думали, що буде «буря» і з хвилюванням чекали, коли директор «розправиться» з автором статті. Але бурі не сталося. Василь Олександрович на другий день запросив працівників санітарної служби, які зробили дезинфекцію. Блохи перестали турбувати швачок. Через пару днів Василь Олександрович зайшов у цех і з щирою приємною усмішкою запитав: «Чи кусають ще блохи чарівних красунь?» Всі сказали, що не кусають і разом з директором щиро і весело розсміялися.

В.О. Заярський тісно співпрацював з секретарем партійної організації і головою профспілкового комітету, вирішував з ними цілий ряд питань, що стосувалися діяльності комбінату.

Йшов час, і комбінат набирав відчутних обертів. Збільшився обсяг продукції і товарів, які він виробляв. Також збільшилася і кількість робітників. Проте виробничі площі залишилися незмінними. Це негативно впливало на ріст економічних показників комбінату.

ЦП УТОГ врахувало необхідність побудови нової споруди для виробництва і виділило на це кошти. Василь Олександрович постійно контролював процес будівництва, слідкував за строками здачі кожного об'єкту, вирішував усілякі проблеми, які виникали при будівництві.

До речі, саме тоді, у 1964 році, навчально-виробничий комбінат № 1 було перейменовано в навчально-виробничне підприємство № 1 УТОГ.

І ось дочекалися довгоочікуваної події — у 1966 році нова велика чотириповерхова споруда була побудована і здана до експлуатації. Цехи були обладнані за останнім словом техніки і відповідали всім вимогам виробничої естетики. Це були просторі, світлі, затишні й красиві приміщення. Крім цехів, тут розмістилися допоміжні служби, склади готової продукції, їдальня, медпункт, червоний куток, кімната відпочинку, кабінети провідних спеціалістів та інше.

Це було справжнє свято для всіх, а найбільше для глухих. Ця подія внесла суттєві позитивні зрушення, сприяла підвищенню ефективності виробничого процесу, давала можливість отримати значні результати ціною менших затрат.

Із введенням у дію нового виробничого корпусу розпочався новий етап бурхливого розвитку підприємства, його спеціалізації і технічного оснащення. Цьому сприяв розпочатий з липня 1967 року перехід на нову систему планування й економічного стимулювання.

Нові машини і обладнання, що надходили за плановим постачанням від ЦП УТОГ, одразу ж встановлювались, освоювались і вступали в дію. Завдяки цьому значно зменшувалась

тривалість виробничих циклів і активно впроваджувалися процеси поопераційного виготовлення виробів, поліпшувалась технологія і якість їх пошиву. Продукція підприємства дуже добре себе зарекомендувала і почала користуватися великим попитом.

В.О. Заярський прагнув поповнити склад інженерно-технічного персоналу глухими спеціалістами, добре розуміючи, що саме на цьому підприємстві вони матимуть можливість професійного зросту. Крім того, це ще й була форма боротьби з плінністю керівних кадрів. На керівні посади він висував глухих, які добре показали себе в роботі, вільно володіли жестовою мовою і добре знали свою справу. Чудовими бригадами були: Г. Гайворонський, І. Мартинович, Ч. Шадурська, У. Нестеренко, Г. Курилас, Т. Попова, Ф. Антонова та ін. Більшість з них згодом були переведені на посади змінних майстрів, інструкторів з виробничого навчання. Контролерами працювали: А. Тямушкіна, Ю. Крупей, Л. Оленяк, Е. Делевіна, Е. Павлик та ін. Швейним цехом тривалий час керував глухий І. Алфімов. Глухі працювали і на інших посадах. Майстром по ремонту швейних машин був В. Матульський, інженером-технологом — К. Кунтій, інженером — Т. Дмитрієва.

Завдяки В.О. Заярському і голові обліжвідділу УТОГ І.С. Динкевичу група глухих з 10 чоловік закінчила на загальних підставах вечірнє відділення Львівського технікуму легкої промисловості. Більшість з них згодом стала працювати на керівних посадах.

Працівники підприємства навчались також на Курсовій базі в Києві.

Василь Олександрович і його помічники приділяли велику увагу поліпшенню і підвищенню рівня професійного і загальноосвітнього навчання глухих. Вони прагнули, щоб якомога більше нечуючих працівників навчилися самостійно працювати на машинах, верстатах і новому обладнанні.

Для підготовки спеціалістів масових професій використовувалися найрізноманітніші форми навчання. Це — навчання в групах за спеціально затвердженими ЦП УТОГ програмами, проведення семінарів, нарад з обміну досвідом. Групи глухих працівників Львівського УВП виїжджали на інші підприємства УТОГ і фабрики в різних містах України (Володимир-Волинський, Київ, Івано-Франківськ). Проводились також екскурсії на львівські швейні фабрики («Маяк», «Весна», фабрика швейних спортивних виробів) з метою вивчення їхнього передового досвіду та впровадження його у своє виробництво. Досвід цих підприємств обговорювався у бригадах, цехах, на зборах і нарадах. Найбільш економічно вигідні новинки випробовувалися і впроваджувалися у виробництво.

Заступник директора з навчально-виховної роботи А.М. Протасова після навчання на Курсовій базі УТОГ внесла пропозицію про зміни у виробничому навчанні. З 1966 по 1968 рік на підприємстві було випущено дві групи учнів за скороченим терміном навчання (термін навчання скоротився з 12 до 6 місяців). Крім того, в групах було по 16 учнів замість 10. Інструктором цих груп була К. Кунтій. Навчання проводилися індивідуально. Вироби від початку до кінця учні шили самостійно. Це дало можливість підвищити їх кваліфікацію. У бригадах такі учні працювали резервістами і в будь-яку хвилину могли замінити тих працівників, які з різних причин були відсутні на роботі.

В.О. Заярський схвалював таку форму навчання, бо це давало велику економію коштів, які йшли на 3-разове безкоштовне харчування учнів, їх проживання в гуртожитку, забезпечення одягом та взуттям, на виплату заробітної плати інструктору та ін. З другого боку, учні також були задоволені скороченим строком навчання, бо раніше починали самостійно працювати і отримувати заробітну плату. Якість навчання від цього не страждала.

Директор значну увагу приділяв добре організованій систе-

мі змагання між бригадами, ділянками, цехами. Воно виступало як засіб мобілізації колективу на боротьбу за підвищення якості продукції, економію матеріальних і трудових ресурсів, підвищення рентабельності, впровадження передових методів праці, нової техніки і раціоналізаторських пропозицій.

За пропозицією Заярського була, нарівні з іншими формами, впроваджена така форма змагання, як боротьба «за червону хустку». Це означало, що члени бригади швейників, які займали перше місце в змаганні, мали право пов'язувати голову червоною хусткою. Гості з інших міст і підприємств, які відвідували наше УВП, одразу ж по червоних хустках впізнавали передовиків виробництва, всміхалися до них і відносилися з шаною і повагою. Боротьба за червону хустку була завзятою.

Працівники були зацікавлені добре працювати і змагатися за отримання призових місць. Переможці змагання нагороджувалися грамотами, грошовими преміями, путівками для оздоровлення в санаторіях, пансіонатах, будинках відпочинку. Їм вручали вимпели, а особливо відзначених нагороджували державними нагородами.

На підприємстві діяла школа майстрів передового досвіду. Широко використовувалася наочна агітація з використанням стендів, листівок, а також газет-стіннівок.

Великого значення В.О. Заярський надавав раціоналізаторській діяльності, всіляко підтримував і заохочував глухих раціоналізаторів. Любов до раціоналізації робітникам підприємства прищеплювали інженер-механік О.М. Хусточка та наладчик обладнання Ю.М. Малев. Першими глухими раціоналізаторами у швейній справі були: К. Кунтій, І. Сов'як, М. Сизоненко, у столярній справі — І. Поважук.

Підприємство міцніло й розвивалось. Оновлювався асортимент продукції, впроваджувалися нові зразки й фасони. На УВП панувала висока культура виробництва. Всі працювали дружно, любили своє підприємство, раділи з тих змін, які від-

бувалися у їхній трудовій діяльності, побуті, задоволенні їх духовних запитів.

Працівники дуже раділи, коли в новому приміщенні УВП почав діяти червоний куток. Це була світла і затишна, зі смаком оформлена велика кімната з новими меблями. Тут читали лекції, проводили збори і бесіди, здійснювали технічне навчання, знайомилися з новинками техніки та передовим досвідом. Щомісяця у червоному кутку вивішувалася стіннівка «За коммунистический труд», редактором якої була ветеран виробництва Л.П. Алфімова. На обласних оглядах наша стіннівка неодноразово займала перше місце.

У червоному кутку також була Дошка пошани з фотографіями кращих працівників і раціоналізаторів підприємства. Тут розмістилася й чудова бібліотека, де можна було отримати цікаву книжку, почитати свіжі газети і журнали.

У центрі уваги керівництва УВП на чолі з В.О. Заярським знаходилися питання оздоровлення працівників та їх добробуту. За клопотанням Василя Олександровича з територіальної поліклініки на підприємство запрошувалися медичні працівники різної спеціалізації і виїзний рентген-кабінет. На УВП діяв і свій медпункт, де завжди був великий набір медикаментів. Різні ліки також безкоштовно видавалися по бригадах. При необхідності надавалася термінова медична допомога.

Багато працівників оздоровлювалися за путівками в санаторіях, пансіонатах, будинках відпочинку. В хорошу теплу погоду всім колективом виїжджали відпочивати до лісу, на озеро, а також у такі чудові міста як Сколе, Славськ, Яремча, де насолоджувалися чудовими карпатськими краєвидами, їздили також до Білорусії, де відвідували місто-музей Брест і знайомилися з трагічними подіями Великої Вітчизняної війни. Нерідко разом з робітниками УВП проводив дозвілля і Василь Олександрович.

На підприємстві часто влаштовувалися колективні відвідування театрів, музеїв, цирку та кіно. Не забували і про фізкультуру й спорт, які міцно ввійшли в життя трудового колективу. Стало правилом під час роботи проводити п'ятихвилинні фіззарядки, які проводили фізкультурники-активісти — Ф. Антонова, М. Чирва, О. Карплюк, Н. Мотило та ін.

Багато глухих відвідували різні спортивні секції, які діяли як на підприємстві, так і при Львівському БК глухих. Вони займалися баскетболом, волейболом, футболом, легкою атлетикою, шахами, шашками та ін. Деякі нечуючі спортсмени досягали високих результатів. У їх числі — змінний майстер швейного цеху Ф. Антонова, яка прославила і підприємство, і країну, здобувши золоті, срібні і бронзові нагороди на VIII, IX, X Всесвітніх іграх глухих. В.О. Заярський про неї сказав: «Фаїна Антонова — це наша гордість, наша жива легенда. Це приклад для наслідування».

Василь Олександрович розумів, що доступною формою залучення глухих до мистецтва є художня самодіяльність, і всіляко підтримував своїх працівників у їх бажанні брати участь у різних гуртках, які діяли не тільки на підприємстві, а й у Львівському БК глухих.

У червоному кутку на підприємстві діяв драматичний гурток, яким керувала Л. Старушинська. Колектив цього гуртка підготував до обласного огляду художньої самодіяльності п'єсу «Загибель Алмазова». Тут проходили також зустрічі з видатними акторами львівських театрів і письменниками Львова.

Після введення в дію нового культзакладу УТОГ (у листопаді 1956 р.), у будівництві якого надавав велику допомогу і В.О. Заярський, глухі стали більш цікаво проводити своє дозвілля, брати участь у драматичному і хореографічному гуртках, що діяли в БК глухих. На його сцені були показані такі п'єси, як «Шельменко-денщик» Квітки-Основ'янен-

ка, «Слуга двох панів» К. Гольдоні, «Віва, Куба!» А. Шарвашидзе та ін., а також хореографічний балет за сюжетом поеми О.С. Пушкіна «Бахчисарайський фонтан» і танці народів світу. Члени гуртків неодноразово брали участь в обласних і республіканських оглядах художньої самодіяльності, а також демонстрували свою майстерність у Москві, Києві, Тбілісі, Ужгороді та інших містах. Під час показу у Москві «Бахчисарайського фонтану» робітниці підприємства — глухі швачки З. Сабельникова і З. Лаптева створили прекрасні образи Заєми і Марії, отримавши схвалення і високу оцінку народних акторів СРСР О. Яблочкіної та І. Смоктуновського.

Великою подією для працівників УВП стало введення в дію в 1966—1968 роках двоповерхового і двох п'ятиповерхових житлових будинків, де працівники УВП отримали нові квартири. Вони зі смаком обставили їх новими меблями, придбали телевізори, холодильники, пральні машини та інші речі побутового вжитку. На той час це могли дозволити собі не всі, і це свідчило про ріст добробуту й духовних запитів глухих працівників.

Багатостороння успішна діяльність колективу підприємства на чолі з Василем Олександровичем Заярським дала позитивні результати у виконанні і перевиконанні всіх планових показників. Підприємство впевнено вийшло на передові рубежі, і на VII з'їзді УТОГ, який відбувся у липні 1964 року у Львові, В.О. Заярського було названо одним з кращих директорів підприємства системи УТОГ.

У вересні 1967 року, напередодні 50-ї річниці Жовтневої революції, ЦП УТОГ і Республіканський комітет профспілок провели огляд підприємств УТОГ під девізом «За високу культуру виробництва», за підсумками якого Львівське УВП № 1 отримало найвищу оцінку і було нагороджено Червоним прапором і Дипломом I ступеня.

Для відзначення високої оцінки роботи трудового колективу директор розпорядився, щоб на території підприємства

зробили велику клумбу з 50 кущів чудових червоних троянд. Складалося враження, наче на землі постелено живий килим. Крім цього, на стіні цеху вивісили меморіальну дошку з текстом нагороди підприємства — Диплома І ступеня. Червоний прапор зайняв своє почесне місце у червоному кутку УВП.

За виконання і перевиконання виробничих планів, досягнення високих результатів у розвитку підприємства і виховній роботі, багаторічну і сумлінну працю у системі УТОГ та активну участь у громадському житті В.О. Заярського було нагороджено Почесною грамотою Міністерства соціального забезпечення УРСР, почесними грамотами Львівського обкому КПУ, облвиконкому та президії Львівського облвідділу УТОГ. Його прізвище було занесено до Книги пошани Львівського облвідділу УТОГ і обкому профспілок працівників місцевої промисловості і комунально-побутових підприємств.

Колектив продовжував працювати, а Василь Олександрович у грудні 1969 року звільнився з посади за станом здоров'я.

Під час нашої останньої зустрічі він подарував своє фото з теплим і зворушливим написом, який адресований усім глужим, з якими він працював: «Дорогие мои! Я безумно рад нашей встрече. Ощущения такие, будто я воскрес вновь. Вспоминаю пройденый путь и совместную работу на УПП № 1 на протяжении 14 лет. Все пережитое вместе с вами меня многому научило и оставило хорошее воспоминание о вас, скромных тружениках. Желаю всем вам, дорогие мои дети труда, здоровья, здоровья и еще раз здоровья и благополучия. Ваш друг В. Заярский».

Він був справжнім господарем

С.В. Чень.

Минуло вже чимало часу, як не стало талановитого організатора виробництва, досвідченого керівника — Ченя Степана Володимировича...

Двадцять років він очолював Дрогобицьке МП «Карпати» і зробив його одним з кращих меблевих підприємств УТОГ. Степан Володимирович був призначений на директорську посаду у листопаді 1986 року. Тоді підприємство залишилось без керівника — пішов з життя тодішній директор — Гопський Андрій Сергійович, і перед ЦП УТОГ постало пи-

тання, кого призначити на цю посаду. Дрогобицький міськком Компартії України рекомендував Степана Володимировича Ченя, як досвідченого і вимогливого керівника.

Спочатку колектив підприємства прийняв його з прохолодою: мовляв, побачимо, що з нього буде. Але через два роки, на зборах трудового колективу, Степана Володимировича одногослосно вибрали директором на чергові 5 років.

З приходом Ченя на посаду директора, підприємство відродилося, стало відоме не тільки в Україні, а й за її межами. Але шлях до цього визнання був нелегким. Перш за все, Степан Володимирович почав наводити дисципліну в колективі. Він ламав стереотипи мислення, йшов наперекір усталеним традиціям, карав за пияцтво, суворо питав за бруд на робочих місцях і неприбрану територію, ставив за приклад тих, хто трудився ощадливо і високоякісно.

Усі виробничі корпуси відремонтували, покрили гарною «шубою», в цехах побудували кімнати відпочинку, окремі приміщення для майстрів і технологів. Згодом зробили ще й сауну з басейном, душові, їдальню на 40 місць. А там, де були гори тирси — побудували теплиці, де вирощували квіти, огірки, помідори та інше. Квіти з теплиць розсаджували на клумби на території підприємства, дарували на дні народження робітників і службовців, а овочі продавали колективу та постачали в їдальню. Плату за це брали мізерну, але все ж таки — не безкоштовно. Адже, як казав С.В. Чень, на вирощування огірків та помідорів витрачалась праця робітників, і її гріх знецінювати. З такою ж повагою він ставився до будь-якої праці, високо цінив людей з господарською жилкою, адже й сам був справжнім господарем на підприємстві.

У 1991 році, коли Україна стала на шлях незалежності й розпочався складний період економічних перетворень, чимало держпідприємств припинило свою діяльність, але Дрогобицьке підприємство УТОГ не спасувало перед труднощами, не здало позицій — тут не звільнили жодного робітника.

Попри економічні негаразди, які розпочались у країні, дрогобицькі меблевики зуміли здійснити ремонт гуртожитку, звести шатрові дахи на виробничих та адміністративних корпусах, відновити інтер'єр в магазині та їдальні, розширити медпункт та стоматологічний кабінет.

Для підвищення престижу підприємства, за ініціативи Степана Володимировича, у 1995 році воно було перейменоване на Дрогобицьке меблеве підприємство «Карпати» УТОГ.

У той час тут виготовляли стінки для кімнат, передпокої, шафи, тумби, м'які куточки, стільці та інші недорогі меблі для широкого вжитку. Але купівельна спроможність населення на ці вироби почала падати. Директор розумів — якщо не перепрофілювати підприємство, то можна стати банкрутом. До того ж, з морально і фізично застарілим обладнанням вписати-

ся в ринкову економіку не вдасться. Треба шукати вихід, і якнайшвидше.

Степан Володимирович та його помічники об'їздили всю Україну, побували на багатьох виставках, вивчали закордонний досвід й зупинили свій вибір на офісних та готельних меблях, що входили в моду і користувалися великим попитом.

З коштами допоміг Фонд України соціального захисту інвалідів, надавши МП «Карпати» кредит для закупки німецького обладнання й розгортання широкої рекламної кампанії. Завдяки цьому, підприємство налагодило випуск продукції, яка витримувала високу конкуренцію.

Офісні й готельні меблі «Карпат» знали в усіх областях України і за її межами. Естетичні на вигляд, вишукані за формою і зручні у користуванні, вони не поступалися кращим європейським зразкам.

У Києві ними були умебльовані: Монетний двір Національного банку України, телестудія «Гравіс», Союз промисловців і підприємців України, готель «Президент» та інші.

«Думаєте, легко день у день виконувати такі відповідальні замовлення? — якось на нараді говорив Степан Володимирович. — Це важка і напружена праця всього колективу, у тому числі — і моя. Дармоїдів у нас немає. Столярам і слюсарям ми платимо за майстерність, майстрам — за своєчасний і якісний випуск. Моїм заступникам та інженерам — за ідеї та їх впровадження. Я не раз казав своїм помічникам: хочете мати пристойну зарплату — повинні крутитися».

С.В. Чень і сам був увесь час у напрузі, й іншим не давав спуску. Цехи поповнилися імпортним обладнанням, розширився асортимент продукції. І це додавало директору наснаги і натхнення. Він не міг нахвалитися новими кабінетними наборами «Софія», столами для урочистих подій, обладнанням для торгових точок, що виготовлялося спільно з українсько-голландським підприємством.

А ще С.В. Чень вчив своїх підлеглих рахувати кожну копійку, заощаджувати, як він любив висловлюватись, на кожній дрібниці. Наприклад, на підприємстві і в гуртожитку встановили лічильники на газ та електроенергію, тож платити стали значно менше. І на водопостачанні мали значну економію, бо обладнали власну свердловину.

Ще один приклад. Були на підприємстві сушильні камери на пару, для виробництва якого витрачалось багато газу. Впровадили електропідігрів, і економія перевершила всі сподівання — щорічно заощаджувалось майже 50 тисяч гривень. Економія і бережливість стали на «Карпатах» справою всіх і кожного.

Особливою турботою Степана Володимировича Ченя була підготовка молодих робітничих кадрів з числа нечуючих. Тут щороку організовувалося дві групи виробничого навчання нечуючих юнаків — випускників спецшкіл-інтернатів з усієї України.

Вони прибували на «Карпати» за направленнями обласних організацій УТОГ, щоб одночасно отримати спеціальність столяра й слюсаря. Вдень вчилися на підприємстві під контролем досвідчених майстрів виробничого навчання, а ввечері — у загальноосвітній школі, яка діяла на підприємстві.

— Це наші діти, наша зміна, — казав С.В. Чень. — Без нашої допомоги вони сьогодні не виживуть, тож усі разом виховуємо їх і вчимо.

Щоб зупинити плинність кадрів, Степан Володимирович виношував ідею розширення навчальної бази, щоб залучити до навчання дівчат і, у недалекому майбутньому, відкрити ще й швейне виробництво. «Тоді молоді працівники не шукатимуть собі наречених за тридев'ять земель в тридесятому царстві. Правда, для цього треба вирішувати житлову проблему, але, я думаю, ми її вирішимо», — так міркував директор.

Приділяв він увагу й садовому кооперативу «Веселка», зве-

деному поблизу підприємства. 150 робітників мають тут ділянки, звели будинки і живуть у них. На роботу їм їхати 30 хвилин. Проблем з обробкою землі у них немає. Ще за старими цінами директор закупив плуг і міні-трактор.

Не залишались поза увагою Степана Володимировича і соціальні питання, вирішення житлових проблем, дозвілля працівників.

Окрім того, Степан Володимирович був щедрим та хлібосольним господарем. Коли у 1988 році група нечуючих із різних регіонів України і країн СНД лікувалася в санаторії «Батьківщина», що в Трускавці Львівської області, Степан Володимирович організував для неї екскурсію на підприємство, а потім у музей-садибу великого Каменяра — Івана Франка. Сам і гідом був. А після екскурсії запросив усіх до їдальні підприємства й почастував чаєм та солодощами, виготовленими в своїй пекарні.

Степан Володимирович — сам інвалід, і постійно піклувався про інвалідів. Так, у тісній співпраці з Фондом соціального захисту інвалідів і органів міської виконавчої влади на території підприємства відкрито міський Центр соціально-трудової, професійної та медичної реабілітації інвалідів, де було спочатку створено 20 робочих місць із 60 запланованих, а 40 проектувалось створити пізніше. Степан Володимирович запевняв, що тут буде все найкраще. Йому вірили, бо він був людиною слова й діла.

Скільки було планів на майбутнє, скільки задумок! Але не так склалося, як хотілося, бо рано обірвався життєвий шлях «генератора» цих ідей.

А розпочався він 24 квітня 1940 року в селі Рудники Миkolaївського району Львівської області. Тут Степан ріс серед мальовничих гір і лісів, тут закінчив школу, тут вступив до Львівського технікуму механічної обробки деревини.

У 1959 році, після закінчення технікуму, за направленням

працював в артілі «Рідна праця» в с. Рихтичі Дрогобицького району, а потім 3 роки служив у лавах Радянської Армії. Після демобілізації знову повернувся в Рихтичі, де з 1962 по 1969 рік працював майстром деревообробного комбінату. Урівноважений, завжди спокійний, з приємною усмішкою, і разом з тим вимогливий до своїх підопічних, Степан Володимирович за якісно і своєчасно виконану роботу був помічений керівництвом підприємства і в 1969 році призначений заступником директора Дрогобицького виробничого об'єднання деревообробної промисловості. А вже з 1976 року він працював заступником генерального директора Дрогобицького об'єднання «Дрогобичдерев».

Без відриву від виробництва у 1982 році закінчив Львівський лісотехнічний інститут.

Тож, коли в 1986 році С.В. Чень прийшов на Дрогобицьке підприємство УТОГ, він вже був досвідченим керівником і з перших днів, долаючи всі перешкоди, упевнено повів колектив, щоб забезпечити інвалідів роботою.

За турботу про людей і господарське ставлення до дорученої справи, він заслужив пошану і повагу не тільки в нашому Товаристві, у місті і області, а й далеко за їх межами. Свідченням цього є його громадська діяльність. Степан Володимирович був членом Центрального правління УТОГ, членом правління Львівської обласної організації УТОГ, членом Ради директорів Товариства.

Визнанням значних досягнень в управлінні підприємством стало присвоєння Ченю С.В. високого звання — «Заслужений працівник промисловості України». За сумлінну працю, активну громадську діяльність і значний особистий внесок у вирішення проблем інвалідів він удостоєний звання «Відмінник УТОГ» та «Почесний член УТОГ».

За перемогу у Всеукраїнському конкурсі «Кращий роботодавець року» за підсумками діяльності за 2000 рік був нагоро-

джений дипломом президії ЦП УТОГ. Він був удостоєний також багатьох почесних грамот президії ЦП УТОГ.

...Минають роки, але зберігається світла і вдячна пам'ять про Ченя С.В. у серцях усіх, хто знав цю скромну і порядну людину, справжнього фахівця своєї справи, вмілого і дбайливого господаря.

Людина на своєму місці

Ю.Л. Горощак.

Ім'я Юрія Любомировича Горощака занесено до Книги рекордів Товариства, як приклад наймолодшого керівника підприємства в системі УТОГ. У віці 26 років він обійняв відповідальну посаду директора Львівського швейного підприємства «Силует» УТОГ і впевнено довів, що він у своїй справі фахівець, і взагалі — людина на своєму місці.

Юрій Любомирович Горощак народився 9 серпня 1972 року у м. Львові. У шкільні роки вчився добре, захоплювався механікою. Після закінчення школи одразу вступив на навчання до Львівського державного університету «Львівська політехніка» на механіко-машинобудівний факультет, який закінчив у 1994 році, здобувши фах інженера-механіка за спеціальністю «Обладнання та технологія зварювального виробництва». Врахувавши зміни, які відбулись в Україні, вирішив вчитись далі, й у 1994 році продовжив навчання на вечірньому відділенні цього ж університету, але вже на факультеті економіки.

У 1996 році закінчив навчання, здобувши фах інженера-економіста за спеціальністю «Фінанси та кредит».

В університеті активно займався спортом. Особливо подобались гребля й плавання. Виборов звання кандидата у майстри спорту.

Маючи на руках два дипломи, Юрій Горощак сміливо ступив на тернистий шлях життя.

У 1994 році він прийшов на ВАТ «Львівський автобусний завод» на посаду інженера по організації та нормуванню праці, де працював до 1996 року. Далі його, як здібного фахівця, запросили на посаду економіста у Першу Львівську філію акціонерного поштово-пенсійного банку «Аваль». У банку була висока зарплата, можливість для кар'єрного росту. Взагалі, все склалось добре.

Так було до 1998 року. І тут неждано-негадано з'явилась пропозиція від Львівської обласної організації УТОГ — очолити швейне підприємство «Силует». Юрій Любомирович і до сьогодні достеменно не знає, як це сталося, адже його життєві стежки з УТОГ ніколи не перетинались. Значить, доля? Добряче подумавши, зваживши всі «за» і «проти», вирішив дати згоду.

Так з 18 листопада 1998 року Юрій Любомирович Горошак був призначений директором Львівського швейного підприємства «Силует» УТОГ. Чесно кажучи, колектив зустрів нового керівника з недовірою — занадто молодий. А тут все розвалюється, підприємство на межі банкрутства... Скептики говорили — і року не витримає, звільниться. Вони не знали, що у молодого директора є чудова риса характеру — не пасувати перед труднощами, боротись і перемогати.

Справді, становище на підприємстві було критичним. Роботи не було, працівники масово звільнялись або брали відпустки за свій рахунок і їхали на заробітки. Дехто шукав щастя на підприємствах Львова, які ще так-сяк працювали. До того ж, на «Силуеті» було застаріле обладнання, яке потребувало оновлення. Голова обертом йшла від побаченого...

Новий директор почав з наведення дисципліни й порядку в цехах, провів перевірку наявних матеріалів та виробничого обладнання, окреслив проблеми, які потрібно вирішити негайно.

І пішла робота! Пошук замовників, налагодження зв'язків

з різними організаціями і підприємствами у м. Львові за профілем роботи, «вибивання» коштів для закупівлі нового технологічного обладнання тощо. І так день за днем, місяць за місяцем, з ранку до пізнього вечора, без вихідних.

А як же сім'я, дружина, діти?

Олена Іванівна — прекрасна дружина, розуміє проблеми чоловіка, створила теплий домашній затишок, щоб він у рідкісні вільні дні відпочив у колі сім'ї. Це його тил. А маючи міцний, надійний тил, можна гори звернути.

До речі, Юрій Любомирович одружився, ще будучи студентом. І не шкодує. Ростуть два сини. Щемить серце, що замало приділяє їм уваги. Що поробиш — робота...

Найважчим був перший рік. Спочатку вдалось зробити найголовніше — зупинити сповзання підприємства вниз. Поступово робота налагоджувалась. В кінці 90-х років за бюджетні кошти було придбано нові швейні машини. А на початку нового тисячоліття, також за цільові кошти державного бюджету, знову суттєво поновлено обладнання підприємства. І вже після цього «Силуетом» зацікавились закордонні замовники.

Почалось планомірне відродження підприємства. Незважаючи на великі труднощі, вдалось вирішити ряд складних соціально-економічних проблем працівників.

Змінились обставини, і Юрій Любомирович відчув, що потрібно досконало вивчити методику управління. Тому у 2002 році вступив на заочне навчання до Національної академії державного управління при Президентіві України. У 2005 році закінчив навчання, отримавши фах магістра державного управління за спеціальністю «Державне управління».

На даний час підприємство працює стабільно. Має достатньо замовлень з-за кордону. Працівники отримують пристойну зарплату, вирішуються соціально-побутові проблеми.

Зрозуміло, що Юрій Любомирович працює не сам. Є трудовий колектив, є помічники-однодумці, такі як: заступник ди-

ректора з економічних питань О.Г. Слободнюк, начальник виробництва О.Ю. Думич, начальники цехів — Н.І. Коколюс та І.М. Завальницька, головний механік Л.П. Огура, майстри — М.І. Барба, Н.І. Музичак тощо.

Старання молодого керівника не залишилось непоміченим. За успіхи у праці Юрія Любомировича нагороджено Почесною грамотою президії ЦП УТОГ і Почесною грамотою Фонду соціального захисту інвалідів України (2002 р.), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України за перемогу у IV Всеукраїнському конкурсі на звання «Кращий роботодавець року серед підприємств України» (2004 р.).

За підсумками роботи за 2003 рік Центральний комітет профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України присвоїв Ю.Л. Горощаку почесне звання «Найкращий господарник року у вирішенні соціально-економічних питань».

У 2007 році він отримав ще одну відзнаку — медаль «Незалежність України» Міжнародного академічного рейтингу популярності.

Плинуть роки... Багато зроблено, а ще більше треба зробити. Тож про спокій йому навіть думати не приходиться.

Про таких людей, як Ю.Л. Горошак, у народі кажуть — людина на своєму місці.

Його університети

Нечуючі люди можуть все, крім чути.

Ірвінг Кінг ДЖОРДАН.

В.В. Балдига.

Згадую 1986 рік. Йшла підготовка до XII з'їзду УТОГ, а досвіду у проведенні таких масштабних і відповідальних заходів у мене ще не було. До того ж, майже всі відповідальні працівники ЦП УТОГ були люди нові, в тому числі й голова ЦП УТОГ П.П. Шпак.

Великий стіл у моєму кабінеті на другому поверсі Центрального правління УТОГ, який друзі та відвідувачі жартома називали «паромом», був завалений теками та документами.

За ними, як то кажуть, і «світа білого не бачила». Тому й не помітила, як у моєму кабінеті з'явився відвідувач. А коли підняла голову — переді мною стояв елегантний молодик у вишуканому костюмі та капелюсі, а головне — з широкою усмішкою на обличчі. На моє запитання він відрекомендувався: «Я — новий голова Львівської обласної організації УТОГ Володимир Балдига», і поклав переді мною теку з документами про проведення XVIII Львівської обласної звітно-виборчої конференції УТОГ.

У цьому молодому чоловікові відчувалась інтелігентність, вихованість, тактовність — такі рідкісні риси для нашого часу. Він мене просто заінтригував. При розмові сказав, що ро-

боту голови обласної організації знає слабо, а вірніше — зовсім не знає, але буде вивчати і постарається працювати не гірше, ніж попередній голова — Ілля Самійлович Дінкевич. Адже у нього в облорганізації хороші досвідчені працівники, та й Дінкевич обіцяв допомогти. На завершення розмови Балдиґа запросив мене до Львова, адже, як він сказав, це одне з найгарніших міст України, неповторне і незрівнянне ні з яким іншим містом світу. Мене приємно вразили ці його слова, сповнені любові й гордості.

Володимир Васи́льовичу тоді було лише 34... З того часу минуло вже двадцять сім років. За цей час він змужнів, збагатився життєвим досвідом. Роки своє беруть...

Але кожного разу, коли зустрічаюсь з Володимиром, завжди згадую того молодика в капелюсі, зі стрімкою і швидкою ходою, а головне, з «голлівудською» усмішкою на вустах. Недаремно говорять, що перше враження карбується на все життя.

Народився Володимир Васи́льович 30 серпня 1952 року в селі Волиця-Дерев'янська Львівської області в багатодітній сім'ї коваля. У родині хлопця назвали Мироном, але коли оформляли свідоцтво про народження — записали Володимиром. Та в селі його називали за першим іменем. А Володимир говорить: «У мене два імені, і Мирон — це мій ангел-хранитель. Він завжди мене оберігає».

Дитинство Володи́ну минуло у рідному селі, а в 1959 році його, семирічного хлопчика, відвели до Волицької початкової школи. Та невдовзі підкралася біда: він тяжко захворів на менінгіт і після тривалого лікування втратив слух.

Про подальше навчання у школі рідного села не могло бути й мови. Мамі порадили віддати Володю до спецшколи-інтернату для глухих дітей у селищі Лівчиці Жидачівського району Львівської області (цю школу вже давно закрили).

Спочатку йому було важко навчатися, спілкуватися з діть-

ми він також не міг, адже жестової мови не знав. Але біда всьому научить... За рік меткий хлопчина навчився добре спілкуватися і почувався в шкільному колективі, мов у рідній стихії. Навчався Володя добре, і в 1968 році, закінчивши 8 класів, почав торувати трудовий шлях, проходячи свої університети.

Ще коли він навчався в спецшколі-інтернаті, там частим гостем був Микола Олексійович Савченко — людина, добре відома серед глухих у Львові. Микола Олексійович на той час працював на Львівському заводі електровимірювальних приладів, був головою заводської первинної організації УТОГ, а також інструктором з фізкультури та спорту у Львівському будинку культури УТОГ, де залучав молодь до спортивних секцій.

Саме Микола Олексійович і влаштував Володимира учнем свердловальника на своєму заводі, але через потужний шум і вібрацію в цеху у хлопця погіршився стан здоров'я і його перевели працювати лаборантом з вимірювання електроприладів (знову ж таки завдяки Савченку).

Працюючи на заводі, Володимир став членом Українського товариства глухих, вступив до лав комсомолу, а також почав навчатися у вечірній школі робітничої молоді № 12.

У вільний час він відвідував Львівський БК УТОГ, брав участь у роботі Львівської міської організації УТОГ, був членом Ради Будинку культури, виступав у художній самодіяльності.

Тодішній голова Львівського облвідділу УТОГ Ілля Самійлович Дінкевич закріпив, з яким завзяттям та старанністю Володимир виконує доручення директора Будинку культури, і в 1971 році направив хлопця на навчання до Києва, на Курсову базу УТОГ, де готували культпрацівників для системи Українського товариства глухих. Це була сьома, остання група з усього набору і, як пізніше виявилось, — найсильніша. Майже всі її випускники потім працювали на керівних посадах в УТОГ.

Як сьогодні згадує Володимир Васильович: «Курсова база УТОГ була «ковальнею кадрів» для Українського товариства глухих, де навчали не лише знанням з предметів, але й учили етиці, культурі поведінки, стилю та методам керівництва. Це була школа життя. Шкода, що її закрили і сьогодні молодих керівників нема де готувати...».

І хоча навчання давалось важко, бо всі предмети викладались на мало знайомій Володимирі російській мові, але він не впадав у відчай, а годинами просиджував над підручниками і «гриз граніт науки». Та й група однокурсників була напрочуд згуртована, творча, винахідлива, курсанти завжди допомагали одне одному — як у навчанні, так і в побуті.

А заходи, які проводилися у Київському палаці культури УТОГ, розширювали кругозір, закріплювали знання та навички. Володимир постійно відвідував культурно-масові заходи в БК, брав участь у роботі літературного гуртка «Київський каштан», яким керував корифей нашого Товариства, І.А. Сапожников.

Після закінчення Курсової бази в 1973 році, Балдига отримав спеціальність художнього керівника і режисера у системі УТОГ і був направлений до Львівського будинку культури УТОГ культмасовиком.

У Львові на нього п'ять років чекала наречена Настя, з якою він познайомився, ще коли навчався у вечірній школі. Після повернення Володимира з Києва, вони одружилися, і невдовзі у них народилася донька Руслана.

Робота культмасовика у Будинку культури УТОГ була цікава, творча, але заробітна плата там була мізерна, і прожити на неї з сім'єю було неможливо. Тому Володимир звільнився і перейшов працювати столяром на Львівський завод телевізорів «Електрон».

Робота йому подобалась, цікаво було спостерігати, як із деревини народжувались різні деталі і предмети. В його кварти-

рі до цього часу висять столові дошки різної форми, кухарські лопатки, декоративні ложки, які він зробив тоді.

На заводі працювало більше 20 глухих, діяла первинна організація УТОГ, а її головою обрали Балдигу. Роботи і відповідальності додалось. Він проводив збори, допомагав своїм нечуючим товаришам вирішувати різні питання, часто був і перекладачем для глухих в цехах. Не забував і Будинок культури УТОГ, брав найактивнішу діяльність в його роботі. Його як активіста постійно обирали делегатом міської та обласної конференцій УТОГ.

У 1983 році завод, де Балдига працював уже майже 10 років, був реконструйований і переведений у селище Рясне, а працівники заводу, які не могли їздити на нове місце, — звільнені. Володимир теж звільнився. Та даремно кажуть, що у житті все робиться на краще. Як не добре було працювати на держпідприємстві, але підприємство УТОГ для глухої людини завжди рідніше і краще. Тож Балдига перейшов на швейне підприємство «Силует» на посаду завідуючого господарством. Роботи вистачало, адже на підприємстві декілька цехів, два гуртожитки, і все це потребувало уваги і догляду.

У 1985 році, за ініціативи Центрального правління УТОГ, на підприємстві була введена посада старшого інженера з реабілітації, з метою удосконалення роботи з нечуючими за цим важливим напрямком роботи. Володимира Васильовича призначили старшим інженером з реабілітації ШП «Силует». На той час на підприємстві працювало близько 700 чоловік, тому роботи було — непочатий край. Але незважаючи на велику завантаженість, Балдига справлявся.

А через рік сталася ще одна вирішальна зміна у його трудовій біографії. Коли у 1986 році тодішній голова Львівської обласної організації Ілля Самійлович Дінкевич пішов на заслужений відпочинок, ЦП УТОГ рекомендувало на цю посаду В.В. Балдигу, як досвідченого працівника, який мав досвід

роботи з людьми. Уповноваженим представником по виборах був сам голова ЦП УТОГ — П.П. Шпак, а делегати конференції одноставно проголосували за В.В. Балдигу.

Працювати головою Львівської організації УТОГ після такого досвідченого керівника, як Ілля Самойлович, було не легко, адже Володимир Васильович не мав досвіду, бракувало знань. Але колектив апарату облорганізації, який сформував Дінкевич, був компетентним, згуртованим, доброзичливим. Вони постійно підтримували молодого керівника, допомагали йому. Це такі досвідчені працівники, як: Маргарита Матульська, Вадим Магрилов, Маргарита Курганська, Микола Савченко та інші. Обласний відділ завжди був у числі перших, і залишається таким і зараз.

Для поповнення своїх знань у 1986 році Володимир Васильович вступив до політехнікуму Ленінградського відновлювального центру Всеросійського товариства глухих, який закінчив у 1989 році і здобув спеціальність «Правознавство та облік у системі соціального забезпечення» з присвоєнням кваліфікації «Юрист».

Ці знання дуже допомогли йому в роботі. Адже Львівська обласна організація УТОГ — найбільша в Західному регіоні України. Тут перебувають на обліку близько трьох тисяч нечуючих, які об'єднані в первинні та територіальні організації Товариства. Це дуже велика когорта інвалідів, що потребують повсякденної уваги та допомоги, яку надає розгалужена мережа організацій і підприємств УТОГ. Уміло скеровує їхні зусилля обласна організація УТОГ на чолі з Володимиром Васильовичем.

Сьогодні Балдига — керівник високого рівня кваліфікації, має неабиякий досвід в управлінні мережею підпорядкованих організацій, часто виїжджає в інші області для здійснення перевірок і надання практичної допомоги.

Він у постійному пошуку нових форм роботи, дбає про зміц-

нення матеріально-технічної бази УТОГ і створення робочих місць для інвалідів на підприємствах Товариства, яких у області нараховується три: у Львові, Бродах і Дрогобичі.

Крім того, за його ініціативою було створене колективне підприємство «Граніт», де також працевлаштовані інваліди зі слуху.

У складних умовах сьогодення В.В. Балдига продовжує успішно вишукувати шляхи та можливості для надання всебічної допомоги нечуючим своєї області і забезпечення їх соціального захисту. Коли один з депутатів у Бродах «поклав око» на приміщення Бродівського будинку культури УТОГ, багато сил, здоров'я та енергії приклав Володимир Васильович, щоб відстояти для нечуючих міста це приміщення, де вони мають змогу зібратись для проведення культурного дозвілля та отримання необхідної допомоги.

За самостійно зароблені об'єднанням кошти відремонтовано гуртожиток для глухих працівників Львівського ШП «Силует» УТОГ, зроблено євроремонт у Львівському будинку культури глухих. В області всі приміщення будинків культури (їх у області три) та територіальних організацій мають охайний вигляд, тут панують затишок і взаєморозуміння. Мені особисто пощастило за роки своєї роботи побувати на Львівщині в усіх культзакладах УТОГ та деяких територіальних організаціях, і впевнитись у цьому.

Володимир Васильович має хороші зв'язки та стосунки з директорами як УВП УТОГ, так і спецшкіл-інтернатів для глухих та слабочуючих дітей (Жовківська, Львівська та Підкамінська). Він знаходить час відвідати ці школи, провести зустріч з учнями, роз'яснити їм, куди піти навчатися та працювати після закінчення інтернату. Допмагає голова об'єднання і в наборі та створенні груп виробничого навчання на УВП та поліпшенні умов побуту в гуртожитках підприємств.

Окрім того, Володимир Васильович бере активну участь

у громадському житті Товариства. Він є членом президії Центрального правління УТОГ з 1991 року і до цього часу. Відповідально ставиться до своїх обов'язків і жодного разу не пропустив засідання президії без поважної причини. Очолює комісію з питань організаційно-масової та кадрової політики при президії ЦП УТОГ, а також є членом Координаційної ради при Львівській обласній державній адміністрації.

За дорученням президії, він багато разів виїжджав в інші області України для проведення звітно-виборчих конференцій, перевірки скарг в облорганізаціях та на УВП УТОГ. Неодноразово в складі делегації УТОГ представляв наше Товариство на міжнародних заходах та конгресах ВФГ. Через таку активну громадську роботу йому часто доводиться їздити у відрядження, та дружина ставиться до цього з розумінням, а діти та внуки дуже цінують час, коли тато і дідусь вдома.

За вагомий особистий внесок у справу слухової, трудової і соціальної реабілітації інвалідів зі слуху та у розвиток Товариства в цілому, В.В. Балдига неодноразово нагороджувався почесними грамотами президії Центрального правління УТОГ та Львівської обласної державної адміністрації. Він нагороджений знаком «Відмінник УТОГ», а також йому присвоєно звання «Почесний член Українського товариства глухих». Має він і високі державні та урядові нагороди: у 1997 році йому вручено орден «За заслуги» III ступеня, а в 2008 році присвоєно почесне звання «Заслужений працівник соціальної сфери України». Крім того, в 2001 році його нагороджено дипломом «Кращий роботодавець УТОГ за 2000 рік».

Свого часу, коли Володимира Васильовича у 1986 році обрали на посаду голови обласної організації УТОГ, він обіцяв своєму попереднику Дінкевичу, що буде працювати не гірше за нього, і обіцянку свою дотримав.

Миколаївська область

Анна МЕРЕЖКО

Нету другой такой...

*«Нету другой такой
Ни за какой рекой,
Нет за туманами,
Дальними странами...»*

Ю. ВИЗБОР.

Н.Н. Найденкова.

Эту песню автор посвятил своей жене, но слушая ее, кажется, что она о Наталье Найденковой, председателе Николаевской областной организации УТОГ — милой, обаятельной и энергичной женщине, так рано ушедшей из жизни...

Наталья Николаевна проработала председателем всего 8 лет, но сделала за эти годы столько, что другой не смог бы и за 20 лет.

Она жила «галопом», всегда спешила куда-то, ценила каждую прожитую секунду, будто знала, что ей отпущено очень мало, и стремилась с пользой для дела прожить это время.

Наталья была замечательным руководителем, тонкой и умной женщиной. Она знала и понимала, чего именно хочет от жизни, умела целеустремленно и настойчиво добиваться воплощения своих замыслов.

29 марта 2009 года ей исполнилось бы только 45 лет, но болезнь, подкрадываясь исподтишка, выполнила свое черное дело, оборвав ее жизнь на самой высокой ноте.

Родилась Наталья Николаевна 29 марта 1964 года, в городе Анапе Краснодарского края (Россия). Училась в Днепропетровской спецшколе-интернате для слабослышащих, а заканчивала обучение уже в Пятигорске, в спецшколе-интернате для глухих детей. Веселая и задорная, она была заводилой среди учеников, постоянно что-то придумывала, предлагала, принимала участие во всех мероприятиях, любила спорт, выступала на сцене.

Ей нравилось развлекать и веселить всех, поэтому после окончания школы она поступила на культурно-просветительское отделение Ленинградского восстановительного центра ВОГ. Она попала в родную стихию и старалась взять от учебы все. Среди своих однокурсников Наташа выделялась незаурядными лидерскими способностями, живым умом, веселым и общительным характером, поэтому за ней шли, ее любили.

Годы учебы пробежали быстро, и после получения диплома Наталью направили в г. Уфу, столицу Башкирии. Здесь она была руководителем драматического кружка во Дворце культуры моторостроителей (на предприятии работала большая группа неслышащих, активно посещавших ДК). Позднее Найденкову перевели на должность инструктора по культурно-массовой работе среди глухих.

Но она сама чувствовала, что не хватает знаний, полученных в ЛВЦ ВОГ, и в 1990 году для продолжения образования поступила в Санкт-Петербургский государственный институт культуры. По его окончании получила направление на работу педагогом досуга в Николаевскую спецшколу-интернат для глухих детей, по месту жительства мужа — Александра Тетиевского.

В школе ей очень нравилось, она любила детей, развивала в них творческое начало, привлекала к постановкам сценок, жестовому чтению стихов и исполнению песен. С ее приходом учащиеся начали активно участвовать в художественной самодеятельности Николаевского дома культуры УТОГ.

В Украинское общество глухих Наталья пришла в 1993 году. Наша встреча с ней состоялась два года спустя, во время проведения областной отчетно-выборной конференции УТОГ в г. Николаеве.

На эту конференцию пришли не только делегаты, но и неслышащая молодежь, выступившая с требованием избрать председателем Н.Н. Найденкову.

Однако, переговорив с Наташей, я поняла, что тогда она еще не была готова к такой сложной работе. Когда задала ей вопрос об этом, она ответила: «Они все меня просят, но я пока не знаю ничего и немного боюсь». Тогда, на конференции, она взяла самоотвод и пообещала выдвинуть свою кандидатуру на следующих выборах.

Найденкову включили в состав правления и президиума, обязав тогдашнего председателя Н. Д. Сиренко заняться ее подготовкой к работе на руководящей должности.

С августа 1999 года Наталья стала работать в Доме культуры, а затем была переведена на должность ведущего инструктора-методиста по делам глухих в областной организации УТОГ.

Благодаря своей наставнице — Инне Михайловне Бурле, она многому научилась. Мне тогда доводилось часто выезжать в Николаев, и я имела возможность наблюдать за ее профессиональным ростом.

16 апреля 2000 года Наталью единогласно, под бурные аплодисменты, избрали председателем. Молодая и бойкая, она сразу активно взялась за работу. В первую очередь, наладила контакты с местной администрацией. Особенно тесное сотрудни-

чество связывало ее с депутатами горсовета и мэром города В.Д. Чайкой, который все годы оказывал облорганизации материальную помощь и поддержку. Удалось Наталье успешно завершить и много лет тянувшееся дело с приватизацией помещения областной организации по ул. Артиллерийской, 10.

Найденкова объездила все районы области, побывала на приеме у председателей сельских советов в тех населенных пунктах, где проживали неслышащие, стоящие на учете в территориальных организациях УТОГ, встречалась со многими глухими и оказывала им необходимую поддержку. Она старалась помочь каждому, кто обращался к ней. Постоянно бывала на Николаевском УПП УТОГ, где обходила все цеха и общалась с рабочими. Выезжала и на базу отдыха «Березка», организовывала там мероприятия и концерты для отдыхающих, проверяла работу персонала.

В решении многих вопросов молодому председателю помогало то, что ее знали в городе и области — она была избрана в состав комиссии Николаевского городского Совета по вопросам деятельности предприятий и общественных организаций, была членом правления областного отделения Фонда социальной защиты инвалидов, членом координационного Совета общественных организаций инвалидов.

Ей выпало работать в очень трудное, перестроечное время, когда в Украине и в УТОГ рушились годами устоявшиеся производственные, культурные и организационные связи. Экономические проблемы, отсутствие заказов и безработица больно ударили по самой незащищенной категории населения — инвалидам. Но Найденкова не растерялась, не опустила руки, а упорно искала выход из создавшегося положения. Она взяла правильное направление, сделав упор на содействие глухим в получении образования и на поиск работы для молодежи — выпускников спецшкол-интернатов для глухих и слабослышащих детей.

Уже в 2000 году при Николаевском ПТУ № 4, при активнейшем участии Натальи Николаевны, была создана первая группа для обучения незлышащих по специальности «маляр-штукатур». Такие группы не раз набирались и в последующие годы.

В профессиональном лицее торговли и ресторанного сервиса в 2005—2008 годах также были организованы группы для обучения глухих по специальности «кондитер».

Открылись двери перед незлышащими и в Николаевском филиале университета «Украина» — на факультетах «Коммерческая деятельность» и «Физическая реабилитация».

Найденкова содействовала и тому, чтобы глухие получали среднее образование в Николаевской вечерней школе № 5.

Не остался без внимания и ОДК УТОГ. Незлышащие потянулись в свой очаг культуры, особенно полюбила его молодежь. Здесь проводились интересные мероприятия, концерты и театрализованные представления, которые шли неизменно с аншлагом. В художественной самодеятельности принимали участие более 50 человек: и старшее поколение, и молодежь.

Наталья Николаевна сама активно участвовала в мероприятиях. Она любила, когда в Доме культуры шумно, многолюдно и весело, была заводилой и душой компании, обожала петь и танцевать. Легко находила общий язык с каждым, знала практически всех незлышащих города, их нужды и чаяния.

Планов у нее было всегда «громадье», и она торопилась все воплотить в жизнь.

А какая Наталья была хлебосольная хозяйка, сколько знала рецептов вкусной и здоровой пищи и как умела готовить отменные блюда! Чего только стоили ее слоеные минипирожки! Заготовленной ею консервации хватало на год, и не только для семьи, но и для друзей. А их у нее было великое множество, и всех она постоянно потчевала разными вкусо-стями и одаривала домашними заготовками.

Придя после работы домой, она не знала свободной минуты, хваталась за все, притом делала все молниеносно. Строила дом, обрабатывала землю, вела хозяйство... А ведь перед этим весь день не сидела на месте: бегала по организациям, добивалась спонсорской помощи для глухих, обеспечивала неслышащих ветеранов овощами и фруктами, просила о выделении средств на ремонт зданий ДК и ТО УТОГ. Иногда казалась одержимой, работая без выходных и без отдыха. Друзья и близкие часто журили ее за это, но она лишь улыбалась и еще неистовее работала.

А в редкие выходные в кругу друзей кидалась в бесшабашную удаль — веселилась, пела, танцевала, точно знала, что жизнь ей суждена короткая. Приезжая в Киев на мероприятия, она последняя уходила с вечеров и встреч. Не могла наговориться, натанцеваться. Казалось, что она никогда не отдыхает, не спит, а из каждой секунды бытия старается извлечь пользу.

В 2008 году, незадолго до смерти, она приехала в Киев, на 75-летие УТОГ, чтобы встретиться со своими коллегами по работе, послушать новости из жизни Общества, узнать об его успехах и планах на будущее, да и просто увидеть знакомые лица.

Тогда она нашла в себе силы подняться на сцену в Украинском доме и получить свою последнюю награду — Почетную грамоту Министерства труда и социальной политики.

...С болезнью Наташа боролась долго и упорно, цепляясь за жизнь всеми силами. Она не верила, что может уйти так скоро и всем повторяла: «Я здорова!». И только перед смертью, 17 октября 2008 года, она наконец осознала, что уход неизбежен.

Я приехала в Николаев 16 октября и, вместе с Инной Бурлей, пришла к ней рано утром. Наташе только что сделали обезболивающий укол... Разговаривать ей было трудно, но она

меня узнала и даже пыталась улыбнуться. Но это уже была другая Наташа, совсем неузнаваемая под воздействием боли и лекарств...

Назавтра она уже не просила сделать укол. Ей стало намного лучше, легче. Она осознанно отдала некоторые распоряжения мужу и попросила искупать ее в любимых травах. Их пучки (это и мята, и чернобрывцы, и зверобой, и чабрец, и лаванда) были собраны еще летом и развешаны на стенах сарая. После купания она стала очень умиротворенной и какой-то неземной, а утром 18 октября попросила пригласить священника.

Когда я в этот день пришла к ней, она лежала очень спокойная, держа покрывало у самого подбородка. Ответила на мое приветствие и спросила: «Какие у вас планы?». Я сказала: «Никаких планов, я приехала к тебе».

День прошел спокойно: она то засыпала, то тихо лежала. Вечером я уезжала, думая, что она продержится дней десять. Прощание наше было бурным. Она была при полном сознании.

А утром следующего дня, подъезжая к Киеву, я получила сообщение, что в 4.15 утра Наташа умерла. От шока я еле добралась домой и выехать второй раз в Николаев не смогла.

Похоронили Наташу 21 октября. Чтобы попрощаться с ней, в Дом культуры УТОГ пришли глухие жители Николаева и области, приехали и некоторые председатели облорганizations Общества. Пришел и мэр города В.Д. Чайка.

С того дня прошли годы, но боль утраты по-прежнему остра. Трудно сознавать, что мы никогда больше не увидим нашу веселую, неунывающую Наташу. Нету другой такой...

Одеська область

Ирина ЧЕПЧИНА

Говорим — Одесса, подразумеваем — Семенова

В.И. Семенова.

Сложнее всего для меня написать именно о Валентине Ивановне Семеновой, перед памятью которой я преклоняюсь. Довольно ли хорошо я ее знала? Трудно сказать утвердительно. Я дружила с Валентиной Ивановной на протяжении 20 лет, долгие годы была ее первым заместителем в Совете председателей областных организаций УТОГ.

Сказать о Семеновой «интеллигентная, умная, душевная» — это даже не первая ступень к ней, а подножие. Незаменимых нет? Когда она ушла, мы поняли — ошибочное мнение... Валентина Ивановна очень мудрая была, и при этом близкая, «теплая», человечная. Понимание этого пришло, как только мы познакомились поближе.

Заочно о ней я знала еще раньше, в школьные годы, благодаря Марии Амирхановне Евсеевой (Дыбе). Все время я мечтала о личной встрече с Валентиной Ивановной. Такой случай представился во время XII съезда УТОГ, проходившего в 1986 году в Киеве. Для делегатов съезда организовали экскурсию по городу. Когда приехали на место проведения экс-

курсии, все вышли, и в автобусе не осталось никого, кроме меня и Валентины Ивановны. Мы хорошо знали Киев, поэтому на экскурсию и не пошли. Благодаря этому случаю мы познакомились поближе и долго тогда проговорили.

Был у меня в жизни такой эпизод: после окончания Ленинградского политехникума встал вопрос: куда ехать? Домой или в Одессу? Дело в том, что Семенова прислала мне приглашение на должность культорганизатора в Одесский центр культуры и отдыха. Мы потом всегда шутили по этому поводу, что я хорошо сделала, уехав в родной Чернигов, иначе засиделась бы в культработниках в Одессе!

Великого человека очень легко отличить: в нем непременно есть простота и естественность. И не игра в простоту, не «опрощение», не «хождение в народ». Семенова была абсолютно настоящая, стопроцентно подлинная. И еще один признак великого человека — она никогда не просила, чтобы я показывала написанное (связанное с работой в Совете: мероприятия, планы и т.д.). Доверяла. Тот, кто с ней беседовал, это доверие чувствовал. Семенова выдавала своеобразный кредит доверия и этим своим качеством, общаясь на равных, приподнимала тебя...

Одессу она очень любила, а как ее любила Одесса!..

По этому поводу мы всегда вспоминали стихи Маяковского, немного перефразировав их:

Мы говорим — Одесса,

Подразумеваем — Семенова.

Мы говорим — Семенова, подразумеваем — Одесса.

Свой тонкий, одесский юмор она проявила уже при первых встречах. Как говорил Чеботарь о Валентине Ивановне: «Ни до, ни после нее я не видел такого человека!». Не скажу, что Валентина Ивановна была весельчаком и балагуром. Но

знала много стихов и анекдотов, всегда к месту их рассказывала. Говорила она, кстати, идеально — литературно, емко. Ее жестовый язык был безупречный... А юмор — многослойный, шедший от головы и сердца одновременно, живущий в тебе спустя годы.

Жизнь она воспринимала не как проблему или наказание, а как божий дар. На нашу жизнь — с ее перебежками между пробками и проблемами, — она смотрела как-будто сверху: но не снисходительно, а понимающе. Все вокруг бегают, а она стоит, как гора. Нет, не стоит, сама всегда была в центре событий — катализатор всех мероприятий, инициатор многих начинаний в Совете председателей областных организаций УТОГ.

Пафоса у Семеновой не было ни на йоту, она ко всему относилась с добрым сарказмом. А к себе могла быть гораздо более требовательной и критичной, чем к другим.

Такого председателя, как Семенова, в XXI веке не было. К этому стоит только добавить, что на должности председателя областной организации УТОГ она проработала свыше 40 лет! Это рекорд для нашего Общества, и постановлением президиума № 125 от 21 июня 2006 года Семенова В.И. была занесена в Книгу рекордов УТОГ в номинации «Кадры УТОГ».

Она была в одном лице организатором, хозяйкой, режиссером и просто очень мудрой женщиной. Начинала Семенова работать в непростые советские времена, но всегда существовала вне времени.

Работала в тесном контакте с Анной Михайловной Мережко, с которой у нее была настоящая женская дружба. Зияющую дыру, открывшуюся с ее уходом, Анна Михайловна так и не закрыла... Прямо так и сказала: в Одессу больше не поеду никогда — не к кому...

И щедрой Валентина Ивановна была во всем: начиная с то-

го, как принимала гостей, и заканчивая тем, как делилась идеями. Это вещь очень редкая, а в творческой среде вообще исключительная черта. Когда она бывала в ЦП УТОГ, могла вот так, мимоходом, подсказать что-то интересное. Галина Александровна Козлова из Донецка рассказывала мне, как Валентина Ивановна ей такие интересные идеи подбрасывала, — просто диву даешься.

Многим судьба подарила встречу с этим прекрасным человеком, оставившим в их жизни яркий след.

А гордость Валентины Ивановны — «Феникс». Семенова очень любила девушек из шоу-группы, которые полностью отдавали себя Терпсихоре — богине танца. К Евгении Волошиной относилась с большой нежностью, поддерживая ее во всех начинаниях. Очень жаль, что Валентина Ивановна не дожидилась вручения Евгении Волошиной почетного звания «Заслуженный работник культуры».

Любила Валентина Ивановна писать обстоятельные, интересные письма. Последнее письмо от Семеновой пришло накануне Одесской областной конференции, и это был крик души: «Милая! Мне плохо. Что-то дернуло. Меня очень подвел губернатор. Обещал принять, помочь, потом выборы, подсчеты и «сбежал» из Одессы — начинай все сначала, а сроки подходят. Мне так хотелось, чтобы фасад к конференции уже был в идеальном состоянии. Ремонт фасада начнут только в июне и, боюсь, чтобы что-то не помешало. Сброшу тяжесть ответственности быть ответственной за все, и я тебе еще надоем. Это я тебе обещаю!»

Есть у меня большой грех перед Валентиной Ивановной — я не смогла приехать на ее последнюю конференцию, как она просила, хотя бы на один день.

В жизни у меня было много Учителей. Семенова — моя Учительница с большой буквы, и в этом мне невероятно повезло. Она учила, не менторствуя: я просто смотрела, как она

ведет себя в различных ситуациях, какие поступки совершает, как разговаривает с людьми, — и брала пример. Большим счастьем было наблюдать за ее действиями воочию.

Многие друзья, старшие по возрасту, чувствовали себя младше ее. Очень тяжело переживали ее уход коллеги, друзья и близкие, не говоря уже о Юрии Александровиче — к мужу она относилась удивительно трепетно. У нее было два ребенка — сын Виталик и пекинес Альмочка.

Когда ее не стало, показалось, что кусок земли ушел из-под ног. У всех нас...

Отмечен счастливой судьбой

*«Ты отмечен счастливой судьбой —
Неуемной тревогой навек,
И пока она в сердце, с тобой
Всюду будет родной человек».*

Г. ШВЕЦ.

Р.Ш. Коган.

Многие предприятия Украинского общества глухих в далекие 20–30 годы XX века начинали свою работу на основе артелей инвалидов. И, надо отдать им должное, выполняют свое предназначение и по сегодняшний день: дают неслышащим людям возможность реализовать себя и заработать на хлеб насущный. Безусловно, их роль в реабилитации глухих трудно переоценить.

Мне хочется рассказать о директоре бывшего Одесского УПК № 2 Р.Ш. Когане. Мало кто из руководителей предприятий нашего Общества в совершенстве владел жестовым языком глухих так, как Роберт Шабсаевич. Он мог часами разговаривать с неслышащими, отлично понимая их, а они, в свою очередь, понимали его. Но лишь общением дело не заканчивалось. Если нужно было, директор сам лично ходил с глухими по организациям и оказывал им помощь в решении проблемных вопросов. Это и не удивительно. Коган — сын неслышащих родителей, и с детства находился в кругу глухих людей. Как никто другой, Роберт знал и понимал их.

Родился Р.Ш. Коган 22 ноября 1919 года в Одессе. Здесь же окончил школу, а в 1940 году — рабфак. С первых дней войны ушел на фронт, сражался, получил тяжелое ранение. В родной город он вернулся в победном сорок пятом и, несмотря на инвалидность, сразу же включился в работу, так как опытные и знающие кадры были очень нужны Обществу глухих, залечивавшему раны после разрушительной войны.

Тогдашний председатель Одесского областного отдела УТОГ — Григорий Иванович Кирика, назначил Когана директором УПК № 2. В этом же году Роберт Шабсаевич через военный округ добился открытия сапожной и швейной мастерских по ремонту армейской одежды по ул. К. Маркса, 41. А в 1947 году здесь же было открыто швейное и трикотажное производства, где работали неслышащие. В этом же здании, на 2 этаже, было оборудовано общежитие для приезжих глухих работников и находилась контора областного отдела УТОГ.

Роберт Шабсаевич относился к работе со всей ответственностью: заботился о подготовке и подборе кадров, улучшении условий труда, бесперебойном обеспечении предприятия сырьем и своевременной реализации продукции. Во многом благодаря его умелому руководству, Одесское УПК № 2 неоднократно становилось победителем в соревнованиях.

Предприятие полностью соответствовало своему названию — «учебно-производственное». Здесь постоянно набирались группы глухих на трудовое обучение; сотни инвалидов по слуху получили специальности слесаря-инструментальщика и токаря, работая затем не только в системе УТОГ, но и на предприятиях госпромышленности. Среди них — Борис Кордыбаха, рабочий завода «Металлист», Валентин Тараненко, рабочий завода «Кольцо», и многие другие.

Коллектив инженерно-технических работников и служащих был подобран технически грамотный и работоспособный. Много сил в расширение производства и внедрение но-

вых технологий вложил главный инженер предприятия А.М. Адамов. Он внес много рационализаторских предложений, позволивших добиться улучшения качества продукции, экономии материалов и энергоресурсов. Лучшим учеником у него был В.С. Чеботарь, будущий директор ОПО «Электрик» УТОГ.

Во время работы на посту директора Когану часто приходилось бывать в Киеве, в Центральном правлении Украинского общества глухих.

Он хорошо знал первого председателя УТОГ — Набоченко Петра Карповича, в послевоенные годы работавшего в аппарате Центрального правления общества на руководящих должностях. С ним ему доводилось часто обсуждать различные производственные проблемы. А однажды, в 1949 году, Петр Карпович оказал Одесскому УПК № 2 неоценимую помощь и поддержку.

Дело было так. Предприятие получило от Министерства тяжелого машиностроения заказ на пошив рукавиц, но от этого прибыль была бы незначительной, и Коган решил дополнительно к рукавицам пошить еще и куртки. Ткань в те годы, как правило, выделялась централизованно, через специальные фонды. Разрешение на получение брезента для рукавиц было, а на вельветовую ткань для курток — нет.

Коган и здесь нашел выход. По договоренности с управляющим Одесской конторой Министерства тяжелого машиностроения М. Каптуном, наше предприятие от соответствующих фондов получило вельветовую ткань для изготовления курток, а брезент брали в Одесском военном округе и шили из него рукавицы.

Случилось так, что в то время в этой отрасли системы УТОГ была проверка и Одесскому УПК стали «приписывать» дело, что якобы предприятие не имеет права получать брезент в военном округе. Объяснения Когана во внимание

не принимались, и он срочно выехал в Киев к Набоченко. Петр Карпович внимательно изучил все материалы и увидел, что счета на оплату за брезент и вельвет выписывались через Министерство тяжелой промышленности. Получается, там должны были знать, что УПК № 2 получал эти ткани. Взяв документы из бухгалтерии, Петр Карпович лично обратился в это министерство, где сумел все объяснить и доказать, что хотя нарушения и имеют место, но преступления в этом нет.

Самоотверженную помощь Набоченко, оказанную предприятию и лично ему, Роберт Шабсаевич помнил всегда. В своих выступлениях перед рабочими УПК он неоднократно вспоминал о первом председателе нашего Общества, как о человеке высокой культуры, честном, благородном, бескорыстном, всего себя отдававшем служению УТОГ.

В Одессе Коган проработал до 1953 года, затем, по семейным обстоятельствам, уехал в Москву и трудился техноруком на УПК № 1 МосгорВОГ. Однако жилищные условия там не сложились, и в 1954 году он вернулся в родной город и возглавил швейный цех промкомбината Одесского управления торговли. Затем перешел работать председателем правления артели «Обувщик» Облгалкультапромсоюза.

Но он хотел снова быть с глухими, и в 1956 году райком партии назначил его директором Одесского УПК № 3 УТОГ, где он плодотворно работал до 1973 года.

Позже, в связи с реорганизацией предприятий глухих в Одессе и созданием на базе УПК № 3 производственного объединения, Роберта Шабсаевича с 1 января 1974 года назначили его директором.

Свыше 30 лет проработал Роберт Шабсаевич плечом к плечу с Григорием Ивановичем Кирикой, в трудное послевоенное время доверившем ему пост руководителя предприятия. Когда председатель областной организации уходил в отпуск, замещать себя он доверял лишь Когану. И Роберт Шабсаевич, вме-

сте с секретарем-переводчиком Элеонорой Мечиславовной Лозовской, неизменно оказывал помощь неслышащим и сам не раз успешно содействовал им в решении многих сложных вопросов, поскольку прекрасно знал и понимал их проблемы. Так, в свое время он помог будущему председателю областной организации УТОГ Валентине Ивановне Семеновой поступить в Одесский государственный университет им. Мечникова.

А в 1938—1941 годах вечерами, после работы, Роберта Шабсаевича часто видели в Доме культуры УТОГ, где он помогал режиссеру самодеятельного театра глухих Н.В. Коржинецкой в переводе и озвучивании нового спектакля.

В трудовой деятельности на посту директора Когану всегда везло на добросовестных работников и хороших людей. Он преклонялся перед Александром Николаевичем Новиковым, глухим с детства, который был мастером-инструментальщиком высшего класса. Чуть позже, Роберт Шабсаевич все-таки уговорил его оставить работу в госпромышленности и перейти на Одесское УПК УТОГ.

Благодаря Когану, успешно реализовал себя в профессии и токарь Василий Степанович Стельмашук, и многие другие неслышащие рабочие.

В 1974 году Роберт Шабсаевич ушел на пенсию по состоянию здоровья, но продолжал работать директором областного спортивного комплекса УТОГ. Он постоянно участвовал в отчетно-выборных конференциях, пленумах Одесской областной организации Общества, был лектором в Доме культуры глухих, не пропускал ни одного спектакля или концертной программы.

В последние годы жизни Роберт Шабсаевич проживал в Германии и, хотя имел уже солидный возраст, сохранил прекрасную память и часто вспоминал тех, с кем ему посчастливилось работать в родной Одессе, безотказно, от чистого сердца помогал глухим землякам.

Полтавська область

Зоя САМАРИНА

Во всем — частица ее труда

А.М. Григоренко.

21 июня 1941 года. Выпускной вечер в самом разгаре. Неле Поляковой — маленькой, хрупкой девушке, партнеры по танцам не давали передышки. Она была настоящей королевой вечера — не только танцевала, но и играла в школьном спектакле «Платон Кречет», а затем декламировала стихи любимых поэтов — Шевченко, Пушкина, Лермонтова. Ее появление на сцене вызвало бурю аплодисментов и, казалось, нет причин для грусти и тоски. Между тем, у девушки было тяжело на душе,

и когда ее спросили, почему она не такая веселая, как раньше, ответила: «Сама не знаю: грустно, тяжело на сердце... Кажется, что я больше вас никогда не увижу».

Когда вернулась домой, не могла уснуть, с трудом забылась только под утро, но еще по-настоящему не пришел сон, как зазвучали по радио тревожные позывные.

Как только передали весть о начале войны, ее старшие брат и сестра ушли в военкомат, и уже вечером этого же дня Неля с мамой проводили их на вокзал. 18-летний брат Анатолий тоже пошел в военкомат, и его направили в школу снайперов. Неля также решила проситься на фронт: мол, у нее две

сестры — медики, они научили ее делать перевязки. Однако на ее просьбу взять в армию медсестрой работники военкомата ответили: «Мы тебе дадим очень важное поручение, будешь вручать повестки солдатам, а подрастешь чуток — поедешь на фронт».

Вручили Неле полсотни повесток, и она их разносила целый день. Так закончилось Нелино детство, и начались ее трудовые военные будни.

Вскоре была эвакуация в Коломну, а после — в Саратовскую область. Здесь Неля работала на заводе, выпускавшем пулеметы, минометы и зенитки.

Когда в 1944 году она вернулась из эвакуации, Полтавский обком комсомола направил ее на работу в ремесленное училище № 1. Здесь Анинель пять лет работала секретарем первичной комсомольской организации. За это время без отрыва от основной работы окончила заочные курсы комсомольских работников при обкоме и курсы руководителей коллективов художественной самодеятельности при Полтавском доме народного творчества.

С 1952 года по 1956 год работала инспектором по кадрам и спецработе. Из-за болезни ребенка вынуждена была оставить работу. Спустя время Октябрьский райком партии дал ей направление на УПП № 1 УТОГ.

В УТОГ Анинель Матвеевна пришла в сентябре 1957 года. До этого она почти ежедневно проходила мимо здания УПП по улице Шевченко, 78, но даже подумать не могла, что когда-нибудь будет здесь работать.

Когда Анинель Матвеевна впервые пришла к директору УПП № 1 Л.И. Скальскому и увидела полуподвальное помещение, где был расположен цех индпошива женской верхней одежды, ей стало немного не по себе. Как же можно шить в таких условиях пальто, костюмы из дорогих тканей, кто рискнет заказывать здесь что-либо? Скальский заметил ее смущение

и спросил: «Что, сдрейфила?». Анинель Матвеевну задели его слова, и она ответила: «Нет, я не испугалась, но считаю, что в таких условиях инвалиды не должны работать».

Через два месяца ее избрали председателем профорганизации. Первейшей своей задачей она считала улучшение условий труда, которые на УПП действительно были ужасные, особенно в цехе массового пошива: огромный цех, вентиляции почти нет, пыль стояла столбом от ваты, из которой шили одеяла.

При этом поражал наплыв заказчиков — они стояли в очереди по 2—3 месяца, чтобы заказать пальто или костюм. А все потому, что на предприятии трудились признанные мастера своего дела, такие как: Анна Личева, Мария Бужин (Дудка), Людмила Чебукина, Александра Верещак и другие. Заказчики просили, чтобы именно эти мастерицы шили им одежду.

Много усилий приложила Анинель Матвеевна Григоренко, чтобы добиться улучшения условий труда на предприятии. Благодаря помощи и поддержке обкома профсоюза и райкома партии, была выделена площадка для строительства нового здания фабрики по ул. Чапаева.

В 1959 году А.М. Григоренко перешла в Дом культуры УТОГ, где работала руководителем художественной самодеятельности. Под ее руководством были поставлены две многоактные пьесы — «Свадьба в Малиновке» и «У неділю рано зілля копала», композиция «Над полтавським краєм» и много других постановок. На республиканских смотрах художественной самодеятельности коллектив Полтавского ДК УТОГ не раз занимал первые места. За успешную работу Анинель Матвеевна награждена пятью грамотами оргкомитета республиканского фестиваля самодеятельного искусства.

В 1962 году А.М. Григоренко избрали председателем Полтавской областной организации УТОГ. Однако и на новом месте она продолжала заниматься не только организационными

вопросами, но и проблемами, с которыми сталкивались предприятия УТОГ.

Однажды к ней обратился главный инженер фабрики индпошива и предложил забрать к себе полностью цех индпошива УПП № 1. В то время новое здание УПП еще только начали строить, и поэтому нужно было использовать любую возможность для улучшения условий труда инвалидов. Анинель Матвеевна позвонила в ЦП УТОГ Марии Ионовне Неплюй. Благодаря ее решительности, глухие работницы цеха вскоре перешли на фабрику индпошива, где им был выделен самый лучший цех — светлый, теплый, уютный. Нужно было видеть, как радовались мастерицы! После полуподвального помещения этот цех им показался раем.

Между тем, продолжалась работа над улучшением условий труда глухих. Швейное УПП в Полтаве было построено за один год, тогда же было возведено и общежитие.

Были улучшены условия труда и на УПП № 2 УТОГ. Здесь была освоена новая продукция, которая экспортировалась за рубеж. Проходя чистыми, светлыми цехами, в которых люди работали в белых халатах, Анинель Матвеевна вспомнила, как в 70-е годы рабочих этого предприятия не пускали в столовую, потому что с их рабочей одежды сыпалась ржавчина — они чистили ржавые втулки для Кременчугского завода.

Построено было также швейное предприятие в Лубнах.

Анинель Матвеевна, несмотря на занятость, продолжала заниматься образованием. В 1967 году она окончила экономический факультет Университета марксизма-ленинизма.

33 года проработала А.М. Григоренко в УТОГ. В ее наградном списке — восемь медалей, в том числе: «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941 — 1945 гг.», «За победу над фашистской Германией», «Ветеран труда» и другие.

Бережно хранила она и многочисленные грамоты: Вер-

ховного Совета Украины, Центрального правления УТОГ, Полтавского облисполкома, райисполкома, горисполкома, комитета профсоюза местной промышленности и коммунально-бытовых предприятий (на протяжении 20 лет она избиралась членом обкома профсоюза). Было у Анинель Матвеевны свидетельство от обкома профсоюза о занесении ее в Книгу почета Полтавского обкома профсоюза рабочих местной промышленности и коммунально-бытовых предприятий.

И хотя А.М. Григоренко была уже на заслуженном отдыхе, она до самой своей смерти в 2012 году продолжала активно интересоваться проблемами областной организации и предприятий УТОГ. Ведь во всем, что имеют неслышащие полтавчане, была частица ее нелегкого труда.

Когда работа по душе

*«Дела говорят лучше
 праздничных слов.
Минуты бегут, как ручьи.
О, сколько их — тяжких и дней,
 и годов...
Как много Вы сделать смогли!»*

А. СИМОНЕНКО

О.В. Давиденко.

Директор Лубенского учебно-производственного предприятия УТОГ Ольга Владимировна Давиденко — ровесница своего предприятия, которое 30 октября 2012 г. отметило свое 65-летие, а Ольга Владимировна отметила свой юбилей 18 ноября.

Родилась Ольга Владимировна в г. Пирятине Полтавской области в рабочей семье. Свою трудовую деятельность начала сразу после окончания десятилетки в 1966 году. Два года работала швеей в ателье № 1 Пирятинского райбыткомбината. Работа была ей по душе, но она поставила перед собой цель — достичь в этом деле больших успехов — и в 1968 году поступила на дневное отделение Киевского технологического института легкой промышленности, который окончила в 1973 году и получила специальность инженера-технолога. По приглашению ЦП УТОГ она была направлена на Лубенское УПП УТОГ, на должность инженера по качеству изделий. К этому времени

она была уже замужем и имела годовалую дочь Аню. Как и все молодые семьи, первое время жила в общежитии. Вначале было трудно — муж служил в армии, а Ольга работала и растила дочку. Иногда хотелось бросить все и уехать, но со временем освоилась и полюбила свою работу.

Видя ее самоотдачу и компетентность, руководство предприятия перевело Ольгу Владимировну на должность заместителя директора по качеству, а в 1987 году она была назначена главным инженером предприятия. В этой должности она проработала до 1999 года, а затем Ольге Владимировне предложили возглавить предприятие. Она стала директором в чрезвычайно тяжелое, можно сказать, трагическое для учебно-производственного предприятия время. Несовершенная система налогообложения в государстве, высокие цены на энергоносители, отсутствие оборотных средств и потребителей на внутреннем рынке, высокие процентные ставки кредитования, мошенничество некоторых клиентов, которые, пользуясь хаосом, заключали финансовые договора, набирали продукции под реализацию на сотни тысяч, а то и миллионы гривен, и исчезали бесследно. Лубенское УПП тоже стало жертвой махинаций, отпустили продукцию под реализацию без предварительной оплаты на сумму 300 тысяч гривен. В итоге оказалось на грани банкротства. Возникла огромная задолженность перед государством, местным бюджетом, невыплата зарплаты своим работникам, оплата за коммунальные услуги. Долг составлял около 700 тыс. гривен. Не каждый мужчина отважился бы взять на свои плечи такую финансово-экономический груз и ответственность за судьбы более 200 работников. А она взяла! Потому что четверть века проработала с ними и не просто полюбила этих людей, а до мозга костей, до кончиков ногтей прониклась ответственностью за них, за их судьбу. Сердцем почувствовала, что если не она, то больше ни-

кто не сможет им помочь. Ольга Владимировна не спала ночами, ища выход из тупика.

А благодаря усилиям всего коллектива и, в первую очередь, умелому руководству и изобретательству директора предприятие начало стабильно работать и наращивать объемы выпуска продукции. Чтобы выжить в условиях рынка, за несколько остальных лет здесь разработали и освоили выпуск около 200 новых моделей изделий. С ростом продуктивности и качества возрос и имидж Лубенского УПП УТОГ. Оно все чаще выигрывало тендеры на изготовление значительных партий изделий не только от солидных украинских заказчиков, но из фирм Америки, Германии, Бельгии. Благодаря этому до 2004 года предприятие не только полностью рассчиталось со всеми своими долгами, но и приобрели современное оборудование. На раскройном участке установили немецкие раскройные машины и ножи, на швейных — новые японские швейные машины, на гладильном участке — дублировочный пресс, электроутюги с парогенераторами немецкого производства. Это значительно содействовало повышению продуктивности труда и качества изделий. В то страшное время, чтобы выбраться из долгов, директор вынуждена была брать иностранные заказы, за пошив которых платили копейки, а требовали качественного выполнения работы. Всех работников Ольга Владимировна посадила учиться и работать по европейским стандартам. «В течении двух с половиной лет мы тяжело работали, получали по 40–50 грн. в месяц, стараясь поднять предприятие из долговой ямы, — вспоминает Ольга Владимировна, — Благодаря огромной помощи и поддержке Центрального правления УТОГ и Фонда социальной защиты инвалидов, предприятие постепенно вышло из финансового кризиса».

В 2004 — 2005 годах объем производства и реализации про-

дукции выросли больше чем в 6 раз, а среднемесячная зарплата работников предприятия увеличилась больше чем в 10 раз.

По инициативе Ольги Владимировны был создан участок для инвалидов с пониженной трудоспособностью и двойной инвалидностью.

Не выпускала она из поля зрения и вопросы социальной защиты работающих инвалидов. На УПП ежегодно выделялись средства на оздоровление работников и их детей на базах и в домах отдыха, всем инвалидам выдавалась материальная помощь.

Ольга Владимировна не только возглавляла работу предприятия, но и на протяжении многих лет проводила активную общественную работу. Она была членом Совета директоров УТОГ и членом президиума Совета директоров г. Лубны.

За высокие производственные показатели руководимое ею предприятие в 2001 году было занесено на городскую Доску почета г. Лубны, а в 2004 году — в Альманах почета предприятий Полтавщины. В 2007 году УПП присвоено звание «Предприятие высокой культуры производства и охраны труда» и по итогам работы за 2006 год оно награждено дипломом II степени ЦП УТОГ и ЦК профсоюзов.

В 2003 и 2004 годах Ольга Владимировна стала победителем конкурса «Лучший работодатель года», проводимого ЦП УТОГ. Она неоднократно награждалась почетными грамотами президиума Центрального правления УТОГ, почетными грамотами Полтавской облгосадминистрации и Лубенского горисполкома, а в 2005 году ей объявлена благодарность Министерства труда и соцполитики Украины.

В 2007 году О.В. Давиденко награждена дипломом Министерства труда и социальной политики Украины и внесена в Международный Академический Рейтинг популярности «Золотая фортуна». В 2006 году многолетний добросовест-

ный труд директора отмечен высокой государственной наградой — орденом «За заслуги» III степени.

Как всегда, элегантная, эффектная, с милой, обаятельной улыбкой, Ольга Владимировна энергично и со знанием дела решала многочисленные вопросы, заботилась о труде и быте своего коллектива. А редкие минуты отдыха мечтала провести рядом с дочкой Анной, внучкой Даниэлой и сыном Евгением. Только грустила иногда — далеко нынче дочка с внучкой — в Македонии. Тянулось сердце к ним, а не пускали заботы о неслышащих людях, вверенных ей судьбой, о родном предприятии, о его будущем.

Когда же Ольга Владимировна ушла на заслуженный отдых, изменилось время, и мечты стали другими...

Рівненська область

Валентина ПРОДАЙ

Организатор по призванию

*«Поднимались ясные рассветы,
Умирали алые закаты...
Не писали про нее поэты,
Не слагали про нее кантаты».*

Н. НЫРОВ.

А.Ф. Васина.

Васина Анна Федоровна была председателем Ровенского межобластного отдела УТОГ с 1956 по 1968 год. По мнению работающих в то время с ней людей, старейших членов УТОГ, она была очень строгим, принципиальным и деловым руководителем и, в то же время, справедливым человеком, хорошим другом и своим человеком среди людей, лишенных слуха.

Родилась Анна Федоровна 7 января 1923 года в селе Городецкое Бугурусланского района Чкаловской области (Россия), в семье крестьянина-середняка.

Здесь окончила неполную среднюю школу, а в 1940 году — Абдулинское педагогическое училище, получив специальность учителя начальных классов.

В Ровно приехала в 1952 году с мужем-офицером, подполковником КГБ Тихоном Матвеевичем Васиным. Вначале работала в Ровенском управлении лесного хозяйства, заведующей сектором кадров Ровенского горисполкома, затем — инспектором горсобеса.

В 1956 году, по рекомендации Ровенского городского комитета компартии Украины, была направлена на работу в Ровенский межобластной отдел УТОГ, а 10 апреля 1956 года на пленуме Ровенского межоблотдела избрана его председателем. В то время в Ровенский межоблотдел УТОГ входила и Волынская область. Неслышащих в этих двух областях было свыше 4 тыс. человек и практически все — без работы. Поэтому первоочередной задачей межоблотдела было трудоустройство глухих.

В начале 1956 года М.П. Глодин — инструктор Ровенского межоблотдела глухих по Волыни, начал создавать в г. Луцке УПК УТОГ.

Однако А.Ф. Васина не поддержала эту идею, а начала создавать предприятие для глухих в райцентре Клевани Ровенской области, где проживали свыше 70 человек глухих. За создание УПК она взялась с большим энтузиазмом. И уже 2 сентября 1956 года УПК мебельного профиля был открыт, в нем начали работать 50 глухих из сельской местности.

Имея педагогическое образование и видя безграмотность глухих, Васина стала инициатором создания вечерней школы рабочей молодежи.

При ее непосредственном участии были открыты клубы для глухих в Ровно, Клевани, Владимир-Волынском, Ковеле, Сарнах, Дубровице, Остроге и подобраны для них кадры. По ее ходатайству в Ровно было построено новое здание учебно-производственного предприятия для глухих и большое общежитие. В 1967 году на Ровенское УПП УТОГ из Клеванского УПК были переведены все неслышащие работники во главе

с директором Александром Семеновичем Поздняковым, а в общежитие нового предприятия переведена и вечерняя школа рабочей молодежи для глухих. Русский язык и литературу в ней преподавала Анна Федоровна.

В связи с увеличением количества глухих, в мае 1966 года президиумом ЦП УТОГ было принято решение о разделении Ровенского межрайотдела на два самостоятельных областных отдела — Ровенский и Волынский. Анна Федоровна была избрана председателем Ровенского областного отдела УТОГ. Она работала на посту председателя 12 лет, до 1968 года, причем не только оказывала помощь глухим, но и в редкие свободные выходные вместе с ними выезжала на отдых на природу.

В 1963 году, в связи с 30-летием УТОГ, А.Ф. Васина была награждена Почетной грамотой президиума ЦП УТОГ. В 1968 году Анна Федоровна уволилась с работы по семейным обстоятельствам, а из жизни ушла в 1999 году.

Шлях з далекого вересня

М.Т. Музичук.

Майже вся трудова біографія директора Рівненського меблевого УВП УТОГ — Миколи Трохимовича Музичука, пов'язана з роботою на цьому підприємстві.

Вперше він переступив поріг УВП молодим 25-річним юнаком у вересні далекого 1972 року, а з 1985 року очолив його роботу.

Народився Микола Трохимович 1 квітня 1947 року в селі Микулин Горожанського району Рівненської області. Тут у 1961 році закінчив семирічку і вступив до Рівненського кооперативного технікуму.

Після закінчення навчання одержав направлення до Сарненської райспоживспілки Рівненської області, де працював товарознавцем. А через рік його призвали до лав Радянської Армії, де він ніс службу до 1969 року.

Після демобілізації до 1972 року працював у Рівненській облспоживспілці товарознавцем, а потім — старшим товарознавцем. Саме на цій посаді його й запримітив Олександр Семенович Поздняков — директор Рівненського УВП УТОГ, який підбирав спеціалістів на підприємство. Миколі Трохимовичу спочатку було запропоновано посаду старшого товарознавця, а в січні 1978 року він був назначений старшим майстром. На підприємстві він виконував не тільки свої основні обов'язки, а й громадські доручення: у 1976—1977 рр. обирався заступником секретаря партійної організації УВП

УТОГ, а з 1978 по 1985 рік очолював роботу партійного осередку.

Для спілкування з підопічними Микола Трохимович усі ці роки вивчав мову нечуючих. Без відриву від виробництва він у 1985 році закінчив Львівський лісотехнічний інститут і одержав спеціальність інженера-економіста. Ці знання стали йому у пригоді у подальшій роботі, коли економіка країни невдовзі «налетіла» на ринкові «риффи».

У вересні 1985 року тодішній директор пішов на заслужений відпочинок і рекомендував М.Т. Музичука на своє місце як уже підготовленого і досвідченого керівника. Місцева влада і партійні органи дали згоду, і президія ЦП УТОГ призначила Миколу Трохимовича на посаду директора підприємства.

І Микола Трохимович торував цей шлях понад чверть століття... Хоча роботу він знав завдяки тому, що більше 10 років пропрацював поруч з досвідченим фахівцем своєї справи — О.С. Поздняковим, нелегко йому довелося у тяжкі часи перебудови економіки країни. Але були знання і досвід. Незважаючи ні на що, підприємство, кероване ним, усі роки працювало стабільно та якісно. На УВП збереглась своя специфікація і спрямованість на виробництво високоякісних меблів, асортимент яких щорічно оновлювався, а продукція підприємства користувалася і продовжує користуватися попитом у споживачів з багатьох регіонів України і не тільки України.

Микола Трохимович підібрав собі грамотну й ініціативну команду, разом з якою постійно вивчав кон'юнктуру ринку і своєчасно виготовляв ті меблі, що користувалися попитом. Внаслідок такого підходу асортимент продукції розширився за останні роки у кілька разів.

Колектив випускав набори спальних і кухонних меблів, шафи для одягу та книг, дитячі колиски та дивани, комп'ютерні столи, учнівські парти тощо.

Зробили спробу поставляти продукцію і за кордон. Спочатку була Німеччина, куди постачали міні-магазини і заготовки для меблевих виробів, потім відправляли ліжка з масиву деревини до Данії.

Були відкриті дві постійно діючі виставки з продажу меблів у районних центрах області — Сарнах і Острозі, а також салон-магазин в адміністративному корпусі підприємства. Три магазини давали «живі» гроші, які витрачались на господарські потреби, виплату заробітної плати працівникам.

Підприємство, кероване Миколою Трохимовичем, було дійсним членом Рівненської торгової палати, постійно брало участь у міських та обласних виставках товарів народного споживання, що дало змогу знайомитися з продукцією своїх колег — а це хороша школа підвищення якості і конкурентоспроможності виробів.

Микола Трохимович приділяв належну увагу підготовці кваліфікованих кадрів. Кожного року підприємство поповнювалося робітничими кадрами з числа нечуючої молоді — випускників спецшкіл-інтернатів для дітей з порушеннями слуху, які під керівництвом досвідчених працівників навчалися за професією на робочих місцях.

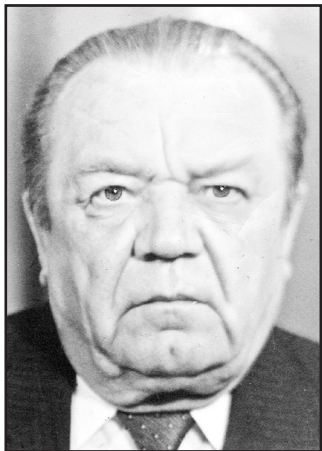
Директор постійно турбувався про поліпшення умов праці робітників та службовців підприємства, не забував і непрацюючих пенсіонерів — колишніх працівників УВП. При потребі виділяв їм матеріальну допомогу, надавав перекладачів для вирішення нагальних питань.

Дбав керівник і про гуртожиток, де проживають робітники підприємства.

Окрім цього, Микола Трохимович брав активну участь у діяльності Українського товариства глухих, його керівних органів, неодноразово обирався до складу президії Центрального правління УТОГ та правління Рівненської обласної організації УТОГ.

За сумлінну працю у Товаристві, особистий внесок у розв'язання проблем соціального захисту інвалідів зі слуху Микола Трохимович у 2003 році нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, а в 2004 році — орденом «За заслуги» III ступеня. В 2006 році йому присвоєно звання «Відмінник УТОГ», а в 2007 році він нагороджений відомчою заохочувальною відзнакою Міністерства праці та соціальної політики України «Знак пошани», а також неодноразово нагороджувався почесними грамотами президії ЦП УТОГ. У 2007 році йому присвоєно високе звання Товариства — «Почесний член УТОГ».

Так йому веліло серце

О.С. Позняков.

23 січня 2002 року не стало О.С. Познякова — колишнього директора Рівненського учбово-виробничого підприємства УТОГ. Важка і тривала хвороба підкосила сили, забрала життя. Життєвий шлях Олександра Семеновича багато в чому схожий з біографіями його ровесників. Виходець з сім'ї колгоспників, він з дитячих літ пізнав важку селянську працю, справжню ціну окрайця хліба. А закінчивши школу, Олександр став інспектором відділу соціального забезпечення. Цілими днями він

«мотався» на велосипеді по району, надаючи допомогу старим та інвалідам.

У 1940 році О.С. Познякова призвали до лав Радянської Армії. Звістка про початок Великої Вітчизняної війни застала його в одній з полкових шкіл Першого Білоруського фронту, де він дістав бойове хрещення. На війні все було: і гіркота від втрат, і радість перемоги.

У боях О.С. Позняков був двічі поранений. Загоївши рани, знову просився на передову. Командував взводом, мінометною ротою. З боями пройшов шлях до Угорщини, де у звільненому Будапешті обійняв посаду помічника військового команданта.

У 1946 році Олександр Семенович демобілізувався з армії і очолив одне з управлінь машинобудування при торговому представництві СРСР в Угорщині. Робота вимагала неабив-

яких сил і енергії, бо економіка країни була підірвана війною, промисловість підіймалася з руїн.

О.С. Позняков, з притаманною йому рішучістю, брався за найважчу справу. А серце рвалося на Батьківщину. По закінченні строку роботи за кордоном Олександра Семеновича направляють у Рівненську область відбудовувати народне господарство. Він працює в апараті Володимирського, а пізніше — Деражнянського райкомів, з 1955 по 1957 роки трудиться в райвиконкомі. До кожної посади, яку обіймав, Олександр Семенович ставився з почуттям відповідальності і вболіванням за доручену справу.

Яскравою сторінкою в біографії О.С. Познякова стала робота в системі УТОГ. У березні 1959 року він очолив Клеванське учбово-виробниче підприємство. Це був один з найнапруженіших періодів у житті Олександра Семеновича, оскільки незабаром у Рівному розгорнулося будівництво нового меблевого підприємства. Позняков днював і ночував на новобудові. Вже тоді Олександр Семенович зрозумів: підприємство — це його доля, його покликання.

Будівництво здійснювалося цілодобово, бо його терміни були неймовірно стислі. Переборюючи труднощі, люди працювали з ентузіазмом. На будівельному майданчику один за одним виростали виробничі корпуси, монтувалося нове обладнання, створювалися побутові умови для високопродуктивної праці робітників, більшість яких — інваліди зі слуху. Одночасно освоювалися нові види продукції, готувалися робітничі кадри для майбутніх цехів. І керував усіма процесами О.С. Позняков, який уміло спрямовував зусилля багатьох людей у правильне русло.

Країна чекала від рівненських меблевиків добротних меблів. І колектив долав сходинку за сходинкою. Розпочалося виробництво кухонних шаф, ліжко-диванів «Вологда». Продукція з кожним днем завойовувала все більшу популярність.

Вона поставлялась в Росію, Казахстан, Узбекистан, Киргизію. Її охоче купували в Україні.

Турбувався директор і про соціальну сферу. Поруч з підприємством виросла п'ятиповерхова споруда гуртожитку, в якому створили всі необхідні умови для проживання робітників. Організували школу робітничої молоді. Коли силами підприємства було збудовано п'ятиповерховий житловий будинок, з порядку денного було знято питання забезпечення людей житлом.

Своєю напруженою працею О.С. Позняков довів, що люди в ньому не помилились. Для нього не було привілеїв, окрім одного — бути в епіцентрі життя колективу, вирішувати його складні й відповідальні завдання.

У 1985 році Олександр Семенович вийшов на пенсію. Але він не поривав зв'язків з підприємством. Спокій йому тільки снівся. Він був серед людей, серед молоді. Був з тими, кому вірив, хто покладався на його життєвий досвід, на допомогу і пораду. Його дії викликали неприховані симпатії. Його шанували за доброту, щирість, готовність допомогти людям.

Сумська область

Ніна ВОЛКОВА

Час підсумків і планів на майбутнє

Л.П. Яковчук.

Здається, що зовсім небагато часу проминуло з тих пір, як у 1982 році на Сумське виробниче підприємство УТОГ прийшла працювати випускниця Київського технікуму легкої промисловості Людмила Дернова. Молодою, вродливою та сповненою енергії і бажання працювати — такою вона розпочинала роботу, такою залишається й донині, працюючи на посаді директора Сумського виробничого підприємства «Стиль».

Кожна людина мимоволі озирається назад, підбиває певні підсумки, згадує, як починався її трудовий шлях.

Першою посадою, яку обійняла молода працівниця, була посада інженера-технолога швейних виробів. Дуже ретельного в роботі, прискіпливого до найменших дрібниць інженера керівництво невдовзі призначило заступником директора з контролю якості виробів. Це було зовсім не легке завдання — нести відповідальність за таку ділянку роботи, адже саме якість продукції, що випускається, і є візитною карткою підприємства.

Усім відомо, що новій людині, яка приходить у колектив, на початку нелегко адаптуватись, а Людмилі Прокопівні прийшлося складніше, адже більшість працівників підприємства —

нечуючі. Та їй ніколи не бракувало бажання працювати, а такі особисті якості, як комунікабельність, чуйність, відчуття справедливості, допомогли швидко завоювати авторитет у колег та підлеглих. Завжди доброзичливу, бадьору, небайдужу до чужих проблем молоду жінку колектив обрав головою профкому, цю посаду вона обіймала протягом довгих років, що свідчить про неабияку довіру з боку товаришів.

Керівництво підприємства належним чином відзначило працьовитість, високий професіоналізм та організаторські здібності Л.П. Дернової, і в 1991 році вона стала головним інженером підприємства. Безумовно, це було значне досягнення у фаховому плані, але й відповідальність зростає в багато разів. Розуміючи, що лише той спеціаліст досягає успіху, який тримає руку на пульсі часу, слідкує за досягненнями технічного прогресу як в своїй галузі, так і взагалі, Людмила Дернова вступила до Київського інституту легкої промисловості на заочне відділення і з успіхом його закінчила. Можна лише уявити, яке навантаження лягло на тендітні жіночі плечі: відповідальна посада, навчання, а ще й сім'я. Але ж не дарма весь світ захоплюється українськими жінками — і цей життєвий іспит Л.П. Дернова склала на «відмінно».

Коли настають важкі часи, кожного з нас життя випробовує на міцність. Такі часи випали й на долю Людмили Прокопівни: закінчилась «перебудова», Радянського Союзу більше не існувало, економіка України опинилась у занепаді. Підприємство чекало ще одне нелегке випробування: у 1999 році передчасно пішов з життя директор УВП УТОГ Костерін А.В., і колектив, який завжди любив і цінував свого керівника, тяжко переживав цю втрату. Саме так склались обставини, за яких Людмилі Прокопівні довелося очолити підприємство. А чи зможе така ще досить молода людина, та ще й жінка, впоратись з задачею, яка не кожному чоловікові під силу? Якщо в когось і були сумніви щодо цього, вони швидко розвіялись.

Не дозволити знищити підприємство на фоні суцільної економічної кризи, забезпечити виробництво замовленнями, а працівників зарплатою — така мета стояла перед новим директором, і для її вирішення Л.П. Дернова не шкодувала сил, витратила весь свій робочий час і не рахувалась з особистим. Майже половину життя пропрацювавши на підприємстві, де основною робочою силою є люди з обмеженими фізичними можливостями, вона зрозуміла одну річ: директор є для них, у деякому розумінні, ніби главою великої родини. Тому з усіма проблемами, як виробничими, так і особистими, вони звертаються саме до неї і чекають виваженого, справедливого рішення. Ніхто з працівників підприємства не пригадає випадку, коли б директор відмовилась його прийняти з будь-якого питання — тут кожному приділять час, уважно вислухають, заспокоять, зроблять усе можливе (а то й неможливе), щоб вирішити проблему.

Протягом 9 років Людмила Прокопівна Дернова (нині Яковчук) очолює Сумське ВП «Стиль» УТОГ. Багато подій, радісних і сумних, сталося за цей проміжок часу. Безперечним досягненням і здобутком керівника є міцний, надійний колектив, люди, які не підведуть у скрутну хвилину, яким можна сміливо довірити будь-яку відповідальну роботу. Саме згуртована праця багатьох людей дозволила підприємству досягти певної стабільності.

Не є таємницею, що останнім часом багато підприємств легкої промисловості взагалі припинили своє існування, для чого є як об'єктивні, так і суб'єктивні причини. Працівники Сумського ВП «Стиль» пишаються тим, що працюють стабільно і що продукція, яку вони випускають своїми вмілими руками, користується незмінним попитом. Працювати стає цікавіше і приємніше. Та й санітарно-гігієнічним умовам приділяється належна увага, неодноразово колектив УВП був відзначений званням «Підприємство високої культури виробництва й охорони праці».

Асортимент швейних виробів, які випускають сумчани — на будь-який попит і смак: це спеціальний і робочий одяг для будівельників, залізничників, силових структур (МНС, МВС, МО України), охоронних структур, підприємств агропромислового комплексу, медичних установ та інших бюджетних організацій — всього не перерахувати. Майже щороку колектив виготовляє замовлення для іноземців, працюючи на умовах давальницької сировини, своєчасно і якісно виконуючи підписані контракти. Ось фактори, які дозволяють керівникові пишатись результатами своєї діяльності, а підлеглим — упевнено дивитись у завтрашній день. Лише рухаючись уперед, освоюючи нові ринки збуту, можна вижити в наш час — час жорсткої конкуренції.

Своїм досвідом, умінням організувати й налагодити виробничий процес Л.П. Яковчук завжди радо ділиться з колегами — директорами підприємств УТОГ, у свою чергу запозичуючи в них те, що вважає прогресивним і корисним для загальної справи — справи розвитку і процвітання Товариства. Людмила Прокопівна на з'їздах УТОГ неодноразово обиралась членом президії ЦП УТОГ і, активно співпрацюючи зі своїми колегами, брала участь у обговоренні та прийнятті важливих рішень.

Як здібний керівник, Л.П. Яковчук має численні почесні грамоти і подяки ЦП УТОГ, голови обласної держадміністрації, міського голови м. Суми, в 2001 році нагороджена Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, в 2006 році — нагрудним знаком «За сумлінну працю» Міністерства праці та соціальної політики України.

Дивлячись на цю молоду, енергійну жінку, ніхто не має сумніву, що найбільші трудові досягнення в неї ще попереду.

Обов'язок і життєва необхідність

*«Як плин води — житейське море.
А ти у нім — весляр в човні,
І хто ті шторми переборе? —
Як знак питання — вдалині».*

З. ГАРНИК.

П.С. Іващенко.

Минають роки, як не стало Павла Сергійовича Іващенко, директора Конотопського УВП УТОГ. Але працівники підприємства його пам'ятають до цього часу як керівника, який постійно турбувався про людей, бо це для нього були і обов'язок, і життєва необхідність.

Доля Павла Сергійовича Іващенко була нерозривно пов'язана з рідною Сумщиною. Тут, у місті Конотопі, він народився 21 травня 1937 року в сім'ї службовця, тут зростав. Батько його працював головним бухгалтером Конотопського промислового комбінату, а мати — невтомна, лагідна і мудра жінка — приділяла основну увагу вихованню дітей, яких, крім Павла, було ще троє. Дитинство його прийшлося на трагічні роки Великої Вітчизняної війни. Багато подій того періоду він запам'ятав на все життя...

У 1944 році Павло пішов у перший клас 51-ої залізничної школи, де на той час навчалися тільки хлопчики. Дисципліна у школі була сувора, і це наклало відбиток на характер Іващенко, привчило до вимогливості та відповідальності.

Закінчивши школу в 1954 році, він вступив до Конотопського будівельного технікуму Мінтрансбуду. У 1957 році, отримавши диплом з відзнакою, молодий хлопець поїхав за направленням у Татарську АРСР, на станцію Висока Гора, де працював на будівельно-монтажному поїзді «Казтрансбуд».

Але, як кажуть, ніде немає краще, ніж у рідній домівці. Тож у 1958 році Павло повернувся до Конотопу, і з того часу вся його трудова діяльність пов'язана з рідним містом. До 1972 року він працював на електромеханічному заводі «Червоний металіст». Молодий спеціаліст вирішив здобути вищу освіту. Він навчався без відриву від виробництва і в 1963 році закінчив Український заочний інститут інженерів залізничного транспорту, а в 1960 році — Київський політехнічний інститут, за спеціальністю «Технологія машинобудування, метало-ріжучі верстати й інструменти».

На цьому його університети не скінчилися: з 1976 по 1979 рік він навчався у Вищій партійній школі при ЦК Компартії України і одержав вищу партійно-політичну освіту.

Його працелюбність, ініціативність, організаторські здібності сприяли у подоланні службових сходинок: майстер ВТК, інженер-конструктор, провідний інженер-конструктор інституту «Автоматвуглерудпром» і заводу «Червоний металіст»...

А коли в 1972 році колишній директор Конотопського УВП УТОГ Микола Васильович Кабанов пішов на пенсію за віком, міськом партії рекомендував на цю посаду Іваценка, і не помилився. На УВП Павло Сергійович працював до 1975 року і залишив помітний слід і хорошу пам'ять про себе в трудовому колективі, а підприємство було в числі передових як в УТОГ, так і в Конотопі.

Ділові якості Іваценка, його чуйне ставлення до людей не залишились поза увагою міської влади, і в 1975 році він був обраний другим секретарем Конотопського міському Ком-

партії України, а вже через рік — головою виконкому Конотопської міської ради.

Але кабінетна праця була не для нього. Його вабило виробництво, верстати, запахи металу, а головне — він хотів бачити наочно результати своєї праці. Тож, пропрацювавши головою міськради 4 роки, він перейшов на посаду директора Конотопського арматурного заводу.

Проте не все склалося тут добре, були години відчаю й болю. Але хорошу людину, його вчинки люди пам'ятають завжди. Тож коли у 1989 році директор Конотопського УВП УТОГ Михайло Федорович Кривунь пішов на заслужений відпочинок, постало питання про призначення нового керівника. В цей час вступив у дію «Закон про підприємство», за яким директора вибирав сам колектив, тож працівники УВП УТОГ згадали про Павла Сергійовича і запросили його очолити підприємство. Лист підписали 145 робітників та службовців підприємства, а 27 червня 1989 року на загальних зборах трудового колективу Павла Сергійовича одноголосно обрали директором.

З того часу і до 2006 року він незмінно керував роботою УВП. Погіршення економічного стану в Україні на початку 90-х років, відсутність потреби в продукції, яка виготовлялась на підприємстві на той час, поставили перед Павлом Сергійовичем нелегке завдання — зберегти УВП і його трудовий колектив.

Завдяки великому досвіду Іваценка, його працелюбності й вимогливості в роботі, підприємство вистояло. Впроваджувалось нове обладнання, освоювались сучасні технології випуску продукції, якої нараховувалось більше 30 найменувань: форма для Міністерства оборони і Міністерства внутрішніх справ, жіночі костюми, дитячий одяг та інше.

Не забували на УВП і про підготовку кадрів. Щороку на виробниче навчання набирали 6—7 випускників спецшкіл-

інтернатів, і підприємство поповнювалось кваліфікованими швачками. І хоч як було важко, але підприємство не стояло без роботи жодного дня, а люди були вдячні Павлу Сергійовичу, коли щомісяця отримували заробітну плату і були впевнені в завтрашньому дні.

Енергійний і працьовитий, Іващенко володів усіма якостями керівника. До його думки прислухались не тільки на підприємстві, яке він очолював, а й у місті. Він неодноразово обирався депутатом Конотопської міської ради.

Однак, через погіршення стану здоров'я, Павло Сергійович на початку 2006 року пішов на заслужений відпочинок. Проте звичка, як кажуть в народі, друга натура... Він постійно приїздив на УВП, цікавився його роботою, спілкувався з працівниками, щедро ділився досвідом.

Але підірване здоров'я дало про себе знати, і 9 квітня 2008 року Іващенко Павло Сергійович пішов з життя, залишивши про себе добру і світлу пам'ять.

Тернопільська область

Євген СКУЛЬСКИЙ

Її світле ім'я

Г.Г. Губанова.

Їй було б лише 50...

Немов готуючись до цієї дати й відчуваючи, що час невмолимий і до нього, Євген Петрович Скульський колись написав цей невеличкий нарис про свою попередницю на посту голови Тернопільської обласної організації УТОГ.

Галина Георгіївна ГУБАНОВА народилася 24 квітня 1947 року в красивому містечку Бучач на Тернопіллі.

Нелегкий життєвий тягар приготувала доля цій тендітній дівчинці, ще з дитинства забравши в неї слух.

Коли вона зрозуміла, що не така як усі, замкнулася в собі, і ні мати, ні знайомі не чули від неї жодного слова. Настав час іти до школи. Серед чуючих дітей Галя не могла навчатися, і тому мати віддала її до Підкаміньської школи-інтернату для дітей зі зниженим слухом, що на Львівщині.

Саме тут, у школі, дівчинка «розкрилася», стала спілкуватися з однолітками, і ніхто б не подумав, дивлячись на цю лагідну, усміхнену дитину, що ще недавно вона відмовлялася говорити з людьми. За добру вдачу, вміння організувати навколо себе коло друзів її поважали, вона користувалася авторитетом, її любили як учителі, так і однокласники.

Після закінчення школи Галина розпочала свою трудову ді-

яльність на Чернігівському УВП УТОГ ученицею з пошиття верхнього чоловічого одягу. Відчуваючи потяг до знань і бажання вдосконалюватися, вона продовжувала навчання у вечірній школі, одночасно поєднуючи роботу і навчання. Отримавши атестат про середню освіту, у 1963 році Галина вступила на культпросвітнє відділення Ленінградського відновлювального центру ВОГ і після його закінчення була направлена до Тернопільського облвідділу УТОГ, де стала працювати інструктором.

Якраз тоді організація УТОГ на Тернопільщині почала ставати на ноги і розвивати свою діяльність. Галина Георгіївна проводила значну роботу по залученню і взяттю на облік нечуючих. Вона об'їздила і обходила майже всі села області.

Її ентузіазм і знання своєї справи помітили керівники облвідділу Товариства і невдовзі призначили директором Будинку культури УТОГ. Це підвищення надало їй ще більше впевненості в собі, хотілося багато зробити, щоб довести самій собі, що глухота — не перешкода, коли маєш мету в житті, коли хочеш і вмієш працювати.

Разом з учасниками художньої самодіяльності Галина Георгіївна виходила на сцену, організовувала виїзні концерти в сільську місцевість, постійно дбала, щоб у клубі глухих було цікаво й людно.

У 1974 році вона подолати ще одну важливу сходинку у своїй життєвій біографії — її було обрано головою обласної організації УТОГ. Душею вболівала за роботу, а ще більше переживала, коли не могла зарадити біді тої чи іншої глухої людини. Галину Георгіївну завжди відзначали людяність, щирість, уважне ставлення до нечуючих. За свою сумлінну працю вона у 1988 році була нагороджена Почесною грамотою Міністерства соціального захисту України, а в 1994 році їй було присвоєне звання «Відмінник УТОГ».

Приходили до неї глухі люди, ділилися найпотаємнішим,

бо знали, що вона завжди вислухає, зменшить біль душі, запалить вогник надії, порадить, як бути, а якщо потрібно, зробить усе, щоб допомогти.

У своєму житті вона немов брала за взірць рядки з вірша відомої нечуючої поетеси Г. Швець:

*«Вчила мати колись:
Не сумуй, не журись,
Як прийде в хату скрута чи горе,
Не заплющуй очей,
Не цурайся людей —
З ними всяку недолю побореш».*

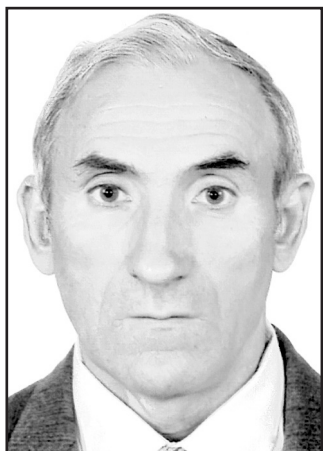
З Галиною Георгіївною було легко працювати — як керівник вона допомагала своїм підлеглим у роботі, була до них вимоглива й справедлива, створювала атмосферу взаєморозуміння в колективі, а її дружні поради та зауваження були доречними й тактовними.

Важка хвороба забрала її життя, не давши дожити їй до 50 років, але час не стирає з вдячної людської пам'яті її світле ім'я.

Із людьми слід людиною бути!

*Бережи з юних літ дорогий заповіт:
Із людьми слід людиною бути.*

Г. ШВЕЦЬ.

Є.П. Скульський.

Очоливши обласну організацію УТОГ в 1996 році цей скромний, працьовитий чоловік, якщо можна так сказати, «горів» на роботі. В нього були великі плани щодо заміни приміщень обласної організацій УТОГ і будинку культури УТОГ, щодо підняття авторитету Товариства серед керівництва області, планував поставити роботу на такому рівні, щоб кожен член УТОГ, який потребував допомоги, мав захист і конкретну підтримку.

Цей період його діяльності характерний суспільно-політичними і економічними змінами в державі, які призвели до певних змін у напрямках діяльності УТОГ. Фінансування заходів з оргмасової, реабілітаційної та культмасової роботи поступово скорочувалося, доводилося самотійно вишукувати кошти для проведення заходів, надання матеріальної допомоги найбільш незахищеним членам УТОГ. Своєю принциповістю, наполегливістю, вимогливістю до себе і підлеглих Євген Петрович Скульський добивався бажаних результатів, спрямованих на захист прав та інтересів інвалідів зі слуху. Насамперед він бачив вирішення всіх проблем обласної організації УТОГ і її членів у тісній співпраці з керівниками міста і області.

Разом з Євгеном Петровичем ми були частими гостями в обласній держадміністрації, в міській раді. Нам відмовляли в одному кабінеті — ми йшли в інший, але не відступали. Поки проблему не вирішили, доти відстоювали свою думку. Тільки завдячуючи його незмінному ентузіазму і вірі в правоту своїх ідей обласна організація УТОГ утвердила себе як впливова організація, яка захищає інтереси нечуючих інвалідів. Завдячуючи цьому вдалося поміняти напівпідвальні приміщення облорганізації та БК УТОГ, про які мріялося 15 років.

Варто зауважити, що саме цей стиль роботи дав можливість всі приміщення структурних підрозділів, які хоч і були орендовані, повністю звільнити від орендної плати. Дбаючи про економію коштів Товариства на відрядження, він добився в облдержадміністрації, щоб працівники обласної організації і голови ТО УТОГ мали службові посвідчення автоуправління області, які давали право безкоштовного проїзду в автобусах місцевого сполучення. Крім того, перекладачі-дактилологи користувалися правом безоплатного проїзду в місцевому транспорті при обслуговуванні нечуючих членів УТОГ. Така традиція і по сьогоднішній день практикується в роботі обласної організації УТОГ.

Євген Петрович Скульський завжди був у пошуках, у турботах, а коли завершував одну роботу — в думках визрівали плани нової.

Пам'ятаю, скільки було витрачено зусиль на те, щоб довести, що побудоване приміщення будинку культури УТОГ в 70-х роках належало Товариству. Перерито купи архівних документів, оббито пороги профспілок, юристів, судів, але поставлена ним мета таки завершилася успішно. Вже більше 15 років дане приміщення використовувала інша організація. Ніхто не вірив, що таке можливо, але завдяки наполегливості, впертості в своїх переконаннях нашого голови, приміщення за рішенням арбітражного суду було повернуто у власність

Товариства і через бюро технічної інвентаризації м. Тернополя отримано свідоцтво на право власності. Євген Петрович пишався своєю перемогою і це надавало йому ще більше натхнення в роботі й упевненості в своїх силах.

Аналізуючи період його діяльності, бачимо, що він любив свою роботу, жив нею, бо це напевне була мета його життя. Він працював з неабиякою старанністю та відповідальністю, його поважали за людяність, щирість, уважне ставлення до нечуючих і до співпрацівників.

Приходили до нього люди, ділилися своїми сокровенним, довіряли свої таємниці, бо знали, що він завжди вислухає, порадить, підкаже та зробить усе, щоб допомогти.

Він як ніхто інший розумів людей, які приходили до нього, бо сам пройшов нелегку життєву дорогу, вірив і перемагав, бо мав сильну волю до життя. Шкода тільки, що так мало було йому відміряно... 22 січня 2007 року, після тривалої важкої хвороби, він пішов з життя.

Важко писати ці рядки, а ще важче усвідомлювати, що Євгена Петровича більше немає з нами...

Лише кілька місяців не дожив він до свого шістдесятиріччя... Доля подарувала йому, хлопчику з багатодітної селянської родини, нелегкий життєвий шлях. Але, попри біль і відчай, до останнього подиху він залишався, перш за все, людяним, привітним, відкритим серцем до ближнього.

З'явився Євген на світ 20 квітня 1947 року в селі Шкіндерівка, що у Підгаєцькому районі на Тернопільщині, там же почав ходити до школи. Проте звичний ритм життя було перервано, коли після п'ятого класу, за висновком медиків, хлопчика направили до спеціальної школи для слабочуючих дітей у Теребовлі.

Вилетівши з рідного гнізда, Євген, від природи розсудливий і врівноважений, рано став на стежку дорослого життя. Звиклий до праці хлопець після закінчення восьмого кла-

су обрав робітничу професію. Він навчався на Запорізькому УВП УТОГ, а згодом почав працювати токарем на одному з підприємств державної промисловості Запоріжжя. Одночасно закінчив вечірню школу, брав активну участь у художній самодіяльності й спорті. Тож не дивно, що здібному й товариському хлопцеві запропонували здобувати освіту далі — в 1971 році направили на Курсову базу УТОГ, де навчали майбутніх клубних працівників для культзакладів УТОГ.

Євгену пощастило — він потрапив до групи, у якій навчались: Володимир Балдига зі Львова, Ярослав Мартиняк з Дрогобича, Василь Зварич з Києва, Світлана Вишневецька з Душанбе, Галина Журавльова з Севастополя, Ігор Квітковський з Луганська та інші талановиті нечуючі люди.

Час навчання, наповнений не тільки лекціями, а й практичною роботою з підготовки різних заходів, пролетів швидко. Після закінчення Курсової бази у 1973 році Євген Петрович отримав направлення на роботу художнім керівником Єнакіївського будинку культури УТОГ. Через рік він повернувся на батьківщину, до рідного Тернополя, де став працювати директором БК УТОГ, одночасно виконуючи обов'язки голови міжрайонної організації Товариства. Проте у 1980 році вимушений був через стан здоров'я перейти на посаду інструктора з фізкультури та спорту. Через 12 років він знову очолив роботу культзакладу, а в 1996 році його було обрано головою Тернопільської обласної організації УТОГ. За відмінну роботу, значний внесок у вирішення проблем соціальної реабілітації нечуючих у 1993 році Євгену Петровичу було присвоєно звання «Відмінник УТОГ», а в 2003 році він був удостоєний звання «Почесний член УТОГ».

Євген Петрович дуже відповідально ставився до роботи, любив людей, прагнув допомогти їм, і люди віддячували йому такою ж любов'ю і повагою.

Останнім часом він був вимушений через поганий стан

здоров'я покинути гурт друзів і однодумців, але прагнув усією душею бути з ними, цікавився справами у Товаристві, тому, попри всі застереження лікарів, приїхав влітку 2006 року до спекотної Одеси, щоб взяти участь у нараді голів обласних організацій УТОГ, а восени взяв участь у черговому з'їзді нашого Товариства. І треба було бачити, якою жадобою до життя світилися його очі, з якою радістю спілкувався він з усіма, як щиро прагнув сказати кожному добре слово — відчувачи, що вже востаннє...

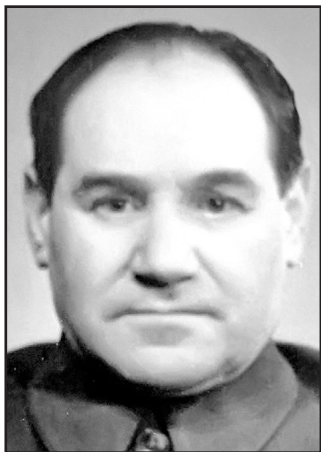
2007 рік Євген Петрович зустрів, уже прикутий до ліжка невиліковною хворобою. Прощальним привітом від нього став для всіх невеличкий відеосюжет, за допомогою якого він передав друзям і колегам свої привітання з Новим роком та Різдвом Христовим...

У нашій пам'яті він залишиться саме таким — доброзичливим, сердечним.

Харківська область

Нина БЕЛОВА

Истинный производственник

Л.В. Ясман.

Липа Вениаминович Ясман возглавлял работу Харьковского учебно-производственного предприятия № 2 УТОГ с 1948 по 1986 год. Это второй директор в системе УТОГ после Геннадия Григорьевича Мигалы, который проработал на столь ответственном посту почти 40 лет. Но и после ухода с поста директора он до 1989 года еще продолжал работать на своем предприятии бригадиром вспомогательного участка. Только в возрасте 74 лет он ушел на заслуженный отдых, но свой коллектив

не забывал, часто бывал на предприятии, обходил цеха, давал ценные советы работникам, а также выполнял общественную работу. УПП № 2 было его детищем, рожденным и взлелеянным в трудное время. Здесь, на предприятии, прошли его лучшие годы...

Родился Липа Вениаминович 23 февраля 1915 года в г. Монастырщина Смоленской области в семье столяра-стекольщика. Здесь в 1932 году окончил 9 классов и уехал в Москву «искать счастья». В столице, не долго думая, поступил учиться в школу ФЗУ «Печатьсоюза». После окончания учебы в 1934 году получил специальность наборщика и начал свою трудовую деятельность.

От природы смывленный, энергичный и любознательный, парень не только хорошо работал, но и стал вожаком среди молодежи, вступил в ряды комсомола, а затем — в партию. Местное и районное руководство заприметило бойкого активиста и направляло его в различные организации на комсомольскую, а затем и на партийную работу. И уже с 1939 года и до начала Великой Отечественной войны он работал инструктором райкома партии Молотовского района г. Москвы. В июне 1941 года был мобилизован и всю войну прошел в частях действующей армии. Участвовал в битве под Москвой, в боях за освобождение Белоруссии, Польши. Дошел до Берлина, был ранен. За участие в боевых действиях награжден 15 правительственными наградами.

После окончания войны продолжал служить в армии. Последним местом службы стал Харьков, где в 1948 он ушел в отставку в звании майора.

В августе этого же года, 33-летний отставник по направлению Ленинского РК КП (б) Украины г. Харькова начал работать директором Харьковского УПК № 3, которое позднее было переименовано в учебно-производственный комбинат № 2 УТОГ.

Липа Вениаминович был далек от системы УТОГ, тем более от швейного дела, но сумел быстро сориентироваться в обстановке и, ликвидировав мелкие мастерские, сосредоточил основное внимание на организации и расширении швейного производства. И уже через 2 года отстающее прежде производство начало расти и крепнуть, привлекая на работу все больше неслышащих.

Работая с глухими, Липа Вениаминович за короткое время изучил жестовый язык и свободно общался с неслышащими, чем завоевал еще большее уважение и авторитет среди своих подопечных.

Он всегда был чутким и внимательным к нуждам глухих ра-

бочих, постоянно заботился об улучшении их производственных и бытовых условий.

И уже в 1958 году был построен первый жилой дом для работников УПК по Самаркандскому въезду, а в 1961 году — еще один жилой дом.

В 1972 году производственные и бытовые службы предприятия справили новоселье в помещении, которое отвечало всем требованиям. Было приобретено новое оборудование, обустроена столовая.

В следующем году предприятие полностью перешло на выпуск товаров народного потребления. Здесь был организован и экспериментальный цех, где проектировались новые модели одежды. Заботясь о притоке неслышащей молодежи, в 1975 году было построено пятиэтажное здание общежития на 200 койко-мест, открыта база отдыха в поселке «Коробавые хутора» для работников УПП № 2 УТОГ и их семей.

Кроме того, Л.В. Ясман уделял большое внимание строительству жилья по долевому участию и выделял ссуды на строительство кооперативных квартир. Ежегодно более 20 семей работников предприятия справляли новоселье.

Липа Вениаминович часто бывал в областном Доме культуры глухих, не пропускал ни одного собрания членов УТОГ, ни одного культурного мероприятия. Сам в качестве лектора часто выступал перед зрителями. Приходил он и в вечернюю школу рабочей молодежи, где интересовался успеваемостью своих работников. Даже в выходные дни бывал в общежитии, чтобы посмотреть, как подопечные проводят свой досуг. Во всем этом чувствовалось заботливое, отеческое отношение к людям и равнодушие к судьбе предприятия, ставшего для Ясмана родным домом.

Директор постоянно избирался членом правления и членом президиума Харьковской областной организации глухих, был членом пленума Центрального правления УТОГ.

За большой вклад в развитие и становление Харьковско-го УПП № 2 УТОГ Л.В. Ясман награжден медалью «Ветеран труда», почетными грамотами президиума ЦП УТОГ и президиума УРК профсоюза, Министерства социального обеспечения УТОГ. 7 февраля 1985 года ему присвоено наивысшее звание Общества — «Почетный член УТОГ».

Сейчас Липа Вениаминович находится далеко от родной земли — в США, куда он переехал в возрасте 74 лет, чтобы быть поближе к своим детям.

Однако и в Харькове, и в УТОГ помнят о нем, как о человеке, много сделавшем для блага глухих.

Человек, который сделал себя сам

Г.Я. Жушман.

2007 год для Галины Яковлевны Жушман был богат событиями. В мае месяце она праздновала 65-летие, а в феврале отметила сорок лет работы на Харьковском УПП № 2 УТОГ.

Начинала Галина Яковлевна свой трудовой путь ткачихой в 1959 году, в г. Богуславе Киевской области. Затем работала ткачихой художественных изделий. Добросовестную, инициативную работницу заметили, и с 1962 года перевели на работу в райком ЛКСМУ г. Богуслава. Она про-

должила свое образование на технологическом факультете Московского технологического института.

Жизнь распорядилась так, что Галина Яковлевна оказалась в Харькове и с 1967 года связала свою жизнь с Харьковским УПП № 2 УТОГ. Здесь она впервые столкнулась с понятием «глухой». По воспоминаниям детства (у них в деревне жили две глухие женщины), ей казалось, что люди, лишённые слуха, замкнуты и нелюдимы. Но, когда она в Харькове снова увидела неслышащих, теперь уже возле проходной фабрики, поняла, что прежнее впечатление обманчиво: это улыбчивые, приветливые люди, которые общаются на непонятном ей языке.

До 1970 года Галина Яковлевна работала старшим мастером закройного цеха, затем — заместителем директора по учебно-воспитательной работе, а с 1973 года — главным инженером предприятия.

Какую бы должность ни занимала, Галина Яковлевна всегда старалась понять психологию глухих. Она взяла себе за правило — каждый день осваивать по 10 новых жестов. Насколько свободно она овладела языком глухих, говорит такой факт: однажды нужно было срочно провести собрание, а переводчик был занят, и Галина Яковлевна самостоятельно разъясняла и отвечала на вопросы неслышащих работников.

С 1986 года в течение 20 лет Галина Яковлевна возглавляла Харьковское УПП № 2 УТОГ. Ее характер, умение идти прямо к поставленной цели, жизненная хватка — многое предопределили. На предприятии постоянно обновлялся ассортимент верхней одежды, выпускались изделия со «Знаком качества» и знаком «Новинка». К внедрению новых высококачественных моделей предъявлялись повышенные требования по дизайну, технологии пошива, качеству внешнего вида. И Галина Яковлевна умела поставить задачу, организовать коллектив на ее выполнение так, чтобы каждый решал ее в рамках своей компетенции. Это, пожалуй, наиболее сильная ее черта как руководителя — уметь на ответственные участки подобрать нужные кадры. Многие производственные подразделения возглавили глухие специалисты.

Перемены, которые произошли в экономике страны в годы перестройки, повлияли и на отлаженную производственную деятельность предприятия. Разрывались годами установленные связи, уменьшались объемы производства, сокращалась численность работающих. Пришлось приспособливаться к новым формам хозяйствования.

Были разработаны новые модели (в частности, школьной формы), приобретено современное оборудование для влажно-тепловой обработки.

Предприятие одним из первых перешло на выпуск продукции на давальческом сырье. Галина Яковлевна любила повторять: «Мы шьем все — от белья до дубленок».

За решением производственных вопросов не забывает она о людях, с заботой и вниманием относясь к каждому, и для всех у нее находится доброе слово.

С 2006 года Галина Яковлевна трудилась на предприятии главным экономистом, передавая свой многолетний производственный опыт молодому преемнику, а затем ушла на заслуженный отдых.

Галина Яковлевна пользовалась огромным авторитетом как на предприятии, так и в Обществе глухих, постоянно избиралась членом президиума Харьковской областной организации. Была членом президиума ЦП УТОГ, членом Совета директоров предприятий УТОГ. Она награждена медалями «За доблестный труд», «Ветеран труда», почетными грамотами ЦП УТОГ, грамотой Кабинета Министров Украины, имеет высокое звание «Заслуженный работник промышленности Украины». За большие заслуги перед Обществом глухих ей присвоено звание «Почетный член УТОГ».

Ее пример очень показателен как пример человека, который сделал себя сам и благодаря неустанному труду многого добился в жизни.

Херсонська область

Любов ЛОПАТКО

Шлях творення добра

Н.І. Малькова.

Коли у Херсонському обласному будинку культури УТОГ проходив урочистий захід з нагоди 25-річчя роботи на посаді голови Херсонської облорганізації УТОГ заслуженого працівника соціальної сфери України Надії Іванівни Мальково, свої поздоровлення з нагоди ювілею висловила заступник начальника Головного управління праці та соціального захисту населення Херсонської обласної державної адміністрації О.В. Князева. Вона вручила Надії Іванівні грамоту і висловила

їй подяку за сумлінне виконання обов'язків, плідну працю та професіоналізм.

Заступник керуючого Херсонським обласним відділенням Фонду соціального захисту інвалідів П.М. Восколович у своєму поздоровленні відзначив вагомі досягнення облорганізації УТОГ. Теплі привітання висловили на адресу Н.І. Малькової представник ЦП УТОГ В.С. Гриценко та представник Чернігівського УВП УТОГ С.М. Зубрицький, а директор Херсонського УВП УТОГ Т.Є. Сербулова з тонким гумором відзначила, що навмисно підрахувала трудовий стаж Надії Іванівни, який становить понад 9 тисяч днів, наповнених наполегливою працею на благо нечужих людей.

Сурдопедагог-консультант Центру практичної психології і соціальної роботи «Розвиток» Л.П. Хараламова висловила подяку за підтримку дітей з сімей глухих і за світлу пам'ять про свого батька — П.І. Тімакова, колишнього директора БК УТОГ.

Також було зачитано поздоровчі телеграми від ЦП УТОГ, першого заступника голови комітету з питань економічної політики управління народним господарством, власності та інвестицій В.А. Демьохіна, від мера міста Херсона В.А. Сальдо та інших урядовців. Висловили поздоровлення директор ОБК глухих Н.Ю. Передерій, голова Херсонської ТО УТОГ О.Д. Фоміна, колективи облорганізації і культзакладу УТОГ.

Ветерани війни та праці — подружжя Рачинських, К. Бабанська, Н. Литвинова щиро дякували Надії Іванівні за допомогу і підтримку у вирішенні багатьох важливих питань.

До всіх цих добрих слів з привітанням від Херсонського базового медичного колледжу приєдналася і автор публікації. Вона не могла не згадати, що як і Надія Іванівна, починала свій трудовий шлях на посаді перекладача. А нещодавно разом з нею вони підготували до друку книгу, присвячену 60-річчю Херсонської обласної організації УТОГ.

Надія Іванівна добре знає історію створення і розвитку організації глухих на Херсонщині, адже все своє життя вона присвятила роботі в УТОГ.

Народилася Н.І. Малькова у лютому місяці 1949 року. Вона любить рідні місця і завжди з гордістю каже словами поета:

*«Де б не була, незалежно від відстані,
Всюди я з гордістю людям кажу:
— Я із Херсонщини, з Голої Пристані,
В серці свій край бережу».*

Батьки її були глухими і малограмотними людьми, тому ще

з дитинства Надійка стала їх захисником у будь-яких інстанціях.

Мабуть, саме тому легко погодилася працювати з нечуючими у Херсонському облвідділі УТОГ. Праця на благо нечуючих людей — це саме та робота, яка була їй до душі.

Наприкінці 1966 року облвідділ направив Надію Іванівну до Києва, на Курсову базу УТОГ, для опанування фаху перекладача-дактилолога, а після успішного закінчення курсів вона приступила до виконання обов'язків перекладача Голопристанського клубу глухих.

Нелегко давалися перші кроки, поступово набувався досвід роботи з нечуючими людьми й у постійних хвилюваннях про вирішення їхніх проблем непомітно збігли 5 років.

Відзначивши вправність і наполегливість молодой перекладачки, а також зваживши на її чуйне до чужої біди серце, керівництво запропонувало Надії Іванівні посаду інструктора по роботі серед глухих, що проживають у сільській місцевості. І немає таких сіл у Чаплинському, Садовському, Каланчакському та інших районах Херсонщини, які б Надія Іванівна не об'їхала і не обійшла, надаючи різнобічну допомогу глухим людям.

Навесні 1981 року Н.І. Малькову обрали головою Херсонської об'єднаної організації УТОГ. Чимало проблем потребували свого вирішення, зокрема, необхідно було провести ремонтні роботи на теплотрасі та ремонт даху БК УТОГ.

Стикаючись з безкінечними господарськими та іншими проблемами, Надія Іванівна зрозуміла, що їй не вистачає досвіду й знань. Саме тому вона стала студенткою заочного відділення Ленінградського політехнікуму Відновлювального центру ВОГ, а також одночасно навчалась на річних вечірніх семінарах господарської та організаторської роботи.

У 1986 році Надія Іванівна з червоним дипломом закінчила навчання в Ленінграді і повернулася в Херсон, де її чека-

ли двоє малолітніх дітей та чоловік Валерій, котрий з великим розумінням поставився до того, що їй вкрай потрібно поглиблювати знання і, відпускаючи її на сесії до далекого міста, брав усі домашні клопоти на себе. Вони з чоловіком виростили хороших і працьовитих дітей — сина Валерія і доньку Вікторію. Тепер душу радує маленька онука. Тож у сім'ї панують порозуміння і злагода. І, мабуть, саме тому Надії Іванівні вдалося так багато зробити.

Спливали роки. Вже ті молоденькі студентки Херсонського медичного училища, котрим свого часу була вона за перекладача під час вступу до навчального закладу і хвилювалася за їхнє майбутнє, стали поважними людьми, визнаними спеціалістами своєї справи...

Підсумовуючи те, що зроблено, Надія Іванівна з вдячністю згадує своїх перших наставників, котрі ділились з нею досвідом роботи, надавали допомогу, особливо на початку. Це колишні працівники Херсонської облорганізації УТОГ, колеги по роботі, працівники ЦП УТОГ.

Проблем та негараздів у наш нелегкий час багато, особливо ж допікають фінансові труднощі. Проте Надія Іванівна завжди наполегливо шукає вихід зі скрутного становища. Скільки вона зробила для укріплення матеріальної бази Херсонської облорганізації УТОГ видно, як то кажуть, «неозброєним» оком. Перш за все, це двоповерхова будівля, де розмістився офіс облорганізації УТОГ, будівля Каховські ТО УТОГ, яка збудована у 1983 році, інші споруди.

У колективу Херсонської облорганізації і її колишнього голови багато грамот подяк за працю. У 2002 році до них приєдналася ще одна нагорода — звання «Кращий голова облорганізації УТОГ 2001 року».

Важливою складовою успішної роботи Н.І. Малькової була співпраця з Управлінням соціальної політики міськвиконкому та іншими структурами. Обласна організація УТОГ кори-

стувалася і продовжує користуватися великою повагою серед громадських організації області та міста, і в цьому заслуга її колишнього керівника Надії Іванівни, ветерана УТОГ, життєвий досвід якої базується на мудрості, далекоглядності, повазі до людей і тактовності, доброму гуморі та відповідальності за доручену справу.

Перебуваючи на заслуженому відпочинку, вона не втрачає зв'язку з колегами, з нечуючими людьми. Вона завжди переймається проблемами глухих, надає їм необхідну допомогу, вміє теплим словом вселити в душу мир і спокій.

Хмельницька область

Геннадий МИГАЛЬ

Трусом я никогда не был

Г.Г. Мигаль.

Вернувшись домой из армии, я, как и подобает военному, на второй же день пошел становиться на учет в горком комсомола. Первый секретарь горкома принял меня хорошо, расспросил о дальнейших планах и предложил работу, какую — не стал уточнять. Я вообще-то мечтал работать радистом на кораблях или самолетах дальнего следования, о чем и поведал секретарю. Но он сказал, что это — романтика, и она быстро пройдет.

Дома, посоветовавшись с родителями, все же решил принять предложение первого секретаря, поскольку оклад в 600 рублей на то время был достаточно высоким. Как потом оказалось, это была должность секретаря комсомольской организации Каменец-Подольского УПП УТОГ.

Выдавая мне направление на работу, в горкоме сказали, что на предприятии меня уже ждут. И добавили: «Если ты не трус, то будешь работать». Впрочем, я тогда не придавал значения этим словам.

Было это в ноябре 1952 года. Когда я пришел на УПП, первое, что я услышал от его директора, было: «Слава Богу, Вы будете в этом году уже восьмым».

Все стало ясно, когда зашел с директором в цех и увидел вокруг лес рук. В полной растерянности я наблюдал, как директор что-то объясняет рабочим, о чем-то с ними говорит, но не мог ничего понять. Сразу вспомнил слова первого секретаря: «если ты не трус, то работать будешь». А трусом я действительно не был.

Первых два дня директор боялся подписывать приказ о моем назначении, так как думал, что я не приживусь. Затем зачислили меня на должность секретаря-переводчика. С первого дня директор ДК УТОГ Е.Л. Телятицкая взяла надо мной шефство и стала учить дактильно-жестовой речи. Каждый вечер я сдавал ей экзамен. Признаюсь, что на первых порах очень было трудно. Затем стал чувствовать себя свободнее. Хотя с тех пор легких дней у меня никогда не бывало.

Много времени занимала работа секретаря комсомольской организации, которая была донельзя запущена. Первое же комсомольское собрание провалилось — не было выступающих. Люди просто не знали, о чем говорить. Второе собрание началось с самокритики. Затем я критиковал комсомольцев, вынуждая их оправдываться. Это уже было похоже на выступления. Таким образом и появился первый протокол.

Первую радость и первое удовлетворение от работы ощутил, когда молодежь заинтересовалась художественной самодеятельностью и спортом, а у рабочих появился интерес к деятельности ДК УТОГ. Они стали участвовать во всех городских мероприятиях по физической культуре, в кружках художественной самодеятельности.

В те годы на УПП было всего 20 рабочих, 20 учеников и 5 человек обслуживающего персонала. Работа сводилась в основном к индивидуальному пошиву брюк и выпуску товаров народного потребления. Рабочие по восемь часов подряд крутили ножные швейные машинки. Часто отключали электроэнергию, но работа продолжалась.

Больше всего было жалоб на директора за то, что он вовремя не запас древесного угля для утюгов.

Транспорта также не было. Бывало так, что кладовщику с двумя-тремя учениками приходилось относить в мешках готовую продукцию на базу райпотребсоюза для того, чтобы, реализовав ее, люди могли получить заработную плату. В среднем она составляла 250—300 рублей в месяц.

Время шло. Возникла необходимость механизировать швейные машины и разбить схему пошива брюк на процессы. Затем поступил заказ на пошив нательного белья для трудовых резервов. Ткань поступала в плановом порядке. Постепенно освоили пошив спецкостюмов, комбинезонов и полукомбинезонов. Не хватало оборудования. Вместо петельной машины наладчики смонтировали петельный аппарат на универсальной машине. Прорезали петли вручную обычным ножом.

Предприятие находилось в историческом здании — в доме Черторийских. Ничего нельзя было реконструировать, чтобы увеличить площади и нарастить выпуск продукции. Из-за тесноты невозможно было принять на работу больше людей. Вообще, в те годы многие наши предприятия находились в подвалах и полуподвалах, и работали, в большинстве своем, на давальческом сырье. Только в 70-е годы начали строить новые здания, которые мало-мальски отвечали санитарным нормам и нормальным условиям труда.

В 1957 году облотдел УТОГ предложил мне перейти на должность директора предприятия. Опыта не было, потому согласился не сразу. Но председателем облотдела в то время был бывший военнослужащий, он настоял на своем, и 6 августа 1957 года я принял это предложение.

С первых дней своей работы на посту директора основное внимание я уделял выполнению и перевыполнению плановых заданий, и уже к 40-й годовщине Октября был отмечен Почетной грамотой ЦП УТОГ. А после праздника на предприя-

тии не было сырья, ведь годовое задание уже было выполнено. С большим трудом мы изыскивали тогда возможность доработать до конца года. С тех пор взял себе за правило — работая сегодня, думай о завтрашнем дне.

Очень хотелось построить новое предприятие. Но за какие средства и кто будет строить? Решил начать с ЦП УТОГ. Приехала комиссия во главе с начальником отдела капитального строительства и, после долгих уговоров, было принято решение: включить строительство нового здания УПП в план 7-й пятилетки.

Нам предложили типовой проект на 70 швейных машин. В 1963 году были подготовлены все соответствующие документы. Строительство велось полтора года. Хотелось поскорей приступить к работе в новом здании, но рабочая комиссия обнаружила много недостатков, которые пришлось устранять в аварийном порядке. Государственная комиссия была еще более принципиальной, и мне от технического инспектора досталось «на орехи». Но как бы там ни было, электроэнергия была уже подключена, конвейеры установлены, оборудование отлажено. Я продолжал настаивать на приемке корпуса. Технический инспектор задал мне вопрос: «Через сколько месяцев вы сможете наладить выпуск продукции?» В гневе я выпалил: «Через 30 минут». Все члены комиссии были удивлены таким заверением и дали добро. По телефону я распорядился: «Всех людей направить в новое здание, с собой взять крой рукавиц и начать работать». И через 25 минут я смог положить на стол комиссии первую продукцию — пару рукавиц.

Затем, в связи с увеличением плана выпуска продукции, возникла проблема набора рабочей силы. В 1967 году план возрос в 2 раза, а в 1968 году — в 1,5 раза.

Вторая проблема — жилье. И снова поехали «на поклон» в ЦП УТОГ. В 1969 году в центре города было построено общежитие на 285 койко-мест. Но в нем не было горячей воды

и газа. Администрации УПП с большим трудом удалось решить и этот вопрос.

Ежегодно по долевному участию мы получали квартиры для рабочих и служащих УПП, в первую очередь эти квартиры выделялись ветеранам предприятия.

Особое внимание уделялось подбору кадров из числа глухих. Так, В. Уривко и Е. Стозуб стали мастерами швейного участка, они и сейчас хорошо справляются с возложенными обязанностями. Оглохший Н.С. Адамчук стал механиком на УПП, а затем был избран председателем Хмельницкого облотдела УТОГ. Р.И. Адамчук работала заместителем директора УПП, добросовестно относилась к своим обязанностям, затем переехала в Хмельницкий и сейчас работает в облорганизации УТОГ.

Более 30 лет я работал с главным инженером А. А. Позынюк. И с каждым годом убеждался, что это человек, который действительно на своем месте. Она требовательна к себе и к своим подчиненным, постоянно ведет работу по совершенствованию технологии пошива и уменьшению использования ручного труда. Эти качества Анны Алексеевны особенно ярко проявились, когда предприятию пришлось перейти на работу в рыночных условиях. Инфляция съела оборотные средства, готовая продукция осела на складе, и нужно было искать выход из создавшегося положения. Мы перешли на товары народного потребления, из года в год расширяли ассортимент продукции, получали прибыль.

Приближался мой 70-летний юбилей. Я предупредил председателя УТОГ, что больше контракт на работу в должности директора заключать не буду, а уйду на пенсию. В июне 1999 года меня провели на заслуженный отдых. Таким образом, в системе УТОГ я проработал с 20 ноября 1952 года по 16 июня 1999 года, из них почти 42 года — директором УПП УТОГ.

Предприятие я передал Т.М. Плохенко, которая до этого работала экономистом. Татьяна Михайловна не побоялась трудностей и с тех пор возглавляет УПП.

Связи с коллективом я не теряю. Два раза в месяц провожу на предприятии беседы о том, что происходит в мире и в нашей стране, и получаю моральное удовлетворение от общения с людьми, которых знаю не один год.

9 октября 2003 года мне исполнилось 75 лет. Никогда не мог подумать, что получу столько поздравлений от своих коллег. Председатель УТОГ Ю.П. Максименко, находясь в командировке в Черновцах, нашел время, чтобы приехать в Каменец-Подольский и вручить мне Почетную грамоту Министерства труда и социальной политики Украины. Председатель Совета директоров предприятий УТОГ Т.И. Орехов, находясь в Хмельницком областном управлении социальной защиты, выкроил время, чтобы также поздравить меня. Среди тех, кто поздравил меня с юбилеем, были и другие руководители предприятий и организаций Общества.

Много теплых слов было сказано в мой адрес во время чествования, которое состоялось на УПП по случаю моего юбилея. Для меня это большая радость. Приятно, что не забывает меня коллектив УПП, руководство УТОГ и коллеги по работе. Всем им — огромная благодарность.

Черкаська область

Анатолій МОГИЛЬНИЙ

Робота з нечуючими — поклик душі

Г.П. Кузуб.

Сьогодні хочу розповісти про відому у нашому Товаристві людину — Григорія Павловича Кузуба.

Починалася трудова діяльність Григорія Павловича в 1961 році, у нас на Шполянщині, у сільській школі села Кримки, куди прибуло молоде подружжя Кузубів — Галина Василівна та Григорій Павлович. До цього часу згадують колишні учні школи, як молодий вчитель прищеплював їм в позакласній роботі любов до спорту, особливо до футболу. Його — молодого й енергійного, любили

учні, він завжди знаходив з ними спільну мову.

Але працювати на педагогічній ниві довелося недовго. На початку 60-х років йому було запропоновано перейти на роботу в органи державної безпеки. Та доля склалася інакше. Підступна хвороба призвела до втрати слуху. Важко усвідомити, як довелося перенести цей удар Г.П. Кузубу. Але підтримка дружини та друзів допомогла подолати хворобу, вселила надію й віру в те, що життя буде продовжуватися і він ще буде потрібний людям.

Підлікувавшись, Г.П. Кузуб знову став до роботи. У 1969

році його було обрано головою Черкаського обласного відділу УТОГ. І знову довелося починати ледве не все спочатку. Перш за все потрібно було досконало вивчити жестову мову, якою він оволодів завдяки підтримці колег по новій роботі. В першу чергу, дякуючи голові облвідділу УТОГ М. Ганчицькій та перекладачу-дактилологу Г. Вишневській.

Роботи було — непочатий край, адже в області, керуючись новими вимогами Статуту Товариства, тоді проводився переоблік всіх нечуючих інвалідів зі слуху.

Багато зробив Григорій Павлович для розширення матеріальної бази облорганізації. Було побудоване приміщення клубу глухих у м. Шполі, здійснено ряд капітальних ремонтів приміщень міжрайонних відділів (МРВ) УТОГ.

В кожному міжрайонному відділі регулярно проводились масові заходи, політичні інформації з життя країни. Постійно на високому рівні велась і робота гуртків. Про це свідчать нагороди наших учасників художньої самодіяльності на різних фестивалях та конкурсах. Звичайно, не просто було Григорію Павловичу умовити прийти працювати в ОБК глухих заслуженого працівника культури А.І. Ситника, який створив сильний колектив аматорів сцени.

Сам Григорій Павлович дуже любив спорт, тож особисто брав участь в організації спортивних свят, масових змагань та оглядів.

Такі змагання проводились і на республіканському та міжнародному рівнях, і завжди нечуючі спортсмени Черкащини брали в них найактивнішу участь.

Частим гостем був Григорій Павлович Кузуб у нас, у Шполі. Завжди цікавився життям інвалідів зі слуху, знав, що потрібно нашій організації для покращення роботи.

22 роки пропрацював Григорій Павлович в облвідділі УТОГ, і завжди його головним завданням була турбота про глухих та їх соціальний захист.

У 1991 році Г.П.Кузуб перейшов працювати на Черкаське учбово-виробниче підприємство УТОГ заступником директора з виховної роботи.

І тут, на новій посаді, його можна було постійно бачити у виробничих цехах, де він спілкувався з нечуючими, а в літній час, в обідню перерву — на відкритому майданчику. Біля Григорія Павловича збиралися нечуючі працівники, щоб почути цікаву розповідь, новини УТОГ і зарубіжних товариств глухих.

Тривалий час Г.П. Кузуб був членом президії ЦП УТОГ, очолював Центральну ревізійну комісію Товариства.

Всі ми, хто працював з Григорієм Павловичем, вдячні йому за турботу про людей.

Стрімко летів час. У 2006 році Григорій Павлович пішов на заслужений відпочинок, але не забував своє підприємство, обласний відділ УТОГ. Часто відвідував Будинок культури, де розповідав нечуючим останні новини, виступав з політінформаціями, лекціями.

З життя він пішов у 2011 році, у віці 76 років.

Члени УТОГ Черкащини пам'ятають його і вдячні за все добро, зроблене ним для нашого Товариства.

На первом месте — интересы дела

*«Другая жизнь пошла...
А мы — все те же,
Мы не приемлем этот чад —
И песни какофонией звучат,
И улыбаемся все реже».*

А. СИМОНЕНКО.

В.И. Колосов.

Как быстротечно время... Казалось бы, еще совсем недавно Василий Иванович Колосов молодым парнем пришел на Енакиевское УПП УТОГ после окончания Енакиевского горного техникума. Сколько энергии и энтузиазма в нем кипело, сколько было замыслов! Начинал он в должности инженера, а уже через месяц его перевели на должность начальника производства УПП (позднее эта должность стала называться «главный инженер»). Было ему в то время всего 26 лет.

Слава о молодом и энергичном организаторе быстро распространилась по городу, и в 1964 году руководство городского ПТУ № 59 переманило его на должность помощника директора по культурно-воспитательной работе. Но, поработав два месяца, понял, что его призвание — производство, и ушел начальником на ДОК № 1 Енакиевского завода «Стройдеталь».

В 1968 году, когда на Енакиевском УПП УТОГ шел поиск

кандидатуры на должность директора, в Енакиевском горкоме и исполкоме городского совета народных депутатов единогласно предложили президиуму ЦП УТОГ кандидатуру В.И. Колосова. И не ошиблись — с первых дней он взялся за интенсивное развитие предприятия и внедрение в производство передовых технологий. Свою работу начал с проведения реконструкции участков основного производства, что позволило увеличить производственную мощность на 25 % и получить экономический эффект в сумме 50 тысяч рублей (по тогдашним расценкам). Был разработан и внедрен в производство целый ряд мероприятий по новой технике и технологии, в результате чего высвободилось 12 человек. Проанализировав зарплату глухих, он перевел 15 человек с малопроизводительного ручного труда на механизированный. Неслышащие сразу оценили его заботу, молва о Колосове как о руководителе, заботящемся об инвалидах, быстро распространилась по городу, и на УПП стали возвращаться люди, которые раньше ушли с него.

Производственник до корней волос, Колосов постоянно занимался вопросами внедрения прогрессивных форм организации труда. Он едва ли не одним из первых внедрил бригадную форму организации труда, где каждый член бригады отвечал за результаты работы всего коллектива. В итоге возросла производительность труда.

Бывшая окраина Енакиево, где расположилось УПП, стала центром притяжения для многих людей. Здесь начали размещать заказы на мебель многие предприятия города. Сюда приезжали учиться передовому опыту представители предприятий Енакиево и других городов Украины.

Василий Иванович впервые среди мебельных предприятий УТОГ ввел систему транспортировки заготовок, оборудовал механизированный участок раскроя плит, установил линию фанеровки кромок, сконструировал машину для пропитки

текстурной бумаги и запустил очень много новых линий производства, а попутно построил на УПП столовую на 40 посадочных мест, красный уголок на 180 мест, цех ламинированных древесно-стружечных плит, котельную, складские помещения, реконструировал основные цеха, отделочный, сборочный и заготовительный участки, гараж, контору.

На первом месте для Василия Ивановича всегда были интересы дела, но и о людях не забывал. Его рабочий день начинался с обхода цехов и участков, общения с рабочими и служащими. Он любил свое предприятие, был бережливым и рачительным хозяином. Даже отходы плит и древесины не уходили в утиль — из них изготавливались скамейки, табуретки, различные полочки. И все это без проблем находило покупателя.

В 1991 году по рекомендации президиума ЦП УТОГ В.И. Колосов перешел директором на отстающее Черкасское УПП УТОГ. С его приходом это предприятие сразу начало набирать темпы. За первые три года работы Василия Ивановича в должности директора на УПП были построены дополнительные складские помещения, открыт ряд магазинов, освоено производство новых видов мебели: красивейший спальный гарнитур «Вероника», двуспальная кровать, набор мебели для кухни, мягкий уголок.

В нелегкие перестроечные годы, в связи с распадом Союза и разрушением экономических связей, Черкасское УПП стало работать с перебоями. Василий Иванович прилагал все усилия, чтобы удержать его на плаву, однако в условиях экономического кризиса в стране это удавалось с большим трудом.

В 1998 году, в связи с достижением пенсионного возраста, В.И. Колосов принял решение уйти на заслуженный отдых. Однако не сидится ему дома. Сегодня, несмотря на возраст, Василий Иванович продолжает работать на другой должности и не прерывает связи с Обществом.

Василий Иванович всегда отличался активным отношением к жизни. За все годы работы в системе УТОГ принимал самое деятельное участие в жизни Общества, был членом Центрального правления УТОГ, а с 1991 по 1996 год — членом президиума ЦП УТОГ, входил в Совет директоров предприятий Общества.

За многолетнюю добросовестную работу В.И. Колосов в 1970 году награжден орденом «Знак почета». Его имя занесено в Книгу почета УТОГ. В 1990 году Василий Иванович удостоен наивысшего звания в Обществе — «Почетный член УТОГ».

Чернівецька область

Федор ЧЕПУРНОЙ

Хозяин своего слова

П.М. Горбунов.

Уходя на заслуженный отдых, Прокофий Михайлович Горбунов сказал: «Мне, как директору, удалось осуществить все задуманное и значительное для УПП УТОГ благодаря добросовестной и самоотверженной работе всего коллектива предприятия, а также постоянной помощи и поддержке со стороны руководства Центрального правления и областной организации УТОГ». И это не просто слова, это действительно так.

Родился Прокофий Михайлович 30 августа 1925 года в с. Малый Сурмет Оренбургской области (Россия) в семье крестьянина.

В декабре 1942 года, прямо со школьной скамьи, его призвали в ряды Советской Армии и направили на учебу в снайперскую школу. На следующий год молодой воин уже принимал участие в боевых действиях на Ленинградском фронте, затем воевал на Прибалтийском и втором Белорусском фронтах. Был дважды ранен, контужен.

В январе 1945 года, после ранения, с фронта, который уже был под Варшавой, его направили учиться в Одесское общевойсковое училище. А в 1948 году, в звании лейтенанта П.М. Горбунов направляется на службу в парашютно-десантный полк в г. Новоград-Волынский Житомирской области,

а затем, в 1957 году, его перевели в Черновцы. Через два года полк расформировали в связи с сокращением численности войск, а Прокофий Михайлович в звании подполковника был уволен в запас.

После демобилизации он пришел на Черновецкое предприятие швейного объединения «Трембита». Нелегко было военному человеку вникать в тонкости экономики производства и технологии пошива. Столкнувшись с профессиональными трудностями, Прокофий Михайлович решил учиться дальше. Он поступил в Киевский институт народного хозяйства, который окончил в 1965 году, получив специальность экономиста.

Вскоре по рекомендации Садгорского района партии Горбунов был назначен директором Садгорского УПП УТОГ.

Это предприятие он знал — будучи нештатным инструктором Садгорского райкома партии, по заданию руководства часто принимал участие в проверке его работы.

Прокофий Михайлович хорошо знал, в каких трудных условиях жили и работали глухие работники. Предприятие находилось в полуподвальных и чердачных помещениях, неслышащие проживали в разбросанных по городу общежитиях по 2—3 семьи в одной комнате. Зарплата на УПП была самой низкой среди предприятий района — в среднем по предприятию за 1964 год она составляла 49 рублей.

Поэтому, возглавив работу УПП, Горбунов поставил перед собой и всем коллективом четыре основные задачи:

1. Вытащить людей из чердаков и подвалов — создать для работников УПП нормальные условия труда, чтобы все имели возможность производительно и качественно трудиться и хорошо зарабатывать.

2. Обеспечить всех нормальным жильем.

3. Обеспечить динамичную, ритмичную и качественную работу УПП и вывести его в число передовых предприятий в системе УТОГ и в городе.

4. Поднять культурную и реабилитационную работу среди глухих работников УПП.

В выполнении этих задач Прокофий Михайлович показал себя целеустремленным человеком, хозяином своего слова. Более 30 лет он руководил УПП и все свои силы, знания и умение направлял на осуществление задач, намеченных в самом начале своей деятельности на посту директора.

В первую очередь, он взялся за строительство новых производственных корпусов предприятия по ул. Красина, 63, и за короткое время создал все необходимые условия для работы коллектива. УПП стало одним из лучших предприятий в Черновцах и во всей системе УТОГ.

Еще один важный показатель: Черновицкое УПП УТОГ в числе первых достигло показателя 75 % глухих от общей численности работающих.

В 1976 году, в связи с объединением Садгорского и Черновицкого предприятий УТОГ, П.М. Горбунов был назначен директором объединения.

Увеличился объем работы, возросла ответственность, тяжелее стала директорская ноша, однако руководимое им объединение успешно преодолевало все новые и новые рубежи. В 4 раза увеличилась численность работников и в основном — за счет глухих; во много раз увеличилась производительность труда и соответственно — зарплата (например, в 1990 году среднемесячная зарплата с учетом выплат из фонда материального поощрения составила около 360 рублей).

За годы работы Горбунова на должности директора были построены шесть жилых домов, 2 общежития, вечерняя школа (в которой позже разместился Дом культуры УТОГ), детский садик, жилой корпус в пионерлагере для отдыха детей «Юность», продовольственный и промтоварный магазины, здравпункты, столовая...

Благодаря активному строительству, успешно решалась и

жилищная проблема. Работники предприятия получили 600 квартир — это самый высокий показатель в системе УТОГ.

Были созданы все необходимые условия для проживания в общежитиях, где каждой семье выделялась отдельная комната, а многодетным предоставлялась дополнительная жилплощадь.

Ежегодно все желающие обеспечивались путевками в санатории и дома отдыха. Кроме того, Горбунов был единственным директором в системе УТОГ, организовавшим рядом с предприятием подсобное хозяйство по выращиванию овощей, которыми обеспечивались две заводские столовые.

И хотя Прокофий Михайлович верно отмечал, что во всем этом — заслуга всех, а не его лично, все же сбрасывать со счетов важность его умелого и компетентного руководства тоже нельзя. К его боевым наградам — орденам «Отечественной войны», «Красной звезды» и медалям, добавились награды за мирный труд — орден «Знак почета» и звание «Почетный член УТОГ».

За спиной директора — 54 года непрерывного трудового стажа. Он осуществил свою цель, выполнил все намеченное и в 1996 году из-за болезни ушел на заслуженный отдых.

В нашем Обществе Прокофия Михайловича знают как человека активного и неравнодушного. Член УТОГ с 1965 года, он постоянно избирался в правление и президиум Черновицкой облорганизации УТОГ, был членом Центрального правления УТОГ.

И хотя Прокофий Михайлович находился на заслуженном отдыхе, он продолжал поддерживать связь с предприятием и областной организацией, часто приходил в Дом культуры УТОГ, общался с глухими, болел и переживал за наше Общество, за ставшее ему родным предприятие.

В 2011 году Прокофий Михайлович ушел из жизни. Его уход в вечность болью отозвался в сердцах всех, кто его знал, с кем он работал, общался, дружил.

Чернігівська область

Людмила ЗУБРИЦЬКА

Героїчна жінка з Чернігівщини

Г.М. Кезля.

Ганна Миколаївна Кезля належить до покоління людей, дитинство яких обпалене війною.

Рідне село Лозове на Ічнянщині назавжди залишилося столицею її серця. Тут вона 19 лютого 1937 року побачила світ, тут в 1954 році закінчила загальноосвітню школу. Звідси пішов на війну боронити рідну землю колгоспний конюх Микола Євса, її батько, і більше додому не повернувся, пропав безвісти на полі бою. Тут багато вдовиних сліз пролила її мати, Євдокія Федорівна, яка сама

піднімала двох дітей, від зорі до зорі працюючи в полі, невідомо коли встигаючи все зробити по господарству і, до того ж, сусідів обшивати, та й доньку привчала до цієї справи. Роки юнацтва були не з легких.

В 1954 році вона поїхала до Львова, щоб стати медиком, але невдача — не пройшла за конкурсом. Не хотілося повертатись додому ні з чим, засмучувати маму. Розставив все по місцях його величність випадок. Побіжна зустріч з дівчиною, кілька фраз, і виявилось, що нова знайома також потерпає від невдачі — через вади зору її не прийняли до профтехучилища. То було єдине вільне місце, що лишилося в навчальному закладі, куди приймали дітей загиблих фронтовиків. На нього й зара-

хували Ганну. Профільна дисципліна профшколи — швейна справа — вже не була для Ганни новою. Але і для самовдосконалення залишилося доволі простору.

Перше направління, вже як спеціаліста, Ганна Миколаївна отримала до Дрогобича — працювала на швейному підприємстві швачкою 8-го розряду з пошиття чоловічого одягу, потім змінним майстром.

Іноді приїздила до Чернігова, в гості до дядька, а в 1959 році вийшла заміж за чернігівського парубка Олексія і переїхала сюди на постійне місце проживання.

Місцем професійного зміцнення і зростання стала для Ганни Миколаївни Чернігівська швейна фабрика. Вдень шила чоловічий одяг, а вечорами навчалась в Республіканському заочному технікумі легкої промисловості.

Отримавши спеціальну технічну освіту, Ганна Миколаївна не засиділася за швейною машинкою, а пішла по сходинках фахового зростання. Майстер, нормувальник, інженер виробничого відділу, технолог — ось перелік посад, які обіймала ця невтомна трудівниця. І все у неї ладилося, всьому давала вона раду. А невдовзі з'явилася перша державна нагорода — орден Трудового Червоного Прапора, а з нею — приплив нових сил та енергії. Вона не шукала теплого місця, а намагалася робити більше і краще, горіла бажанням бути корисною людям.

За улюбленою справою промайнув 21 рік. Індивідуальний пошив одягу, якому присвятила ще 5 років, також не став відхиленням від курсу.

У січні 1984 року Г.М. Кезлю викликали в районний комітет партії і запропонували очолити інженерну службу Чернігівського УВП УТОГ. Вагалась, розуміючи, що середовище інвалідів — то цілий світ зі своїми законами, і що не лише працювати, жити треба буде разом, беззаперечно приймаючи ці закони. А коли побачила, як старанно, навіть самовіддано працюють інваліди на підприємстві, згодилась остаточно.

Починала головним інженером, а тодішній директор Олександр Денисович Углич поступово вводив її у незнайоме раніше середовище. Він також був глухим. Навчив розуміти не тільки мову, а й душу цих людей з непростими долями. Залишив зошит з записами-нотатками, порадами і застереженнями: він знав напевне, які особистісні якості варто «пришпорювати», а яким не давати волі.

Невдовзі, коли у 1985 році на порядок денний постало питання про те, хто очолить роботу підприємства, всі підтримали її кандидатуру. І не помилилися! Ганна Миколаївна вміло взяла в свої руки кермо управління підприємством.

Ставши директором, вона мало не щодня переконувалась у правоті свого духовного вчителя. Будувала стосунки з підлеглими на засадах повної довіри і щирої, нефальшивої любові. Глухих людей не можна обманути, бо читають не лише по губах, правду вони побачать і в очах. Беззастережна чесність була і залишалася для директора обов'язковим компонентом, «приправою» щоденних рутинних турбот. І в колективі, 65 відсотків якого складають інваліди, добре знали, що для Ганни Миколаївни немає обману великого чи малого, вона непримиренно ставилася до будь-якого. Ось так і знайшли спільну мову.

Підприємство вона очолила, тоді ще до кінця не усвідомлюючи, що пішла не просто на керівну роботу, а взяла на себе відповідальність за кількасот обділених долею людей, у котрих є сім'ї, діти, маса специфічних проблем, розв'язати які інвалідам особливо непросто.

Ганна Миколаївна об'єднала навколо себе колектив інженерно-технічних працівників, націлила кожного на виконання завдань виробництва, вирішення соціально-побутових проблем. І в цьому плані зробила чимало.

Але особливим випробуванням на міцність стали для УВП часи перебудови. У важкий час економічних негараздів у країні підприємство не спасувало. Переломивши ситуацію на

свою користь, воно вистояло. І перемогло. В той час, коли інші фабрики і заводи простоювали, а їх робітники ледь животили, на Чернігівському УВП не було такого місяця, щоб людей не забезпечували роботою, не виплачували заробітну плату. На УВП в ті часи працювало понад 210 робітників та інженерно-технічних працівників, серед яких в основному жінки — інваліди зі слуху. Для багатьох з них та їх сімей УВП — єдине джерело існування. Про це Ганна Миколаївна постійно нагадувала своїм помічникам: «Все залежить від людей, їх настрою і натхнення. А тому забезпечення колективу роботою і заробітком повинне завжди бути на першому місці. Особисто я вважаю щастям служити людям».

І це не перебільшення. Пройнявшись почуттям співчуття до знедолених людей, Г.М. Кезля робила все можливе, щоб полегшити їхнє життя і працю. На підприємстві зросла матеріально-технічна база, оновилося швейне обладнання, значно збільшився асортимент продукції, що випускається. Крім традиційного спецодягу та рукавиць, підприємство освоїло виробництво більш 40 найменувань швейних виробів, в тому числі добротні жіночі та чоловічі куртки.

Добра слава про чернігівських швейників швидко розповсюдилася по Україні та за її межами. Роботою УВП зацікавилася американська фірма «Амерекс» і уклала з підприємством договір на пошиття чоловічого та жіночого одягу. Так про роботу чернігівських швачок знають тепер і в Америці.

Для багатьох Ганна Миколаївна — не тільки директор, вона — наставник і вихователь. Під її керівництвом створено струнку систему підготовки і перепідготовки кадрів, за що вона була удостоєна звання «Відмінник освіти України».

Як вдавалося Ганні Миколаївні скрізь встигати? По-перше, вона завжди вміла чітко планувати свою роботу, а по-друге, мала міцні тили, які забезпечував чоловік Олексій Іванович, з яким в парі вони крокували до золотого подружнього ювілею.

Як багато може вмістити жіноче серце і стільки встигають жіночі руки! Робота, люди, підприємство, держава і звичайно, сім'я. Для Ганни Миколаївни родина завжди була основою опорою, віддушиною і бажаною гаванню. В системі виховання синів Дмитра та Юрія превалювали чесність і самостійність. З ранніх років хлопчики вміли робити всю домашню роботу, обслуговуючи себе і наввипередьки допомагаючи батькам. Ганна Миколаївна не любила хвалити своїх дітей, але знала, як відгукуються про них люди, і раділа душею. Сьогодні їхній старший син Юрій — майор у відставці, пройшов Афганістан, і кожний день його 14-місячного перебування там — то батьківські переживання, сльози, хвороби, душевний біль. А молодший син Дмитро з самого дитинства захоплювався машинами, розбираючи і збираючи їх. Ця його пристрасть стала справою життя. Він — першокласний автослюсар, має гарну сім'ю і двох донечок, яким бабуся дуже любила дарувати власноруч пошиті обновки.

Ганна Миколаївна була нагороджена медаллю «Ветеран праці», нагрудним знаком «Відмінник УТОГ», почесними грамотами президії ЦП УТОГ та УРК профспілок, президії Чернігівської обласної організації УТОГ. А в 2002 році їй було присвоєно звання «Заслужений працівник легкої промисловості України» та «Почесний член УТОГ».

У 2003 році Ганна Миколаївна пішла на заслужений відпочинок, але до самої її смерті у 2010 році всі турботи, проблеми й радості УВП були частиною її життя. Її щира зацікавленість життям рідного колективу, вчасна професійна порада завжди були в нагоді.

Для Чернігівського УВП УТОГ Г.М. Кезля — справжній Герой підприємства, Герой України.

На пути служения глухим

Л.В. Пинчук.

Могла ли предположить Лия — простая русская девчонка, что судьба занесет ее далеко от родного дома, в самое сердце Украины, и поручит ей заботу о людях, нуждающихся в особой опеке и поддержке?

Родилась Лия 30 октября 1931 года в деревне Воронино, что в Калужской области. Такое редкое и нежное имя дал ей отец, который очень любил свою долгожданную доченьку. Девочка была в семье третьим ребенком. Два старших брата, отец и мать души в ней не чаяли и очень баловали, так что детство у нее было необыкновенное — в тепле и уюте деревенского дома, среди ласковых и любящих людей.

Шли годы, Лия стала учиться в Бедрицкой неполной средней школе, отец уже строил планы о ее будущем. И кто знает, как бы сложилась судьба девочки дальше, если бы свои коррективы не внесла война...

С первыми раскатами военного грома семья осталась без кормильца: отец ушел на фронт.

Нелегко пришлось, но пережили лихолетье. Вот и фронтовики стали возвращаться домой, а Василия — отца Лии, все не было. Слабела мать, подорванная непосильным трудом, взрослели мальчики, которым надо было устраиваться в жизни. А тут еще Лия стала часто болеть.

Наконец, получили от отца весточку, что жизненные дороги занесли его в Чернигов. Без колебаний решили: едем... Так

Лия в 1950 году очутилась в Чернигове и сразу окунулась в круговорот послевоенной нелегкой городской жизни. Она была юной, полной энергии, сил, надежды на лучшее будущее. Только... как-то не хотелось признаться самой себе и так боязно было сказать другим: частые болезни сыграли свою роковую роль — сильно ухудшился слух. От природы скромная и робкая, Лия тяжело переживала свой недуг, стала сторониться шумных компаний и избегать посторонних людей, общаться только с родителями и братьями.

Однажды, прогуливаясь по тихим аллеям древнего Вала — излюбленного места встреч городской молодежи, Лия увидела стайку девушек и юношей, что-то оживленно обсуждавших... жестами. Затаив дыхание, долго шла за ними, завидуя их свободному общению и стесняясь подойти. В эту ночь она долго не могла сомкнуть глаз, думая о своей дальнейшей жизни. Уснула в слезах, но в душе уже вызрело судьбоносное решение. И когда случай опять свел Лию с неслышащими людьми, она без колебаний подошла к ним и, удивляясь своей смелости, поздоровалась и сказала, что плохо слышит. Они с пониманием отнеслись к ней. Так, благодаря случайному знакомству, Лия узнала о существовании организации глухих в Чернигове. С новыми друзьями ей было легко и просто. Они посоветовали идти работать туда, где работали сами — на Черниговское учебно-производственное предприятие УТОГ.

Незаметно пролетело два года. За это время Лия приобрела профессию швей-мотористки массового пошива, начала учиться дальше — в вечерней школе, досконально изучила жестовый язык глухих, приобрела массу новых друзей, активно, как это бывает только в молодости, влилась в общественную работу. И ее жизнь приобрела совершенно новый смысл.

Лию на предприятии заметили сразу. По окончании обучения в группе швей-мотористок ей предложили попробовать

себя в качестве переводчика-дактилолога: слух она утратила не полностью, да и быстро научилась считывать с губ.

Работа с людьми Лие понравилась. Она приобрела опыт общения, изучила потребности и психологические особенности глухих людей, научилась решать многие вопросы, с которыми они обращались к ней. Поэтому, когда руководство УПП предложило ей поработать воспитателем общежития, с радостью согласилась. В этой должности Лия Васильевна проработала до 1966 года. Она по-прежнему вела большую общественную работу, неизменно избиралась в состав президиума облправления и пленума областной организации, участвовала в различных комиссиях.

И не удивительно, что когда Александр Денисович Углач, председатель областного отдела УТОГ, был переведен на должность директора Черниговского УПП УТОГ, в качестве своего преемника он предложил кандидатуру Лии Васильевны. А она долго отказывалась. Шутка ли — быть председателем! Да еще после такого руководителя, как Углач, который так много сделал для областной организации глухих — наладил ее работу, построил и Дом культуры, и клубы в районных центрах. Справится ли она? Нет и нет! Лия отказывалась наотрез, но Углач умел уговаривать. В эти минуты раздумий ее поддерживали друзья и муж Михаил. «Соглашайся, Лия, мы поможем!» — говорили они. И она рискнула.

Возглавив областную организацию, с головой окунулась в новую работу. Опыта и знаний не хватало, но рядом были хорошие помощники. А.Д. Углач, как и обещал, помогал ей в работе, поддерживал, подсказывал. Когда надо было — критиковал, но о недостатках говорил по-дружески, открыто, в лицо. Бывало и ссорились, но Лия Васильевна понимала, что Углач прав, что недостатки в работе есть и их надо устранять. Нет, Лия Васильевна не пыталась копировать своего предшественника, она вырабатывала свой стиль, подходя к людям с терпением, участием, добротой.

Объездив все районы области, ознакомились с работой межрайотделов, клубов, красных уголков УТОГ — в то время очаги культуры глухих были практически во всех крупных городах. Часто бывала Лия Васильевна и в школах-интернатах, где знакомилась с учебой и агитировала выпускников идти на работу на Черниговское УПП УТОГ. Вместе с переводчиком ездила в села, где жили глухие, в колхозы и совхозы, где они работали.

Помимо пленумов, президиумов и других организационных мероприятий, в то время часто проводились различные мероприятия в районных организациях УТОГ: слеты, встречи с передовиками и т. д. Через каждые два года проходили областные смотры художественной самодеятельности и соревнования по десяти видам спорта, в которых принимали участие клубы, красные уголки и УПП УТОГ.

Вся эта работа легла на плечи Лии Васильевны. Приходилось ей нелегко, но хорошими помощниками были главный бухгалтер Евгения Ивановна Слепцова и переводчик Людмила Васильевна Радич. Неоценимую помощь оказывала и заместитель председателя ЦП УТОГ Мария Ионовна Неплюй.

Однако здоровье Лии Васильевны с каждым годом ухудшалось, особенно болели ноги. Центральное правление УТОГ пошло навстречу — выделило для Пинчук легковую машину, чтобы она могла добираться до работы, а вечером — домой.

Встав однажды в молодости на путь служения неслышащим, Лия Васильевна, стойчески преодолевая недуг, продолжала работать и оказывать помощь глухим. Проработала она в системе Украинского общества глухих 37 лет, в должности председателя — 21 год. Неоднократно награждалась почетными грамотами ЦП УТОГ и УРК профсоюза работников коммунально-бытовых предприятий.

На заслуженный отдых Лия Васильевна ушла в 1987 году, а в 1991 году ее не стало.

Автономна Республіка Крим

Татьяна ВОРОНОВА

Свет ее доброты

Л.Б. Позняк.

Швея-мотористка

Вишневые сады, подсолнуховые заросли, золотистые волны, гонимые ветром по пшеничному морю... Украина, родина темноволосых и темноглазых статных красавиц.

И где-то там, среди садов, желтой путаницы подсолнуха и золотистых морей колосьев, в самом сердце этой благодатной земли — в Киевской области — затерялось село Липовец с ракетами над водой и белыми хатами.

В этом селе, в Кагарлыцком районе, Лина и родилась 25 февраля 1942 года. Отец, интеллигентнейший человек, был тогда сельским учителем. В его комнате на стене висела старая фотография: он с коллегами-учителями рядом с Н.К. Крупской.

Мать работала акушеркой в сельской больнице, самостоятельно, без врача принимая новорожденных. В волнениях о чужих детях за своими присматривать было некогда. И Лина заботилась о младших сестрах, управлялась по дому и в огороде. Не в отца, не в мать — рукодельница и вышивальщица. Впрочем, все сестры вышивали.

А года — молодые... После дневных трудов — не до устало-

сти. Быстренько переодеться в чистую вышитую сорочку — и на танцы.

От той юной озорной селянки навсегда остался в ней задор: если видела, что у кого-то работа не спорится, — просто завернет рукава и покажет, сделает все сама: быстро, споро, с толком.

...Тиха украинская ночь...

И три сестры в белых батистовых кофточках под белоснежными цветущими вишнями загадывают свою судьбу, нежными голосами тихонько напевают...

И звезды над головой, крупные, как спелые вишни. И бархатное темное небо накрывает девушек огромным шатром, смотрит на них с мудрой грустью: «Только я знаю вашу судьбу, только я... Все иначе будет, иначе...»

Навсегда осталась у Лины любовь к белым батистовым кофточкам. И до сих пор, если тоска подступит или беда, собираются сестры вместе.

В школе Лина с удовольствием пела в хоре, ее всегда ставили в центре из-за сильного красивого голоса.

После окончания школы поступила в Киевский техникум легкой промышленности — очень любила шить. В техникуме живая веселая девушка-певунья всегда была окружена друзьями, играла на гитаре. Возле нее собрался маленький поющий коллектив. Она была комсоргом группы, входила в комитет комсомола техникума. Там познакомилась с П.С. Криволаповой, бывшей тогда комсоргом группы глухих. Но в УТОГ Лина пришла иначе.

Производственную практику девушка проходила на Киевской швейной фабрике им. Смирнова-Ласточкина, работала швеей-мотористкой на пошиве мужских пальто высшего качества. После окончания техникума получила направление на Бориспольскую швейную фабрику, где тоже начала со швей-мотористки. Вскоре, в связи с замужеством, Лина по-

просила перевод на Черниговское государственное предприятие. Оно еще только входило в строй, и Лине пришлось на несколько месяцев остаться без работы.

Совершенно случайно встретила свою подругу по техникуму, Ларису Полошмах. В разговоре выяснилось, что та уже работает на Черниговском УПП УТОГ, и не кем-нибудь, а главным инженером. Лариса тут же позвала подругу к себе на временную работу.

Вновь Лина начинала со швей-мотористки. На Черниговском УПП быстро оценили способности и человеческие качества новой работницы. И когда через несколько месяцев пришел вызов с предприятия, на которое у Лины было направление, с УПП ее просто не захотели отпускать. «У тебя блестящие перспективы, — сказали ей, — Ты здесь нужна».

Да Лина и сама как-то прижилась среди этих людей, разговаривающих на странном, непонятном без переводчика, языке. Кто это сказал: если хочешь понять народ, сначала выучи его язык?

Придя в новый коллектив, Лина, в первую очередь, освоила жестовую речь. И семья глухих на всю жизнь стала ей родной. Вокруг были швеи в разноцветных ситцевых косыночках и, выросшая в селе, где и любят, и судят «всем миром», Лина очень скоро поняла беды и заботы своих глухих подружек по цеху. В них, в общем-то, боевых девчонках, из-за глухоты было столько беспомощности... Близко к сердцу приняла Лина их боль и никогда не отказывала в помощи.

*«...Если женщина ты,
То о чем бы судьбу не просила,
Помни: без доброты
Красота — некрасива...»*

Инженер

Через год Лина Борисовна была уже инженером-технологом. Сама еще недавно побывав «девушкой в косынке», она очень хорошо понимала, каково это — целый день управляться с грубым брезентом, когда к концу смены ноют плечи и стирается кожа на пальцах. Искала возможность облегчить труд работниц. Особенно ее возмущали низкие расценки. Вместе с нормировщиком постоянно работала над тем, чтобы их повысить.

Директором предприятия стал А.Д. Углач. Лина Борисовна работала тогда на месте главного инженера, больше года заменяла сотрудницу, ушедшую в декретный отпуск.

То были годы становления предприятия, вводились в действие новые цеха, строились жилые дома для работников. Уже хорошо овладевшая жестовой речью, Лина Борисовна помогает неслышащему директору в общении. Да, конечно, у Александра Денисовича была личная переводчица, но насколько же удобнее разговаривать с ним напрямую! Да еще можно тут же, «по ходу», позвонить, решить проблему. А если приходилось ездить вместе в Киев, в ЦП УТОГ для решения вопросов, переводчика можно было не брать.

А вопросы шли нескончаемой чередой. Это было для молодого инженера блестящей практикой. О, как же пригодилась Лине Борисовне впоследствии школа Углача!

Была у Лины Позняк и еще одна наставница — прекрасный специалист, инженер-конструктор Надежда Михайловна Варшавская. Эта удивительная женщина хорошо знала производство, помогала начинающему технологу, передавала свой бесценный опыт. Ее уроки Лина Борисовна не раз вспомнит потом на Симферопольском УПП.

Но быть женщиной, создать свой дом и уют в нем, всегда оставалось для Лины главным. Муж и два сына, трое мужчин в доме — сколько любви и терпения надо, сколько забо-

ты женским рукам! Но она успевала еще помогать всем, кто нуждается в этом. Большая душа всегда светится, и этот свет притягивает страждущих.

«...Красота — отцветет, доброта — неотцветна...»

В семье случилось несчастье. После нескольких лет работы на химическом производстве муж Николай заболел тяжелой формой астмы. Лина всегда была решительна. И заметив в Крыму на отдыхе, что здешний климат очень помогает Николаю, задумала перевезти его сюда.

В 1971 году Л.Б. Позняк переезжает с семьей в Крым. Ее переводят на Симферопольское УПП УТОГ.

Предприятие тогда еще только становилось на ноги, недавно оно переехало в новое здание, менялся ассортимент, не хватало специалистов швейного дела, не было еще своих трудовых традиций и спаянного коллектива.

Поработала Лина Борисовна и технологом, и инженером по НОТ, занималась вопросами охраны труда...

Вначале Симферопольское УПП выпускало ситцевые трусы, но их производство было очень убыточно. Необходимо было перевести предприятие на выпуск рабочих костюмов. Перевели вначале одну бригаду, потом вторую... В этот процесс немало труда вложено Л.Б. Позняк. Предприятие становилось высокорентабельным. И здесь, на новом месте, билась она за повышение расценок, за улучшение условий труда.

Затем перешла работать заместителем директора по учебно-воспитательной работе. Она никогда не стеснялась говорить, где работает, глухих называла «мои дети», гордилась их успехами.

Постепенно предприятие нашло свой путь, свою линию развития. И уходили случайные люди, приходили специалисты, которые оставались работать на долгие годы. Коллектив становился семьей. Вместе горевали, вместе праздновали, проводили вечера, отмечали дни рождения.

В такие светлые дни за общим столом все ждали, когда Лина заведет песню. И тогда женщины душевно подпевали:

*«...Трудно высказать и не высказать
Все, что на сердце у меня-а-а...»*

Директор

В феврале 1982 года коллектив проводил на заслуженный отдых директора Л.М. Опалинскую.

Новым директором Симферопольского УПП была назначена Л.Б. Позняк.

И первое, за что она взялась, сев «в руководящее кресло», — приведение в порядок цехов и территории. На предприятии появилась молодая и энергичная хозяйка. Были отремонтированы и обустроены гаражные строения, установлены новые ворота на электроприводе, реконструирован раскройный цех. Построен 85-квартирный дом для работников предприятия.

Но самое главное, конечно, — Лина Борисовна дала «зеленую улицу» глухим дипломированным специалистам, выпускникам техникумов, которые готовили кадры для УТОГ. В их числе — два заместителя директора, неслышащие мастера, инженеры. Выросшие под крылом Лины Борисовны Позняк, они работают и по сей день. Она не просто подписывала приказы о назначении, она еще и опекала, наставляла, поддерживала морально. И сейчас говорит: «Я в них не разочаровалась». Эти специалисты не просто работали, они жили своим предприятием.

Сама Лина Борисовна, будучи директором, окончила 2-х годовичные заочные Высшие экономические курсы и школу хозяйственных руководителей при Симферопольском университете. Была членом ревизионной комиссии ЦП УТОГ. С 1991 по 2001 год входила в состав президиума Крымско-

го областного отдела УТОГ, затем — Крымской республиканской организации УТОГ.

Женщина-руководитель. В этом словочетании есть какая-то аномалия, словно вторая его часть отнимает что-то важное у слова «женщина». Но Лина Борисовна-женщина не уступала Лине Борисовне-руководителю ни частички своего естества. Долгие и долгие годы поддерживала своей заботой и терпением больного мужа. Передавала любовь, силу и гордость сыновьям, в них видя свое главное богатство. Нежное трепетное отношение сыновей к матери — это ее чувство, вложенное в них, которое возвращается сторицей.

Л.Б. Позняк, несмотря на должность, которую она занимала, всегда оставалась человеком душевным и чутким. К ней постоянно приходили неслышащие, и она общалась с ними на близком и понятном им жестовом языке. До сих пор неслышащие называют ее «наша матушка».

Проходя по цехам, Лина Борисовна всегда давала ценные советы инженерным работникам. Чувствовалось, что уйдя в хозяйственную деятельность и осуществляя руководство, она все же не теряла связей с производством, оставалась хорошим специалистом-швейником. От нее исходила спокойная уверенность и внутренняя сила. Казалось, она, вспомнив молодые годы, сдерживается, чтобы не сесть за машинку самой.

Почти восемнадцать лет руководила Лина Борисовна Позняк Симферопольским УПП. Из этого стажа половина приходится на период величайшей экономной нестабильности в стране.

Но и в этих условиях на предприятии упорно заботились о благоустройстве территории и быте работников. Обширная территория УПП была обнесена новым высоким железобетонным забором, проложен водовод, возведена коробка двухэтажного бытового комплекса, началось строительство теплиц, открыт свой магазин.

На средства, выделенные Фондом охраны труда, были отремонтированы и оборудованы два цеха, один из которых впоследствии стал лабораторией.

Благодаря энергии и расторопности Лины Борисовны, добились выделения земли, и под Симферополем вырос дачный поселок для работников УПП.

Когда Украина получила независимость, разорвались многолетние производственные связи с заказчиками. Начался спад производства, стремительное падение рубля. Над страной зашелестели «купоны», карбованцы, гривни...

Стройку пришлось «заморозить», новые цеха — «законсервировать».

В прежние годы предприятие выпускало до 28 тыс. рабочих костюмов в месяц. В середине девяностых годов едва удавалось получить заказ на несколько тысяч.

Лина Борисовна упорно искала выход, с решимостью бралась за все. Рассуждала так: «Если нет заказов на прежние модели, будем выпускать новые». Закупили у Киевского дома моделей техническую документацию на мужские и женские ватники, утепленные брюки, плащи... Осваивали продукцию и готовили к запуску в считанные дни. Но мизерные заказы с трудом позволяли окупать затраты на документацию и оплачивать, даже не в полной мере, труд работников.

И предприятие начало разработку документации в своей лаборатории. Постоянно расширяли ассортимент используемых тканей. Освоили обработку неподатливого брезента и синтетической скользкой «плащевки». Хотя и не очень позволяло оборудование, начали брать заказы на халаты из нейлона и искусственного шелка.

Пытались выпускать «курортный» ассортимент. Но для успеха этой затеи должны были соединиться в «золотой середине» дешевизна сырья, экономичность пошива, соответствие ткани и фурнитуры выбранной модели, наличие обо-

рудования. К сожалению, не принесла ощутимой прибыли и эта попытка.

Лина Борисовна с упорством добивалась недостижимой в наших тогдашних условиях скорости. От поступления заказа до сдачи продукции на склад должны были пройти минимальные промежутки времени. Оборотные средства должны оправдывать свое название и оборачиваться как можно быстрее. Цены на ткань поднимались стремительнее, чем предприятие возвращало вложенные деньги.

В последние годы количество выпускаемых моделей перевалило за сотню. Но поскольку простаивали не только предприятия легкой промышленности, спецодежду покупали плохо.

В дни простоев с болью проходила Лина Борисовна по пустым холодным цехам, таким непривычным без стрекота машин. Не спала ночью, думала: что же делать? Но никогда ее не видели удрученной. Коллектив предприятия пережил это лихолетье нелегко, но не было растерянности, директор вселяла коллективу уверенность в лучшее.

В это сложное время ей по-прежнему приходилось быть и хранительницей семейного очага, и руководителем предприятия, где коллектив почти сплошь женский.

Все так же, хотя намного реже, собирались вместе по праздникам и юбилеям. Ждали, когда Лина Борисовна запоет, подпевали, думая каждая — о своем.

О. эти песни, когда женщины собираются в кружок и поют! Песня — светлая жалоба души.

Сила женщины — в ее слабости, ее сострадании, ее доброте.

Нет, не зря поэт позавидовал ей, поющей:

*«...И я хочу, чтобы и мне так пелось,
Как трудно бы мне в жизни не жилось!
Чтоб шел по свету с гордой головою,
Чтоб все вперед — и сердце и глаза,*

*А по лицу — хлестанье мокрой хвосты,
И на ресницах — слезы и гроза!..»*

Чтобы избавиться от залежей продукции на складе, Лина Борисовна настроила коллектив и, в первую очередь, инженерно-технических работников на продажу товаров предприятия. Кроме этого, организовали выездную торговлю.

Л.Б. Позняк умела «завести» людей, сказать на общем собрании не только веское, директорское слово, но и душевное, женское. И по-прежнему делала упор на решение социальных проблем.

Если на совещании заходил разговор о том, как быть с общежитием, ведь есть опыт передачи таких объектов на баланс горисполкомов, Лина Борисовна стояла на своем — это наше общежитие, наши люди.

По-прежнему шли к ней глухие со своими проблемами. Она пыталась помочь, чем могла. У кого-то с ребенком беда — дает машину. Кому-то не на что сделать операцию — выделяет помощь.

Прорывалась в ее голосе живая человеческая боль: «В Крыму многие фабрики закрылись, но наша пока живет, окна еще не заколочены...»

Быть директором предприятия УТОГ в сложившейся ситуации было непросто. Одних подводило здоровье, кто-то сдавался перед чередой неразрешимых проблем.

Лина Борисовна все еще пыталась идти против ветра, который становился все сильнее. Торила дорогу в Крымское отделение Фонда социальной защиты инвалидов, Фонд охраны труда. Не раз удавалось найти там поддержку.

Прибавилась и еще одна острая проблема — срочно понадобился ремонт кровли предприятия.

Л.Б. Позняк изыскала средства на этот ремонт и продолжение строительства: вместо бытового комплекса было решено

открыть производство по переработке гречки. Но на то, чтобы освоить эти денежные средства, сил уже не хватило. После тяжелой болезни Лина Борисовна вынуждена была оставить работу.

*«...Рубцы на душе и на теле горят
От памяти и от почета.
А что там сегодня о нас говорят,
Не наша с тобою забота...»*

Но это не о ней, не о «матушке глухих» Лине Борисовне Позняк — Почетном члене УТОГ. О ней — помнят, ее — любят. Не это ли выявляет сильного и великодушного человека?

Начатое Линой Борисовной продолжают те, кто сейчас работает на предприятии.

Можно воздвигнуть башни, но и они однажды рухнут. Остается только Человек, его лицо, его душа. Все остальное — несущественно.

*«...Идущие да будут вечно правы.
Попутным ветром горизонт раздут.
И на камнях прорастают травы,
Как на сомненьях истины растут...»*

Зміст

Передмова	3
-----------------	---

Розділ І. Керівники ЦП УТОГ

<i>Юрий МАКСИМЕНКО, Юлия СОЛОВЬЕВА</i>	
Первый председатель	6
<i>Татьяна ЛАПИЕВА</i>	
Зодчий и новатор	15
<i>Юлия СОЛОВЬЕВА</i>	
Взгляд на расстоянии	19
<i>Анна МЕРЕЖКО</i>	
Он всегда с нами	26
<i>Валентин БОГАСВСЬКИЙ</i>	
Політ крізь тишу	30
<i>Анатолий ЯРИНОВСКИЙ</i>	
След на земле	58
<i>Надежда КУШНИРЕНКО</i>	
Мария	66
<i>Юрий МАКСИМЕНКО</i>	
У истоков победы	72
<i>Галина КОЗЛОВА, Валентина СЕМЁНОВА</i>	
Восхождение к вершинам	79
<i>Анна МЕРЕЖКО, Наталья КАМЕНСКАЯ</i>	
Ирина	85

Розділ ІІ. Голови обласних організацій та директори УВП УТОГ

Вінницька область

<i>Анна МЕРЕЖКО</i>	
Василиса Прекрасная	100
<i>Неля МИРОНЧАК</i>	
Усі ми прагнемо любові	106
<i>Неля МИРОНЧАК</i>	
Кожна доля — єдина	111

Волинська область

Таїсія ЄРМАКОВА

А в найтяжчі години вона — оптиміст 116

Дніпропетровська область

Ірина ЧЕПЧИНА

Дарившая тепло и доброту 120

Раїса ХИЖНИЧЕНКО

Штрихи к портрету 125

Галина ЖУШМАН

У чистого истока 128

Галина КОЗЛОВА

От техника до директора 133

Тамара СЕЗОНОВА, Галина КОЗЛОВА

Человек, опередивший время 139

Анна МЕРЕЖКО

Женщина, которая поет 146

Галина КОЗЛОВА

Настойчивость — залог успеха 150

Надежда БУТУРЛИМОВА

Жизнь, как тебя не любить! 154

Житомирська область

Віра ФУРС

Тепло її серця 158

Віра ФУРС

Його слід на землі 163

Анна МЕРЕЖКО, Григорій ЛЮЛЬЧЕНКО

Девчоночка фабричная 166

Алла ТРУХАН

З хліборобського роду 170

Закарпатська область

В. РОМАНЕНКО

Архітектор Товариства 173

Мар'яна МАРИНКЕВИЧ

Залишаючись з нами 176

<i>Володимир СТІЛЬНИК</i>	
Пора зрілості й мудрості	179

Запорізька область

<i>Анна МЕРЕЖКО</i>	
Патриарх нашого Общества	184
<i>Світлана АНТОНІК</i>	
Полвека в Обществе	190
<i>Світлана АНТОНІК</i>	
Міцний горішок	193
<i>Людмила ФРОЛОВА</i>	
Женщина со светлым именем	196

Івано-Франківська область

<i>Ганна МЕРЕЖКО, Марія ПАШНИК</i>	
Вершини у житті та спорті	199
<i>Ганна МЕРЕЖКО</i>	
Чудова жінка й надійний керівник	203

Київська область

<i>Татьяна ЛАПШЕВА</i>	
Жизнь прожить — не поле перейти	209
<i>Анна МЕРЕЖКО</i>	
Он был другом глухих людей	213
<i>Сергей ГОНЧАРОВ</i>	
Директор «Контакта»	217
<i>Ганна МЕРЕЖКО</i>	
Вирішує тисячі проблем	224
<i>Валентин БОГАЄВСЬКИЙ</i>	
Орбіта Михайла Левицького	229
<i>Анатолій ЯРИНОВСКИЙ</i>	
Людина мистецтва	234
<i>Анна МЕРЕЖКО</i>	
Скромность украшает человека	240
<i>Анна МЕРЕЖКО</i>	
И дольше века длится миг	244
<i>Валентина СКУРЧИНСЬКА</i>	
Шлях до визнання	248

Кіровоградська область

Віктор ЖАДОВ

Він був першим.252

Анна МЕРЕЖКО

Талантливый человек талантлив во всем255

Луганська область

Людмила ЛЮЛЬКО

Слово о наставнике...262

Татьяна ЛАПИЕВА

Госпожа Доброта.266

Наталія КАМЕНЬСКА

Працює сумлінно й творчо269

Львівська область

Борис БЛІНОВ

Така його доля, таке його покликання271

Ганна ПОЛЯКОВА

На роботу, як на свято276

Ганна МЕРЕЖКО

Він був справжнім господарем289

Володимир БАЛДИГА

Людина на своєму місці296

Ганна МЕРЕЖКО

Його університети300

Миколаївська область

Анна МЕРЕЖКО

Нету другой такой...308

Одеська область

Ірина ЧЕПЧИНА

Говорим — Одесса, подразумеваем — Семенова315

Марія УСОВА

Отмечен счастливой судьбой320

Полтавська область

Зоя САМАРИНА

Во всем — частица ее труда325

Анна МЕРЕЖКО

Когда работа по душе330

Рівненська область

Валентина ПРОДАЙ

Организатор по призванию335

Ганна МЕРЕЖКО

Шлях з далекого вересня338

Борис БЛІНОВ

Так йому веліло серце342

Сумська область

Ніна ВОЛКОВА

Час підсумків і планів на майбутнє345

Віктор ШЕВЧУК

Обов'язок і життєва необхідність349

Тернопільська область

Євген СКУЛЬСКИЙ

Її світле ім'я353

Ольга РОГАЛЬСЬКА

Із людьми слід людиною бути!356

Харківська область

Ніна БЕЛОВА

Истинный производственник361

Інна СУМЦОВА

Человек, который сделал себя сам365

Херсонська область

Любов ЛОПАТКО

Шлях творення добра368

Хмельницька область

Геннадий МИГАЛЬ

Трусом я никогда не был373

Черкаська область

Анатолій МОГИЛЬНИЙ

Робота з нечуючими — поклик душі379

Анна МЕРЕЖКО

На первом месте — интересы дела382

Чернівецька область

Федор ЧЕПУРНОЙ

Хозяин своего слова386

Чернігівська область

Людмила ЗУБРИЦЬКА

Героїчна жінка з Чернігівщини390

Ирина ЧЕПЧИНА

На пути служения глухим395

Автономна Республіка Крим

Татьяна ВОРОНОВА

Свет ее доброты399

Збірка перша. Керівники УТОГ

З трилогії «Під крилом УТОГ»

Відповідальні за випуск: І.І. Чепчина
Н.М. Каменська
Г.М. Мережко

Укладач: Г.М. Мережко

Художнє оформлення: П.В. Моргунов
Комп'ютерна верстка: П.В. Моргунов
Комп'ютерний набір: М.О. Андрієнко

Підп. до друку 14.04.2016 р. Формат 60х84/16

Папір офсетний. Друк офсетний.

Тираж 300 прим. Замовлення № _____
Ціна договірна.

Українське товариство глухих
03150, Київ, вул. Червоноармійська, 74

Поліграфічний центр УТОГ
03038, Київ — 38, вул.. Нововокзальна, 8.